

Startside>Domstolsprocedurer>Civilretlige sager>Hvilket lands domstol er ansvarlig?**Hvilket lands domstol er ansvarlig?**

På grundlag af EU-retlige regler afgøres det, hvilken domstol der skal behandle en sag, hvis begge parter i en tvist anlægger en sag i forskellige EU-lande.

To personer fra henholdsvis Tyskland og Frankrig, der er involveret i et trafikuheld, kan f.eks. rejse erstatningskrav mod hinanden i hver deres medlemsstat. For at undgå modstridende afgørelser er det i EU-lovgivningen fastlagt, hvilke domstole i hvilke medlemsstater der skal behandle sagen. Den generelle regel er, at en person skal sagsøges i den medlemsstat, hvor han eller hun bor. Alternativt kan andre værnetingsregler finde anvendelse i særlige tilfælde, f.eks. kan en person, der misligholder en kontrakt, sagsøges på det sted, hvor forpligtelsen i henhold til kontrakten skulle opfyldes (f.eks. på det sted, hvor de omhandlede varer skulle have været leveret). Der findes særlige regler til beskyttelse af grupper såsom forbrugere, arbejdstagere og forsikrede.

Inden for familieretten findes der også EU-regler, som fastlægger, hvor sager vedrørende skilsmisse, forældremyndighed eller underhold skal behandles.

Vælg det relevante lands flag for at få detaljerede nationale oplysninger.

Når du på grundlag af reglerne om kompetenceområde har fundet ud af, hvilken medlemsstat der skal behandle sagen, skal du finde den kompetente domstol.

[Det Europæiske Civilretlige Atlas](#) indeholder navne og adresser på alle domstole i medlemsstaterne, der har kompetence i civile sager og straffesager (domstole i første instans, appeldomstole osv.), samt de geografiske områder, som disse domstole dækker.

Sidste opdatering: 30/05/2023

Denne side vedligeholdes af Europa-Kommissionen. Oplysningerne på denne side afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens officielle holdning. Kommissionen påtager sig intet ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Der henvises til den juridiske meddelelse, for så vidt angår de regler om ophavsret, der gælder for EU-websiderne.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Belgien**1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?**

Ikke relevant.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?**2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?****Indledning**

I lyset af det belgiske retssystems særlige karakteristika skal spørgsmål 1 og 2.1 behandles samlet af hensyn til klarheden.

Der sondres først og fremmest mellem den saglige kompetence (der til tider ligeledes benævnes "materiel kompetence") og den stedlige kompetence.

Hver sag har en genstand og ofte også en økonomisk værdi. Omfanget af den materielle kompetence er fastlagt i lovgivningen, idet denne indeholder en nærmere angivelse af arten og værdien af den sag, som retten har kompetence til at behandle.

Materiel kompetence er på dette faktablad beskrevet i svaret på spørgsmål 1 og 2.1.

Der er ingen ret med stedlig kompetence i hele Belgien. Belgien er ifølge loven inddelt i retsområder (underdistrikter, distrikter osv.). Domstolene har kun kompetence inden for deres eget område. Dette betegnes som den stedlige kompetence, som er beskrevet i svaret på spørgsmål 2.2.

Fuld kompetence: retten i første instans.

Retten i første instans har "fuld kompetence". Det betyder, at retten i første instans i modsætning til de øvrige domstole kan behandle alle sager, herunder sager, der henhører under andre domstoles kompetence.

Ifølge retsplejelovens artikel 568 skal retten i første instans behandle alle sager med undtagelse af dem, der anlægges direkte ved appeldomstolen eller kassationsdomstolen. Retten i første instans har derfor en betinget fuld kompetence, idet sagsøgte kan påberåbe sig rettens manglende kompetence under henvisning til en anden rets særlige kompetence. Retten i første instans har ligeledes enekompetence i en række tilfælde. En række tvister skal indbringes for denne ret, herunder når værdien af søgsmålet er på under 2 500 EUR, som f.eks. sager vedrørende en persons status.

Øvrige domstole

Nedenfor findes en fortegnelse over de øvrige domstole samt en kort beskrivelse af deres saglige kompetence:

a) Fredsdommeren

I henhold til retsplejelovens artikel 590 omfatter fredsdommerens generelle kompetence alle sager med en søgsmålsværdi på under 2 500 EUR med undtagelse af de sager, der ifølge loven udtrykkeligt henhører under en anden rets kompetence. Ud over denne generelle kompetence er fredsdommeren også blevet tildelt en række særlige beføjelser (se retsplejelovens artikel 591, 593 og 594) og enekompetence på en række områder (retsplejelovens artikel 595 og 597) uanset søgsmålsværdien. Eksempler på disse særlige beføjelser er sager vedrørende lejemål, sameje, servitutter og underholdsbidrag. Fredsdommeren har ligeledes kompetence med hensyn til udfærdigelsen af adoptionsdokumenter og faderskabserklæringer. Uopsættelige ekspropriationer og retslige forseglinger er ligeledes omfattet af fredsdommerens enekompetence.

b) Politidomstolen

Ifølge retsplejelovens artikel 601a skal politidomstolen behandle alle erstatningskrav i forbindelse med trafikulykker, uanset beløbsstørrelse. Dette henhører under politidomstolens enekompetence.

c) Handelsdomstolen

I henhold til retsplejelovens artikel 573 skal handelsdomstolen i første instans behandle tvister mellem virksomheder, dvs. mellem personer, der vedvarende forfølger et økonomisk mål, vedrørende handlinger udført under forfølgelsen af dette mål, når sådanne tvister ikke er omfattet af andre domstoles særlige kompetence.

En sagsøger, som ikke er en virksomhed, kan også vælge at indbringe en sag mod en virksomhed for handelsdomstolen. Handelsdomstolen behandler desuden tvister vedrørende veksler og gældsbeviser.

Ud over disse generelle beføjelser har handelsdomstolen også særlige beføjelser og enekompetence inden for en række områder. De særlige beføjelser er beskrevet i retsplejelovens artikel 574. De omfatter bl.a. sager vedrørende handelsselskaber og søgsmål vedrørende national og international rederivirksomhed. Retsplejelovens artikel 574, stk. 2, indeholder en beskrivelse af handelsdomstolens enekompetence: sager og tvister, der er et direkte

resultat af konkurs og rekonstruktioner i overensstemmelse med konkursloven af 8. august 1997 og loven af 31. januar 2009 om videreførelse af virksomheder, og i forbindelse med hvilke løsningen af tvisten kan findes i den særlige lovgivning, der finder anvendelse på konkursordningen og rekonstruktionssager.

d) Arbejdsdomstolen

Arbejdsdomstolen er den væsentligste specialret, og dens beføjelser er overvejende særbeføjelser. Disse beføjelser er beskrevet i retsplejelovens artikel 578 ff.:

arbejdsretlige tvister

tvister vedrørende arbejdsulykker og erhvervssygdomme

tvister vedrørende social sikring.

Arbejdsdomstolen har enekompetence til at pålægge administrative sanktioner som fastlagt i de love og bestemmelser, hvortil der henvises i artikel 578-582, og i loven vedrørende administrative sanktioner for overtrædelser af visse arbejdsretlige love og har ligeledes enekompetence til at behandle sager vedrørende akkordordninger.

e) Retsformænd – retssager om foreløbige forholdsregler

Det fastsættes i retsplejelovens artikel 584-589, at retsformændene (i første instans, ved handelsdomstolen og arbejdsdomstolen) har kompetence til i alle uopsættelige sager at afsige kendelse om foreløbige påbud i sager, der henhører under deres domstoles kompetence. Det er en forudsætning, at sagen er uopsættelig, og at påbuddet alene er foreløbigt og ikke foregriber sagens endelige udfald. Eksempler herpå er påbud om sagkyndige undersøgelser, påbud om indkaldelse af vidner osv.

f) Fogeddomstolen (se retsplejelovens artikel 1395)

Alle fordringer, der vedrører retsmidler forud for domfældelsen, fuldbyrdsforanstaltninger og interventioner fra afdelingen for underholdsbidrag, som omhandlet i lov af 21. februar 2003 om oprettelse af en afdeling for underholdsbidrag under den offentlige forbundsfinansmyndighed, indbringes for fogeddomstolen.

g) Ungdomsdomstolen

Selv om de såkaldte "Communautés" (dvs. de stater, som tilsammen udgør den belgiske forbundsstat), har kompetence med hensyn til beskyttelse af ungdommen, er opbygningen af ungdomsdomstolene stadig et føderalt anliggende, der er reguleret i den føderale lov om beskyttelse af ungdommen af 8. april 1965. Ungdomsdomstolen er en afdeling under retten i første instans, der hovedsagelig beskæftiger sig med spørgsmål vedrørende beskyttelse af unge.

h) Familiedomstolen

Denne ret har kompetence til at behandle alle tvister af familieretlig karakter. Den har navnlig kompetence i forbindelse med følgende (artikel 572a i retsplejeloven):

krav mellem ægtefæller og samboende

krav vedrørende forældremyndighed

krav vedrørende underholdspligt

krav vedrørende ægtefællers formueforhold.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Det belgiske retssystem er baseret på princippet om sagsøgers frie valg. Hovedreglen er fastsat i retsplejelovens artikel 624, stk. 1. Almindeligvis indbringer sagsøger sagen for retten i den retskreds, hvor sagsøgte eller en af de sagsøgte har bopæl.

Hvad sker der, hvis sagsøgte er en juridisk person? En juridisk persons bopæl er den adresse, hvorpå vedkommendes hovedforretningssted er beliggende, dvs. det administrative hjemsted, hvorfra virksomheden ledes.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I en række tilfælde kan sagsøger vælge at indbringe sagen for en anden ret. Denne situation er bl.a. beskrevet i retsplejelovens artikel 624, stk. 2-4.

Sagsøger kan ud over retten i sagsøgtes eller en af de sagsøgtes retskreds vælge:

retten på det sted, hvor de eller en af de forpligtelser, som er genstand for tvisten, er opstået, eller hvor de er opfyldt eller skal opfyldes

retten i den retskreds, der er valgt til gennemførelse af transaktionen

retten på det sted, hvor en af rettens embedsmænd har talt med sagsøgte personligt, hvis sagsøgte eller, hvor dette er relevant, en af de sagsøgte hverken har bopæl i Belgien eller i udlandet.

I sager om foreløbige forholdsregler fastlægges det ifølge retspraksis ligeledes, at den stedlige kompetence tillægges retsformanden på det sted, hvor dommen skal fuldbyrdes.

Med hensyn til underholdsbidrag fremgår det af retsplejelovens artikel 626, at krav om underholdsbidrag, der er forbundet med retten til social integration, kan indbringes for retten i sagsøgers retskreds (dvs. den forælder, der er berettiget til underholdsbidrag).

Bestemmelserne i artikel 624 og 626 er imidlertid supplerende bestemmelser, og parterne kan vælge at fravige dem. Parterne kan således i forbindelse med enhver tvist indgå en aftale om værneting, hvilket betyder, at tvisten alene kan indbringes for en nærmere angivet ret i første instans.

Der er imidlertid nogle undtagelser fra dette grundlæggende princip om frit valg.

I lovgivningen er der anført en række tilfælde, hvor sagsøger ikke har noget valg. Disse tilfælde er opregnet specifikt i retsplejelovens artikel 627-629.

Eksempler herpå er:

I tvister vedrørende ansættelseskontrakter (artikel 627, stk. 9): Den kompetente ret er retten på det sted, hvor minen, fabrikken, værkstedet, forretningen eller kontoret ligger, og som regel på det sted, hvorfra virksomheden drives, eller hvorfra partnerskabets, sammenslutningens eller organisationens hverv eller virksomhed udøves.

I forbindelse med ansøgninger om skilsmisse eller separation grundet uopretteligt samlivssophør (artikel 628, stk. 1): Den kompetente ret er retten på det sted, hvor ægteparret havde deres sidste fælles bopæl, eller hvor sagsøgte har bopæl.

Det frie valg er imidlertid heller ikke helt udelukket i disse tilfælde. I retsplejelovens artikel 630 fastsættes det under alle omstændigheder, at parterne ved aftale kan fravige lovbestemmelserne, efter at tvisten er opstået. Aftaler, der måtte være indgået, inden tvisten opstod, er imidlertid ugyldige efter loven.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

I en række sager, som er nærmere beskrevet i retsplejelovens artikel 631-633, er der én ret, der alene har stedlig kompetence. Sagsøger har derfor ikke noget valg, og det er ikke muligt at indgå en aftale om værneting, hverken før eller efter tvisten er opstået. Disse sager omfatter:

Konkurs (retsplejelovens artikel 631, stk. 1): Handelsdomstolen i den retskreds, hvor den erhvervsdrivende har sit hjemsted eller, hvis det drejer sig om en juridisk person, det registrerede hjemsted på den dato, hvor konkursbegæringen indgives, eller retssagen anlægges. Sekundær konkurs: Handelsdomstolen

i den retskreds, hvor fallenten har det berørte forretningssted. Hvis der er flere forretningssteder, er den første ret, som sagen er indbragt for, den kompetente ret.

Rekonstruktion (retsplejelovens artikel 631, stk. 2): Den kompetente handelsdomstol er den ret, der er beliggende i den retskreds, hvori skyldneren har sit hjemsted eller, hvis det drejer sig om en juridisk person, det registrerede hjemsted på den dato, hvor begæringen blev indgivet.

Twister vedrørende anvendelse af skatteloven (artikel 632): Den kompetente ret er den ret, der præsiderer for appeldomstolen i den retskreds, hvor det skattekontor, hvor skatten skal opkræves, er beliggende, eller, hvis tvisten ikke omhandler opkrævning af skat, i den retskreds, hvor det skattekontor, der har truffet den anfægtede afgørelse, er beliggende. Hvis sagen føres på tysk, har retten i første instans i Eupen imidlertid enekompetence.

Sager, der vedrører retsmidler forud for domfældelsen og fuldbyrdesforanstaltninger (artikel 633): Den kompetente ret er retten på det sted, hvor retsmidlet iværksættes, medmindre andet er fastsat ved lov. Hvis det drejer sig om retsmidler, der iværksættes over for tredjemand, er den kompetente ret retten på det sted, hvor retsmidlet iværksættes (se også artikel 22, stk. 5, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22.12.2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og erhvervsretlige område).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Som allerede nævnt er bestemmelserne i artikel 624 og 626 supplerende bestemmelser, som parterne kan fravige. Parterne kan i forbindelse med enhver tvist indgå en aftale om værneting, hvilket betyder, at tvisten alene kan indbringes for en nærmere angivet ret i første instans.

I de i retsplejelovens artikel 627-629 anførte tilfælde kan der ikke indgås aftale om værneting, inden tvisten er opstået. Det kan imidlertid udledes af artikel 630, at sådanne aftaler er tilladt, efter tvisten er opstået.

I de tilfælde, der er beskrevet i retsplejelovens artikel 631-633, er det ikke tilladt at indgå aftale om værneting.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Svaret på dette spørgsmål er indeholdt i svaret på spørgsmål 1 og 2.

Links

Relevante bestemmelser i retsplejeloven: [🔗 Den føderale offentlige retstjeneste](#)

Klik på "Législation consolidée" (konsolideret lovgivning).

Vælg "Code judiciaire" (retsplejeloven) under "Nature juridique" (juridisk område).

Skriv "624" i rubrikken "Mot(s)" (søgeord).

Klik på "Recherche" (søg).

Klik på "Liste".

Klik på "Justice de A à Z" (retspleje fra A til Z).

* Vælg: "Cours: compétence" (domstole: kompetence).

Hjælp til at finde den ret, der har stedlig kompetence: [🔗 Den føderale offentlige retstjeneste](#)

Klik på "Compétence territoriale" (stedlig kompetence).

Sidste opdatering: 25/09/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Bulgarien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I civile sager har de almindelige civile domstole kompetence til at afgøre tvister og andre retlige spørgsmål i forbindelse med civilretlige forhold (den civile retsplejelovs artikel 14, stk. 1). Ved nogle større regionale domstole oprettes der ud over strafferetlige og civilretlige afdelinger også afdelinger for handelsret. En undtagelse fra reglen er krav om erstatning for skade, der er forvoldt borgere eller juridiske personer som følge af ulovlige handlinger eller undladelser fra myndighedernes og embedsmænds side i eller i forbindelse med udøvelsen af administrative aktiviteter (udført af den udøvende magts myndigheder). Du skal henvende dig til en forvaltningsdomstol, hvis du ønsker at få en sådan afgørelse fra en offentlig myndighed ændret, ophævet eller omstødt, eller hvis du ønsker, at domstolen skal pålægge en offentlig myndighed at træffe en særlig afgørelse, hvis du mener, at en offentlig myndighed har handlet uretmæssigt eller uretmæssigt har undladt at handle, medmindre din sag hører under den øverste forvaltningsdomstols kompetence. Der er ingen andre særlige civilretsdomstole.

Efter bulgarsk lovgivning kan offeret for en forbrydelse rejse erstatningskrav såvel inden for rammerne af en civil retssag som i forbindelse med den straffesag, der er anlagt mod den tiltalte. Civile søgsmål i straffesager kan rettes mod såvel den sigtede som mod andre personer, der er erstatningspligtige for den skade, der er forvoldt ved den strafbare handling. Der bør tages højde for, at domstolen kan afvise at behandle civilretlige søgsmål i straffesager.

Offeret kan i så fald forsvare sine rettigheder i en almindelig civil retssag.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Førsteinstansretten i forbindelse med behandlingen af civile sager er distriktsdomstolen, hvorunder hører alle civile sager, med undtagelse af dem, der hører under den regionale domstol som førsteinstansret (artikel 103 i den civile retsplejelov).

I henhold til artikel 104 i lov om civil retspleje har den regionale domstol kompetence til at træffe afgørelse i første instans i:

sager om fastslåelse eller anfægtelse af faderskab, ophævelse af adoptioner, indførelse eller ophævelse af værgemål,

sager med påstand om ejerskab og andre tingslige rettigheder, hvor tvistens genstand har en værdi på mere end 50 000 BGN,

en civil eller kommerciel tvist om et beløb på mere end 25 000 BGN, medmindre sagen handler om underholdsbidrag, et arbejdsretligt krav eller inddrivelse af uautoriserede udgifter,

sager om konstatering af uregelmæssigheder ved eller annullering af optagelse i registre eller manglende registrering i de i loven omhandlede tilfælde, fordringer, uanset deres værdi, der er samlet i en fælles ansøgning inden for en regional domstols kompetence, hvis de skal høres i samme sag, sager, der ifølge andre love henhører under den regionale domstol.

Ifølge handelsloven har den regionale domstol på det sted, hvor selskabet (den erhvervsdrivende) har sit hjemsted, kompetence i sager om beskyttelse af deltageren i et selskab, om annullation af beslutninger truffet på selskabets generalforsamling, om et selskabs ugyldighed, om opløsning af et selskab samt om begæring om indledning af insolvensbehandling og procedurerne i forbindelse hermed. Ved insolvensbehandling er den kompetente ret den regionale domstol på det sted, hvor den erhvervsdrivende har sit vedtægtsmæssige hjemsted på tidspunktet for begæringen om indledning af insolvensbehandling.

Forvaltningsdomstolen er den kompetente ret i første instans i sager om erstatning for skader, der er forvoldt ved administrative myndigheders og tjenestemænds retsstridige handlinger eller undladelser.

Behandlingen af et civilt søgsmål i forbindelse med en straffesag henhører under den domstol, ved hvilken sagen verserer.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Du skal indbringe sagen for den domstol, som har kompetencen i det distrikt (rayon), hvor sagsøgte er bosiddende eller har sit hjemsted eller hovedkontor.

Hvis din tvist er med juridisk person, skal du indbringe sagen for den domstol, hvor denne har sit hjemsted. Tvister, der opstår i forbindelse med direkte relationer til datterselskaber eller filialer, kan også indbringes for domstolen på det sted, hvor disse enheder er beliggende.

Tvister mod staten og de offentlige institutioner, herunder afdelinger og filialer, indbringes for domstolen på det sted, hvor det omtvistede retsforhold opstod.

Hvis retsforholdet er opstået i udlandet, indbringes sagen for den kompetente domstol i Sofia.

Hvis man ønsker at anlægge sag mod en person, hvis adresse er ukendt, skal man indbringe sagen for domstolen på det sted, hvor vedkommendes advokat eller juridiske repræsentant er bosiddende, eller, hvis det ikke er muligt, for domstolen på det sted, hvor sagsøger er bosiddende. Dette gælder også, hvis sagsøgte ikke opholder sig på sin hjemstedsadresse i Bulgarien. Hvis sagsøger heller ikke har bopæl i Bulgarien, indbringes sagen for den kompetente domstol i Sofia.

Hvis du ønsker at anlægge sag mod en mindreårig eller en person uden retsevne, skal du indbringe sagen for de domstole, hvor deres juridiske repræsentant er bosiddende.

Hvis din sag omhandler en arv, hel eller delvis tilbagekaldelse af et testamente, deling af en arv eller annullering af en frivillig aftale, skal du indbringe sagen for domstolene, hvor testamentet forvaltes. Hvis afdøde er bulgarsk statsborger, men testamentet forvaltes uden for Bulgarien, skal du indbringe sagen for enten domstolene for den afdødes sidste bulgarske bopæl eller det sted, hvor ejendommen ligger.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

For at godtgøre et økonomisk krav baseret på en kontrakt kan du også indbringe sagen for de domstole, hvor den anden part i øjeblikket er bosat.

Hvis du ønsker at kræve underholdsbidrag, kan du også indbringe sagen for domstolene, dér hvor din faste bopæl er.

Arbejdstagere kan også anlægge sag mod arbejdsgiveren på deres sædvanlige arbejdssted.

Arbejdsretlige tvister mellem udenlandske personer, virksomheder eller joint ventures, hvis hjemsted er i Bulgarien, på den ene side og udenlandske medarbejdere, der arbejder for dem i Bulgarien, på den anden side hører under domstolene på arbejdsgiverens hjemsted, medmindre parterne har aftalt andet.

Arbejdsretlige tvister mellem medarbejdere med bulgarsk statsborgerskab, der arbejder i udlandet og bulgarske arbejdsgivere, hører under den kompetente domstol i Sofia og, hvis medarbejderen er sagsøgte, under den kompetente domstol på det sted i Bulgarien, hvor medarbejderen er bosiddende.

Hvis du har lidt uretmæssig skade, har du mulighed for at indbringe sagen for domstolene, hvor skaden opstod.

Sager, der anlægges mod sagsøgte i forskellige territoriale jurisdiktioner, eller som vedrører fast ejendom, der er fordelt på forskellige territoriale jurisdiktioner, anlægges efter sagsøgerens eget valg ved domstolen i en af disse jurisdiktioner.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Hvis sagen omhandler tingslige rettigheder til en ejendom, deling af sameje eller fastsættelse af grænserne for eller genetablering af ejendomsretten til fast ejendom, skal du indbringe sagen for domstolene, hvor ejendommen er beliggende. Du skal også indbringe sagen for den domstol, der har kompetence vedrørende ejendommen, hvis din sag handler om et skøde, der bekræfter tingslige rettigheder til den faste ejendom, eller om opdeling, ophævelse eller ugyldiggørelse af et skøde om fast ejendom.

Sager, der anlægges mod eller af en forbruger, indbringes for domstolen på det sted, hvor forbrugeren aktuelt er bosiddende, og, hvis der ikke findes en sådan bopæl, på vedkommendes faste bopæl.

Erstatningssøgsmål efter forsikringsloven, som er anlagt af skadelidte mod et forsikringsselskab, garantifonden eller det nationale kontor for bulgarske bilforsikringsselskaber, anlægges ved den domstol, i hvis jurisdiktion sagsøgeren på tidspunktet for skadens opståen har sin midlertidige eller faste bopæl eller sit hjemsted, eller på det sted, hvor skaden er opstået.

Et søgsmål med påstand om erstatning for den skade, der er forvoldt ved en strafferetlig overtrædelse, anlægges med henblik på fælles behandling ved den domstol, ved hvilken der er anlagt sag om den begærede overtrædelse.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Det generelle princip er, at den kompetence, der tillægges ved lov, ikke kan ændres efter aftale mellem parterne.

Parterne i en ejendomstvist kan dog fravige reglerne om stedlig kompetence ved at underskrive en aftale, der tillægger en bestemt domstol kompetence. Dette er imidlertid ikke muligt, hvis kompetencen obligatorisk fastlægges efter det sted, hvor ejendommen er beliggende, i tvister om tingslige rettigheder vedrørende fast ejendom, deling af fast ejendom i sameje, fastsættelse af grænserne for eller genetablering af ejendomsretten til fast ejendom, udfærdigelse af en endelig aftale vedrørende opståen eller overdragelse af tingslige rettigheder til fast ejendom eller om ophævelse eller ugyldiggørelse af en aftale om tingslige rettigheder til fast ejendom.

Hvis din sag handler om forbrugerbeskyttelse eller arbejdsret, og du har aftalt med den anden part eller de andre parter, hvilken domstol der har kompetence, er denne aftale kun gyldig, hvis den er underskrevet, efter at tvisten er opstået.

Hvis du har et økonomisk krav, kan du og den anden part aftale at afslutte sagen ved voldgift, medmindre den drejer sig om tingslige rettigheder eller fast ejendom, underholdsbidrag eller arbejdsret. Voldgiftsrettens kompetence fastlægges ved en særlig processuel aftale mellem tvistens parter, den såkaldte voldgiftsklausul. Voldgiftsretten kan bruge alle relevante folkeretlige kilder og en specifik bulgarsk kilde: lov om voldgift i internationale handelstvister (Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh).

I henhold til denne lov betyder en voldgiftsaftale, at alle involverede parter anmoder en voldgiftsret om at afslutte alle eller en del af de tvister, der måtte opstå eller er opstået mellem dem inden for et givet kontraktligt eller ikke-kontraktligt forhold. Voldgiftsklausulen kan indsættes i en anden kontrakt eller særskilt aftale. En voldgiftsaftale skal være skriftlig. En voldgiftsret kan være en permanent institution eller kan oprettes til at afslutte en bestemt tvist. En voldgiftsret kan have sit sæde uden for Bulgarien, hvis en af parterne er hjemmehørende uden for Bulgarien, har sit forretningssted der i henhold til selskabets vedtægter eller har sin overordnede ledelse der.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De eneste specialiserede domstole i civile sager i Bulgarien er forvaltningsdomstolene.

Erstatningssøgsmål mod udøvende myndigheder kan indbringes for forvaltningsdomstolen på det sted, hvor skaden er forvoldt, eller skadelidtes faktiske bopæl eller hjemsted og, hvis de forelægges sammen med en anfægtelse af selve den administrative handling, forvaltningsdomstolen på sagsøgers bopæl eller hjemsted (artikel 133, stk. 5, i forvaltningsretsplejeloven).

Alle administrative sager hører under forvaltningsdomstolene bortset fra dem, der hører under den øverste forvaltningsdomstol. Den øverste forvaltningsdomstol træffer afgørelse i første instans om: Retsakter, medmindre de stammer fra kommunalbestyrelser Retsakter vedtaget af ministerrådet, premierministeren, vicepremierministeren og ministre Afgørelser truffet af det øverste retsråd Retsakter udstedt af Bulgariens nationalbank Andre retsakter, der er fastsat ved lov.

Sidste opdatering: 10/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Tjekkiet

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Tjekkisk civilret indeholder ingen formelle regler om særlige domstole, der skal behandle bestemte typer sager. I civile sager har de almindelige domstole i princippet kompetence til at pådømme tvister vedrørende alle civilretlige spørgsmål. Disse defineres materielt således, at domstolene i civilretlige sager skal behandle og pådømme tvister og andre retssager, der udspringer af privatretlige forhold (artikel 7, stk. 1, i den civile retsplejelov, som ændret (lov nr. 99/1963 saml.)). Derudover er der pr. 1. januar 2014 trådt en ny lov i kraft i Tjekkiet, lov nr. 292/2013 saml. om særlige retssager. Ifølge denne lov skal domstolene behandle og pådømme de retssager, der er omfattet af loven.

I visse tilfælde er forvaltningsmyndighederne i kraft af særlovgivningen bemyndiget til at afgøre civilretlige sager. I sådanne tilfælde kan forvaltningsmyndighedens afgørelser dog altid efterfølgende prøves af en civil domstol i overensstemmelse med del fem i den civile retsplejelov, som ændret (lov nr. 99/1963 saml.) (artikel 244 ff.).

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I Tjekkiet er de civile domstole i første instans distriktsdomstolene (*okresní soud*) og de regionale domstole (*krajský soud*), samt i sjældne tilfælde Tjekkiets højesteret (*Nejvyšší soud České republiky*).

1. Distriktsdomstolene har kompetence til at behandle sager i første instans, medmindre det i loven udtrykkeligt er fastsat, at det er de regionale domstole eller Tjekkiets højesteret, der er kompetent i den pågældende sag.

2.

a) Ifølge lov nr. 99/1963 saml. har de regionale domstole kompetence til at behandle følgende sager i første instans:

tvister vedrørende gensidig afvikling af fejlagtigt udbetalte pensionsforsikringsydelse, tvister om sygesikringsydelse, statens sociale ydelser eller bistand til mindrebemidlede samt tvister vedrørende gensidig afvikling af degressiv godtgørelse udbetalt som følge af en persons ret til sygesikringsydelse

tvister vedrørende lovligheden af en strejke eller lockout

tvister vedrørende en udenlandsk stats eller persons diplomatiske privilegier og immuniteter, hvis disse tvister henhører under de tjekiske domstoles kompetenceområde

tvister vedrørende ophævelse af en voldgiftsrets afgørelse om opfyldelse af forpligtelser, der udspringer af en kollektiv overenskomst

sager, der følger af retsforhold i forbindelse med etablering af handelsselskaber, fonde, stiftelser og investeringsforeninger, tvister mellem handelsselskaber, deres partnere eller medlemmer samt tvister mellem partnere eller medlemmer, som udspringer af deres deltagelse i handelsselskabet

tvister mellem virksomheder, deres partnere eller medlemmer og medlemmer af virksomhedernes ved lov oprettede organer eller kuratorer, hvis tvisterne vedrører udøvelsen af hvervet som medlem af de ved lov oprettede organer eller kuratorernes rolle i en konkursbehandling

tvister, som følger af loven om ophavsret

tvister vedrørende beskyttelse af rettigheder, som krænktes eller trues af illoyal konkurrence eller ulovlige konkurrencebegrænsninger

sager vedrørende beskyttelse af en juridisk persons navn og omdømme

tvister vedrørende økonomisk sikkerhedsstillelse og tvister vedrørende veksler, checks og investeringsinstrumenter

tvister opstået i forbindelse med børshandlede råvarer

sager vedrørende ejerforeningers generalforsamlinger og tvister opstået i denne forbindelse

sager vedrørende omlægningen af selskaber og kooperativer, herunder erstatningssager, jf. særlige retsforskrifter

tvister vedrørende køb af en virksomhed, forpagtning af en virksomhed eller en del heraf

tvister vedrørende kontrakter på bygge- og anlægsarbejder, som er offentlige kontrakter over tærskelværdien, herunder de leverancer, der er nødvendige for opfyldelsen af sådanne kontrakter.

b) Ifølge lov nr. 292/2013 saml. har de regionale domstole kompetence til at behandle følgende sager i første instans:

sager vedrørende juridiske personers status, herunder deres opløsning og afvikling, udpegelse og afskedigelse af medlemmer af deres ved lov oprettede organer eller af en kurator, deres omlægning og spørgsmål vedrørende deres status som alment nyttigt organ

sager vedrørende juridiske personer, som sættes under administration

sager vedrørende deponeringer med henblik på opfyldelse af en forpligtelse til at yde vederlag eller godtgørelse til mere end en person på baggrund af en retsafgørelse i henhold til lov om handelsselskaber eller lov om omlægning af selskaber og kooperativer (i det følgende benævnt "obligatorisk deponering")

sager vedrørende kapitalmarkedet

sager vedrørende forhåndssamtykke til at foretage undersøgelser i sager om konkurrencebeskyttelse

sager vedrørende ændring af en repræsentant for det tjekiske advokatsamfunds eller skatterådgiverkammerets samtykke til adgang til indholdet af dokumenter.

3. Tjekkiets højesteret er kompetent i første og sidste instans i sager om anerkendelse af udenlandske domme om skilsmisse, separation, omstødelse af ægteskab og afgørelse af, hvorvidt ægteskabet reelt er indgået eller ej, hvis mindst den ene af parterne er tjekkisk statsborger, jf. artikel 51 i lov nr. 91/2012 saml. om international privatret. Denne procedure følges imidlertid ikke ved anerkendelse af domme fra andre EU-medlemsstater i sager, hvor Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældres ansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 finder anvendelse, eller når en bilateral eller multilateral aftale indeholdende bestemmelser om en anden procedure end den, der fremgår af tjekkisk lovgivning, finder anvendelse.

Højesteret er endvidere kompetent i sager vedrørende anerkendelse af en udenlandsk retsafgørelse om konstatering eller afvisning af faderskab, jf. artikel 55 i lov nr. 91/2012 saml. om international privatret.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

De forhold, der foreligger på tidspunktet for sagens indledning, er afgørende for fastlæggelse af den saglige kompetence (se spørgsmål 2.1) og den stedlige kompetence. Alle efterfølgende ændringer af disse forhold (f.eks. ændring af sagsøgtes bopæl) er – med enkelte undtagelser (overførsel af kompetence i sager om omsorgspligt over for mindreårige, forældremyndighed og retlig handleevne) – irrelevante.

Ifølge artikel 105, stk. 1, i den civile retsplejelov (lov nr. 99/1963) har retten som udgangspunkt kun adgang til at prøve sin stedlige kompetence ved retssagens indledning – frem til forundersøgelsens afslutning, inden den begynder at behandle sagens realitet, dvs. indtil den opfordrer sagsøger til at nedlægge sine påstande under forundersøgelsen, eller indtil den træffer en afgørelse, hvis der ikke afholdes et retsmøde. Derefter kan den kun efterprøve sin stedlige kompetence, hvis ikke der er foretaget nogen forundersøgelse, og en af parterne har bestridt, at retten har stedlig kompetence første gang, parten fik mulighed for det. I nogle sager kan det ske, at der er flere stedligt kompetente domstole. Sagsøger kan vælge mellem de almindelige domstole og de domstole, der er udpeget i artikel 87 i den civile retsplejelov (lov nr. 99/1963 saml.), f.eks. retten på det sted, hvor arbejdspladsen ligger, i erstatningssager, der skal afgøres af retten på det sted, hvor skaden blev forvoldt. Sagsøger skal foretage dette valg senest, når sagen anlægges. Den ret, ved hvilken sagen først bliver indledt, er kompetent.

I visse sager er den stedlige kompetence fastlagt i henhold til lov nr. 292/2013 saml. om særlige retssager (*zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních*).

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

De grundlæggende regler for stedlig kompetence fremgår af artikel 84-86 i den civile retsplejelov (lov nr. 99/1963 saml.) og artikel 4 i lov nr. 292/2013 saml. Der mindes dog om, at den stedlige kompetence i nogle tilfælde reguleres af EU-lovgivning, der finder direkte anvendelse, og som har forrang for national lovgivning (se visse bestemmelser i forordning nr. 44/2001, som ikke blot regulerer den internationale, men også den stedlige kompetence), hvilket betyder, at tjekkisk lovgivnings regler om stedlig kompetence ikke altid finder anvendelse.

Hovedreglen i den civile retsplejelov (lov nr. 99/1963 saml.) er, at den almindelige domstol i sagsøgtes retskreds er den almindeligt kompetente ret. Den almindelige domstol er altid distriktsdomstolen. Når det er en regional domstol, der er kompetent i første instans (se spørgsmål 2.1), er det den regionale domstol på det sted, hvor partens almindelige domstol (distriktsdomstol) ligger, som er stedligt kompetent. Når der er flere sagsøgte i en sag, er de almindelige domstole i alle de sagsøgtes retskredse stedligt kompetente.

Den almindelige domstol, som en fysisk person er underlagt, er distriktsdomstolen på det sted, hvor den pågældende har bopæl, og hvis ikke den pågældende har nogen bopæl, er det distriktsdomstolen på det sted, hvor han/hun opholder sig. En bopæl anses for at være det sted, hvor en fysisk person bor og har til hensigt at opholde sig permanent (der kan også være flere sådanne steder, og i så fald er den almindelige domstol distriktsdomstolen på alle disse steder).

For en fysisk person, der driver virksomhed, er den almindelige domstol i sager, der følger af virksomhedens aktiviteter, distriktsdomstolen på det sted, hvor personen har sin virksomhedsadresse (ifølge den adresse, der står opført i det offentlige register). Hvis ikke personen har nogen virksomhedsadresse, er det distriktsdomstolen på det sted, hvor den pågældende person har bopæl, og hvis ikke han/hun har nogen bopæl, er det distriktsdomstolen på det sted, hvor han/hun opholder sig.

Kriteriet for fastlæggelse af den almindelige domstol, som en juridisk person er underlagt, er den juridiske persons hjemsted (se den civile lovbogs artikel 136-137 (lov nr. 89/2012 saml.).

Den almindelige domstol, som en kurator er underlagt under udøvelsen af sit hverv, er distriktsdomstolen på det sted, hvor kuratorens hjemsted ligger.

Der gælder særlige regler for den almindelige domstol, som staten er underlagt (retten på det sted, hvor statens organisatoriske enhed med kompetence i henhold til en særlig retsforskrift har hjemsted, og hvis ikke det er muligt at fastslå den stedligt kompetente ret på denne måde, retten på det sted, hvor de forhold, der gav anledning til den påberåbte rettighed, fandt sted), som en kommune er underlagt (retten på det sted, hvor kommunen ligger), og som en højere territorial autonom enhed er underlagt (retten på det sted, hvor dens forvaltningsorganer har hjemsted).

Hvis sagsøgte, der er statsborger i Tjekkiet, ikke er underlagt en almindelig domstol eller en almindelig domstol i Tjekkiet, er den kompetente ret retten på det sted, hvor den pågældende havde sin sidst kendte bopæl i Tjekkiet. Ejendomsrettigheder kan gøres gældende over for en person ved retten på det sted, hvor den pågældendes ejendom er beliggende, hvis ikke personen er underlagt nogen anden kompetent ret i Tjekkiet.

Der kan endvidere indgives en stævning (begæring om indledning af en retssag) mod en udlænding ved en ret på det sted i Tjekkiet, hvor den pågældendes fabrik eller en af fabrikkens organisatoriske enheder er beliggende.

I bestemmelserne i artikel 4 i lov nr. 292/2013 saml. om særlige retssager hedder det, at den kompetente ret i en retssag er den almindelige domstol, som den person, i hvis interesse retssagen indledes, er underlagt, medmindre andet fremgår af selvsamme lov. Den almindelige domstol for en mindreårig, som ikke har fuld retlig handleevne, er retten på det sted, hvor den mindreårig har bopæl, som fastlagt i en aftale mellem forældrene eller ved en retsafgørelse eller andre afgørende forhold.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Ud over den stedlige kompetence, der tilfalder sagsøgtes almindelige domstol, findes der en anden særlig ret med stedlig kompetence, som er a) en særlig valgt ret med stedlig kompetence (se spørgsmål 2.2.2.1 nedenfor) og b) en særlig ret med stedlig enekompetence (se spørgsmål 2.2.2.2 nedenfor). Det er også muligt at indgå en værnetingsaftale i handelssager (se spørgsmål 2.2.2.3 nedenfor).

Derudover hedder det i artikel 5 i lov nr. 292/2013 saml. om særlige retssager, at såfremt de forhold, der lå til grund for afgørelsen af kompetencespørgsmålet, ændres under en retssag om forældremyndighed over en mindreårig, sager om forældremyndighed og sager om retlig handleevne, kan retten overføre sin kompetence til en anden ret, hvis dette tilgodeser den mindreårig, værgeren eller den person, hvis retlige handleevne er under behandling. Overførslen af kompetence i henhold til dette stykke er imidlertid altid underlagt rettens vurdering.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Dette er den såkaldt "særlige valgte ret med stedlig kompetence", som reguleres i henhold til den civile retsplejelovs artikel 87 (lov nr. 99/1963 saml.).

Sagsøger kan vælge, om han/hun vil anlægge sagen ved sagsøgtes almindelige domstol eller ved en anden stedligt kompetent ret. Kompetencereglerne skal dog overholdes – hvis det er en regional domstol, som er kompetent i første instans, skal sagsøger indbringe sagen for en regional domstol. Når sagen først er anlagt, kan sagsøger ikke længere ændre sit valg. Hvis den stedlige kompetence reguleres af EU-lovgivning, der finder direkte anvendelse, og som har forrang for national lovgivning (se visse bestemmelser i forordning nr. 44/2001, som ikke blot regulerer den internationale, men også den stedlige kompetence), finder den tjekkiske lovgivnings regler om stedlig kompetence baseret på et valg ikke altid anvendelse.

I stedet for at anlægge sagen ved sagsøgtes almindelige domstol kan sagsøger vælge en ret på det sted:

hvor sagsøgte har sit faste arbejdssted

hvor de forhold, der gav anledning til retten til erstatning, opstod

hvor den organisatoriske enhed for en fabrik tilhørende den fysiske eller juridiske person, som sagsøges, ligger, såfremt tvisten vedrører denne enhed

hvor en person, der driver et reguleret marked eller et multilateralt handelssystem, har hjemsted, såfremt der er tale om en handelsretlig tvist

vedrørende et reguleret marked, som drives af den pågældende, eller afvikling af sådan virksomhed eller

i et multilateralt handelssystem, som drives af den pågældende, eller afvikling af sådan virksomhed

hvor betalingsstedet ligger, når den rettighed, der gøres gældende, udspringer af en veksel, egenveksel eller anden form for sikkerhedsstillelse hvor en råvarebør har hjemsted, såfremt tvisten vedrører børshandlede råvarer.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen)?

Dette er den såkaldte "ret med stedlig enekompetence", som reguleres i henhold til den civile retsplejelovs artikel 88 (lov nr. 99/1963 saml.) og visse bestemmelser i lov nr. 292/2013 saml. om særlige retssager. Hvis der foreligger en bestemmelse om stedlig enekompetence i en bestemt sag, kan den stedlige kompetence ikke fastslås efter sagsøgtets almindelige domstol eller den særlige valgte ret med stedlig kompetence.

Hvis den stedlige kompetence reguleres af EU-lovgivning, der finder direkte anvendelse, og som har forrang for national lovgivning (se visse bestemmelser i forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, som ikke blot regulerer den internationale, men også den stedlige kompetence), finder tjekkisk lovgivnings regler om stedlig enekompetence ikke altid anvendelse.

I henhold til den civile retsplejelovs artikel 88 (lov nr. 99/1963 saml.) finder bestemmelsen om stedlig enekompetence primært anvendelse på følgende sager: Sager om opgørelse af ægtefællers fælleseje eller andre aktiver eller ophævelse af sameje af en lejlighed efter skilsmisse – den ret, der pådømte skilsmisssagen, er stedligt kompetent.

Sager om retten til fast ejendom (sagerne skal direkte vedrøre retten til ejendommen – det gælder primært tinglige rettigheder og forpagtningsrettigheder) – retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende, er stedligt kompetent, under forudsætning af at der ikke er tale om retssager til opgørelse af ægtefællers fælleseje eller andre aktiver eller ophævelse af sameje af en lejlighed efter skilsmisse (i disse sager er den ret, der pådømte skilsmisssagen, stedligt kompetent – se ovenfor).

Sager til afgørelse af en tvist i forbindelse med en arvesag – retten på det sted, hvor arvesagen kører, er stedligt kompetent.

Lov nr. 292/2013 saml. om særlige retssager indeholder bestemmelser om særlig stedlig kompetence, der navnlig finder anvendelse på følgende sager: Skilsmisssager, sager til bestemmelse af, hvorvidt et ægteskab reelt er indgået eller ej, og om et ægteskabs ugyldighed – i henhold til artikel 373 og 383 er den kompetente ret retten på det sted, hvor ægtefællerne have deres seneste fælles bopæl i Tjekkiet, under forudsætning af at mindst en af ægtefællerne stadig bor på stedet. Hvis ikke der findes en sådan ret, er det den almindelige domstol på det sted, hvor den ægtefælle, der ikke indgav begæringen om indledning af en retssag, bor, og hvis en sådan ret heller ikke findes, er det den almindelige domstol på det sted, hvor den ægtefælle, der indgav begæringen om indledning af en retssag, bor.

Arvesager – i henhold til artikel 98 er den kompetente ret retten på det sted, hvor afdøde havde sin faste registrerede bopæl, sin seneste bopæl eller sit opholdssted, hvor afdødes faste ejendom er beliggende, eller hvor han/hun døde (dette er de rangordnede kriterier).

Sager vedrørende internationale barnebortførelser (tilbagegivelse af et barn) – i henhold til artikel 479 er den kompetente ret retten på det sted, hvor kontoret for international retlig beskyttelse af børn har hjemsted, dvs. byretten i Brno.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Parterne har kun mulighed for at indgå aftale om en anden stedligt kompetent ret end den ved lov fastsatte (en såkaldt værnetingsaftale), jf. den civile retsplejelovs artikel 89a (lov nr. 99/1963 saml.), i sager vedrørende forbindelser mellem virksomheder opstået som følge af virksomhedernes aktiviteter og kun på den betingelse, at der ikke foreligger nogen bestemmelse om stedlig enekompetence for den pågældende sag, jf. den civile retsplejelovs artikel 88 (lov nr. 99/1963 saml.) (se ovenfor). En værnetingsaftale skal være udfærdiget på skrift. Hvis sagsøger indbringer et krav for den valgte ret, og værnetingsaftalen gøres gældende, bør aftalen (i troværdig form – helst originalen eller en bekræftet kopi) vedhæftes kravet, selv om dette ikke er en betingelse ifølge gældende lovgivning.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Der findes ingen særlige domstole i Tjekkiet (se svar på spørgsmål 1).

Sidste opdatering: 16/09/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Tyskland

De tyske domstoles internationale kompetence fastlægges i henhold til Unionens relevante retsakter eller i henhold til de selvstændige internationale civilretlige procedurer, som ligeledes omfatter de internationale offentligretlige aftaler. Denne side vedrører kun spørgsmål henhørende under de nationale domstoles kompetence.

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Civile sager afgøres i Tyskland ved enten en civil ret (*Zivilgericht*) eller ved en arbejdsret (*Arbeitsgericht*).

Arbejdsretten er kompetent til at afgøre alle civile sager mellem arbejdsgivere og arbejdstagere samt sager mellem arbejdsmarkedets parter. Arbejdsrettens øvrige kompetenceområder er fastsat i §§ 2 og 2a i lov om arbejdsretter (ArbGG). I henhold til ArbGG § 5, stk. 1, andet punktum, er arbejdsretten ligeledes kompetent i sager mellem personer, hvis situation kan sidestilles med arbejdstageres situation i forhold til deres opdragsgivere. Alle andre civile sager afgøres ved de civile domstole. De civile domstole er almindelige domstole.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

De civile domstole i første instans er byretten (*Amtsgericht*) og de regionale domstole i første instans (*Landgericht*).

1. Byretten er principielt kompetent til at afgøre civile sager, der vedrører beløb på 5 000 EUR og derunder, forudsat at der ikke er tale om et område, hvor den regionale ret i første instans har enekompetence (§ 23, nr. 1, i lov om domstolenes organisation (Gerichtsverfassungsgesetz (GVG))).

Byretten har også enekompetence i følgende tilfælde, uanset hvilket beløb sagen vedrører (jf. GVG §§ 23 og 23a):

Byretten er kompetent til at afgøre sager om krav som følge af boliglejerforhold eller om, hvorvidt et sådant lejerforhold består (GVG § 23, stk. 2a).

Derudover har byretten enekompetencen i første instans i familiesager samt principielt ved frivillig retspleje (GVG § 23a, stk. 1, første punktum, nr. 1 og 2).

Hvilke områder byretten ellers har enekompetence på, følger af GVG § 23, nr. 2b-2d og 2g.

2. De regionale domstole i første instans er kompetente til at afgøre alle civile sager, der ikke behandles af byretten. Det vil frem for alt sige sager, der vedrører beløb på over 5 000 EUR.

I henhold til GVG § 71, stk. 2, har de regionale domstole i første instans navnlig enekompetence i følgende tilfælde, uanset hvilket beløb sagerne vedrører:

— fordringer mod staten, som henhører under tjenestemandsløven (Beamtenengesetz)

- krav begrundet i fejlagtige, svigagtige eller tilbageholdte offentlige oplysninger vedrørende kapitalmarkederne, anvendelse af fejlagtige eller svigagtige offentlige oplysninger vedrørende kapitalmarkederne eller undladelse af at oplyse behørigt om, at offentlige oplysninger om kapitalmarkederne er fejlagtige eller svigagtige
- tvister vedrørende købers ret til at fremsætte påbud og entreprenørens deraf følgende ret til at tilpasse prisen på byggekontrakter, jf. BGB § 650a
- søgsmål om embedsansvar.

De regionale domstole i første instans kan have særlige afdelinger til at afgøre handelssager, jf. GVG § 93. De har bl.a. kompetence til at afgøre civile krav mod erhvervsdrivende og sager, der falder ind under veksel- og checkretten. GVG § 95 indeholder en udtømmende liste over de områder, der falder ind under handelsafdelingernes kompetence. Ønsker sagsøger sagen afgjort ved afdelingen for handelssager, skal han begære dette i stævningen, jf. GVG § 96, stk. 1.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Hovedreglen i Tyskland er ifølge bestemmelseerne i den tyske civile retsplejelov (Zivilprozeßordnung (ZPO)) om hjemting (ZPO §§ 12-18), at det er sagsøgtets bopæl, der er bestemmende for, hvilken ret der har kompetence. Har vedkommende ingen bopæl, lægges hans opholdssted i Tyskland og, hvis dette er ukendt, hans seneste bopæl til grund (ZPO § 16). For juridiske personer er det deres hjemsted, der er afgørende (ZPO § 17).

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I visse sager har sagsøger mulighed for at vælge en anden ret end sagsøgtets hjemting (domstole med særlig kompetence, men ikke enekompetence). Det gælder bl.a. følgende sager:

* Sager om kontraktforhold og sager om, hvorvidt der består et kontraktforhold, kan også anlægges ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, sagen vedrører, skal opfyldes (ret med særlig kompetence på opfyldelsesstedet, ZPO § 29, stk. 1). Aftaler om opfyldelsesstedet skal kun lægges til grund, hvis aftaleparterne hører til den gruppe af personer, der ifølge ZPO § 38, stk. 1, har beføjelse til at aftale værneting, jf. 2.2.2.3.

Begrebet "kontraktforhold" omfatter alle forpligtende aftaler, uanset hvilken form for forpligtelse der er tale om. Ligger kompetencen hos arbejdsretten, finder bestemmelsen tilsvarende anvendelse.

* Sager om ansvar uden for kontraktforhold afgøres også ved retten i den retskreds, hvor handlingen fandt sted (ZPO § 32).

* I sager, som hører under færdselsloven (StVG), er retten i den retskreds, hvor hændelsen, dvs. trafikulykken, fandt sted, ligeledes kompetent (StVG § 20).

* Ofret for en lovovertrædelse kan som led i straffesagen ved den ret, hvor der er rejst tiltale, gøre formueretlige krav gældende, der er opstået som følge af lovovertrædelsen (adhæsiionsproces i henhold til §§ 403 og 404 i lov om strafferetspleje (Strafprozeßordnung (StPO))).

* Ved sager om skilsmisse bestemmes den stedlige kompetence i henhold til § 122 i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje (FamFG).

Familieretten (*Familiengericht*, en afdeling ved byretten) i den retskreds, hvor en af ægtefællerne har fast bopæl med de fælles mindreårige børn (dvs. deres faste tilknytningssted), har i sådanne tilfælde stedlig enekompetence. Har ingen af ægtefællerne fast bopæl i Tyskland med de fælles mindreårige børn på det tidspunkt, hvor sagen anlægges (dvs. når stævningen forkyndes), ligger enekompetencen hos familieretten i den retskreds, hvor den ene af ægtefællerne har fast bopæl med nogle af de fælles mindreårige børn, for så vidt som ingen af børnene har fast bopæl hos den anden ægtefælle.

Er det på dette grundlag ikke muligt at fastslå, hvilken ret der er kompetent, ligger enekompetencen hos familieretten i den retskreds, hvor ægtefællerne havde deres sidste fælles faste bopæl, hvis den ene af ægtefællerne stadig har fast bopæl dér på det tidspunkt, hvor sagen anlægges (se ovenfor). Er heller ikke dette tilfældet, er det sagsøgtets faste bopæl, der er den afgørende faktor, medmindre sagsøgte ikke har fast bopæl i Tyskland. I dette tilfælde er det sagsøgers bopæl, der er afgørende.

Er det heller ikke på dette grundlag muligt at fastslå, hvilken ret der er kompetent, ligger enekompetencen hos familieretten ved byretten i Berlin-Schöneberg.

* Den stedlige kompetence i sager om underholdspligt reguleres i henhold til FamFG § 232. I sager om underholdsbidrag til den tidligere ægtefælle og børn har den ret, hvor ægteskabssagen er anlagt eller blev behandlet i første instans, enekompetence under ægteskabssagens litispændens.

Når ægteskabssagen ikke længere er under behandling, ligger enekompetencen med hensyn til underholdspligten over for et mindreårigt barn eller et barn, der behandles som et mindreårigt barn, hos retten i den retskreds, hvor barnet eller den forælder, der er bemyndiget til at handle på det mindreårige barns vegne, har fast bopæl. Denne bestemmelse finder ikke anvendelse, såfremt barnet eller forælderen har fast bopæl i udlandet.

For alle andre sager om underholdspligt (underholdsbidrag til tidligere ægtefæller eller børn, som ikke er omfattet af ovenstående bestemmelser, og underholdsbidrag til f.eks. børnebørn, forældre og enlige mødre) finder de almindelige bestemmelser anvendelse, dvs. at det er sagsøgtets faste bopæl, der er afgørende. For visse særlige sager findes der stadig valgdomstole, jf. FamFG § 232, stk. 3, andet punktum.

* I sager om forældremyndighed eller om retten til samvær eller til at have barnet boende finder bestemmelseerne i FamFG § 152 ligeledes anvendelse, dvs. at hvis der er anlagt en skilsmisssag, er den kompetente ret den samme. Er der ikke anlagt nogen ægteskabssag, er det barnets faste bopæl, der er afgørende. Det afgørende tidspunkt for at fastslå, hvilken ret der er kompetent, er det tidspunkt, hvor sagen anlægges ved retten.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen)?

Fremgår det udtrykkeligt af en lov, at en ret har enekompetence, kan sagen kun anlægges (og antages til realitetsbehandling) ved denne ret. Domstole med enekompetence er navnlig omhandlet i den civile retsplejelov, men også i særlove (f.eks. FamFG § 122).

Vedrører sagen en grund eller en hermed ligestillet rettighed (f.eks. bebyggelsesret), er det i visse tilfælde retten i den retskreds, hvor den faste ejendom befinder sig, der har enekompetence. Dette gælder for sager om ejendomsrettigheder eller om andre tinglige krav, sager om, at der ikke består et tingligt krav, og sager om besiddelsen, skelsager og sager om udstykning (ZPO § 24).

I sager om leje- eller forpagtningsforhold om lokaler eller om, hvorvidt et sådant forhold består, har retten i den retskreds, hvor de udlejede eller forpagtede lokaler befinder sig, enekompetence (ZPO § 29a, stk. 1). Bestemmelsen gælder dog ikke ved lejeforhold om midlertidig beboelse (ferieboliger, hotelværelser osv.), møblerede lokaler udlejet til individuelle lejere, huse eller lokaler til offentlige formål (ZPO § 29a, stk. 2).

I sager mod ejere af anlæg i Tyskland med krav om erstatning for en skade, der er forårsaget af en påvirkning af miljøet, er det retten i den retskreds, som anlæggets miljøpåvirkning er udgået fra, der har enekompetence (ZPO § 32a).

For erstatningssager begrundet i fejlagtige, svigagtige eller tilbageholdte offentlige oplysninger vedrørende kapitalmarkederne eller sager om kontraktopfyldelse begrundet i et tilbud i henhold til lov om køb af værdipapirer og offentlige købstilbud (Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz) har retten på det sted, hvor den pågældende udsteder, den pågældende forhandler fra andre investeringsfonde eller det omhandlede selskab har hjemsted, enekompetence, hvis hjemstedet ligger i Tyskland, og hvis sagen som minimum er rettet mod den pågældende udsteder eller forhandler eller det omhandlede selskab (ZPO § 32b).

I inkassosager har byretten på det sted, hvor rekvirenten har sit almindelige hjemting, dvs. normalt fast bopæl eller — hvis der er tale om en juridisk person — hjemsted, enekompetence (ZPO § 689, stk. 2, første punktum). Såfremt rekvirenten ikke har almindeligt hjemting i Tyskland, har byretten i Berlin-Wedding enekompetence. Denne bestemmelse finder ligeledes anvendelse, i det omfang enekompetencen ifølge andre bestemmelser tilfalder en anden ret.

I tvangsfuldbyrdsessager har byretten i den retskreds, hvor der skal foretages eller er foretaget fogedforretning, enekompetence som fogedret (ZPO § 764, stk. 2, og § 802). Ved tvangsfuldbyrdelse af fordringer og andre økonomiske rettigheder har byretten i den retskreds, hvor skyldner har bopæl, kompetence (ZPO § 828, stk. 2). Ved tvangsauktion eller tvangsadministration af grunde har byretten i den retskreds, hvor grunden befinder sig, stedlig enekompetence som fogedret (§ 1, stk. 1, og § 146 i lov om tvangsauktioner og tvangsadministration (Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung (ZVG) samt ZPO §§ 802 og 869).

Hvis tredjemand, som gør indsigelse mod salget, påberåber sig en rettighed til en genstand, som er omfattet af tvangsfuldbyrdelsen, har retten i den retskreds, hvor tvangsfuldbyrdelsen finder sted, enekompetence (ZPO § 771).

I tilfælde af uforvarlige handlinger fuldbyrdes en forpligtelse til at foretage, undlade eller tåle en handling af den ret, der afsagde dom i første instans (ZPO §§ 894, 895, 888 og 890). Retten i første instans har desuden kompetence til at behandle indsigelser begrundet i bemærkninger, som specifikt vedrører det krav, der er gjort gældende mod dommen (ZPO § 767).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

a) Aftaler

Den civile retsplejelov hjemler mulighed for at indgå værnetingsaftaler. Ifølge ZPO § 38, stk. 1, bliver en ret i første instans, som ellers ikke er kompetent, kompetent, hvis parterne indgår en udtrykkelig eller stiltiende aftale herom, når disse parter er erhvervsdrivende, offentligretlige juridiske personer eller offentligretlige organer med et særligt budget. Det er også muligt at indgå aftale om en ret i første instans, hvis mindst en af parterne ikke har almindeligt hjemting i Tyskland (ZPO § 38, stk. 2). I sidstnævnte tilfælde skal aftalen udfærdiges skriftligt eller bekræftes skriftligt, hvis den indgås mundtligt. Har en af parterne almindeligt hjemting i Tyskland, er det for så vidt angår Tyskland kun muligt at vælge den ret, hvor den pågældende part har almindeligt hjemting, eller hvor der er grundlag for et undtagelsesværneting.

Ifølge ZPO § 38, stk. 3, er en værnetingsaftale i øvrigt kun gyldig, hvis den indgås udtrykkeligt og skriftligt, efter at tvisten er opstået, eller for at tage højde for den mulighed, at en eventuel sagsøgt efter aftalens indgåelse flytter sin bopæl eller sit faste opholdssted til udlandet, eller at hans bopæl eller faste opholdssted er ukendt på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.

Værnetingsaftaler skal altid vedrøre et bestemt retsforhold og de tvister, der opstår som følge heraf, ellers er de ikke gyldige (ZPO § 40, stk. 1).

Værnetingsaftaler kan heller ikke gøres gældende, hvis de vedrører andre krav end formueretlige krav, der henhører under byretten, uanset hvilket beløb sagen vedrører. Endelig er det heller ikke muligt at gøre værnetingsaftaler gældende, når sagen efter loven er undergivet en ret med enekompetence (ZPO § 40, stk. 2).

Gyldige værnetingsaftaler er bindende for domstolene. Hvorvidt en aftale vedrører enekompetence, afhænger af aftalens indhold.

b) Forhandling uden indsigelse

En ret i første instans kan også blive kompetent, hvis sagsøgte afgiver mundtlige indlæg om sagens realitet uden at anfægte rettens kompetence (ZPO § 39). Dette gælder dog kun ved sager, der afgøres af byretten, hvis retten udtrykkeligt har gjort opmærksom på det (ZPO § 504).

Hvis der ikke gyldigt kan indgås en værnetingsaftale, kan den omstændighed, at der afgives indlæg om sagens realitet uden at anfægte rettens kompetence, dog ikke begrunde, at en ret bliver kompetent (det gælder for sager om ikke-formueretlige tvister og enekompetence, se ovenfor).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Den særlige kompetence, som arbejdsretten er tillagt, gælder ikke kun den saglige kompetence, jf. ArbGG §§ 2 og 3.

Der gælder ligeledes særlige forhold for så vidt angår den stedlige kompetence. Med hensyn til domsprocedurerne i henhold til ArbGG § 2 henvises der først og fremmest til den civile retsplejelovs (ZPO) almindelige bestemmelser, jf. ZPO §§ 12-40 og § 46, stk. 1. I henhold til ArbGG § 48, stk. 1a, kan en sag imidlertid indbringes for et undtagelsesværneting (jf. 2.2.2.1) på arbejdsstedet. Værnetingsaftalerne er underlagt de almindelige bestemmelser, som er beskrevet under punkt 2. Det skal dog bemærkes, at arbejdsmarkedets parter i medfør af ArbGG § 48, stk. 2, er berettiget til at give en ret, som ellers ikke er kompetent, stedlig kompetence i visse sager uanset ZPO § 38, stk. 2 og 3.

Hvis en afgørelse træffes i henhold til ArbGG § 2a, fastsætter ArbGG § 82, stk. 1, at retten i den retskreds, hvor virksomheden har arbejdssted eller hjemsted, har enekompetence.

Sidste opdatering: 31/07/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side **et** er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Følgende sprog: **bg el en lv lt sk sl** er allerede oversat.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Estland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Civile sager henhører under retterne i første instans' (*maakohus*) kompetence. Retter i første instans behandler civile sager som domstole i første instans. Civile sager dækker en lang række områder og omfatter tvister, der udspringer af kontrakter og forpligtelser samt familie- og arveforhold, tvister vedrørende tinglige rettigheder, forhold vedrørende virksomheders og almennyttige organisationers aktiviteter og ledelse, konkursprocedurer og arbejdsretlige forhold. For at anlægge en civil sag skal der indgives en stævning til en ret i første instans. I den stævning, der indgives til retten, angives den person, stævningen udtages mod, hvad der nedlægges påstand om, hvorfor der nedlægges påstand (dvs. retsgrundlaget), samt dokumentation til støtte for påstanden. Behandlingen af civilretlige sager er reguleret i [den civile retsplejelov](#) (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*).

Selv om der ikke findes nogen særlige domstole i Estland, kan visse tvister indgives for udenretslige nævn, inden retten til domstolsprøvelse udnyttes.

Arbejdsretlige tvister behandles f.eks. af [arbejdsmåvn](#) (*töövaidluskomisjon*). Arbejdsmåvn er et uafhængigt organ, der behandler individuelle arbejdsretlige tvister, inden det kommer til en retssag. Både arbejdsgivere og arbejdstagere kan indbringe en sag for et nævn uden at skulle betale statslige gebyrer. Arbejdsmåvnets bilæggelse af arbejdsretlige tvister reguleres ved [lov om behandling af individuelle arbejdsretlige tvister](#). Arbejdsmåvnets behandling af arbejdsretlige tvister er ikke en obligatorisk præjudiciel procedure. En juridisk bindende afgørelse vedrørende arbejdsretlige tvister truffet af arbejdsmåvn skal håndhæves af parterne. Følgende arbejdsretlige tvister kan indbringes for arbejdsmåvn: 1) arbejdsretlige tvister knyttet til en ansættelseskontrakt mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, der er registreret i Estland, eller en udenlandsk arbejdsgiver, der opererer gennem et datterselskab i Estland (individuel arbejdsretlig tvist), 2) arbejdsretlige tvister mellem en arbejdstager, der er udstationeret i Estland, og dennes arbejdsgiver i henhold til artikel 7 i lov om arbejdsvilkår for arbejdstagere, der udstationeres i Estland (individuel arbejdsretlig tvist), 3) kollektive arbejdsretlige tvister som følge af anvendelsen af en kollektiv overenskomst (kollektiv arbejdsretlig tvist). Arbejdsmåvn bilægger ikke tvister vedrørende erstatning for skader forårsaget af helbredsproblemer, legemsbeskadigelse eller dødsfald som følge af en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom. Når en sag indbringes for

arbejdsmålsnævnet, beskrives de omstændigheder, der er relevante for tvisten. Hvis f.eks. ophævelsen af en ansættelsesaftale anfægtes, angives tidspunktet og begrundelsen for ophævelsen. Det forhold, som parterne er uenige om, skal beskrives, dvs. hvad arbejdstageren eller arbejdsgiveren ikke har gjort eller har gjort i strid med lovgivningen. Alle påstande og krav skal begrundes, og derfor anføres forhold, der kan underbygges af skriftlig dokumentation (ansættelseskontrakt, overenskomst eller korrespondance mellem arbejdstager og arbejdsgiver osv.), eller der henvises til anden dokumentation eller vidner. Denne skriftlige dokumentation, som underbygger arbejdstagerens eller arbejdsgiverens krav, vedlægges stævningen, når den indgives. Hvis sagsøger finder det nødvendigt at indkalde et vidne til mødet, anføres vidnets navn og adresse i stævningen. Krav, der opstår på grundlag af en kontrakt mellem en forbruger og en handlende, kan behandles af [forbrugerklagenævnet](#) (*tarbijakaebuste komisjon*). Behandlingen af forbrugerklager ved dette nævn er reguleret i [lov om forbrugerbeskyttelse](#). Forbrugerklagenævnet har kompetence til at bilægge kontraktlige tvister indledt af nationale eller udenlandske forbrugere mellem forbrugere og handlende, hvis en af parterne er handlende med hjemsted i Estland. Forbrugerklagenævnet har også kompetence til at bilægge tvister vedrørende skader forårsaget af et defekt produkt, forudsat at der kan fastslås et tab. Hvis det kan godtgøres, at der er lidt et tab, men det præcise beløb for tabet ikke kan bestemmes (f.eks. hvis der er tale om ikkepengemæssige tab eller tab, der vil opstå i fremtiden), fastlægges erstatningsbeløbet af en domstol. Nævnet bilægger ikke tvister vedrørende levering af en ikke-økonomisk tjenesteydelse af offentlig interesse, en uddannelsesmæssig tjenesteydelse leveret af offentligretlige juridiske personer, en sundhedsydelse leveret til patienter af fagfolk i sundhedsvæsenet med henblik på vurdering, bevarelse eller genoprettelse af deres sundhed, navnlig ordination, udstedelse og levering af medicin og medicinsk udstyr. Nævnet bilægger heller ikke tvister, hvor erstatningskravet gøres gældende som følge af et dødsfald, en person- eller sundhedsskade, eller hvor proceduren for bilæggelse af sådanne tvister er fastlagt i anden lovgivning. Sådanne tvister bilægges af en kompetent myndighed under en domstol. Forbrugerklagenævnets behandling af tvisterne er ikke en obligatorisk præjudiciel procedure. På webstedet for agenturet for forbrugerbeskyttelse og teknisk tilsyn findes en liste over erhvervsdrivende, der ikke efterkommer nævnets beslutninger. Hvis parterne er uenige i og ikke respekterer nævnets beslutning, kan de indbringe den samme tvist for ret i første instans.

Det er f.eks. muligt at bilægge tvister vedrørende lejeforhold ved [lov om behandling af tvister vedrørende lejeforhold](#) (*üürivaidluste lahendamise seadus*). Huslejenævnet kan oprettes som et uafhængigt organ, der behandler tvister vedrørende lejeforhold og har tilknytning til en lokal myndighed. Huslejenævnene træffer ikke afgørelse i tvister vedrørende finansielle fordringer på over 3 200 EUR. Huslejenævnets behandling af tvister vedrørende lejeforhold er ikke en obligatorisk præjudiciel procedure. Efter ikrafttrædelse af huslejenævnets beslutning kan parterne ikke længere indgive det samme krav til den retslige myndighed på samme grundlag, og huslejenævnets beslutning skal håndhæves af parterne.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

For at vide hvilken domstol der har kompetence til at behandle en sag, er det vigtigt at kende kompetenceprincipperne. Kompetence er opdelt i tre områder: 1) generel kompetence, som afhænger af personens bopæl, 2) valgfri kompetence og 3) enekompetence (se afsnit 2.2).

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Der er forskel mellem domstole i lavere og højere instans, idet Estlands retssystem består af tre instanser.

Retterne i første instans behandler alle civile sager som domstole i første instans. Der kan ved lov fastlægges visse typer forhold, som kun kan behandles af en bestemt ret i første instans, hvis dette gør sagsbehandlingen hurtigere eller på anden måde gør processen mere effektiv.

Appeldomstolene (*ringkonnakohus*) efterprøver afgørelser, som retterne i første instans inden for deres retskreds har truffet i civile sager, på grundlag af appeller af afgørelser eller kendelser. Appeldomstolene træffer også afgørelse i andre sager, der ifølge lovgivningen henhører under deres kompetence. Den øverste domstol (*Riigikohus*) efterprøver afgørelser, som appeldomstolene har truffet i civile sager, på grundlag af kassationsappeller og kære af kendelser. Den øverste domstol afgør også begæring om fornyet prøvelse af gældende domstolsafgørelser i sager, hvor en domstol efter loven har den nødvendige kompetence til at afgøre en sag, og afgør andre sager, der ved lov henhører under dens kompetence. Den øverste domstol fungerer også som Estlands forfatningsdomstol.

En sag behandles og afgøres først af en ret i første instans som domstol i første instans. Hvis en person mener, at afgørelsen fra en ret i første instans er baseret på en tilsidesættelse af en retsregel, eller at appellen i overensstemmelse med de kendsgerninger og beviser, der er taget hensyn til i appelsagen, bør være baseret på en afgørelse, der er forskellig fra afgørelsen truffet af retten i første instans, har den pågældende person ret til at indbringe en appel for den højere ret, dvs. appeldomstolen, i overensstemmelse med loven. Appeldomstolene er domstole i anden instans, og de efterprøver afgørelser truffet af retter i første instans og forvaltningsdomstole på grundlag af appeller og kære af kendelser. Appeldomstolene træffer afgørelse i civile sager i kollegium. Appelsager afgøres af et panel af tre dommere.

Riigikohus er den øverste domstol. Den øverste domstol efterprøver afgørelser, som appeldomstolene har truffet i civile sager, på grundlag af kassationsappeller og kære af kendelser. Den øverste domstol afgør også begæring om fornyet prøvelse af gældende domstolsafgørelser i sager, hvor en domstol ifølge loven har den nødvendige kompetence til at afgøre en sag, og afgør andre sager, der ved lov henhører under dens kompetence. Kassation henviser til indgivelse af en appel mod en dom, som på grund af juridiske spørgsmål endnu ikke er trådt i kraft, og en højere domstols prøvelse af denne dom uden fornyet vurdering af de faktiske omstændigheder. Prøvelse af domstolsafgørelser henviser til fornyet behandling af afgørelser og kendelser, der allerede er trådt i kraft, i sager, hvor der er indtrådt nye omstændigheder, og på grundlag af en begæring indgivet af en part i sagen.

En af parterne i appelsagen kan appellere en afgørelse truffet af en appeldomstol til den øverste domstol, hvis appeldomstolen har overtrådt en procesregel væsentligt eller anvendt en materielretlig bestemmelse forkert. Under en appelsag ved den øverste domstol kan en part i sagen kun fremsætte processkrifter og afgive indlæg og anmodninger gennem en procederende advokat. I sager om begæring om fornyet prøvelse af afgørelser og kendelser kan en part i sagen selv eller gennem en advokat fremsætte processkrifter og afgive indlæg og anmodninger. Den øverste domstol indgiver en kassationsbegæring i sagen, når begæringen er i overensstemmelse med lovens krav og er indgivet rettidigt, og hvis:

- 1) appeldomstolen i sin afgørelse åbenbart har anvendt en materielretlig regel forkert, og en sådan fejlagtig anvendelse kan have ført til en urimelig afgørelse
- 2) appeldomstolen i sin afgørelse i væsentlig grad har tilsidesat en procesretlig regel, og dette kan have ført til en urimelig afgørelse.

Den øverste domstol antager desuden sagen, hvis behandlingen af kassationsappellen vil være af grundlæggende betydning for retssikkerheden og fastlæggelsen af en ensartet retspraksis eller for videreudviklingen af lovgivningen.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Kompetence er en persons ret og forpligtelse til at udøve sine processuelle rettigheder ved en bestemt domstol. Kompetence opdeles i generel kompetence, valgfri kompetence eller enekompetence.

Det bestemmes i kraft af den generelle retslige kompetence, ved hvilken domstol der kan anlægges sager mod en person, og hvor der kan træffes andre proceduremæssige foranstaltninger i forbindelse med en person, medmindre det ved lov er fastlagt, at sagen skal anlægges eller foranstaltningen skal træffes ved en anden domstol.

Valgfri kompetence angiver den domstol, som en sag mod en person kan anlægges ved, og hvor andre proceduremæssige foranstaltninger kan træffes, i tillæg til generel kompetence. Det betyder, at sager, der omfatter ejendomsretlige krav mod en fysisk person, kan anlægges ved domstolen i den retskreds,

hvor vedkommende har haft sin bopæl i længst tid. Hvis en person har bopæl i udlandet, kan en sag, der omfatter et ejendomsretligt krav, også anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den omhandlede ejendom er beliggende, eller ved domstolen i den retskreds, hvor personens øvrige ejendom er beliggende.

Enekompetence angiver den eneste domstol, som en civil sag kan anlægges ved. Sager om begæringer er altid omfattet af princippet om enekompetence, medmindre andet er fastlagt ved lov. Enekompetence kan f.eks. fastlægges på grundlag af det sted, hvor den faste ejendom, en juridisk persons registrerede hjemsted osv. er beliggende.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

En sag mod en fysisk person kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl, og en sag mod en juridisk person kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommendes hovedkvarter ligger. Hvis en fysisk persons bopæl ikke kendes, kan der anlægges sag mod den pågældende ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommendes sidst kendte bopæl er beliggende.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

En sag mod en estisk statsborger, der bor i et andet land, og som er underlagt ekstraterritorialitet, eller mod en estisk statsborger, der bor i et andet land, og som er tjenestemand, kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommendes sidst kendte bopæl er beliggende. Hvis en person ikke har haft bopæl i Estland, kan en sag anlægges mod vedkommende ved *maakohus* i Harju. En sag kan anlægges mod et statsligt organ eller en lokal myndighed ved domstolen i den retskreds, hvor det statslige organs eller den lokale myndigheds registrerede sæde er beliggende. Hvis det statslige organ ikke kan fastslås, anlægges sagen ved *maakohus* i Harju. Hvis den lokale myndighed ikke kan fastslås, anlægges sagen ved domstolen i den retskreds, hvor den lokale myndighed har sæde.

Sagsøger kan også anlægge sag mod Republikken Estland og en lokal myndighed på grundlag af sin bopæl eller sit opholdssted.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I de sager, der er fastsat ved lov, kan en person vælge en domstol, som en sag mod en person kan anlægges ved, og hvor andre proceduremæssige foranstaltninger kan træffes, i tillæg til generel kompetence.

Kompetence på grundlag af opholdsstedet — En sag, der omfatter et ejendomsretligt krav, kan også anlægges mod en fysisk person ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl, hvis personen har boet der i en længere periode i forbindelse med et ansættelses- eller tjenesteforhold, studier eller lignende.

Kompetence på grundlag af forretningssted — En sag, der vedrører sagsøgtes økonomiske eller erhvervmæssige aktiviteter, kan også anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommende har forretningssted.

Kompetence på grundlag af en juridisk persons registrerede hjemsted — En juridisk person i sin egenskab af medlem, herunder et selskab, eller et medlem, en partner eller en aktionær heri, kan anlægge en sag, der udspringer af den pågældendes medlemskab eller ejerandel, mod et medlem af, en partner eller en aktionær i den juridiske person ved domstolen i den retskreds, hvor den juridiske persons registrerede hjemsted er beliggende.

Kompetence på grundlag af ejendoms beliggenhed — Hvis en person har bopæl eller registreret hjemsted i udlandet, kan en sag, der omfatter et ejendomsretligt krav, anlægges mod vedkommende ved domstolen i den retskreds, hvor den omhandlede ejendom er beliggende, eller domstolen i den retskreds, hvor personens øvrige ejendom befinder sig. Hvis ejendommen er registreret i et offentligt register, kan sagen anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor det register, som ejendommen er registreret i, er beliggende. Hvis ejendommen udgør et krav ifølge loven om forpligtelser, kan sagen anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor skyldnerens bopæl eller registrerede hjemsted er beliggende. Hvis kravet er sikret med et aktiv, kan sagen anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor aktivet befinder sig.

Kompetence i sager, der vedrører et krav, som er sikret ved pant i eller behæftelse af fast ejendom — En sag om inddrivelse af et krav, som er sikret ved pant i eller behæftelse af fast ejendom, eller en anden sag, der vedrører et lignende krav, kan også anlægges ved retten i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende, såfremt skyldneren er ejer af den registrerede ejendom, som er sikret ved pant i eller behæftelse af fast ejendom.

Kompetence i sager, der udspringer af ejerskab af en lejlighed — En sag mod en ejer af en lejlighed, der udspringer af et retsforhold i forbindelse med ejerskabet af en lejlighed, kan også anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den ejendom, som er genstand for ejerskabet af lejligheden, er beliggende.

Kompetence på grundlag af stedet for opfyldelsen af en kontrakt — En sag, der udspringer af en kontrakt, eller en sag, der har til formål at efterprøve gyldigheden af en kontrakt, kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den anfægtede kontraktlige forpligtelse skal opfyldes. Hvis der er tale om en kontrakt om salg af løsøre, betragtes det sted, hvor løsøret blev overdraget eller skulle have været overdraget til køberen, som stedet for opfyldelsen af forpligtelsen. I andre tilfælde betragtes skyldnerens forretningssted eller, hvis et sådant ikke findes, skyldnerens bopæl eller hjemsted som stedet for opfyldelsen af forpligtelsen. Disse bestemmelser gælder, medmindre parterne har aftalt andet.

Kompetence på grundlag af en forbrugers bopæl — En sag, der udspringer af en kontrakt eller et forhold, der er omhandlet i artikel 35, 46, 52, 208, stk. 4, artikel 379, 402, 635, stk. 4, artikel 709, 734 og 866 i [lov om forpligtelser](#) (*võlaõigusseadus*), eller en sag, der udspringer af en anden kontrakt, der er indgået med et foretagende, der har hjemsted eller forretningssted i Estland, kan anlægges af en forbruger ved domstolen i den retskreds, hvor forbrugeren har bopæl. Ovennævnte gælder ikke for sager, der udspringer af fragtaftaler.

Kompetence i sager, der udspringer af en forsikringsaftale — En forsikringstager, en begunstiget person eller en anden person, der har ret til at kræve opfyldelse af en forpligtelse fra forsikringsselskabets side på grundlag af en forsikringsaftale, kan anlægge en sag, der udspringer af forsikringsaftalen, mod forsikringsselskabet ved domstolen i den retskreds, hvor forsikringstageren har bopæl eller hjemsted. Hvis der er tale om ansvarsforsikring eller forsikring af anlæg eller fast ejendom eller løsøre sammen med anlæg eller fast ejendom, kan der anlægges sag mod forsikringsselskabet ved domstolen i den retskreds, hvor den handling eller begivenhed, der forårsagede skaden, fandt sted.

Kompetence i tilfælde af et søgsmål i forbindelse med en aftale om intellektuel ejendomsret — Et søgsmål med påstand om annullation af en ophavsret, en beslægtet rettighed, en rettighed, der følger af en aftale om overdragelse af genstanden for en industriel ejendomsrettighed eller en licensaftale, eller et søgsmål med påstand om annullation af en af de omhandlede aftaler kan også anlægges ved retten i første instans i Harju.

Kompetence på grundlag af en arbejdstagers bopæl eller arbejdssted — En arbejdstager kan anlægge en sag, der udspringer af den pågældendes ansættelsesaftale, ved domstolen i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl eller arbejdssted.

Kompetence i sager, der udspringer af en veksels eller check — En sag, der vedrører en veksels eller check, kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor vekslens eller checken blev betalt.

Kompetence i sager vedrørende hærværk — En sag vedrørende erstatning for hærværk kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den handling eller begivenhed, der forårsagede skaden, fandt sted.

Kompetence i sager vedrørende et krav ifølge søretten, redningsarbejde eller en redningsaftale — En sag, der udspringer af et eller flere krav ifølge søretten, der er omhandlet i [lov om maritim ejendom](#) (*laeva asjaõigusseadus*), kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den havn, hvor sagsøgtes skib befinder sig, eller skibets hjemstedshavn er beliggende. En sag, der udspringer af redningsarbejde eller en redningsaftale, kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor redningsarbejdet fandt sted.

Kompetence i sager vedrørende bodeling — En sag, der vedrører arverettigheder, en arvings krav mod bobestyreren, krav, der udspringer af et testamente eller en arveaftale, eller et krav om tvangsarv eller deling af et bo, kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor arveladeren var bosiddende på dødstidspunktet. Hvis arveladeren var estisk statsborger, men ikke havde sin bopæl i Estland på dødstidspunktet, kan sagen anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor arveladeren sidst havde bopæl i Estland. Hvis arveladeren ikke har haft bopæl i Estland, kan sagen anlægges ved retten i første instans i Harju (*maakohus* i Harju).

En sag mod flere sagsøgte og flere sager mod én sagsøgt — En sag mod flere sagsøgte kan anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor bopælen eller hjemstedet for en af de sagsøgte, som sagsøger vælger, er beliggende. Hvis der anlægges flere sager mod én sagsøgt på grundlag af det samme forhold, kan alle sager anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor en sag vedrørende et eller flere af de krav, der udspringer af det samme forhold, kan anlægges. Kompetence ved modkrav og i sager, der anlægges af en tredjepart med et særskilt krav — Et modkrav kan anlægges ved den domstol, hvor den oprindelige sag blev anlagt, såfremt betingelserne for anlæggelse af et modkrav overholdes, og modkravet ikke er omfattet af princippet om enekompetence, eller hvis der ikke er nogen bestemmelse om, at sådanne sager kun skal behandles af en ret i første instans. Ovennævnte gælder også, hvis modkravet ifølge generelle bestemmelser skal anlægges ved en udenlandsk domstol.

En sag, der anlægges af en tredjepart med et særskilt krav, kan anlægges ved den domstol, der behandler hovedsagen.

Kompetence i konkursager — En sag vedrørende konkurs eller et konkursbo mod en person, der er erklæret konkurs, en kurator eller et medlem af konkursudvalget, herunder en sag om udelukkelse af ejendom fra et konkursbo, kan anlægges ved den domstol, der erklærede konkursen. En sag om accept af et krav kan også anlægges ved den domstol, der erklærede konkursen. En person, der er erklæret konkurs, kan også anlægge en sag vedrørende konkursboet, herunder en sag om tilbagetagelse, ved den domstol, der erklærede konkursen.

Hvis en sag samtidig hører under flere estiske domstoles kompetence, kan sagsøgeren vælge, hvilken domstol vedkommende vil anlægge sagen ved. I sådanne tilfælde afgøres sagen af den domstol, der først modtog begæringen.

Hvis en sag anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl eller hjemsted, eller ved domstolen med enekompetence, behandles sagen i det domhus, hvis stedlige kompetence omfatter sagsøgtens bopæl eller hjemsted, eller det sted, der afgør enekompetencen. Hvis flere steder, som bruges til at bestemme kompetencen, ligger inden for en ret i første instans' stedlige kompetence, men inden for forskellige domhuses tjenesteområder, vælger sagsøger det domhus, som skal behandle sagen. Hvis sagsøger ikke vælger et domhus, afgør domstolen, hvor sagen skal behandles.

Der er fastlagt mere præcise geografiske områder og tjenesteområder i [§ 1 domstolsloven](#) (*kohtute seaduses*).

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtens hjemting (ifølge hovedreglen)?

I de sager, der er fastsat ved lov, er der enekompetence. Enekompetence angiver den eneste domstol, som en civil sag kan anlægges ved.

1) *Kompetence på grundlag af det sted, hvor fast ejendom er beliggende* — En sag med følgende genstande anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende:

krav vedrørende anerkendelse af eksistensen af ejendomsret, begrænsede tinglige rettigheder eller anden behæftelse af fast ejendom, anerkendelse af manglen på sådanne rettigheder eller behæftelser eller krav vedrørende andre rettigheder til fast ejendom

fastlæggelse af grænser for eller deling af fast ejendom

beskyttelse af besiddelsen af fast ejendom

krav vedrørende tinglige rettigheder, der udspringer af ejerskab af lejlighed

krav vedrørende tvangsfuldbyrdelse i forbindelse med fast ejendom

krav, der udspringer af en lejeaftale eller erhvervsmæssig lejeaftale vedrørende fast ejendom eller anden aftale vedrørende anvendelsen af fast ejendom ifølge loven om forpligtelser, eller som udspringer af gyldigheden af sådanne aftaler.

En sag vedrørende servitutter på fast ejendom, behæftelser af fast ejendom eller fortrinsret anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den servitutbehæftede eller behæftede ejendom er beliggende.

2) *Krav om ophør af anvendelse af standardbetingelser* — En sag vedrørende ophør af anvendelsen af en urimelig standardbetingelse eller vedrørende ophør og tilbagetrækning af anbefalingen om anvendelse af betingelsen fra den person, der anbefaler anvendelsen af betingelsen (artikel 45 i obligationsretten (*võlaõigusseadus*)), anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgtens forretningssted er beliggende, eller, hvis et sådant ikke findes, ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgtens bopæl eller hjemsted er beliggende. Hvis sagsøgte ikke har forretningssted, bopæl eller hjemsted i Estland, anlægges sagen ved den domstol, under hvis stedlige kompetence standardbetingelsen blev anvendt.

3) *Kompetence i sager om tilbagekaldelse af en afgørelse truffet af et organ under en juridisk person eller fastlæggelse af dens manglende retskraft* — En sag om tilbagekaldelse af en afgørelse truffet af et organ under en juridisk person eller fastlæggelse af dens manglende retskraft anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor den juridiske person har hjemsted.

4) *Kompetence i ægteskabssager*

Ægteskabssager er civile sager, hvor der træffes afgørelse om følgende:

skilsmisse

ophævelse af ægteskab

fastlæggelse af eksistens eller manglende eksistens af ægteskab

deling af fælles ejendom eller andre krav, der udspringer af formueforholdet mellem ægtefæller

andre krav, der følger af ægteskab, som indgives af den ene ægtefælle mod den anden.

En estisk domstol har kompetence til at træffe afgørelse i ægteskabssager, hvis:

mindst én af ægtefællerne er estisk statsborger eller var statsborger, da ægteskabet blev indgået

begge ægtefæller har bopæl i Estland

den ene ægtefælle har bopæl i Estland, medmindre den dom, der vil blive afsagt, tydeligvis ikke anerkendes i den anden ægtefælles hjemland.

I ægteskabssager, der skal afgøres af en estisk domstol, anlægges sagen ved domstolen i den retskreds, hvor ægtefællerne har fælles bopæl, eller hvis en sådan ikke findes, ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgtens bopæl er beliggende. Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Estland, anlægges sagen ved domstolen i den retskreds, hvor bopælen for parternes fælles mindreårige barn er beliggende, og, hvis parterne ikke har et fælles mindreårigt barn, ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøger har bopæl.

Hvis en fraværende persons ejendom er givet i varetægt, fordi personen er forsvundet, eller hvis en værg er udpeget for en person på grund af vedkommendes manglende retsevne, eller hvis en person er blevet idømt fængselsstraf, kan en skilsmisssag mod vedkommende også anlægges ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøger har bopæl.

5) *Kompetence i sager vedrørende faderskab og underholdsbidrag* — En faderskabssag er en civil sag, der har til formål at fastlægge slægtskab eller anfægte, at en forælder indsættes i et barns fødselsattest eller i folkeregistret. En estisk domstol kan afgøre en faderskabssag, hvis mindst én af parterne er

estisk statsborger, eller mindst én af parterne har sin bopæl i Estland. I faderskabssager, der skal afgøres ved en estisk domstol, anlægges sagen ved domstolen i den retskreds, hvor barnet har bopæl. Hvis barnet ikke har bopæl i Estland, anlægges sagen ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl. Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Estland, anlægges sagen ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøger har bopæl.

Disse bestemmelser gælder også for sager vedrørende underholdsbidrag. En sag vedrørende underholdsbidrag er en civil sag, hvor der skal træffes afgørelse om:

opfyldelsen af en forælders forpligtelse til at betale børnebidrag til et mindreårigt barn ifølge loven

opfyldelsen af en forpligtelse til at betale underholdsbidrag mellem forældre

opfyldelsen af en forpligtelse til at betale underholdsbidrag mellem ægtefæller

opfyldelsen af en anden forpligtelse til at betale underholdsbidrag fastlagt ved lov.

6. Kompetence i sager om begæringer

Sager om begæringer er altid omfattet af princippet om enekompetence, medmindre andet er fastlagt ved lov.

Foreløbige forholdsregler i tilfælde af betalingspålæg — Sager om betalingspålæg, der skal afgøres ved foreløbige forholdsregler, afgøres af retten i første instans i Pärnu, Hapssalu-afdelingen. En part, der ønsker at anvende hasteproceduren for betalingspåkrav i forbindelse med krav om underholdsbidrag eller krav om betaling af en gældsfordring, kan kontakte retten i første instans' afdeling for betalingspåkrav via webstedet <http://www.e-toimik.ee/>.

Hasteproceduren for betalingspåkrav kan ikke anvendes for krav, der overstiger 6 400 EUR (gældsfordringer); dette beløb omfatter både hovedkrav og underordnede krav. Hasteproceduren kan ligeledes ikke anvendes, hvis det krævede underholdsbidrag overstiger 1,5 gange mindstebeløbet for underholdsbidrag. I 2020 svarer 1,5 gange mindstebeløbet til 438 EUR/måned. Hasteproceduren for betalingspåkrav kan ikke anvendes, hvis skyldner ikke i et barns fødselsattest er opført som barnets forælder.

Fastslåelse af dødsfald og fastsættelse af dødstidspunktet — En estisk domstol kan fastslå et dødsfald og fastsætte dødstidspunktet, hvis: 1) den forsvundne person var estisk statsborger på tidspunktet for det sidste livstegn, eller vedkommendes bopæl var i Estland på dette tidspunkt, 2) der foreligger en anden retlig interesse, der berettiger en estisk domstol til at fastslå dødsfaldet eller fastsætte dødstidspunktet.

Erklæringen vedrørende fastslåelsen af dødsfaldet og dødstidspunktet indgives på grundlag af den forsvundne persons seneste bopæl. Hvis personen er forsvundet som følge af skibbrud for et fartøj, der er registreret i Estland, skal erklæringen indgives på grundlag af fartøjets hjemstedshavn. I andre tilfælde skal erklæringen vedrørende fastslåelsen af dødsfaldet og dødstidspunktet indgives på grundlag af den erklæringsansvarliges bopæl eller opholdssted. Hvis den person, der indgiver erklæringen, ikke har bopæl eller opholdssted i Estland, skal erklæringen indgives til retten i første instans i Harju. Erklæringen om ændring af dødstidspunktet og annullering af fastslåelsen af dødsfaldet skal forelægges den ret, der fastsatte dødstidspunktet eller fastslog dødsfaldet.

Værgemål — Et værgemål henviser til proceduren for tildeling af en værge til en person og enhver procedure vedrørende værgemål. En estisk domstol kan træffe afgørelse om værgemål, hvis: 1) den person, der har brug for værgemål, eller den person, der er under værgemål, er estisk statsborger, eller hvis vedkommende har bopæl i Estland, 2) den person, der har behov for værgemål, eller den person, der er under værgemål, kræver den estiske domstols beskyttelse af enhver anden grund, navnlig når vedkommendes ejendom befinder sig i Estland.

Hvis både en estisk og en udenlandsk domstol kan etablere værgemål, og værger allerede er udpeget i udlandet, eller udpegelsesproceduren er i gang, er det ikke nødvendigt at udpege en værge i Estland, hvis den udenlandske domstols afgørelse anses for at være anerkendt af Estland, og den manglende udpegelse af en værge i Estland er i den persons interesse, der har behov for værgemål.

Domstolen på det sted, hvor den person, der har behov for værgemål, har bopæl, har kompetence til at træffe afgørelse i en værgemålssag. Det er domstolen på det sted, hvor moderen har bopæl, der udpeger et barns værge inden barnets fødsel. Er der et ønske om værgemål for søstre eller brødre, der bor eller opholder sig i mere end én domstols jurisdiktion, udpeges værger af domstolen på det sted, hvor det yngste barn har bopæl. Hvis værgemålssagen i dette tilfælde allerede er indledt ved en berørt domstol, er det denne domstol, der træffer afgørelse i værgemålssagen. Hvis en person, der har behov for værgemål, ikke har bopæl i Estland, eller hvis vedkommendes bopæl ikke kan fastslås, kan sagen behandles af den domstol, i hvis retskreds personen eller vedkommendes ejendom har behov for beskyttelse, eller ved retten i første instans i Harju. Enhver sag, der vedrører en person under værgemål eller dennes aktiver, behandles af den domstol, der har udpeget værger. Hvis der foreligger en behørigt begrundet årsag, kan sagen også behandles af domstolen på det sted, hvor den person, der er under værgemål, har bopæl, eller på det sted, hvor den pågældendes ejendom befinder sig.

Anbringelse af en person i et lukket center — En sag om anbringelse af en person i et lukket center behandles af den domstol, der har udpeget en værge for den pågældende person, eller som behandler værgemålet. I alle andre tilfælde behandles sagen af den domstol, i hvis retskreds det lukkede center er beliggende. Den domstol, der har anvendt den oprindelige retsbeskyttelsesforanstaltning, kan også tage stilling til dette spørgsmål.

I sager kan enhver domstol, i hvis retskreds der skal træffes en foranstaltning, anvende foreløbige forholdsregler. Andre sager vedrørende anbringelse af en person i et lukket center, herunder sager om afbrydelse og afslutning af anbringelsen i et lukket center samt ændring af anbringelsesperioden, behandles af den domstol, der behandlede anbringelsen i et lukket center.

Kuratel over en fraværende persons ejendom — Enhver anbringelse af en fraværende persons ejendom under kuratel behandles af den domstol, i hvis retskreds den fraværende person har bopæl. Hvis den fraværende person ikke har bopæl i Estland, behandles kuratelsagen af domstolen på det sted, hvor den ejendom, der er berørt af kuratelsagen, befinder sig. Andre kuratelssager vedrørende en fraværende persons ejendom, herunder sager om afslutning af kuratel og ændring af kurator og vedkommendes opgaver, behandles af den domstol, der har udpeget kuratoren.

Adoption — Enhver adoptionssag kan behandles af en estisk domstol, hvis adoptanten, en af de adopterende ægtefæller eller barnet er estisk statsborger eller har bopæl i Estland. Adoptionserklæringen forelægges på grundlag af den adopterede persons bopæl. Hvis den adopterede person ikke har bopæl i Estland, sendes erklæringen til retten i første instans i Harju. Alle sager om annullering af adoption behandles af den domstol, der traf afgørelse om adoptionen.

Myndiggørelse af en mindreårig — Enhver sag om myndiggørelse af en mindreårig kan behandles af en estisk domstol, hvis den mindreårige er estisk statsborger eller har bopæl i Estland. Erklæringen om myndiggørelse af en mindreårig eller annullering af myndiggørelsen forelægges på grundlag af den mindreåriges bopæl. Hvis den mindreårige ikke har bopæl i Estland, sendes erklæringen til retten i første instans i Harju.

Fastlæggelse af slægtskab og anfægtelse af registrering af en forælder efter døden — Hvis en person ønsker at fastslå slægtskabet til en afdød eller anfægter registreringen af et barns forældre i fødselsattesten eller i folkeregistret, efter at en person, der er registreret som forælder på fødselsattesten eller i folkeregistret, er afgået ved døden, skal erklæringen indgives til domstolen på det sidste bopælssted for den person, for hvem der anmodes om fastlæggelse af slægtskab, eller for hvilken registreringen af en forælder i fødselsattesten eller i folkeregistret anfægtes. Hvis personens sidste bopæl ikke var i Estland eller er ukendt, sendes erklæringen til retten i første instans i Harju.

Andre familieretlige sager, der henhører under den frivillige retspleje — I andre familieretlige sager, der henhører under den frivillige retspleje, finder bestemmelserne om værgemål anvendelse, medmindre loven eller sagens art kræver en anden procedure. Enhver sag, der henhører under den frivillige retspleje, vedrørende retsforholdet mellem ægtefæller eller fraskilte ægtefæller behandles af den domstol, i hvis retskreds deres husstand befinder eller befandt sig. Hvis ægtefællerne ikke havde fælles bopæl i Estland, eller hvis hver af ægtefællernes bopæl ikke længere ligger inden for den retskreds, hvor de havde deres seneste fælles bopæl, behandles sagen af domstolen på det sted, hvor den ægtefælle, hvis rettigheder ville være begrænset af den afgørelse,

der anmodes om, har sit bopælssted. Hvis denne ægtefælles bopæl ikke er i Estland eller ikke kan fastlægges, behandles sagen af domstolen på ansøgerens bopælssted. Hvis kompetencen ikke kan fastslås, behandles sagen af retten i første instans i Harju. I familieretlige sager, der henhører under den frivillige retspleje, kan hver domstol, i hvis retskreds foranstaltningerne skal træffes, anvende foreløbige forholdsregler.

Gennemførelse af sikrende retsmidler i forbindelse med arv — Sikrende retsmidler i forbindelse med et dødsbo, der befinder sig i Estland, kan gennemføres af en estisk domstol, uanset i hvilket land arven efter loven finder sted, og uanset i hvilket land en forvaltning eller en embedsmand kan gennemføre arvesagen i overensstemmelse med kompetencereglerne. Sikrende retsmidler i forbindelse med et dødsbo gennemføres af domstolen på det sted, hvor arvesagen indledes. Hvis arvesagen indledes i udlandet, og boet befinder sig i Estland, kan domstolen på det sted, hvor ejendommen befinder sig, gennemføre sikrende retsmidler.

Kompetence i appelsager — En erklæring om annullering af et værdipapir afgives til domstolen på det sted, hvor værdipapiret tilbagekøbes, eller, hvis der ikke er noget tilbagekøbssted, i overensstemmelse med de generelle kompetenceregler for udstederen af værdipapiret. En erklæring om, at der indledes en appelsag med henblik på udelukkelse af ejendomssejers rettigheder, rettes til den domstol, i hvis retskreds den faste ejendom er beliggende, i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 124 i [lov om tinglige rettigheder](#). I de tilfælde, der er omhandlet i artikel 13 i [lov om tinglige rettigheder til maritim ejendom](#), skal rettighedshaveren indgive en erklæring om, at der er indledt en appelsag med påstand om udelukkelse af rederens rettigheder, til retten i første instans i Harju. Ejeren af den pantsatte faste ejendom sender en erklæring om indledning af en appelsag med påstand om udelukkelse fra rettigheder for en ukendt kreditor med pant i fast ejendom (artikel 331 i [lov om tinglige rettigheder](#)) til den domstol, i hvis retskreds den pantsatte ejendom befinder sig. En ejer af et pantsat fartøj eller en ejer af en genstand, der er pantsat ved et registreret pantkab, skal fremsende en erklæring om ukendt søfartspant eller om udelukkelse fra rettighederne for en reder, der er registreret ved retten i første instans i Harju, jf. artikel 59 i [lov om tinglige rettigheder til maritim ejendom](#).

Kompetence i sager, der henhører under den frivillige retspleje, vedrørende privatretlige juridiske personer — Sager, der henhører under den frivillige retspleje, vedrørende aktiviteter udøvet af virksomheder, nonprofitorganisationer og fonde bortset fra registreringsager, navnlig sager om udnævnelse af en suppleant til direktionen og bestyrelsen, en revisor, en særlig tilsynsførende og en likvidator samt sager vedrørende fastsættelse af kompensation til selskabsdeltagere og aktionærer i en virksomhed, behandles af domstolen på det sted, hvor den juridiske person eller det udenlandske selskabs datterselskab har sit hovedsæde.

Sager om fast ejendom og ejerforeninger — Alle sager, der henhører under den frivillige retspleje, vedrørende fast ejendom eller ejerforeninger behandles af domstolen på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende.

Sager om adgang til en offentlig vej, forsyningsnet til jordbehandlingsanlæg og modstandsenheder til et teknisk anlæg — Alle sager om adgang til en offentlig vej, forsyningsnet til jordbehandlingsanlæg og modstandsenheder til tekniske anlæg behandles af domstolen på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende, og hvor der anmodes om adgang til en offentlig vej eller etablering af forsyningsnet til jordbehandlingsanlæg, eller i hvis retskreds det tekniske anlæg er beliggende.

Sager vedrørende anerkendelse, afbørligelse om eksigibilitet og fuldbyrdelse af udenlandske domstoles afgørelser — Erklæringer om anerkendelse og eksigibilitet af udenlandske retsafgørelser, erklæringer om afslag på anerkendelse eller afbørligelse om eksigibilitet eller erklæringer om fuldbyrdelse og alle andre erklæringer i fuldbyrdelsessager indgives på baggrund af skyldners bopæl eller hjemsted eller til den domstol, i hvis retskreds fuldbyrdelsessagen skal tilrettelægges, medmindre andet er fastsat i loven eller i en international aftale.

Sager om anerkendelse af eksigibilitet af en aftale indgået efter en mæglingsprocedure — Eksigibiliteten af en aftale, der er indgået efter en mæglingsprocedure som omhandlet i artikel 14, stk. 1, i [lov om mægling](#), anerkendes af den domstol, i hvis retskreds mæglingsproceduren fandt sted.

Sager om anerkendelse og eksigibilitet af en voldgiftsrets afgørelse — Erklæringer om anerkendelse og eksigibilitet af en estisk eller udenlandsk voldgiftsrets afgørelse og erklæringer om afslag på anerkendelse eller fuldbyrdelse indgives til retten i første instans i Pärnu. Erklæringer om fuldbyrdelse af en udenlandsk voldgiftsrets afgørelse eller andre erklæringer i fuldbyrdelsessagen indgives på grundlag af skyldners bopæl eller hjemsted eller til den ret, i hvis retskreds fuldbyrdelsessagen skal tilrettelægges, medmindre andet er fastsat i loven eller i en international aftale. Hvis en af parterne i en voldgiftsaftale er en forbruger, rettes erklæringer om anerkendelse og eksigibilitet af en voldgiftsrets afgørelse og erklæringer om afslag på anerkendelse eller fuldbyrdelse til den domstol, i hvis retskreds voldgiftssagen er beliggende.

Begæringer behandles i det domhus, hvis stedlige kompetence omfatter det sted, der er anvendt til at bestemme kompetencen. Hvis forskellige steder, som bruges til at bestemme kompetencen, ligger inden for en ret i første instans' stedlige kompetence, men inden for forskellige domhuses tjenesteområder, afgør domstolen, hvor sagen skal behandles.

Der er fastlagt mere præcise geografiske områder og tjenesteområder i [domstolsloven](#) (*kohtute seaduses*).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

En domstol kan også behandle en sag i overensstemmelse med kompetencereglerne, hvis dens kompetence er fastsat i en aftale mellem parterne, og tvisten vedrører begge parter økonomiske eller erhvervsmæssige virksomhed, eller hvis aftalen vedrører en enkelt parts økonomiske eller erhvervsmæssige virksomhed, idet den anden part er en stat, en lokal myndighed eller en anden offentligretlig juridisk person, eller hvis begge parter er offentligretlige juridiske personer.

Det er også muligt at indgå en aftale om værneting, når den ene eller begge parter bopæl eller hjemsted ikke er i Estland.

Uanset ovenstående forbliver værnetingsaftalen gyldig, hvis:

- 1) den er blevet indgået, efter at tvisten er opstået
- 2) valget af værneting er blevet aftalt i tilfælde, hvor sagsøgte flytter til udlandet efter indgåelsen af aftalen eller flytter sit forretningssted eller sin bopæl til udlandet, eller hvis vedkommendes forretningssted, bopæl eller hjemsted er ukendt på tidspunktet for appellen.

Værnetingsaftalen er eksklusiv, medmindre parterne aftaler andet.

En ret i første instans kan henvise en sag til en anden ret i første instans, hvis parterne kollektivt anmoder herom inden det første retsmøde eller inden udløbet af fristen for indgivelse af indlæg under den skriftlige forhandling.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Der er ikke oprettet nogen særlige domstole i Estland.

Relevante links

[Domstolssystemet](#)

Sidste opdatering: 02/01/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Irland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

De civile domstole i Irland er kompetente til at behandle sager, som vedrører tvister mellem fysiske personer, organisationer eller staten. Disse tvister kan vedrøre alt lige fra en skade, der er forvoldt ved en trafikulykke til en anfægtet virksomhedsovertagelse. I civile sager lægger sagsøger sag an mod sagsøgte med påstand om erstatning for den lidt skade. Erstatningen er normalt et pengebeløb.

Distriktsdomstolene (*District Court*), de regionale domstole (*Circuit Court*) og landsretterne (*High Court*) er alle domstole i første instans. Højesteret (*Supreme Court*) er udelukkende en appelinstans, dog med undtagelse af visse forfatningsrelaterede sager. Appelretten (*Court of Appeal*) er udelukkende en appelinstans.

Distriktsdomstolene og de regionale domstole er lokale domstole med begrænset kompetence, dvs. de kan kun behandle sager, hvor kravets størrelse er begrænset, og kun, når parterne bor eller har deres forretningsmæssige hjemsted i et bestemt geografisk område, eller når der blev indgået en aftale inden for et bestemt geografisk område. De regionale domstole fungerer som appeldomstole for distriktsdomstolene, mens højesteret fungerer som appeldomstol for de regionale domstole.

Småkravsdømstolen (*Small Claims Court*) er en afdeling af distriktsdomstolen, der behandler forbrugerrelaterede sager, hvor kravet ikke overstiger 2 000 EUR. Denne procedure kan også anvendes af en virksomhed mod en anden virksomhed.

Distriktsdomstolene behandler sager, hvor kravet ikke overstiger 15 000 EUR. De regionale domstole behandler sager, hvor kravet ikke overstiger 75 000 EUR (60 000 EUR i sager om personskade). De er endvidere kompetente i familieretlige sager, herunder sager om skilsmisse, separation og ægteskabers omstødelse. Landsretten behandler sager, hvor kravet er på over 75 000 EUR (60 000 EUR i sager om personskade).

Krav på det arbejdsretlige område behandles af appellarbejdsretten (*Employment Appeals Tribunal*), som er et uafhængigt organ. Den behandler en bred vifte af tvister vedrørende arbejdsrettigheder. I visse sager kan den ene af parterne appellere rettens afgørelse til den regionale domstol senest seks uger efter, at afgørelsen blev truffet. Hvis ikke afgørelsen appelleres til den regionale domstol, og arbejdsgiveren ikke efterkommer afgørelsen, kan ministeren for beskæftigelse, virksomheder og innovation indbringe en sag for den regionale domstol på arbejdstagerens vegne. Begge parter kan appellere appellarbejdsrettens afgørelse til landsretten, men udelukkende for så vidt angår retlige spørgsmål.

Handelsretten (*Commercial Court*), som blev oprettet i 2004, er en særlig afdeling af [regler 63A i reglerne for de højere retsinstanser](#). Den behandler handelsretlige tvister, hvor kravet er på mindst 1 mio. EUR, tvister vedrørende intellektuel ejendomsret og appeller vedrørende eller begæringer om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Den behandler endvidere andre sager, som dommeren finder egnede. Der er ikke nogen automatisk ret til optagelse på landsrettens liste over handelsretlige sager. Det er et skøn, som handelsretten foretager. Retten anvender et detaljeret sagsstyringssystem, som er indrettet til at lette retssagens forberedelse, fjerne unødvendige omkostninger og forhøje taktikker samt sikre fuld offentliggørelse, før sagen indledes.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Den ret, et krav skal indbringes for i første instans, bestemmes af kravets art (kontrakt, uden for kontraktforhold osv.) og størrelse (se ovenfor).

For så vidt angår distriktsdomstolene, er landet opdelt i 24 distrikter, som hver har fået tildelt en eller flere faste dommere. I de to største byer, Dublin og Cork, kræver arbejdsbyrden imidlertid et større antal dommere. Landet er opdelt i otte regioner med hensyn til de regionale domstole. Der udpeges en dommer til hver region, undtagen i Dublin og Cork, hvor der som følge af den større arbejdsbyrde er et større antal dommere. Landsretten sættes i Dublin, hvor den behandler nye sager. Derudover behandler den sager vedrørende personskade og dødsulykker flere steder i provinsen på bestemte tidspunkter af året. Landsretten sættes desuden i provinsen, hvor den behandler appeller fra de regionale domstole i civil- og familieretlige sager.

Distriktsdomstolene er kompetente til at prøve sager vedrørende kontrakter, visse sager uden for kontraktforhold, sager om afbetalings- eller kreditkøbsaftaler, sager om lejemål, f.eks. om udsættelse som følge af manglende betaling af husleje, og sager i forbindelse med uretmæssig tilbageholdelse af varer, hvor kravet ikke overstiger 15 000 EUR. Distriktsdomstolen har også en række beføjelser i forbindelse med fuldbyrdelse af alle domstoles afgørelser vedrørende gældsforpligtelser, bevillinger, f.eks. spiritusbevillinger, samt forældremyndighed og underholdsbidrag til børn.

De regionale domstole er kompetente i og uden for kontraktforhold, i arvesager og sager vedrørende bobehandling, i sager vedrørende billighed, sager om udsættelse og ansøgninger om nye lejemål i sager vedrørende aftaler om leje med forkøbsret eller kreditkøbsaftaler, hvor kravet ikke overstiger 75 000 EUR (60 000 EUR i sager om personskade). De regionale domstole er kompetente i familieretlige sager, herunder sager, der vedrører separation, skilsmisse, ægteskabers ugyldighed og appeller fra distriktsdomstolen, og de fungerer som appelret for voldgiftsafgørelser i tvister om jordleje i henhold til lovgivningen om lejere og udlejere.

Civile sager bliver ved de regionale domstole prøvet af en dommer uden en jury. Appeller fra distriktsdomstolen behandles ved fornyet domsforhandling, og den regionale domstols afgørelse er endelig og kan ikke appelleres.

I henhold til forfatningen har landsretten fuld kompetence med hensyn til alle retlige og faktiske spørgsmål. Det betyder, at den er kompetent til at behandle alle civile sager, hvor sagsøgte har bopæl i landet, hvor den omstridte kontrakt blev indgået i landet, hvor den omstridte skade opstod i landet, eller hvor den faste ejendom, der er genstand for retssagen, ligger i landet. Landsretten behandler appeller fra de regionale domstole og fører tilsyn med distriktsdomstolene og andre lavere domstole. Appeller fra landsretten behandles af appelretten og af højesteret, når højesteret bekræfter, at en sag er af almindelig interesse for offentligheden eller af interesse for retsvæsenet. En appelretsafgørelse kan appelleres til højesteret, når højesteret bekræfter, at en sag er af almindelig interesse for offentligheden eller af interesse for retsvæsenet. Appellen behandles ikke ved fornyet domsforhandling, men tager udgangspunkt i en udskrift af bevismaterialet i første instans og det retlige anbringende.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Hvilken distriktsdomstol eller regional domstol et civilt søgsmål skal indbringes for, bestemmes af det sted, hvor sagsøgte eller en af de sagsøgte har fast bopæl, eller hvor han/hun arbejder eller udøver en hvilken som helst form for virksomhed. I de fleste sager i kontraktforhold er det distriktsdomstolen eller den regionale domstol på det sted, hvor kontrakten angiveligt er indgået, i sager uden for kontraktforhold det sted, hvor skaden angiveligt er opstået, i familieretlige sager det sted, hvor sagsøger har bopæl, og i sager om lejemål eller ejendomsret til fast ejendom det sted, hvor den ejendom eller de jorder, der er omfattet af retssagen, er beliggende.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Ikke relevant.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Ikke relevant.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Ikke relevant.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

På **domstolstjenesten i Irland** websted forklarer landets domstolsstruktur indgående. Tjenesten har også udgivet en lille brochure med titlen *Explaining the Courts* til orientering af offentligheden. Der kan desuden indhentes yderligere oplysninger om domstolssystemet hos den irske borgerinformation (*Citizens Information Board*), som er et organ oprettet ved lov, der informerer, rådgiver og vejleder om en bred vifte af offentlige og sociale tjenester. Borgerinformationen har et websted, en telefonlinje og adskillige drop in-centre rundt omkring i landet.

Relevante links

 Domstolstjenesten – Irland

 <http://www.citizensinformation.ie/>

Sidste opdatering: 12/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Grækenland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

De almindelige civile domstole er kompetente til at behandle de fleste civile og handelsretlige sager i Grækenland. Der er dog ved særlovgivning oprettet særlige afdelinger ved de civile domstole i de større byer, som har enekompetence til at behandle særlige sager alt efter retsområde. Det gælder afdelingerne i Athen og Thessaloniki, der er kompetente til at behandle sager om EU-varemærker, og afdelingen i Piræus, som er kompetent til at behandle søretlige sager.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

I de fleste tilfælde afhænger domstolens kompetence af kravets størrelse. Ved vurderingen af kravets størrelse tages der hensyn til det krav, der er fremsat i stævningen, og ikke til andre accessoriske krav. Når en stævning indeholder flere krav, lægges de sammen.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Sager, der henhører under de civile domstoles kompetence, behandles i første instans af de civile distriktsdomstole, også kendt som småkravsdomstolene (*Irinodikia*), domstolene i første instans med én dommer (*Monomeli Protodikia*) og domstolene i første instans med flere dommere (*Polymeli Protodikia*). Småkravsdomstolene er primært kompetente i a) alle tvister, der kan gøres op i penge, og hvor kravets størrelse ikke overstiger 20 000 EUR, og b) alle tvister, både primære og sekundære, vedrørende lejekontrakter, under forudsætning af at den aftalte månedlige leje ikke overstiger 600 EUR.

Derudover er småkravsdomstolene kompetente, uanset sagernes økonomiske værdi, i de fleste tvister vedrørende landbrug, salg af dyr, tvister vedrørende ejendomsret mellem naboer, tvister i kontraktforhold med hoteller og transportselskaber, krav indgivet af foreninger og kooperativer mod deres medlemmer og omvendt, krav indgivet af advokater for deres arbejde ved domstolene i første instans og politidomstolene (*Ptaismatodikia*) samt sager vedrørende vidners, tolkes, fogeders og vagters rettigheder, godtgørelse eller omkostninger, når de har vidnet for eller er blevet udpeget af en ret.

Domstole i første instans med én dommer er kompetente i alle tvister, der kan gøres op i penge, hvor kravet er på over 20 000 EUR, men under 250 000 EUR.

Domstole i første instans med én dommer er endvidere kompetente i følgende tvister, også selv om kravet overstiger 250 000 EUR: tvister, som udspringer af leasing- eller lejeaftaler, arbejdsrelaterede tvister vedrørende arbejdstagere eller det arbejde/de objekter, som fagfolk eller håndværkere har udført /fremstillet, tvister vedrørende kollektive overenskomster mellem socialsikringsorganisationer og forsikrede personer, tvister vedrørende advokaters salærer, godtgørelse og omkostninger ud over de ovenfor nævnte, som behandles ved småkravsdomstolene, tvister vedrørende arbejdstagere inden for det juridiske, medicinske eller paramedicinske område, eller som arbejder som ingeniører, kemikere eller mæglere/agenter, samt arbejdstagere, som er udpeget af en retsmyndighed, herunder sagkyndige, sagkyndige voldgiftsmænd, domsmænd, voldgiftsmænd, eksekutorer af testamenter, administratorer og likvidatorer, tvister vedrørende alle former for erstatningskrav for skader forårsaget af et køretøj, herunder krav, som er omfattet af køretøjets forsikring, og tvister vedrørende anfægtelse af en persons besiddelse eller brug af løsøre eller fast ejendom.

Domstole i første instans med én dommer er altid kompetente i følgende tvister, uanset kravets størrelse: tvister vedrørende skilsmisse, omstødelse af ægteskab, anerkendelse af, hvorvidt et ægteskab er indgået eller ej, formueforhold mellem ægtefæller eller som udspringer af ægteskab, herunder anfægtelse af faderskab, anerkendelse af, hvorvidt der foreligger et forhold mellem forælder og barn eller forældreansvar, anerkendelse af faderskab for et barn født uden for ægteskab, anerkendelse af, hvorvidt der foreligger frivillig anerkendelse af et barn født uden for ægteskab, af, hvorvidt denne anerkendelse er ugyldig, eller hvorvidt et sådant barn har samme status som et barn født i ægteskab i lyset af forældrenes snarligt forestående indgåelse af ægteskab, og eventuel anfægtelse af den frivillige anerkendelse, anerkendelse af, hvorvidt der foreligger adoption eller ophævelse heraf, eller hvorvidt der foreligger værgemål. Derudover tvister vedrørende underholdspligt som følge af ægteskab, skilsmisse eller slægtskab, udøvelse af forældreansvar, forældres uenighed om deres fælles forældremyndighed og forældres og andre slægtninge i opstigende linjes kommunikation med barnet, regulering af brugen af familiens hjem og fordelingen af løsøre mellem ægtefællerne samt tvister vedrørende familiens hjem og fordelingen af løsøre mellem ægtefællerne ved samlivs ophør, tvister vedrørende ejerskab af etager i en ejendom og tvister vedrørende ophævelse af afgørelser truffet af generalforsamlingen for foreninger eller kooperativer.

Domstole i første instans med flere dommere er kompetente i alle tvister, der falder uden for småkravsdomstolens og domstolene i første instans med én dommers kompetence.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Retten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, er stedligt kompetent.

Hvis sagsøgte hverken har bopæl i Grækenland eller i udlandet, er den kompetente ret retten i den retskreds, hvor sagsøgte opholder sig. Hvis sagsøgtes opholdssted er ukendt, er den kompetente ret retten i den retskreds, hvor sagsøgte havde sin seneste bopæl i Grækenland, eller, hvis ikke sagsøgte havde nogen bopæl, den retskreds, hvor sagsøgte havde sit seneste opholdssted.

I sager, som staten er inddraget i, er den kompetente ret retten i den retskreds, hvor den myndighed, der ved lov skal repræsentere staten i retten, har sæde. For juridiske personer, der har evne til at optræde som part i en retssag, er den kompetente ret retten i den retskreds, hvor deres hovedsæde eller afdeling ligger, når tvisten vedrører hovedsædets eller afdelingens drift.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Når der er mere end en kompetent ret, kan sagsøger vælge mellem disse. Deres rangorden bestemmes ud fra den dato, hvor sagen blev anlagt. Hvis ikke retten er sagligt eller stedligt kompetent, afgør retten selv dette, idet den angiver, hvilken ret der er kompetent, og henviser sagen til den pågældende ret. De juridiske konsekvenser af den anlagte sag opretholdes.

Twister i kontraktforhold

Twister vedrørende eksistensen eller gyldigheden af en retshandel indgået i løbet af en persons liv og alle de rettigheder, der udspringer deraf, kan også indbringes for retten i enten den retskreds, hvor retshandlen blev indgået, eller den, hvor retshandlen skal føres ud i livet. Twister vedrørende erstatning for tillidsbrud (negativ interesse) og erstatning for fejl under forhandlinger kan indbringes for den samme ret.

Twister uden for kontraktforhold

Twister, der udspringer af en handling uden for kontraktforhold, kan også indbringes for retten på det sted, hvor den hændelse, der søges erstatning for, indtraf eller forventes at ville indtræffe.

Civilt søgsmål

Civile søgsmål vedrørende erstatning og genoprettelse af en tidligere tilstand i forbindelse med en strafbar handling samt om godtgørelse for ikkeøkonomisk skade eller psykisk lidelse kan indbringes for den strafferet, der behandler sagen.

Sager vedrørende underhold, skilsmisse og forældreansvar

Ægteskabelige tvister (tvister vedrørende underholdspligt som følge af ægteskab, skilsmisse eller slægtskab, udøvelse af forældreansvar, forældres uenighed om deres fælles forældreansvar og forældres og andre slægtninge i opstigende linjes kommunikation med barnet, regulering af brugen af familiens hjem og fordelingen af løsøre mellem ægtefællerne samt tvister vedrørende familiens hjem og fordelingen af løsøre mellem ægtefællerne ved samlivs ophør) kan også indbringes for retten i den retskreds, hvor ægtefællerne havde deres seneste fælles opholdssted.

Twister vedrørende krav om underholdsbidrag kan også indbringes for retten på det sted, hvor modtageren af underholdsbidraget har bopæl eller opholder sig.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Twister vedrørende tinglige rettigheder over fast ejendom og tvister, der udspringer af leje af fast ejendom, falder ind under retten i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende. Denne ret har enekompetence i sagen.

(Hvis den faste ejendom ligger i en retskreds med mere end én ret, kan sagsøger vælge mellem disse.)

Twister vedrørende administration som følge af en retskendelse falder ind under den ret, der afsagde kendelsen. Denne ret har enekompetence i sagen.

Twister vedrørende arv falder ind under retten i den retskreds, hvor afdøde havde bopæl, eller, hvis ikke afdøde havde nogen bopæl, retten i den retskreds, hvor afdøde opholdt sig på dødstidspunktet. Denne ret har enekompetence i sagen.

Når der knyttes en følgesag til en hovedsag, herunder navnlig afledte krav eller krav om sikkerhedsstillelse, behandles sådanne og andre tilsvarende krav af den ret, der behandler hovedsagen. Denne ret har enekompetence i følgesagen.

Hovedsager, der er relateret til hinanden, falder ind under den ret, hvor den første sag blev anlagt. Denne ret har enekompetence.

En domstol i første instans med flere dommere, der behandler hovedsagen, er kompetent i følgesager, som falder ind under retten i første instans med én dommer og den civile distriktsdomstol, og en ret i første instans med én dommer, der behandler hovedsagen, er kompetent i alle følgesager, der falder ind under den civile distriktsdomstol.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

En almindelig domstol i første instans, som ikke er stedligt kompetent, kan ved udtrykkelig eller stiltiende aftale mellem sagens parter blive kompetent, medmindre den pågældende tvist ikke vedrører formueretlige krav. Der skal indgås en udtrykkelig aftale i forbindelse med tvister, der er omfattet af enekompetence.

Det antages, at der foreligger en stiltiende aftale, hvis sagsøgte deltager i det offentlige retsmøde og ikke rettidigt rejser indsigelse om manglende kompetence.

Den aftale mellem parterne, hvorved en almindelig domstol bliver kompetent i forbindelse med fremtidige tvister, gælder kun, hvis den er udfærdiget på skrift og henviser til et specifikt retsforhold, der skal ligge til grund for en sådan tvist.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Med hensyn til de særlige afdelinger, der er kompetente i forbindelse med sager inden for EU-varemærker og søretten, fastlægges den saglige kompetence ifølge reglerne for almindelige civile domstole. For så vidt angår den stedlige kompetence, dækker a) den afdeling, der er kompetent i forbindelse med EU-varemærker i Athen, de områder, som er underlagt appeldomstolene i Athen, De Ægæiske Øer, Dodekaneserne, Korfu, Kreta, Lamia, Nafplion, Patras og Piræus, b) den afdeling, der er kompetent i forbindelse med EU-varemærker i Thessaloniki, de områder, som er underlagt appeldomstolene i Thessaloniki, Vestmakedonien, Thrakien, Ioannina og Larissa, og (c) den afdeling, der er kompetent i søretlige sager i Piræus, hele Attica-præfekturet.

Sidste opdatering: 04/06/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EUN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [es](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Spanien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Det princip, der ligger til grund for domstolssystemet i Spanien, er princippet om retslig enhed. De eneste undtagelser herfra er militærdomstolenes kompetence i krigstid og i tilfælde af belejring og forfatningsdomstolens kompetence (*Tribunal Constitucional*) som den ultimative garant for de grundlæggende rettigheder og offentlige frihedsrettigheder ved indgivelse af en begæring om håndhævelse af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder (*recurso de amparo*).

Domstolssystemet omfatter i øvrigt fire typer domstole, nemlig de civile domstole, straffedomstolene, forvaltningsdomstolene og arbejdsretterne.

De civile domstoles omdrejningspunkt er retten i første instans (*Juzgado de Primera Instancia*), som behandler civile tvister i første instans og sager, der ikke udtrykkeligt er henlagt til en anden ret. Retten i første instans kan derfor beskrives som den almindelige domstol.

De civile domstole omfatter familiedomstolene (*Juzgados de Familia*), som er domstole i første instans. De steder, hvor der findes familiedomstole (generelt i de større befolkningscentre), behandler de familieretlige tvister vedrørende omstødelse af ægteskab, separation og skilsmisse, forhold mellem forældre og børn og beskyttelse af personer med begrænset retlig handleevne. Når der er anlagt en straffesag mod en af parterne ved en domstol, der behandler sager om vold mod kvinder (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), er denne ret også kompetent i sådanne civile sager.

Det civilretlige system omfatter endvidere handelsretter (*Juzgados de lo Mercantil*) og domstole for sager vedrørende EU-varemærker (*Juzgados de Marca Comunitaria*), der betegnes som specialretter.

Arbejdsretterne (*Juzgados de lo Social*) behandler arbejdsretlige sager. Det kan f.eks. være individuelle tvister mellem arbejdstagere og arbejdsgivere vedrørende arbejdskontrakter, kollektive overenskomster, socialsikringskrav og krav mod staten, når denne er ansvarlig ifølge arbejdslovgivningen.

Straffedomstolene behandler sager inden for det strafferetlige system.

Ifølge spansk lovgivning kan civile krav, der udspringer af en strafbar handling, dog behandles sammen med straffesagen. I så fald fastsætter straffedomstolen det erstatningsbeløb, der skal betales for den skade, som den straffbare handling har forårsaget. Hvis ikke skadelidte fremsætter et civilt krav, fremsættes det af den offentlige anklager på skadelidtes vegne, medmindre skadelidte udtrykkeligt har givet afkald på retten til at fremsætte et civilt krav i straffesagen.

Endelig efterprøver forvaltningsdomstolene lovligheden af de offentlige myndigheders handlinger og behandler økonomiske krav (*reclamaciones de responsabilidad patrimonial*), der fremsættes mod disse.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Se svarene nedenfor.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I Spanien skelnes der ikke mellem de forskellige domstole i første instans med hensyn til kravenes størrelse eller relevansen af de sager, de må behandle, og ingen domstol i første instans behandler appeller af afgørelser truffet af andre domstole i første instans. Appeller i civile sager behandles altid af provinsdomstolene (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

På retsområdet er Spanien inddelt geografisk i kommuner, distrikter, provinser og autonome regioner. Et distrikt er en territorial enhed, som omfatter en eller flere nabokommuner inden for samme provins. Det er den væsentligste territoriale opdeling, da det er det område, hvor domstolene i første instans er kompetente. (Der findes yderligere oplysninger på justitsministeriets websted på mjusticia.gob.es.)

Når det er nødvendigt af hensyn til antallet af sager, findes der mere end én domstol af samme type. Det er nu tilfældet i de fleste byer. Domstolene er nummereret fortløbende alt efter datoen for deres oprettelse.

Alle disse domstole er i princippet kompetente i de samme sager, og arbejdet fordeles mellem dem ud fra interne regler for tildeling. I nogle tilfælde kan tildelingsreglerne dog anvendes til at fordele forskellige typer sager mellem forskellige domstole inden for det samme distrikt.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Når der ikke foreligger nogen aftale eller ufravigelige regler, er den grundlæggende regel den, at den kompetente ret er retten i første instans i det distrikt, hvor sagsøgte har bopæl eller opholdssted, hvis ikke sagsøgte har nogen bopæl. Hvis sagsøgte hverken har bopæl eller opholdssted i Spanien, er den kompetente ret retten i første instans i det distrikt, hvor sagsøgte befinder sig eller senest har opholdt sig. Når ingen af disse kriterier er opfyldt, kan sagsøger anlægge sagen ved retten i første instans i det distrikt, hvor han eller hun selv har bopæl.

I denne forbindelse:

kan søgsmål mod virksomhedsejere og erhvervsdrivende, som vedrører deres virksomhed eller erhvervsaktivitet, også indbringes på det sted, hvor de udøver deres aktivitet, efter sagsøgers eget valg

kan søgsmål mod juridiske personer også indbringes på det sted, hvor den situation eller det retsforhold, der er genstand for søgsmålet, opstod eller vil få virkning, under forudsætning af at den juridiske person har en afdeling eller en repræsentant på stedet.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Generelt lader det aktuelle spanske retssystem det ikke være op til sagsøger at vælge den stedligt kompetente ret. Det sker kun i følgende tilfælde:

- Søgsmål om krav vedrørende fast ejendom, som involverer enten flere ejendomme eller en ejendom, der ligger i forskellige distrikter: I sådanne sager kan sagsøger vælge, i hvilket distrikt han eller hun vil indbringe søgsmålet for den kompetente ret.
- Søgsmål med henblik på at få forelagt og godkendt regnskaber af dem, der er ansvarlige for at forvalte en andens parts aktiver, hvis ikke det ligger fast, hvor regnskaberne skal forelægges: I sådanne sager kan sagsøger vælge mellem sagsøgtes bopæl og det sted, hvor aktiverne forvaltes.
- Arveretlige tvister: Sagsøger kan vælge mellem domstolene på det sted, hvor afdøde havde sin sidste bopæl i Spanien, og domstolene på det sted, hvor størstedelen af boet befinder sig.
- Søgsmål vedrørende intellektuel ejendomsret: Sagsøger kan vælge mellem domstolene på følgende steder: det sted, hvor krænkelsen opstod, hvor krænkelsen ifølge umiddelbart overbevisende bevismateriale fandt sted, eller hvor der forefindes ulovlige kopier.
- Sager vedrørende illoyal konkurrence, hvor sagsøgte ikke har hverken virksomhed, bopæl eller opholdssted i Spanien: I disse sager kan sagsøger vælge enten det sted, hvor den illoyale konkurrence fandt sted, eller det sted, hvor virkningerne kan mærkes.
- Krav, der udelukkende vedrører forældremyndighed over mindreårige eller krav om underholdsbidrag indgivet af en forælder mod den anden på en mindreårigs vegne, hvor forældrene opholder sig i forskellige distrikter: I disse sager kan sagsøger enten vælge retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, eller på det sted, hvor barnet opholder sig.
- Generelt kan søgsmål vedrørende udøvelsen af individuelle forbruger- eller brugerrettigheder behandles af retten på det sted, hvor forbrugeren, brugeren eller sagsøgte har bopæl, efter forbrugers eget valg.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Der foreligger ufravigelige regler om, at sagsøger i følgende tilfælde skal anlægge sagen ved en anden ret end retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl. I disse sager kan parterne hverken udtrykkeligt eller stiltiende vælge værneting ved en bestemt ret:

- Tinglige rettigheder eller lejeindtægter hidrørende fra fast ejendom og sager vedrørende etageejendomme, lejligheder eller områder, der udelukkende ejes af forskellige personer (*propiedad horizontal*): De kompetente domstole er domstolene i det distrikt, hvor ejendommen er beliggende.
- Arveretlige sager: De kompetente domstole er enten domstolene på det sted, hvor afdøde sidst havde bopæl i Spanien, eller hvor størstedelen af boet befinder sig, efter sagsøgers eget valg.
- Sager vedrørende bistand til eller repræsentation af personer uden retlig handleevne: Sådanne sager behandles af retten på det sted, hvor den pågældende har bopæl.
- Beskyttelse af grundlæggende rettigheder ved de civile domstole: Disse sager behandles af retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, eller, såfremt sagsøger ikke har bopæl i Spanien, på det sted, hvor den handling, der krænkede den pågældende rettighed, fandt sted.
- Erstatningskrav i forbindelse med brug af motorkøretøjer: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor skaden opstod.
- Indsigelser i forbindelse med virksomhedsafvikling: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor virksomheden har hjemsted.

- Søgsmål med henblik på at få fastslået, at almindelige kontraktbetingelser og -vilkår ikke er en del af en kontrakt, eller at et kontraktvilkår er ugyldigt: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.
- Søgsmål med henblik på opnåelse af en erklæring om, at visse standardkontraktvilkår skal ophæves eller trækkes tilbage, når sagsøgte ikke har virksomhed eller bopæl i Spanien: I disse sager er den kompetente ret retten på det sted, hvor kontrakten blev indgået.
- Søgsmål med henblik på tilsidesættelse af standardkontraktvilkår i forbrugernes eller brugernes kollektive eller fælles interesse, når sagsøgte ikke har virksomhed eller bopæl i Spanien: I disse sager er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.
- Søgsmål med henblik på at få en af nedenstående til at overholde sine forpligtelser: et forsikringsselskab, en, der har solgt løsøre til en anden på kredit eller finansieret købet af sådant løsøre, eller en, der offentligt har tilbudt løsøre eller tjenesteydelser, som en anden har accepteret. I disse sager er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.
- Tredjemandsindsigelse mod udlæg i fast ejendom: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor den person, der begærede udlægget foretaget, har bopæl.
- Begæringer om separation, ægteskabs omstødelse eller skilsmisse: Den kompetente ret er familiedomstolen eller, når der ikke er nogen familiedomstol, retten i første instans på det sted, hvor ægtefællernes fælles hjem ligger. Når der ikke er noget fælles hjem, er den kompetente ret retten på det sted, hvor enten det sidste fælles hjem eller den anden ægtefælles bopæl ligger. Når et sådant hjem eller en sådan bopæl ikke findes, er den kompetente ret retten på det sted, hvor den fysiske person har bopæl. Når der indgives en begæring efter gensidig aftale, er den kompetente ret retten på det sted, hvor det sidste fælles hjem eller en af ægtefællernes bopæl ligger.
- Krav, som udelukkende vedrører forældremyndighed over en mindreårig, eller krav om underholdsbidrag indbragt af en forælder mod den anden forælder på vegne af en mindreårig: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor forældrene sidst havde et fælles hjem. Når forældrene bor i forskellige distrikter, kan sagsøger vælge mellem retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, og retten på det sted, hvor barnet opholder sig.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Som udgangspunkt er det muligt at fravige reglerne om stedlig kompetence i Spanien, hvilket vil sige, at sagens parter enten udtrykkeligt eller stiltiende kan vælge domstolene i et bestemt distrikt, under forudsætning af at de pågældende domstole er sagligt kompetente i sagen.

Udtrykkeligt valg finder sted, når de berørte parter indgår en udtrykkelig aftale om det distrikt, hvis domstole de vælger.

Stiltiende valg finder sted i følgende tilfælde:

- For sagsøgers vedkommende blot ved at indgive en begæring til domstolene i et bestemt distrikt og ved at fremsætte et krav eller en begæring eller anmodning, der skal indgives til den ret, der har kompetence til at behandle kravet.
- For sagsøgtes vedkommende når han eller hun har givet møde og efterfølgende iværksætter et formelt skridt, som ikke består i rettidig indgivelse af en begæring i behørig form for at bestride rettens kompetence.

Alle ændringer efter retssagens indledning af parternes bopæl, det sted, hvor sagsgenstanden befinder sig, eller formålet med retssagen ændrer ikke på domstolenes kompetence, som bestemmes ud fra de forhold, der forelå, da retssagen blev indledt (*Perpetuatio iurisdictionis*).

Dog gælder følgende:

Udtrykkeligt valg er ikke tilladt i standardkontrakter, kontrakter, hvor en af parterne gennemtvinger sine almindelige betingelser og vilkår, og forbruger-/bruger aftaler. Stiltiende valg er dog en mulighed i disse sager.

Valg er ikke muligt, når der ved lov fastsættes ufravigelige regler om domstolenes stedlige kompetence.

Valg er ikke tilladt i hastesager, sager om betalingspåbud og sager om opfyldelse af fordringer.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De særlige domstole i Spanien omfatter de nedenfor nævnte domstole.

Familiedomstolene, som er domstole i første instans. De steder, hvor der findes familiedomstole (generelt i de større befolkningscentre), har disse enekompetence i familiesager. De behandler mere specifikt sager vedrørende:

separation, omstødelse af ægteskab og skilsmisse samt udøvelse af forældreansvar over mindreårige.

Reglerne om stedlig kompetence er de samme som dem, der finder anvendelse på de domstole i første instans, der behandler familieretlige sager, når der ikke findes en særlig familiedomstol i det pågældende distrikt.

Arbejdsretterne behandler arbejdsretlige krav. Det kan f.eks. være individuelle tvister mellem arbejdstagere og arbejdsgivere i forbindelse med arbejdskontrakter, kollektive overenskomster, socialsikringskrav og krav mod staten, når denne er ansvarlig ifølge arbejdslovgivningen.

Den almindelige regel er, at den stedlige kompetence tilkommer retten på det sted, hvor arbejdstageren udfører sit arbejde, eller hvor sagsøgte har bopæl, efter sagsøgers eget valg.

Handelsretterne opererer i provinserne og behandler handelstvister.

Disse retter behandler alle former for konkurssager, bortset fra de sager, hvor fallenten er en fysisk person, som ikke er erhvervsdrivende. Sådanne sager behandles af de almindelige domstole i første instans.

Derudover behandler de relaterede sager om følgende spørgsmål:

Civile sager (*acciones civiles con transcendencia patrimonial*) vedrørende den insolventes aktiver, bortset fra krav i retssager vedrørende retlig handleevne, slægtskab, ægteskab og mindreårige.

Arbejdsretlige sager (*acciones sociales*), som medfører kollektiv ophævelse, ændring eller suspension af ansættelseskontrakter, hvor arbejdsgiveren er under konkurs, eller suspension eller ophævelse af kontrakter i den øverste ledelse.

Alle fuldbyrdelsesforanstaltninger eller foreløbige retsmidler i relation til den insolvente parts aktiver og økonomiske rettigheder, uanset hvilken ret der udstedte eksekutionsfundamentet.

Civile erstatningskrav mod virksomheders bestyrelsesmedlemmer, revisorer eller likvidatorer for en skade, som den insolvente part har lidt under konkurssagen.

Krav vedrørende:

illoyal konkurrence

intellektuel ejendomsret og reklame

selskabsret og lov om kooperative selskaber

national eller international transport

søret

almindelige kontraktbetingelser og -vilkår

anvendelse af reglerne om voldgift på ovenstående sager.

Kompetencen til at indlede og behandle konkurssager tilfalder handelsretten på det område, hvor omdrejningspunktet for skyldnerens hovedinteresser er (*el centro de sus intereses principales*). Såfremt skyldneren også har bopæl i Spanien, og bopælen og omdrejningspunktet for hans eller hendes hovedinteresser ligger forskellige steder, er handelsretten på det sted, hvor skyldneren har bopæl, også kompetent til at behandle sagen. Her har den fordringshaver, der indgiver konkursbegæringen, frit valg.

Når skyldneren er en juridisk person, formodes det, at hjemstedet er omdrejningspunktet for personens hovedinteresser. I denne forbindelse tages der ikke hensyn til en eventuel flytning af hjemstedet i løbet af de seks måneder, der ligger forud for konkursbegæringen.

Handelsretterne i Alicante fungerer som domstole for sager vedrørende EU-varemærker, når de udøver deres enekompetence til i første instans at behandle alle tvister, de får forelagt i henhold til Rådets forordning nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker og Rådets forordning nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design.

Når domstolene for sager vedrørende EU-varemærker udøver deres kompetence i disse sager, er de stedligt kompetente for hele det nationale territorium. Ud over disse særlige domstole kan domstolstjenesten (*Consejo General del Poder Judicial*) ved lov, når der er flere domstole af samme type, bestemme, at en eller flere af dem har enekompetence til at behandle bestemte typer sager eller til at føre tilsyn med fuldbyrdelsessager inden for det berørte retsområde. Denne beføjelse har tjenesten allerede udøvet flere steder, navnlig i forbindelse med manglende retlig handleevne og tvungen institutionalisering på grund af psykisk sygdom, hvor det generelt er familiedomstolene, der har fået tildelt kompetence.

Sidste opdatering: 14/06/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Frankrig

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Den franske domstolsstruktur omfatter to ordener: forvaltningsordenen (*l'ordre administratif*) og retordenen (*l'ordre judiciaire*).

Hver kategori er opdelt i tre niveauer.

I den første kategori er de almindelige domstole, der pådømmer sager, forvaltningsdomstolene (*tribunaux administratifs*) samt en række specialiserede forvaltningsdomstole. Deres afgørelser kan appelleres til appelinstanser ved forvaltningsdomstolene (*cours administratives d'appel*). Endelig kan disse appellafgørelser prøves af statsrådet (*Conseil d'Etat*).

I den anden kategori er de almindelige domstole, der pådømmer sager i første instans, de regionale domstole (*tribunaux de grande instance*) sammen med en række andre domstole, som er kompetente i henhold til loven. Deres afgørelser kan appelleres til appeldomstolene (*cours d'appel*), som består af flere afdelinger (for civile (*civile*), sociale (*sociale*), handelsretlige (*commerciale*) og strafferetlige (*criminelle*) sager). Appeldomstolenes afgørelser kan appelleres til kassationsdomstolen (*Cour de cassation*) (som selv består af flere afdelinger for de samme områder som dem, der er nævnt for appeldomstolene).

Domstolene kan opdeles i følgende kategorier:

Domstolene indenfor forvaltningsordenen:

Statsrådet (1)

Appelinstanser ved forvaltningsdomstolene (8)

Forvaltningsdomstole (42)

Domstolene indenfor retsordenen:

Kassationsdomstolen (1)

Appeldomstole (36)

Højesteret (*Tribunal supérieur d'appel*) (1)

Regionale domstole (164) [hvoraf 16 er kompetente i handelssager]

Domstole i første instans (*Tribunaux de première instance*) (4) [hvoraf to er kompetente i handelssager]

Ungdomsdomstole (*Tribunaux pour enfants*) (155)

Socialsikringsdomstole (*Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)

Distriktsdomstole (*Tribunaux d'instance*) (307)

Arbejdsretter (*Conseils de prud'hommes*) (210)

Arbejdsretter (*Tribunaux du travail*) (6)

Handelsretter (*Tribunaux de commerce*) (134)

Specialdomstole indenfor retsordenen:

Distriktsdomstolene pådømmer de fleste almindelige tvister. Som udgangspunkt pådømmer de alle krav vedrørende beløb på op til 10 000 EUR. De er endvidere kompetente til at pådømme visse specifikke tvister (manglende betaling af husleje, udlæg i løn, valg på arbejdspladsen, kredit under forbrugerlovgivningen).

Handelsretterne behandler tvister mellem erhvervsdrivende, mellem kreditinstitutter eller mellem erhvervsdrivende og kreditinstitutter samt tvister vedrørende handelsselskaber eller handelstransaktioner mellem personer. De behandler endvidere sager vedrørende handelsselskaber i økonomiske vanskeligheder (afvikling og insolvensbehandling osv.).

De paritetiske domstole for lejekontrol (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) er kompetente til at behandle tvister mellem ejere og forpagtere af landbrugsjord (forpagtning, delforpagtning osv.).

Arbejdsretterne (*Conseils de prud'hommes*) behandler alle tvister mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, som er omfattet af individuelle privatretlige ansættelseskontrakter.

Frem til en ved dekret fastsat dato og senest frem til den 1. januar 2019 er socialsikringsdomstolene (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) kompetente i tvister, som er omfattet af lovgivningen og bestemmelserne om social sikring og gensidig landbrugsforsikring. Efter en ved dekret fastsat dato og senest den 1. januar 2019 henhører disse tvister under særligt udpegede regionale domstole.

Frem til en ved dekret fastsat dato og senest den 1. januar 2019 behandler domstolene for tvister vedrørende tab af arbejdsevne (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) tvister vedrørende invaliditet eller invaliditetsgrad, vedvarende uarbejdsdygtighed og tab af arbejdsevne. Efter en ved dekret fastsat dato og senest den 1. januar 2019 henhører disse tvister under særligt udpegede regionale domstole.

Domstolene for militærpensioner behandler tvister vedrørende militærpension.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Kompetencefordelingen mellem de regionale domstole, distriktsdomstolene og de lokale domstole (*juridictions de proximité*) er fastlagt ovenfor. Det bør bemærkes, at såfremt ingen andre domstole specifikt har fået tildelt kompetence, er det de regionale domstole, der er de kompetente almindelige domstole. Distriktsdomstolene er kompetente til at pådømme tvister om beløb på op til og med 10 000 EUR samt tvister om bestemte spørgsmål, såsom forbrugerlovgivning, værgemål for voksne og boligudlejning uden beløbsgrænse.

De regionale domstole er kompetente i alle andre civile tvister, som ikke henhører under andre domstoles kompetence, navnlig i familieretlige sager.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Som udgangspunkt er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl. Formålet med denne regel er at yde sagsøgte en vis grad af beskyttelse, da det er nemmest for dem at forsvare sig ved den ret, der ligger tættest på deres bopæl.

Hvis sagsøgte er en fysisk person, er den kompetente ret således retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl eller opholdssted. For juridiske personer (virksomheder, foreninger) er det retten på det sted, hvor de er etableret – normalt der, hvor de har deres hjemsted. I nogle tilfælde er den primære kendte etableringsadresse ikke hjemstedet. I sådanne sager er det muligt at indgive begæring til retten på det sted, hvor denne primære etableringsadresse ligger. For større virksomheder med flere afdelinger kan der indgives begæring til retten på det sted, hvor en af disse afdelinger ligger.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Kontrakter: Sagsøger kan anlægge et søgsmål enten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, eller, alt efter kontraktens art, på det sted, hvor varerne eller ydelsen skal leveres.

I forbindelse med erstatningsansvar for en skadevoldende handling (forsætlig skade) og i civile sager, som er anlagt i forbindelse med en straffesag, kan kravet indbringes for retten på det sted, hvor sagsøgte bor, eller hvor skaden opstod, eller hvor den skadevoldende handling fandt sted.

Fast ejendom: Sagsøger kan indbringe sagen for retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende.

Underholdsbidrag eller bidrag til et ægteskabs omkostninger: Sagsøger har valget mellem retten på det sted, hvor sagsøgte bor, eller det sted, hvor kreditor bor, dvs. retten på det sted, hvor sagsøger bor.

Forbrugertvister: Forbrugeren kan vælge at indgive begæring til retten på det sted, hvor de boede på tidspunktet for kontraktens indgåelse eller for den skadevoldende handling.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Tvister vedrørende underholdsbidrag eller godtgørelse: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor den ægtefælle, der er kreditor i sagen, eller den forælder, der har hovedansvaret for børnene, også voksne børn, har bopæl.

Skilsmisse: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor familien bor. Hvis ægtefællerne lever hver for sig, er den kompetente ret retten på det sted, hvor børnene bor. Hvis ikke ægtefællerne har børn, er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøgte bor.

Arv: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor afdøde havde sin sidste bopæl.

Fast ejendom: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende.

Udlejning af ejendom: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Alle særlige domstole har enekompetence, og retten skal automatisk rejse indsigelse i tilfælde af manglende kompetence. Den eneste mulighed for at indgive begæring til en ret, der ikke normalt ville være kompetent, ligger i valget mellem de regionale domstole og distriktsdomstolene i sager, hvor disse ikke har enekompetence.

Generelt er alle kontraktklausuler, der er i modstrid med bestemmelserne om stedlig kompetence og kompetencetildeling, ugyldige, bortset fra kontrakter indgået mellem to erhvervsdrivende, hvor klausulen er meget klart angivet.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Handelsretter: Generelt er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl. I forbindelse med erstatningsansvar for en skadevoldende handling er den kompetente ret retten på det sted, hvor den skadevoldende handling fandt sted, eller på det sted, hvor skaden opstod.

De paritetiske jordbrugsdomstole: Den kompetente ret er retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende.

Arbejdsretterne (*Conseils de prud'hommes*): Arbejdstagerne kan indgive begæring til arbejdsretten på det sted, hvor deres arbejdsplads ligger, det sted, hvor kontrakten blev indgået, eller det sted, hvor hjemstedet for den virksomhed, de er ansat i, ligger. Såfremt arbejdet blev udført uden for en virksomhed, skal sagen anlægges ved arbejdsretten på det sted, hvor arbejdstageren har bopæl.

Socialsikringsdomstolene (frem til en ved dekret fastsat dato og senest den 1. januar 2019): Den kompetente ret er generelt retten på det sted, hvor modtageren eller den berørte arbejdsgiver har bopæl, eller på det sted, hvor hjemstedet for den sagsøgte organisation ligger, såfremt der er tale om en tvist mellem organisationer, som har hjemsted i forskellige retskredse.

Relevante links

 [Justitsministeriets websted](#)

 [Legifrance-webstedet](#)

Sidste opdatering: 23/07/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Kroatien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Der indgives en begæring til den ret, der er stedligt eller sagligt kompetent til at behandle den pågældende sag. Såfremt der er tale om en mere specifik tvist, indgives den til en særlig domstol. Det er dog kun i Zagreb by (*Grad Zagreb*), at der ligger en lokal civil domstol (*Općinski građanski sud*) og en lokal arbejdsret (*Općinski radni sud*), som er særlige domstole med kompetence i særlige sager. Ellers er det som udgangspunkt de lokale domstole (*Općinski sudovi*), der er kompetente.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Kompetencereglerne findes i den civile retsplejelov.

Der indgives en begæring til den ret, der har almindelig stedlig kompetence i sagsøgtets retskreds, dvs. som har generel stedlig kompetence på det sted, hvor sagsøgtets midlertidige eller faste bopæl eller sagsøgtets hjemsted ligger, hvis der er tale om en juridisk person. Hvis der indbringes en tvist mod et amt, Zagreb by, en anden by eller en kommune, er retten med almindelig stedlig kompetence retten på det sted, hvor deres repræsentative organ befinder sig. I forbindelse med tvister mod Kroatien er retten med almindelig stedlig kompetence retten på det sted, hvor sagsøger har fast bopæl eller hjemsted i Kroatien. Såfremt sagsøger ikke har fast bopæl eller hjemsted i Kroatien, er retten med almindelig stedlig kompetence i tvister mod Kroatien retten på det sted, hvor det kroatiske parlament ligger (*Hrvatski Sabor*).

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Der skelnes mellem højere og lavere domstole. De lokale domstole (*Općinski sudovi*) og handelsretterne (*Trgovački sudovi*) er domstole i første instans, mens distriktsdomstolene (*Županijski sudovi*) og Kroatiens højere handelsret (*Visoki trgovački sud RH*) er appeldomstole. Distriktsdomstolene behandler appeller af afgørelser truffet af de lokale domstole, og Kroatiens højere handelsret behandler appeller af afgørelser truffet af handelsretterne.

Kun i helt specielle sager kan distriktsdomstolene og Kroatiens højere handelsret fungere som domstole i første instans, i hvilke tilfælde deres afgørelser kan appelleres til Kroatiens højesteret (*Vrhovni sud RH*).

De højere domstole er derfor kun kompetente til at behandle appelsager i ekstraordinære tilfælde, hvor de lavere domstole ikke er kompetente og henviser sagen til videre behandling.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Fastslåelsen af, hvilken ret der er kompetent i en given sag, afhænger af flere omstændigheder, men normalt er den ret, der har almindelig stedlig kompetence, retten i den retskreds, sagsøgte tilhører.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Den grundlæggende regel om stedlig kompetence bygger på sagsøgtets faste eller midlertidige bopæl eller sagsøgtets hjemsted, såfremt der er tale om en juridisk person.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen)?

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Som en undtagelse fra den grundlæggende regel om almindelig stedlig kompetence indeholder den civile retsplejelov (artikel 50-66) bestemmelser om sager, der skal behandles af en ret med særlig stedlig kompetence. Disse bestemmelser finder anvendelse på sager med flere sagsøgere eller sagsøgte, tvister vedrørende lovbestemt underholdsbidrag, tvister vedrørende skadeserstatning, ægteskabstvister, tvister vedrørende fastslåelse eller afvisning af faderskab eller moderskab, tvister vedrørende fast ejendom og tvister vedrørende krænkelse af ejendomsret, tvister vedrørende luftfartøjer og skibe, fastlæggelse af kompetence for personer, for hvilke der ikke er nogen ret med almindelig stedlig kompetence i Kroatien, kompetence afhængigt af, hvor en juridisk persons filial ligger, kompetence afhængigt af, hvor en udenlandsk persons repræsentationskontor ligger i Kroatien, kompetence i tvister vedrørende relationer med organisatoriske enheder under de væbnede styrker i Kroatien, kompetence i arveretlige tvister, kompetence i tvister vedrørende fuldbyrdelse og konkurs, kompetence afhængigt af betalingssted, kompetence i beskæftigelsesrelaterede tvister og fælles kompetence i forbindelse med klager over udenlandske statsborgere.

I ovennævnte sager har sagsøger altid ret, men aldrig pligt til at vælge en anden ret end retten på det sted, hvor sagsøgte bor, jf. den grundlæggende kompetenceregulering.

Endelig kan parterne i henhold til den civile retsplejelovs artikel 70 indgå en aftale om, at en anden sagligt kompetent ret er stedligt kompetent, men kun hvis ikke der er tale om en ret med enekompetence.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Alt efter om der er tale om en civil eller en handelsretlig tvist, kan der indgives en begæring til den lokale domstol (*Općinski sud*) eller handelsretten (*Trgovački sud*), og i Zagreb by kan tvisten også indbringes for den lokale arbejdsret (*Općinski radni sud*), såfremt der er tale om en arbejdsretlig tvist.

Sidste opdatering: 28/03/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Italien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Italien er det som udgangspunkt de almindelige domstole, der har kompetence til at behandle retssager, og sagen anlægges ved den ret, der har saglig kompetence i tvister, der vedrører subjektive rettigheder. "Fredsdommeren" (*giudice di Pace*), førsteinstansretten (*Tribunale*) og appeldomstolen (*Corte di appello*) henregnes til de almindelige domstole. Den domstol, der sikrer, at legalitetsprincippet overholdes, er kassationsdomstolen (*Corte di Cassazione*). Den domstol, der sikrer, at forfatningen overholdes, er forfatningsdomstolen (*Corte Costituzionale*). Ud over de almindelige domstole findes der forvaltningsretter. Forvaltningsretterne behandler sager, der vedrører legitime interesser og - på de særlige områder, der er fastsat i lovgivningen - subjektive rettigheder i forbindelse med udøvelsen af - eller manglende udøvelse af - administrative beføjelser for så vidt angår retsakter (*provvedimenti*), forvaltningsakter (*atti*), aftaler (*accordi*) eller andre dispositioner (*comportamenti*), der - også indirekte - kan henføres under forvaltningsmyndighedernes udøvelse af disse beføjelser. Retsakter, der hidrører fra regeringen under udøvelse af dennes politiske prærogativer, kan ikke anfægtes. Forvaltningssager behandles af de regionale forvaltningsretter (*tribunali amministrativi regionali* - TAR) og af statsrådet (*Consiglio di Stato*) efter reglerne i forvaltningsloven (*codice sul processo amministrativo*). Den øverste domstol er kassationsdomstolen, men kun for så vidt angår retlige spørgsmål. Skatteankenævne har desuden status som specialretter. Skattesager behandles af de lokale skatteankenævn (*commissioni tributarie provinciali* - CTP) eller de regionale skatteankenævn (*commissioni tributarie regionali* - CTR). Alle tvister vedrørende skatter og bidrag af enhver art, uanset hvad de kaldes, herunder regional-, provins- og kommuneskatter, sygesikringsbidrag (*contributo per il Servizio sanitario nazionale*), topskatter (*sovrapposti*) og tillægsskatter (*addizionali*), de bøder, der knytter sig hertil, samt renter og enhver anden form for tillæg. I det italienske retssystem findes der også "specialiserede" afdelinger af de almindelige domstole. Særligt kan fremhæves: a) afdelinger, der er specialiserede i sager om indvandring, international beskyttelse og EU-borgeres fri bevægelighed, b) afdelinger, der er specialiserede i erhvervsretlige spørgsmål, c) afdelinger, der er specialiserede i landbrugsfaglige spørgsmål. Der findes også specialretter såsom retten for mindreårige (*Tribunale per i Minorenni*) og værgemålsretten (*giudice della sorveglianza*). Arbejdsretlige sager behandles af de almindelige domstole, men visse retter har oprettet særlige afdelinger til at behandle disse sager. Der er formelt set ikke tale om specialiserede afdelinger, idet disse afdelinger udspringer af de enkelte retters interne tilrettelæggelse af sagsbehandlingen.

Førsteinstansretten er i almindelighed kompetent i alle sager, der ikke henhører under en anden domstols kompetence. Retten har ligeledes enekompetence i alle sager vedrørende skatter og afgifter (som ikke henhører under skatteankenævnens kompetence), personers rets- og handleevne, rettigheder der udspringer af hæderstitler (*diritti onorifici*), falske fordringer (*querela di falso*), tvangsfuldbyrdelse og generelt i alle sager af ubestemt værdi. Fredsdommeren har kompetence i sager, der omfatter løsøre med en værdi på op til 5 000 EUR, medmindre sådanne sager ved lov er henlagt til en anden domstol. Med virkning fra den 31. oktober 2021 er beløbet forhøjet til 30 000 EUR. Fredsdommeren har desuden saglig kompetence i de sager, der er omhandlet i artikel 7 i den civile retsplejelov.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Den kompetente ret udpeges efter et kompetencekriterium. I den italienske retsorden henviser begrebet "kompetence" i almindelighed til det kompleks af beføjelser og funktioner, som et ved lov oprettet organ kan udøve. Der kan være tale om forskellige typer kompetencer: - saglig kompetence - stedlig kompetence - kompetence afhængigt af domstolens indplacering i det retlige hierarki - kompetence, der afgøres af sagens værdi. I civile sager angiver kompetencen udstrækningen af den jurisdiktion, som er tildelt de enkelte retsinstanser og dermed det område, på hvilket de har domsmyndighed. Denne kompetence er defineret "rent teknisk", og den civile retsplejelovs artikel 7 ff. indeholder særlige regler herom. Spørgsmålet om, hvorvidt en bestemt domstol er kompetent, har karakter af et præjudicielt spørgsmål, der kan være genstand for en afgørelse inden for rammerne af sagen. Manglende iagttagelse af kompetencereglerne medfører først og fremmest, at retten afviser sagen, jf. den civile retsplejelovs artikel 38. Ud over kompetence i "teknisk" forstand opererer man også med den "interne" kompetence, dvs. rettens egen fordeling af sagerne. Denne såkaldte tilrettelæggelseskompetence (*competenza tabellare*) følger af den måde, hvorpå retten er organiseret: f.eks. i form af interne afdelinger (første afdeling for civile sager), afdelinger, der behandler sager inden for bestemte retsområder (afdelingen for arbejdsretlige sager) eller afdelinger, der er beliggende andre steder end der, hvor retten har hovedsæde. Manglende overholdelse af bestemmelserne om fordelingen af sager giver ikke anledning til et processuelt kompetencespørgsmål, idet der blot er tale om et organisatorisk problem i forbindelse med dommerkontorets sagsfordeling.

Hvad angår spørgsmålet om værning skal sagen - medmindre andet er fastsat i lovgivningen - anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøgte bor, eller hvis dennes faste bopæl er ukendt, ved retten på det sted, hvor vedkommende opholder sig. Hvis sagsøgte ikke har bopæl eller opholder sig i Italien, eller opholdsstedet er ukendt, er den kompetente ret, retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl. Reglerne om stedlig kompetence fremgår af den civile retsplejelovs artikel 18 ff.

2.1 Søndres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

De almindelige domstole behandler to type sager: straffesager, hvis formål er at afgøre, hvorvidt den retsforfølgning, som den offentlige anklager har indledt over for en bestemt person, er berettiget eller ej, og civile sager, der har til formål at sikre beskyttelsen af de rettigheder, der udspringer af retsforholdet mellem privatpersoner eller mellem privatpersoner og den offentlige forvaltning, når forvaltningen under udøvelsen af sine beføjelser krænker en borgers personlige rettigheder. I straffesager søndres der mellem de dømmende (*i giudicanti*) og de efterforskende myndigheder (*i requiranti*), idet de førstnævnte træffer afgørelserne, og de sidstnævnte udfører efterforskningen i sagen under ledelse af anklagemyndigheden (*ufficio del pubblico ministero*). Når efterforskningen er afsluttet, beslutter sidstnævnte, om der skal rejses en straffesag, eller sagen skal henlægges. Hvis der rejses en straffesag, optræder anklagemyndigheden som det offentlige repræsentant under straffesagens videre forløb. Straffesagen behandles af en dommer ved de almindelige domstole, idet anklagemyndigheden udfærdiger et anklageskrift, jf. artikel 107, sidste pkt., i forfatningen. I straffesager kan skadelidte nedlægge et krav om erstatning for den forvoldte skade, men vedkommende kan også indbringe et civilt søgsmål for domstolene. Civile sager og straffesager er underlagt to forskellige sæt processuelle regler: Den civile retsplejelov (*codice di procedura civile*) og strafferetsplejeloven (*codice di procedura penale*). De almindelige domstole beklædes af "professionelle dommere" og "titulære dommere" (*giudici onorari*), som begge tilhører dommerstanden.

I første instans udøves domsmyndigheden i såvel civile sager som straffesager af følgende organer:

Fredsdommere (*Giudice di pace*), der pådommer sagerne alene

Førsteinstansretten (*Tribunale ordinario*), der enten er beklædt af en enkelt dommer eller flere dommere afhængigt af sagens karakter.

Retten for mindreårige (*Tribunale per i minorenni*), som er beklædt af flere dommere, der bistås af sagkyndige.

Værgemålsretten (*Tribunale di sorveglianza*), som er beklædt af en enkelt eller flere dommere (og som bistås af sagkyndige).

I første instans varetages retsforfølgningen af:

Den offentlige anklager ved førsteinstansretten (*Procura della repubblica presso il tribunale ordinario*), herunder for lovovertrædelser, der henhører under fredsdommerens kompetence

Den offentlige anklager ved retten for mindreårige (*Procura della repubblica presso il tribunale dei minorenni*)

Anklagemyndigheden ved appelretten (*Procura generale presso la corte d'appello*) i sager, der behandles af værgemålsretten.

I anden instans udøves domsmyndigheden af følgende retsinstanser:

Appeldomstolen (*Corte d'appello*), der behandler appeller af afgørelser, der er truffet af førsteinstansretten og retten for mindreårige

Førsteinstansretten, der behandler appeller af afgørelser, der er truffet af fredsdommeren (ligesom den kan foretage en prøvelse af frihedsberøvende foranstaltninger)

Værgemålsretten, der behandler afgørelser, der er truffet af tilsynsdommeren (*magistrato di sorveglianza*).

I anden instans varetages strafforfølgningen af anklageren ved appeldomstolen (*procura generale presso la corte d'appello*). Legalitetskontrollen varetages af kassationsdomstolen i sager, der indbringes for kassationsdomstolen, varetages retsforfølgningen af anklageren ved kassationsdomstolen (*Procura Generale presso la Corte di Cassazione*). Til de retsforfølgende myndigheder henregnes ligeledes direktoratet til bekæmpelse af mafia- og terroristvirksomhed (*Direzione Nazionale antimafia e antiterrorismo*), der ifølge lovdekret nr. 160/06 efterforsker disse sager på nationalt niveau.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Medmindre andet er fastsat i lovgivningen, anlægges sagen ved retten på det sted, hvor sagsøgte bor, eller hvis dennes faste bopæl er ukendt, ved retten på det sted, hvor han opholder sig. Hvis sagsøgte ikke har bopæl eller opholder sig i Italien, eller opholdsstedet er ukendt, er den kompetente ret, retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl. I visse sager er der dog særlige værningregler: De generelle og særlige regler findes i artikel 18 ff. i den civile retsplejelov, men der er også fastsat regler herom i en række speciallove. For eksempel på det familieretlige område og for så vidt angår mindreårige, i fogedsager, på det forbrugerretlige område, osv.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

For så vidt angår fysiske personer anlægges sagen - medmindre andet er fastsat i lovgivningen - ved retten på det sted, hvor sagsøgte bor, eller hvis dennes faste bopæl er ukendt, ved retten på det sted, hvor han opholder sig. Hvis sagsøgte ikke har bopæl eller opholder sig i Italien, eller opholdsstedet er ukendt, er den kompetente ret, retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.

For så vidt angår juridiske personer anlægges sagen - medmindre andet er fastsat i lovgivningen - ved retten på det sted, hvor selskabet har hovedsæde. Retten på et sted, hvor den juridiske person har et forretningssted, og en repræsentant, der har fuldmagt til at møde i retten i den pågældende sag, er

ligeledes kompetent. I relation til værning anses selskaber, der ikke har status som juridisk person, foreninger, der ikke er anerkendt som sådanne, og sammenslutninger for at være etableret der, hvor de udfører deres aktiviteter.

I sager vedrørende kontraktsforhold er retten på det sted, hvor den relevante forpligtelse er opstået eller skal opfyldes, ligeledes kompetent.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Værning i sager vedrørende børn

I forbindelse med foranstaltninger, der berører forældremyndigheden over børn, er det afgørende kriterium den mindreåriges bopæl på tidspunktet for stævningens indgivelse. Barnets faste bopæl fastslås på grundlag af objektive kriterier, og i tilfælde hvor den mindreårige flyttes fra et sted til et andet, må det på grundlag af den tid, der er gået siden flytningen fandt sted, og barnets alder, afgøres, om retten på det nye sted er rette værning.

Værning i ægteskabssager

Separation: Sager, der indbringes for domstolene med påstand om separation, anlægges ved retten på det sted, hvor ægtefællerne sidst havde fælles bopæl, eller i mangel af samme på det sted, hvor den sagsøgte ægtefælle har bopæl. Hvis den sagsøgte ægtefælle er bosiddende i udlandet eller ikke kan findes, anlægges sagen ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, og hvis den pågældende ligeledes har bopæl i udlandet, kan sagen anlægges ved en hvilken som helst ret i Italien.

Skilsmisse: Det er retten på det sted, hvor den sagsøgte ægtefælle har bopæl, der har kompetence til at opløse et borgerligt ægteskab eller ophæve retsvirkningerne af et kirkeligt ægteskab, med forbehold af de subsidiaire kompetencekriterier, der er fastsat i den relevante lovgivning. En fælles skilsmissebegæring kan dog indgives til retten på det sted, hvor en af ægtefællerne har bopæl.

Værning i arbejdsretlige sager

Twister vedrørende beskæftigelsesforhold behandles af førsteinstansretten i dens funktion som arbejdsret. Den stedlige kompetence tilkommer retten i den retskreds, hvor arbejdsforholdet er etableret, eller hvor den virksomhed eller filial arbejdstageren er beskæftiget, eller hvor arbejdstageren var beskæftiget på det tidspunkt, hvor arbejdsforholdet ophørte, er beliggende. Denne kompetence fastholdes efter en overdragelse af virksomheden eller dennes eller dens filials ophør, forudsat at stævningen indgives inden seks måneder efter overdragelsen eller ophøret. Den stedligt kompetente ret i sager, der vedrører ansættelsesforhold inden for den offentlige forvaltning, er retten i den retskreds, hvor den pågældende er beskæftiget, eller hvor vedkommende var beskæftiget på tidspunktet for ansættelsesforholdets ophør. I sager, hvor en statslig forvaltning er part, finder de almindelige kompetenceregler vedrørende statens organer ikke anvendelse.

Værning i sager vedrørende ejendomsret og andre tinglige rettigheder

I sager vedrørende tinglige rettigheder over fast ejendom, sager vedrørende udlejning af og brugsrettigheder over fast ejendom og erhvervslokaler samt i sager vedrørende anbringelse af skel, og iagttagelse af afstandskrav, der er fastsat ved lov eller som følger af sædvane, ved plantning af træer og hække, er retten på det sted, hvor ejendommen eller virksomheden er beliggende, kompetent. Hvis ejendommen er beliggende i flere forskellige retskredse, tilkommer kompetencen retten i den retskreds, hvor den del af ejendommen, for hvilken der betales den højeste ejendomsskat, er beliggende. Hvis der ikke betales ejendomsskat, er retten i hver af de retskredse, hvor en del af ejendommen er beliggende, kompetent. For så vidt angår spørgsmål om rettigheder over en fast ejendom og anmeldelse af nyt byggeri og mulige skader i den forbindelse er det retten på det sted, hvor det anmeldte forhold fandt sted, der er kompetent.

Værning i arvesager

Retten på det sted, hvor dødsboskiftet indledes:

- 1) vedrørende udlodning af arv til enkelte arvinger, inden bobehandlingen er afsluttet
- 2) vedrørende anfægtelse af skiftet og arvens fordeling under forudsætning af, at en begæring herom indgives senest to år efter, at bobehandlingen er afsluttet
- 3) vedrørende gæld til afdøde eller legater, som arvingen skal udrede, for så vidt som kravet er rejst, inden bobehandlingen blev afsluttet, og under alle omstændigheder inden to år efter skiftet blev indledt
- 4) vedrørende indsigelser overfor den testamentsindsatte bobestyrer inden for den frist, der er angivet ovenfor.

Værning for selskabsdeltagere og ejere af ejerlejligheder i ejendomme med flere lejligheder

I sager, der føres mellem selskabsdeltagere er den kompetente ret retten på det sted, hvor selskabet har vedtægtsmæssigt hjemsted. I sager mellem ejere af ejerlejligheder (*condomini*), eller mellem en af ejerne og ejerforeningen (*condominio*), er den kompetente ret retten på det sted, hvor ejendommen eller den væsentligste del heraf er beliggende.

Værning i sager mod staten

I sager, hvor en statslig forvaltning er part, er det i henhold til den lov, der gælder for Statens repræsentation i de sager, der er opregnet i loven, retten i den retskreds, hvor kammeradvokaten (*ufficio dell'Avvocatura dello Stato*) har kontor, der er kompetent. Når forvaltningen optræder som sagsøgt, er det retten i den retskreds, hvor den relevante forpligtelse er opstået eller skal opfyldes, eller hvor den faste ejendom eller det løsøre, der er genstand for sagen, forefindes, der er kompetent.

Værning i fogedsager

I fogedsager er retten på det sted, hvor de aktiver (fast ejendom eller løsøre), som er genstand for tvangsfuldbyrdelsen forefindes, der er kompetent. Hvis fordringshaveren ønsker udlæg foretaget i biler, motorcykler eller campingvogne er retten på det sted, hvor debitor har bopæl, kompetent. Ved gennemtvungelse af handle- eller undladelsesforpligtelser er retten på det sted, hvor forpligtelsen skal opfyldes, kompetent.

Værning i forbrugersager

I sager, der vedrører forbrugere, er retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl, kompetent. Andre værning er udelukket, medmindre parterne har indgået en værningssaftale. Det er udelukket, at sidestille forbrugers adfærd før sagens anlæggelse med en aftale, der kan begrunde en fravigelse af hovedreglen.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I nogle tilfælde kan sagen indbringes for flere retter, nemlig hvis der er alternative værning. Denne mulighed foreligger navnlig i sager vedrørende kontraktsforhold: I sådanne sager kan sagen udover ved sagsøgtes hjemting ligeledes anlægges ved retten på det sted, hvor den relevante forpligtelse er opstået eller skal opfyldes.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Sagsøgtes hjemting er ikke kompetent i tilfælde, hvor en anden domstol efter italiensk ret har enekompetence. Se i denne forbindelse afsnit 2.2.2 ovenfor.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Hvis der ikke foreligger en ufravigelig værningsregel (hvor værningssaftaler ikke kan indgås), kan parterne indgå en aftale om at udpege en bestemt ret som kompetent, jf. den civile retsplejelovs artikel 20.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Hvis der er tale om specialretter, finder kompetencekriterierne i speciallovgivningen anvendelse.

Forvaltningssager. I tvister vedrørende forvaltningsmyndigheders retsakter, forvaltningsakter, aftaler eller øvrige dispositioner har den regionale forvaltningsret, i hvis retskreds den pågældende myndighed er beliggende, enekompetence. Den regionale forvaltningsret er under alle omstændigheder enekompetent i tilfælde, hvor forvaltningens dispositioner kun har direkte virkning inden for den region, hvor retten har sit sæde. I tjenestemandssager har retten i den retskreds, hvor tjenestestedet er beliggende, enekompetence. Desuden har den regionale forvaltningsret i Lazio med sæde i Rom enekompetence for så vidt angår forvaltningsakter, der hidrører fra statslige myndigheder, og for så vidt angår andre overregionale forvaltningsakter ligger kompetencen hos den regionale forvaltningsret, i hvis retskreds den pågældende forvaltningsmyndighed er beliggende.

Skattesager. Skatteankenævnene har kompetence til at behandle sager, der anlægges mod ligningsmyndighederne eller de offentlige inddrivelsesmyndigheder, der har kontor i deres retskreds. Hvis sagen anlægges mod en af SKAT's forvaltningsenheder (*articolazioni dell'Agenzia delle Entrate*) med kompetence på hele eller en del af det nationale område, er den kompetente instans det lokale skatteankenævn i den retskreds, hvor den pågældende enhed har sit kontor.

Relevante links

► *The Italian Constitution* (EN)

📄 https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► *Le leggi e i codici italiani*

📄 <https://www.normattiva.it/?language=en>

► Codice di procedura civile italiano

📄 <http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► The Code of administrative trial (EN)

📄 https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

► Code de justice administrative (FR)

📄 https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

► Italienische Verwaltungsprozessordnung (DE)

📄 https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

► Il sistema giudiziario italiano

📄 <https://www.csm.it/web/csm-internet/magistratura/il-sistema-giudiziario> =

► Codice del processo tributario

📄 <http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>

► Ministero della Giustizia

📄 <https://www.giustizia.it/giustizia>

Sidste opdatering: 06/12/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Cypern

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

De almindelige civile domstole (kaldet distriktsdomstole i det cypriotiske retssystem) har kompetence til at behandle de fleste civile sager.

I nogle bestemte tvister skal sagen imidlertid anlægges ved en særlig ret med kompetence til at behandle den.

Familieretlige tvister (f.eks. skilsmisse, ægtefællebidrag, forældreansvar, kommunikation med mindreårige børn, tvister om formuen osv.) behandles f.eks. af Republikken Cyperns **familiedomstole**.

I arbejdsretlige tvister (ansættelsesforhold, f.eks. ulovlig afskedigelse, nedskæringer osv.) skal sagen anlægges ved **arbejdsdomstolen** i det distrikt, hvor tvisten opstod, eller, hvis det ikke er muligt, i det distrikt, hvor sagsøger har sit sædvanlige hjemsted eller faste opholdssted. De almindelige civile domstole (distriktsdomstolene) har imidlertid kompetence til at behandle sager, hvor den erstatning, der kræves, overstiger to års lønninger, så da er det her, sagen skal anlægges.

Med hensyn til tvister vedrørende lejet ejendom (f.eks. huslejestigninger, udsættelse osv.) skal sagen anlægges ved **huslejenævnet** i det distrikt, hvor ejendommen er beliggende.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Se svaret på spørgsmål 2.2 nedenfor.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Der skelnes ikke mellem de almindelige civile domstole i første instans i det cypriotiske retssystem. Der skelnes imidlertid mellem distriktsdommere i forhold til deres rang (retsformanden i distriktsdomstolen, den øverste dommer i distriktsdomstolen, dommer i distriktsdomstolen), og deres kompetence til at behandle bestemte sager afhænger af deres rang.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

En distriktsdomstol (almindelig civil ret) har kompetence til at behandle en tvist, hvor:

grundlaget for tvisten opstod helt eller delvist inden for det distrikt, hvor retten er beliggende

sagsøgte eller en af de sagsøgte boede eller arbejdede inden for det distrikt, hvor retten er beliggende, på tidspunktet for anlæggelse af søgsmålet

alle parter i sagen er cypriotiske statsborgere, og grundlaget for søgsmålet opstod helt eller delvist i baseområdet, eller sagsøgte (eller en af de sagsøgte) bor eller arbejder dér

grundlaget for søgsmålet opstod helt eller delvist i baseområdet i forbindelse med et køretøj ført af en person, som var eller skulle have været forsikret i henhold til artikel 3 i lov om motorkøretøjer (ansvarsforsikring)

grundlaget for søgsmålet opstod helt eller delvist i baseområdet som følge af en medarbejders ulykke eller arbejdsrelaterede sygdom, som fandt sted under dennes ansættelse under en arbejdsgivers ansvar, som denne var eller skulle have været forsikret for i henhold til artikel 4 i lov om motorkøretøjer (ansvarsforsikring)

søgsmålet omhandler distribution eller salg af fast ejendom eller ethvert andet spørgsmål omhandlende fast ejendom, som er beliggende inden for det distrikt, hvor retten er beliggende.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Hvis søgsmålet omhandler en velgørenhedsorganisation eller et patent eller varemærke, som distriktsdomstolen har kompetence over i henhold til artikel 7 og listen i lov nr. 29/1983, anlægges søgsmålet ved enhver distriktsdomstol.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Hvor, i de sager, der er omhandlet i afsnit 2.2.1 ovenfor, en anden ret allerede har stedlig kompetence eller i de sager, der er omhandlet i afsnit 2.2.2.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

I tilfælde af enekompetence over ejendommen (se det sidste punkt i svaret på spørgsmål 2.2.1 ovenfor).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Nej.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Normalt indledes proceduren af en autoriseret advokat, som ved, hvilken ret der skal rettes henvendelse til. Hvis sagsøger ikke har en juridisk repræsentant, kan denne få nærmere oplysninger ved henvendelse til højesterets sekretariat.

Supreme Court of Cyprus

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cypern

Tlf.: +357 22865741

Fax: +357 22304500

E-mail: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Sidste opdatering: 07/12/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Letland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Den civile retsplejelov sikrer enhver fysisk eller juridisk persons ret til domstolsbeskyttelse for at forsvare sine borgerlige rettigheder, hvis disse er blevet krænkede eller anfægtet, og til domstolsbeskyttelse af enhver interesse, som er sikret ved lov. Som hovedregel henhører alle tvister på det civilretlige område under domstolene, og de afgøres efter de almindelige retsprocedurer. I særlige tilfælde, og kun hvor dette specifikt er anført i lovgivningen, kan civile tvister afgøres efter andre udenretslige procedurer. Retten kan også, hvis der er lovhjemmel herfor, behandle sager om fordringer, der indbringes af fysiske og juridiske personer, og som i deres natur ikke er civile sager. Det er under alle omstændigheder domstolen eller dommeren, der afgør, hvor en sag skal behandles. Hvis domstolen eller dommeren er af den opfattelse, at et spørgsmål ikke kan indbringes for retten, fremgår det af afgørelsen herom, hvilket organ der så har kompetence til at behandle sagen.

Der er dog visse undtagelser, der bestemmer den kompetente ret i første instans.

Siden den 31. marts 2021 findes der en særlig økonomisk domstol (*Ekonomisko lietu tiesa*) i Letland, der behandler visse kategorier af civil- og strafferetlige sager.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Retten i første instans for civile sager er distriktsdomstolen eller byretten (*rajona (pilsētas) tiesa*). Byretten i Riga (Vidzeme-kvarteret) (*Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa*) behandler civile sager, der vedrører statshemmeligheder, og sager, der vedrører beskyttelse af patentrettigheder, halvlederprodukters topografi, mønstre, varemærker og geografiske betegnelser. Tinglysningsskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten behandler begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer eller tvangsfuldbyrdelse indbragt for en domstol samt begæringer om godkendelse af auktionsopgørelser, undtagen i insolvenssager.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Sager kan ikke realitetsbehandles af en højere instans, før de har været behandlet af en lavere instans. Retten i første instans for civile sager er distriktsdomstolen eller byretten eller den regionale domstol (*apgabaltiesa*), som har kompetence i den pågældende sag. Civilretlige sager realitetsbehandles af den sagligt og stedligt kompetente domstol.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Civile sager behandles af forskellige domstole i første instans i overensstemmelse med domstolenes saglige kompetence, idet civilretlige sager klassificeres efter sagstypen og fordringens karakter. Alligevel har domstole på samme niveau deres egen stedlige kompetence.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Ifølge hovedreglen om stedlig kompetence indbringes en fordring mod en fysisk person for den domstol, der har kompetence i den retskreds, hvor den pågældende person har bopæl (*deklarētā dzīvesvieta*) – den civile retsplejelovs artikel 26. En fordring mod en juridisk person indbringes for domstolen i den retskreds, hvor den juridiske person har hjemsted. Det betyder, at der ved tildelingen af kompetence i første instans tages hensyn til såvel den saglige kompetence som reglerne om stedlig kompetence.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Den civile retsplejelov indeholder ligeledes undtagelser fra reglerne om stedlig kompetence i civile sager, hvorved en sagsøger kan vælge at indbringe en sag efter de almindelige regler om stedlig kompetence, dvs. enten at indbringe den for den domstol, hvor sagsøgte bor eller har vedtægtsmæssigt hjemsted, eller for en anden domstol i første instans på samme niveau, som i loven er angivet som en alternativ domstol (*alternatīva tiesa*).

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Søgsmål mod en sagsøgt, som ikke har fast bopæl, indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte faktisk har bopæl (*dzīvesvieta*).

Hvis sagsøgtes faktiske bopæl er ukendt, eller hvis sagsøgte ikke har fast bopæl (*pastāvīga dzīvesvieta*) i Letland, indbringes søgsmålet for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgtes eventuelle faste ejendom er beliggende, eller hvor sagsøgte senest havde bopæl.

I visse situationer, der er nærmere anført i lovgivningen, har sagsøgeren visse rettigheder med hensyn til at vælge at indbringe en sag for enten en domstol i sagsøgtes hjemting eller for en anden domstol.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Reglerne for, hvilke valg sagsøgeren har med hensyn til kompetence, findes i den civile retsplejelovs artikel 28, som indeholder nærmere oplysninger om sagstyper og om, hvilke andre domstole et søgsmål kan indbringes for:

Sager vedrørende en juridisk persons datterselskabs eller repræsentationskontors aktiviteter kan ligeledes indbringes for den domstol, der har stedlig kompetence med hensyn til datterselskabet eller repræsentationskontoret.

Sager vedrørende betaling af underholdsbidrag til et barn eller en forælder eller vedrørende fastsættelse af faderskab kan ligeledes indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl.

Sager vedrørende personskade (den civile retsplejelovs artikel 1635, 2347-2353) kan indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl, eller hvor skaden blev påført.

Sager vedrørende skader, der er påført en fysisk eller juridisk persons ejendom, kan også indbringes for domstolen i den retskreds, hvor skaden blev påført.

Sager vedrørende generhvervelse af ejendom eller godtgørelse af værdien af en sådan ejendom kan ligeledes indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl.

Søretlige søgsmål kan ligeledes indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte skib blev beslaglagt.

Sager mod flere sagsøgte, der har bopæl eller opholder sig forskellige steder, kan indbringes for domstolen i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl eller vedtægtsmæssigt hjemsted.

Sager vedrørende skilsmisse eller annullering af ægteskab kan indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har valgt bopæl eller har bopæl, eller i mangel af oplysninger herom, hvor denne faktisk opholder sig, hvis:

der er mindreårige, som bor hos sagsøgeren

en af de parter, der ansøger om skilsmisse, afsoner fængselsstraf

skilsmissebegæringen vedrører en person, der ikke har en bopæl, og hvis faktiske opholdssted er ukendt, eller som bor i udlandet.

Sager vedrørende et ansættelsesforhold kan ligeledes indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl eller arbejdssted.

Hvis en sagsøger i ovennævnte sager ikke har fast bopæl, kan søgsmål indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren faktisk opholder sig.

Endvidere er der fastsat en bestemmelse om enekompetence i civile sager, og denne bestemmelse tilsidesætter ikke blot den almindelige stedlige kompetence, men ligeledes enhver anden form for stedlig kompetence. Sagstypen er afgørende for tildelingen af kompetence i følgende sager:

Sager vedrørende ejendomsrettigheder og enhver anden form for rettighed til fast ejendom samt dertil knyttede rettigheder eller sager vedrørende indførelse eller fjernelse af sådanne rettigheder i tingbogen og udelukkelse af sådanne rettigheder i skødet indbringes for domstolen i den retskreds, hvor den pågældende ejendom er beliggende.

Krav mod et dødsbo i tilfælde, hvor der ikke er kendskab til arvinger, som er bekræftet, eller som har vedgået arven, indbringes for domstolen i den retskreds, hvor den afdøde havde bopæl eller faktisk opholdssted. Hvis vedkommendes bopæl eller faktiske opholdssted ikke var i Letland eller var ukendt, indbringes kravet for domstolen i den retskreds, hvor ejendommen eller dele heraf er beliggende.

Enekompetence kan ligeledes være fastsat i anden lovgivning.

Nedenstående bestemmelser finder også anvendelse på sager, som er omfattet af særlige retsprocedurer:

Begæring vedrørende adoptionsgodkendelse indgives til domstolen i den retskreds, hvor adoptanten har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor adoptanten faktisk opholder sig, mens begæring om ophævelse af adoption indgives til domstolen i den retskreds, hvor en ansøger har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor ansøgeren faktisk opholder sig.

Begæring fra en udlænding eller en person, der bor i udlandet, vedrørende adoptionsgodkendelse indgives til en domstol i den retskreds, hvor adoptivbarnet har bopæl, men hvis adoptivbarnet er anbragt uden for hjemmet, indgives begæringen til domstolen i den retskreds, hvor adoptivbarnet er anbragt i pleje (den civile retsplejelovs artikel 259, stk. 2).

Begæring om at få en persons rets- og handleevne begrænset, fordi vedkommende er psykisk syg eller har andre sundhedsproblemer, indgives til domstolen i den retskreds, hvor den pågældende person har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor den pågældende person faktisk har bopæl. Hvis den pågældende person bor på en behandlingsinstitution, indgives begæringen til domstolen i den retskreds, hvor behandlingsinstitutionen er beliggende (den civile retsplejelovs artikel 264).

Begæring om at få en persons rets- og handleevne begrænset og om at få sat en person under værgemål som følge af vedkommendes udsvævende eller ødsle levevis eller overdrevne forbrug af alkohol eller andre rusmidler indgives til domstolen i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor vedkommende faktisk opholder sig (den civile retsplejelovs artikel 271).

Sager vedrørende formueforvaltning for en fraværende person eller en person, der er meldt savnet, indbringes for domstolen i den retskreds, hvor den savnede eller fraværende senest havde bopæl (den civile retsplejelovs artikel 278).

Begæring om at få erklæret en person, der er meldt savnet, død, indgives til domstolen i den retskreds, hvor vedkommende senest havde bopæl (den civile retsplejelovs artikel 282).

Begæring om at få fastlagt juridiske faktiske omstændigheder indgives til domstolen i den retskreds, hvor ansøgeren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor ansøgeren faktisk opholder sig (den civile retsplejelovs artikel 290).

Begæring om ophævelse af rettigheder til fast ejendom indgives til domstolen i den retskreds, hvor ejendommen er beliggende. Hvis begæringen omhandler ophævelse af andre rettigheder, indgives den til domstolen i den retskreds, hvor ansøgeren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor ansøgeren faktisk opholder sig, eller, i tilfælde af juridiske personer, det vedtægtsmæssige hjemsted, medmindre andet er foreskrevet i lovgivningen (den civile retsplejelovs artikel 294, stk. 2).

Begæring om ophævelse af mistede, stjålne eller ødelagte dokumenter og fornyelse af rettigheder knyttet til sådanne dokumenter indgives til domstolen i den retskreds, som betalingsadressen på dokumentet er knyttet til, eller hvis betalingsadressen er ukendt, til domstolen i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig, eller, hvis skyldner er en juridisk person, til dennes vedtægtsmæssige hjemsted. Hvis skyldnerens faktiske bopæl eller vedtægtsmæssige hjemsted også er ukendt, indgives begæringen til domstolen i den retskreds, hvor dokumentet er udstedt (den civile retsplejelovs artikel 299).

Begæring om tilbagekøb af fast ejendom indgives til domstolen i den retskreds, hvor den faste ejendom, der er genstand for tilbagekøbet, er beliggende (den civile retsplejelovs artikel 336).

Begæring om foranstaltninger til sikring af et krav indgives til domstolen i den retskreds, hvor skyldneren havde sit vedtægtsmæssige hjemsted tre måneder forud for indgivelsen af begæringen til domstolen (den civile retsplejelovs artikel 341).

Sager vedrørende en juridisk persons insolvens, der indledes på begæring af debitor, en kreditor eller et flertal af kreditorerne som defineret i insolvenslovens (*Maksātnespējas likums*) artikel 42, indbringes for domstolen i den retskreds, hvor skyldneren havde sit vedtægtsmæssige hjemsted tre måneder forud for indgivelsen af begæringen til domstolen. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning nr. 1346/2000 indbringes for domstolen i den retskreds, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til samme forordnings artikel 3, stk. 2, indbringes imidlertid for domstolen i den retskreds, hvor skyldnerens "forretningssted" er beliggende, jf. definitionen i artikel 2, litra h), i ovennævnte forordning (den civile retsplejelovs artikel 3631).

Sager vedrørende en fysisk persons insolvens indbringes for domstolen i den retskreds, hvor skyldneren havde bopæl tre måneder forud for indgivelsen af begæringen til domstolen eller, i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning nr. 1346/2000 indbringes for domstolen i den retskreds, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til samme forordnings artikel 3, stk. 2, indbringes imidlertid for domstolen i den retskreds, hvor skyldnerens "forretningssted" er beliggende, jf. definitionen i artikel 2, litra h), i ovennævnte forordning (den civile retsplejelovs artikel 36322).

Sager vedrørende insolvens eller opløsning af kreditinstitutioner indbringes for domstolen i den retskreds, hvor kreditinstitutionen har sit vedtægtsmæssige hjemsted (den civile retsplejelovs artikel 364).

Arbejdsgivere kan indgive begæring om at få erklæret en strejke eller strejkevarsling ulovlig ifølge loven om strejker og efter den deri fastlagte procedure. Begæringer om at få erklæret en strejke eller strejkevarsling ulovlig indgives til domstolen i den retskreds, hvor strejken skal finde sted (den civile retsplejelovs artikel 390).

Tillidsrepræsentanter kan indgive begæring om at få erklæret en lockout eller varsling om lockout ulovlig ifølge loven om arbejdskonflikter og efter den deri fastlagte procedure. Begæringer om at få erklæret en lockout eller en varsling om lockout ulovlig indgives til domstolen i den retskreds, hvor lockouten skal finde sted (den civile retsplejelovs artikel 394.1).

Sager om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

Begæringer om frivilligt salg af fast ejendom på auktion med domstolen som mellemed indgives til distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende (den civile retsplejelovs artikel 395).

Begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer eller krav om tilbagelevering af løsøre eller tvangsfuldbyrdelse af fordringer i henhold til kontrakt, som er sikret ved håndpant sætning, indgives til tinglysningsskontoret ved den distriktsdomstol eller byret, som er beliggende i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig (den civile retsplejelovs artikel 403, stk. 1).

Begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer i henhold til et pantebrev i fast ejendom eller i henhold til en forpligtelse om at frigøre eller tilbagelevere leaset eller lejet fast ejendom, indgives til tinglysningsskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende. Hvis der er stillet sikkerhed for fordringen i form af flere faste ejendomme, og begæringen henhører under tinglysningsskontoret ved forskellige distriktsdomstoles eller byretters kompetence, behandles den efter ansøgerens valg af tinglysningsskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor en af de faste ejendomme er beliggende (den civile retsplejelovs artikel 403, stk. 2).

Begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer i henhold til et skibspant indgives til tinglysningsskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor skibspantet er tinglyst (den civile retsplejelovs artikel 403, stk. 3).

Sager vedrørende tvangsfuldbyrdelse indbragt for en domstol (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

Begæringer om tvangsfuldbyrdelse indbragt for en domstol indgives til tinglysningsskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl, eller i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig eller har vedtægtsmæssigt hjemsted (den civile retsplejelovs artikel 406.2).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Ja, det kan de. Ifølge lettisk ret kan parterne selv aftale, ved hvilken domstol sagen skal behandles (stedlig kompetence). Ved indgåelse af en aftale kan parterne anføre, hvilken domstol i første instans der skal behandle eventuelle tvister vedrørende aftalen eller opfyldelsen af dens betingelser. Parterne kan dog ikke ændre den saglige kompetence, dvs. de kan ikke bestemme, hvilket niveau i retten i første instans en sag skal indbringes til (den civile retsplejelovs artikel 25), og de kan heller ikke ændre enekompetencen (den civile retsplejelovs artikel 29). Aftaler om kompetence er underlagt to begrænsninger:

Denne form for tildeling af kompetence kan kun benyttes ved kontraktlige tvister.

Aftaler om ændring af den stedlige kompetence skal indgås på det tidspunkt, hvor kontrakten indgås, idet den specifikke domstol i første instans, der skal behandle en eventuel sag, angives.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Ifølge lettisk ret behandler de ordinære domstole både civile sager og straffesager. Letland har ikke som andre lande særlige domstole, som f.eks. familieretter, eller dommere med speciale inden for særlige juridiske områder.

Som tidligere anført realitetsbehandles civile sager ved en domstol i første instans, og de realitetsbehandles ikke ved en domstol i en højere instans, før de har været behandlet af en domstol i en lavere instans. Retten i første instans i civile sager er distriktsdomstolen eller byretten, som har kompetence i den pågældende sag. Som hovedregel indbringes alle civile tvister for retten, hvor de behandles efter de almindelige domstolsprocedurer.

Sidste opdatering: 27/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Litauen

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Ved artikel 12 i lov om domstolsordningen (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) er der i Litauen indført et ensartet domstolssystem med almindelige domstole og særlige domstole.

De almindelige domstole (domstolene i første instans, både distriktsdomstolene og de regionale domstole) behandler alle civile sager om tvister, der vedrører eller udspringer af civile forhold, familieretlige forhold, arbejdsretlige forhold, forhold baseret på intellektuelle ejendomsrettigheder, konkurs, gældssanering eller andre private forhold. Disse domstole behandler endvidere ekstraordinære retssager og begæringer vedrørende accept og fuldbyrdelse i Litauen af domme afsagt af udenlandske domstole og voldgiftsinstanser (jf. artikel 22 i den civile retsplejelov (*Civilinio proceso kodeksas*)).

De særlige domstole, dvs. forvaltningsdomstolene (de regionale forvaltningsdomstole), behandler forvaltningssager, der udspringer af retsforhold af administrativ karakter.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

En sagsøger kan anlægge en retssag ved en domstol efter eget valg under følgende omstændigheder:

en sag mod en sagsøgt, hvis bopæl er ukendt, kan anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøgte har aktiver, eller hvor sagsøgte havde sin sidste kendte bopæl

en sag mod en sagsøgt, som ikke har bopæl i Litauen, kan anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøgte har aktiver, eller hvor sagsøgte havde sin sidste kendte bopæl i Litauen

et krav om underholdsbidrag og konstatering af faderskab kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl

et krav om erstatning for personskade, herunder tilfælde hvor skadelidte er afgået ved døden, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, eller hvor skaden blev forvoldt

et krav om erstatning for skade på en persons aktiver kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl (hjemsted), eller hvor skaden blev forvoldt

et krav om erstatning for skade som følge af retsstridig domfældelse, retsstridige tilbageholdelsesforanstaltninger, retsstridig varetægtsfængsling, retsstridig anvendelse af formelle tvangsmidler eller retsstridig administrativ straf (arrest), herunder erstatning for skade som følge af en dommers eller en domstols retsstridige handlinger under behandlingen af en civil sag, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl

et krav vedrørende en aftale/kontrakt, som angiver opfyldelsesstedet, kan også indgives til retten på det opfyldelsessted, der er angivet i aftalen/kontrakten

et krav vedrørende en værger, tilsynsførendes eller formueforvalters dispositioner kan også indgives til retten på det sted, hvor værgeren, den tilsynsførende eller formueforvalteren har bopæl (hjemsted)

et krav vedrørende forbrugeraftaler kan også indgives til retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl

et krav vedrørende aktiviteterne i en juridisk persons filial kan også indgives til retten på det sted, hvor filialen har hjemsted

et erstatningskrav som følge af skibskollision og godtgørelse for redningsaktioner og hjælp til søs, herunder alle andre sager, hvor en tvist opstår som følge af retsforhold inden for søfart, kan også indgives til retten på det sted, hvor sagsøgt skib befinder sig, eller hvor skibets registreringshavn ligger.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Civile sager behandles af distriktsdomstolene og de regionale domstole i første instans (jf. artikel 25 i den civile retsplejelov).

Ifølge lovens overordnede regel skal alle civile sager behandles af distriktsdomstolene med den undtagelse, at visse sager henhører under de regionale domstoles kompetence eller den regionale domstol i Vilnius' enekompetence.

Dette afhænger af kravets størrelse, idet civile sager vedrørende krav på over 150 000 LTL behandles af de regionale domstole, bortset fra sager vedrørende familie- og ansættelsesforhold samt sager vedrørende godtgørelse for ikke-økonomisk skade.

Domstolskompetencen afhænger dog også af andre faktorer end kravets størrelse.

De regionale domstole behandler også følgende civile sager i første instans:

sager vedrørende ikke-økonomiske ophavsretlige forhold

sager vedrørende retsforhold i civile offentlige udbud

sager vedrørende konkurs eller gældssanering, bortset fra sager vedrørende fysiske personers konkurs

sager, hvor en af parterne er en udenlandsk stat

sager baseret på krav vedrørende obligatorisk salg af aktier (anparter, kapitalandele)

sager baseret på krav vedrørende undersøgelse af en juridisk persons aktiviteter

sager vedrørende godtgørelse for økonomisk og ikke-økonomisk skade som følge af krænkelse af patienters velerhvervede rettigheder

andre civile sager, som efter specifik lovgivning skal behandles af de regionale domstole i første instans.

Den regionale domstol i Vilnius har enekompetence i første instans i følgende civile sager:

sager vedrørende tvister, som er nævnt i patentlovgivningen (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*)

sager vedrørende tvister, som er nævnt i varemærkelovgivningen (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*)

sager vedrørende udenlandske statsborgeres adoption af en litauisk statsborger, som bor i Litauen

andre civile sager, som efter specifik lovgivning henhører under den regionale domstol i Vilnius' enekompetence i første instans.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

En retssag anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl. En sag en juridisk person anlægges ved retten på det sted, hvor den juridiske person har hjemsted, som anført i selskabsregistret. Når sagsøgte er staten eller en kommune, indgives kravet til retten på det sted, hvor det organ, der repræsenterer staten eller kommunen, er beliggende.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Sagsøger kan vælge mellem flere domstole, der er kompetente i en given sag.

Sagens parter kan også indgå en aftale om, hvilken ret sagen skal føres for. I den civile retsplejelovs artikel 32 er det fastsat, at parterne efter gensidig aftale kan bestemme, hvilken ret der er stedligt kompetent i deres sag, men de kan ikke indgå en sådan aftale, når en ret har enekompetence eller særlig kompetence til at behandle sagen.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Som nævnt i den civile retsplejelovs artikel 30 kan sagsøger vælge, hvilken ret der er kompetent i følgende sager:

sager, der anlægges mod en sagsøgt, hvis bopæl er ukendt, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøgte har aktiver, eller hvor sagsøgte havde sin sidste kendte bopæl

sager, der anlægges mod en sagsøgt, som ikke har bopæl i Litauen, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøgte har aktiver, eller hvor sagsøgte havde sin sidste kendte bopæl i Litauen

et krav vedrørende aktiviteterne i en juridisk persons filial kan også indgives til retten på det sted, hvor filialen har hjemsted

et krav om underholdsbidrag eller konstatering af faderskab kan også indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl

et krav om erstatning for personskade, herunder tilfælde hvor skadelidte er afgået ved døden, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, eller hvor skaden blev påført

et krav om erstatning for skade på en persons aktiver kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl (hjemsted), eller hvor skaden blev forvoldt

et krav om erstatning for skade som følge af retsstridig domfældelse, retsstridige tilbageholdelsesforanstaltninger, retsstridig varetægtsfængsling, retsstridig anvendelse af formelle tvangsmidler eller retsstridig administrativ straf (arrest), herunder erstatning for skade som følge af en dommers eller en domstols retsstridige handlinger under behandlingen af en civil sag, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl

et erstatningskrav som følge af skibskollision og godtgørelse for redningsaktioner og hjælp til søs, herunder alle andre sager, hvor en tvist opstår som følge af retsforhold inden for søfart, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøgt skib befinder sig, eller hvor skibets registreringshavn ligger

et krav vedrørende en aftale/kontrakt, i hvilken opfyldelsesstedet er angivet, kan også indgives til retten på opfyldelsesstedet i aftalen/kontrakten

et krav vedrørende en værger, tilsynsførendes eller formueforvalters dispositioner kan også indgives til retten på det sted, hvor værgeren, den tilsynsførende eller formueforvalteren har bopæl (hjemsted)

et krav vedrørende forbrugeraftaler kan også indgives til retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl

Derudover kan et krav mod flere sagsøgte, som bor eller befinder sig forskellige steder, indgives til retten på det sted, hvor en af de sagsøgte har bopæl eller hjemsted efter sagsøgers eget valg (jf. artikel 33, stk. 1, i den civile retsplejelov)

et krav vedrørende en aftale/kontrakt, i hvilken opfyldelsesstedet er anført, kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl eller hjemsted, eller hvor aftalen/kontrakten skulle opfyldes, efter sagsøgers eget valg et krav vedrørende forbruger aftaler kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøgte eller forbrugeren har bopæl eller hjemsted

et krav om underholdsbidrag kan indgives til retten på det sted, hvor sagsøger eller sagsøgte har bopæl eller hjemsted, efter sagsøgers eget valg.

Det er muligt at indgive et civilt krav om skadeserstatning i en straffesag og få det behandlet ifølge kompetencereglerne i den civile retsplejelov, såfremt kravet ikke blev fremsat eller pådømt som led i straffesagen.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Den civile retsplejelovs artikel 31, stk. 1 og 2, indeholder følgende undtagelser fra den almindelige regel om stedlig kompetence, der er bindende for en person, som anlægges en retssag:

i forbindelse med krav om tinglige rettigheder over fast ejendom, anvendelse af fast ejendom, med undtagelse af begæringer vedrørende opgørelse af formueforholdet mellem ægtefæller i skilsmisssager, og ophævelse af udlæg i fast ejendom er den kompetente ret retten på det sted, hvor den faste ejendom eller størstedelen af ejendommen er beliggende

i forbindelse med kreditorers krav i et dødsbo, som indgives, inden arvingerne har vedgået arven, er den kompetente ret retten på det sted, hvor arven eller størstedelen af arven befinder sig.

Følgende skal endvidere bemærkes, jf. artikel 33, stk. 2-4, i Litauens civile retsplejelov:

Et modkrav skal indgives til den ret, det oprindelige krav blev indgivet til, uanset hvilken ret der måtte være kompetent. Selv om værdien af kravet øges, sagens genstand ændres, eller indgivelsen af et modkrav betyder, at en anden ret bliver sagligt kompetent i sagen, skal den ret, til hvem det oprindelige krav blev indgivet, pådømme alle spørgsmål vedrørende kravet (modkravet) og pådømme sagens realitet.

Hvis et eller flere af sagsøgers krav skal indgives efter reglerne om enekompetence, skal hele sagen anlægges efter disse regler.

Hvis et eller flere af sagsøgers krav henhører under en regional domstols kompetence, skal hele sagen behandles af en regional domstol.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Parterne kan ændre den stedlige kompetence for en sag ved en gensidig skriftlig aftale. Indgåelsen af en sådan aftale kan dog ikke ændre kompetencen for en ret, som har enekompetence eller særlig kompetence til at pådømme sagen (jf. den civile retsplejelovs artikel 32).

En domstols kompetence til at behandle en sag kan undtagelsesvis begrundes med sagsøgtes deltagelse i sagen.

En ret kan henvise en sag til en anden ret, når en sagsøgt, hvis bopæl ikke var kendt, anmoder om at få sagen henvist til retten på det sted, hvor han/hun har bopæl (jf. artikel 34, stk. 2, nr. 2, i den civile retsplejelov).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De særlige forvaltningsdomstole i Litauen behandler hverken civile, handels- eller familieretlige sager. De pådømmer sager, som udspringer af forvaltningsretlige tvister.

Sidste opdatering: 21/10/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Luxembourg

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Storhertugdømmet Luxembourg er det kredsdomstolen (*tribunal d'arrondissement*), der har kompetence til at behandle civil- og handelsretlige sager.

Luxembourg er opdelt i to arrondissementer, og der er således en kredsdomstol både i byen Luxembourg og i Diekirch.

Kredsdomstolen har kompetence til at behandle alle civil- og handelsretlige sager, som ifølge loven ikke hører under en anden jurisdiktion.

I modsætning til, hvad der er tilfældet i andre lande, er der ingen særlig domstol for handelssager, idet de behandles af særlige afdelinger i kredsdomstolen.

Handelssagerne behandles imidlertid efter en forenklet procedure.

Der findes særlige domstole til primært at tage sig af følgende sager:

Bagatelsager: Sager om beløb på under 15 000 EUR behandles af en fredsdommer (*juge de paix*). Der findes tre sådanne fredsdommere i Storhertugdømmet Luxembourg, nemlig i henholdsvis byen Luxembourg, Esch-sur-Alzette og Diekirch, som dækker hver sin retskreds.

Arbejdsretlige sager: Er der uenighed om opfyldelsen af en arbejdskontrakt, kan sagen indbringes for den kompetente arbejdsret (*tribunal du travail*). Der findes tre sådanne arbejdsretter i Storhertugdømmet Luxembourg, nemlig i henholdsvis byen Luxembourg, Esch-sur-Alzette og Diekirch, som dækker hver sin retskreds. I praksis har arbejdsretten sæde i fredsdommerens kontorer.

Sager vedrørende lejemål: Ifølge loven har fredsdommeren kompetence til at behandle tvister om opfyldelse af lejekontrakter, uanset hvor stort et beløb sagen vedrører. Hvis tvisten drejer sig om fastsættelse af lejens størrelse, skal sagen ifølge loven forelægges for kommunens huslejenævn, før den kan indbringes for den kompetente ret.

Sager om nabostridigheder: Hovedparten af de sager om nabostridigheder, der vedrører f.eks. servitutter eller fællesejede skel, behandles af fredsdommeren. Hvis sagen udvides med krav om skadeserstatning, er det beløbet, der er bestemmende for kompetencen: Sager over 15 000 EUR behandles af kredsdomstolen.

Sager om social sikring: Ifølge loven er det voldgiftsretten i sager om social sikring (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*), der behandler tvister om socialsikrings spørgsmål. Denne har sæde i byen Luxembourg og dækker hele landet.

Insolvensspørgsmål: Fredsdommeren har i henhold til loven kompetence til at behandle sager om insolvens.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

En fredsdommeren har kompetence til at afgøre civil- og handelsretlige sager om beløb under 15 000 EUR (ekskl. renter og omkostninger). Sager over denne beløbsgrænse behandles af kredsdomstolen.

kredsdomstolen har under alle omstændigheder kompetence i sager, som ikke har nogen økonomisk værdi, f.eks. familieretlige sager.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Normalt er det retten i den retskreds, hvor sagsøgte er bosiddende, der har kompetence i en given sag. Denne regel har til formål at beskytte sagsøgte, som formodes at have lettere ved at forsvare sig ved den domstol, der ligger tættest på den pågældendes bopæl.

Hvis sagsøgte er en fysisk person, er det retten i den retskreds, hvor den pågældende har sin bopæl eller sit opholdssted, der er kompetent.

Hvis sagsøgte er et selskab eller en forening, kan selskabet eller foreningen indstævnes ved retten i den retskreds, hvor det/den har sit hovedsæde, men også i den retskreds, hvor det/den har en filial eller et kontor, under forudsætning af at det/den i disse tilfælde har en repræsentant på stedet, som er bemyndiget til at indgå aftaler med tredjemand, og at tvisten er opstået inden for denne filials eller dette kontors aktivitetsområde.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I sager om kontraktforhold kan sagsøger anlægge sagen enten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, eller – afhængigt af kontraktens art – i den retskreds, hvor genstanden for kontrakten eller tjenesteydelsen skal leveres.

Sager om erstatningsansvar uden for kontraktforhold eller et civilretligt krav i forbindelse med en straffesag kan rejses ved retten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, eller ved retten i den retskreds, hvor skaden er forvoldt, eller den skadevoldende handling er begået.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Når der er tale om

1. ansøgninger om tilladelse til ægteskab mellem mindreårige, begæringer om omstødelse af ægteskab, begæringer om ophævelse af udsættelsen af ægteskabsindgåelsen, forlængelse af udsættelsen, indsigelse mod indgåelse af ægteskabet og ophævelse af udsættelsen
2. sager vedrørende ægtepagter og formueforholdet mellem ægtefæller samt sager om fuldstændigt særeje
3. sager vedrørende ægtefællernes respektive rettigheder og pligter og bidrag til familiens og det registrerede partnerskabs underhold
4. sager vedrørende det registrerede partnerskabs ophør
5. sager vedrørende underholdsbidrag
6. sager vedrørende samværsret, børns bopæl og bidrag til børns underhold og uddannelse
7. sager vedrørende forældremyndighed med undtagelse af sager om ophævelse af forældremyndighed
8. afgørelser om økonomisk værgemål for mindreårige og om værgemål for mindreårige
9. sager i tilknytning til forbud mod tilbagevenden af personer, der er bortvist fra deres bopæl i henhold til artikel 1, stk. 1, i den ændrede lov af 8. september 2003 om vold i hjemmet, og om forlængelse af de forbud, som denne bortvisning medfører i henhold til denne lovs artikel 1, stk. 2, samt søgsmål anlagt til prøvelse af disse foranstaltninger

er den kredsdomstolen, der har stedlig kompetence, undtagen i særlige tilfælde:

1. retten i den retskreds, hvor familien er bosiddende
2. hvis forældrene lever adskilt, retten i den retskreds, hvor den forælder, hos hvem de mindreårige børn normalt bor, er bosiddende, i tilfælde af fælles forældremyndighed eller retten i den retskreds, hvor den forælder, der alene har forældremyndigheden, er bosiddende
3. i andre tilfælde retten i den retskreds, hvor den person, der har taget initiativ til proceduren, er bosiddende.

Hvis der indgives en fælles ansøgning, er den kompetente ret efter parternes valg retten i den retskreds, hvor den ene eller den anden af parterne er bosiddende.

Når tvisten alene vedrører underholdspligt mellem ægtefællerne, bidraget til barnets underhold og uddannelse, bidraget til familiens underhold eller presserende og midlertidige foranstaltninger i tilfælde af det registrerede partnerskabs ophør, kan den kompetente ret være retten i den retskreds, hvor den bidragsberettigede ægtefælle eller tidligere registrerede partner eller den forælder, der har hovedansvaret for børnene, selv myndige børn, er bosiddende. Den stedlige kompetence afgøres på grundlag af bopælsstedet på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen, eller i tilfælde af skilsmisse den dag, hvor den oprindelige begæring indgives.

Når der ansøges om gensidig retshjælp i sager vedrørende forældremyndighed og samværsret, er retten i den retskreds, hvor barnet er bosiddende eller formodes at være bosiddende, kompetent.

I sager om skilsmisse og separation og deres konsekvenser er retten i den retskreds, hvor ægtefællerne har deres fælles bopæl, eller, hvis de ikke har fælles bopæl, retten i den retskreds, hvor den sagsøgte ægtefælle eller i tilfælde af skilsmisse efter fælles overenskomst en af ægtefællerne er bosiddende, kompetent.

I arvesager er det retten i den retskreds, hvor afdøde senest havde bopæl, der er kompetent.

I sager om lejemål er det retten i den retskreds, hvor ejendommen er beliggende, der er kompetent.

I arbejdsretlige sager er det retten i den retskreds, hvor arbejdsstedet er beliggende, der er kompetent. I visse sager, hvor en arbejdsgiver har sagsøgt en arbejdstager, der er bosiddende i en anden EU-medlemsstat, er det retten i den retskreds, hvor arbejdstageren er bosiddende, der har kompetence til at behandle sagen.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Luxembourgsk ret anerkender værnetingsaftaler, i henhold til hvilke parterne i en kontrakt udpeger en bestemt domstol til at afgøre tvisten mellem parterne. Sådanne aftaler har særlig betydning, når der er tale om tvister mellem parter i forskellige lande. De gør det muligt for parterne på forhånd at bestemme, ved hvilken ret en eventuel tvist skal afgøres. Betingelserne for anerkendelse af sådanne værnetingsaftaler mellem parter i forskellige EU-medlemsstater er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1215/2012 af 12. december 2012.

Parterne kan også indgå en værnetingsaftale om rent indenlandske anliggender. I dette tilfælde kan parterne forelægge en sag for fredsdommeren, selv om denne normalt ikke ville have kompetence på grund af størrelsen af det beløb, sagen drejer sig om, eller som følge af reglerne om stedlig kompetence. Værnetingsaftalen mellem parterne kan være udtrykkelig eller kan følge af den omstændighed, at sagsøgte giver møde i retten og indleder forhandlingerne om sagens realitet uden på forhånd og inden fremførelsen af ethvert forsvar at gøre gældende, at den ret, for hvilken tvisten er indbragt, savner kompetence. Parterne kan dog ikke benytte samme fremgangsmåde ved kredsdomstolen, ved hvilken kompetencereglerne på grundlag af det beløb, som tvisten vedrører, er en ufravigelig procesforudsætning.

En værnetingsaftale er kun gyldig, hvis den er tiltrådt af begge parter. Kravene til bevis herfor er reguleret af de almenretlige bestemmelser.

Parternes mulighed for selv at udpege en kompetent domstol er dog i nogle tilfælde undergivet visse lovbestemte begrænsninger. Således er aftaler, som har til formål at fratage en forbruger retten til at anlægge sag ved de almindelige domstole, ugyldige i medfør af loven om forbrugerbeskyttelse.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De særlige domstole, der er oprettet ved luxembourgsk lov (arbejdsretten, fredsdommeren, der behandler sager om lejemål, forvaltningsdomstolen (*tribunal administratif*) og voldgiftsretten i sager om social sikring (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*)), træffer afgørelse i første instans i alle retstvister, uanset størrelsen af det beløb, tvisten drejer sig om.

F.eks. er fredsdommeren, som normalt kun har kompetence til at behandle sager under 15 000 EUR, ikke underlagt denne beløbsgrænse i tvister om lejemål. Stedlig kompetence:

Hovedreglen om stedlig kompetence

Selv om den kompetente domstol i princippet er retten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, er der visse undtagelser i relation til de særlige domstole.

Den kompetente arbejdsret (*tribunal du travail*) er således i princippet arbejdsretten i den retskreds, hvor arbejdsstedet er beliggende, og ikke i den retskreds, hvor en af parterne har bopæl. Tilsvarende skal en sag om et lejemål anlægges ved retten i den retskreds, hvor det udlejede lokale er beliggende. For så vidt angår forvaltningsdomstolen og voldgiftsretten i sager om social sikring, er dette spørgsmål ikke relevant, da disse to instanser er kompetente på hele Storhertugdømmet Luxembourgs område.

Undtagelser fra den generelle regel

De særlige domstoles kompetence er fastsat ved lov, og det er normalt ikke muligt for parterne at vælge en anden ret end den, der er udpeget i loven.

De særlige domstoles kompetence betragtes generelt som et grundlæggende retsprincip (f.eks. i forbindelse med arbejdsretlige sager), hvilket betyder, at retten, selv om ingen af parterne gør indsigelse, på eget initiativ skal gøre opmærksom på det, hvis en sag ligger uden for dens kompetenceområde. Som anført ovenfor frafaldes dette princip ved fredsdommeren, når tvisten har en værdi, der overstiger værdigrænsen for fredsdommerens kompetence, og der foreligger en udtrykkelig eller stiltiende aftale mellem parterne. I dette tilfælde kan fredsdommeren ikke på eget initiativ erklære sig inkompetent.

Relevante links

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Relevante dokumenter

Organisation de la justice (147 Kb)

Sidste opdatering: 22/10/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Ungarn

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I henhold til loven om domstolenes organisation og forvaltning er der kun én type specialret i Ungarn: arbejds og forvaltningsdomstole, der beskæftiger sig med arbejdsretlige og forvaltningsretlige anliggender. Andre anliggender end arbejds og forvaltningsanliggender behandles af de almindelige domstole.

Medmindre andet er fastsat ved lov, træffes der afgørelse om forvaltningsretlige tvister i retssager ved arbejds og forvaltningsdomstolene. En forvaltningsretlig tvist omhandler lovligheden af en forvaltningsmyndigheds handling eller undladelse, hvis formål eller virkning er at ændre den retlige situation for en enhed, der er reguleret eller berørt af forvaltningsretten. Tvister om offentlige tjenesteforhold og forvaltningsretlige kontrakter er også forvaltningsretlige tvister.

En forvaltningsretlig sag afgøres i første instans af en arbejds og forvaltningsdomstol eller i de tilfælde, der er fastsat ved lov, en regional domstol (*törvényszék*) eller Ungarns højesteret (*Kúria*).

Arbejds og forvaltningsdomstolenes kompetence omfatter forvaltningsretlige sager og andre forvaltningsretlige procedurer, hvor kompetencen ikke er overdraget til regionale domstole eller Ungarns højesteret ved lov.

Medmindre andet er fastsat ved lov, har de regionale domstole kompetence til at træffe afgørelse i sager vedrørende forvaltningsaktiviteter udført af uafhængige tilsynsorganer, selvstændige offentlige forvaltningsmyndigheder og offentlige myndigheder i henhold til loven om centrale offentlige forvaltningsmyndigheder, jernbaneforvaltningsmyndigheden, luftfartsmyndigheden og den ungarske nationalbank, bortset fra tilfælde, hvor der er tale om offentlige tjenesteforhold.

Regionale domstole træffer afgørelse i sager om udpegelse af forvaltningsorganer, retssager om udøvelse af forsamlingsretten, sager om adgang til fortrolige oplysninger og i retstvister om lovpligtige faglige instanser.

Ungarns højesteret har kompetence med hensyn til sager om vurdering af konflikter mellem et dekret udstedt af en lokal myndighed og anden lovgivning, sager om en lokal myndigheds manglende overholdelse af sin forpligtelse til at lovgive og sager om indførelse af procedurer til at behandle en forfatningsmæssig klage.

Arbejdsretlige retssager omfatter søgsmål, der udspringer af retsforhold, som er stiftet i henhold til lov om arbejdsforhold, beskæftigelse i den offentlige sektor, ansættelsesforhold, undtagen i henhold til loven, deltagelse i offentlige beskæftigelsesordninger, arbejdskontrakter indgået i henhold til lov om sport, lærlingekontrakter indgået under erhvervsuddannelse, kontrakter om praktikophold for studerende i henhold til loven om nationale videregående uddannelser, ansættelsesforhold, der er indgået med sociale kooperativer eller kooperativer af medlemmer af sådanne kooperativer, samt søgsmål om fuldbyrdelse af andre arbejdsretlige krav som fastsat i loven om arbejdsforhold. Et arbejdsretligt søgsmål består som sådan, selv om der sker en udskiftning af en af parternes person som følge af overdragelse, overtagelse af gæld, arbejdsgivers overdragelse af virksomhed ved arv eller ændring af arbejdsgiverens person. Hvis en arbejdstager har et pengekrav mod en insolvent arbejdsgiver som følge af et krav i henhold til arbejdsretten og i forhold til de aktiver, der indgår i konkursboet, og det bestrides af kurator, kan arbejdstageren efter indledningen af insolvensproceduren indbringe et arbejdsretligt søgsmål mod arbejdsgiveren.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I henhold til loven om domstolenes organisation og forvaltning afsiges domme i første instans af distriktsdomstole (*jársbíróság*) og regionale domstole. De regionale domstole træffer afgørelse i første instans i sager, hvor distriktsdomstolene ikke er tillagt kompetence ved lov. Distriktsdomstolene har kompetence med hensyn til følgende:

- a) søgsmål vedrørende ejendomsrettigheder, hvor ejendommens værdi ikke overstiger 30 mio. HUF, eller det ikke er muligt at bestemme værdien af kravet på grundlag af en ejendomsrettighed, bortset fra
 - aa) foranstaltninger vedrørende ophavsret, beslægtede rettigheder og industrielle ejendomsrettigheder
- ab) søgsmål om betaling af erstatning i forbindelse med udøvelse af offentlig myndighed og restitution
- ac) søgsmål, der indbringes af hensyn til samfundsinteresser
- ad) søgsmål vedrørende en juridisk persons oprettelse og lovlige drift
- ae) tvister mellem juridiske personer og deres nuværende eller tidligere medlemmer og tvister mellem nuværende eller tidligere medlemmer som følge af deres medlemskab
- b) sager vedrørende personers civilstand
- c) fuldbyrdelsesforanstaltninger.

Regionale domstole træffer afgørelse ikke blot i første instans, men også i anden instans, nemlig i appelsager om afgørelser truffet af distriktsdomstole og arbejds og forvaltningsdomstole.

De regionale appeldomstole (*ítélőbírák*) tager stilling til anmodninger om adgang til domstolsprøvelse af afgørelser truffet af regionale domstole og behandler andre sager, der henhører under deres kompetence.

Kúria er Ungarns højesteret. I de tilfælde, der er fastsat i lovgivningen, tager højesteret stilling til anmodninger om adgang til domstolsprøvelse af afgørelser truffet af regionale domstole og regionale appeldomstole, træffer afgørelse om anmodninger om domstolsprøvelse, tager stilling til konflikter mellem dekretet udstedt af lokale myndigheder og anden lovgivning og ophæver sådanne dekretet, hvis det er nødvendigt, fastslår, at de lokale myndigheder ikke opfylder deres lovmæssige forpligtelse til at lovgive, og behandler andre sager, der henhører under dens kompetence.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetence i alle sager, hvor ingen anden domstol har enekompetence.

Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Ungarn, afgøres kompetencen efter sagsøgtens opholdssted i Ungarn. Hvis sagsøgtens opholdssted er ukendt, eller sagsøgte opholder sig i udlandet, afgøres kompetencen ud fra hans eller hendes seneste bopæl i Ungarn. Hvis denne ikke kan fastslås, eller hvis sagsøgte ikke havde nogen bopæl, fastslås kompetencen på grundlag af sagsøgerens bopæl i Ungarn eller i mangel heraf vedkommendes opholdssted i Ungarn. Hvis sagsøger ikke er en fysisk person, afgøres kompetencen efter sagsøgers hjemsted i Ungarn.

Hvis sagsøgtens arbejdssted ikke er det samme som bopælen, henviser domstolen efter anmodning fra sagsøgte senest i dennes svarskrift sagen til den domstol, der har kompetence på det sted, hvor arbejdet udføres, med henblik på behandling og domsafsigelse.

Hvis der anlægges sag mod en person, der ikke er en fysisk person, afhænger den generelle kompetence ikke kun af den pågældende persons hjemsted, men også af det sted, hvor den myndighed eller organisation, der repræsenterer den, opererer. I tvivlstilfælde skal forretningsstedet betragtes som hjemstedet. Hvis en juridisk persons hjemsted ligger i Budapest, men dens aktiviteter også dækker amtet Pest, behandles sagen af den domstol, der har stedlig kompetence i Pest.

Hvis en juridisk person ikke har hjemsted i Ungarn, afgøres kompetencen med hensyn til søgsmål anlagt af en ungarsk sagsøger, der ikke er en fysisk person, på grundlag af sagsøgerens hjemsted eller forretningssted. Hvis sagsøger er en ungarsk fysisk person, fastslås kompetencen enten som sagsøgerens bopælssted eller, hvis sagsøgeren ikke har bopæl i Ungarn, dennes opholdssted.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtens hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Hvis ingen domstol har enekompetence, kan sagsøger vælge at anlægge sag ved en anden domstol end den, der har generel kompetence med hensyn til sagsøgte. Nærmere bestemt kan søgsmål om pålæggelse af underholdspligt i henhold til loven indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl. Søgsmål om ejerskab eller besiddelse af fast ejendom eller en tinglig rettighed over fast ejendom kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende. Søgsmål om fuldbyrdelse af et kontraktmæssigt krav kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor transaktionen blev foretaget, eller hvor tjenesteydelsen skal leveres. Søgsmål om fuldbyrdelse af en forbrugers kontraktmæssige krav over for en virksomhed kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl i Ungarn, eller i mangel heraf vedkommendes opholdssted i Ungarn. Søgsmål om erstatning uden for kontraktforhold kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det geografiske sted, hvor skaden er forårsaget eller indtrådt.

Hvis ingen domstol har enekompetence i ejendomsretlige tvister, ligger kompetencen også hos den domstol, i hvis retskreds sagsøgte opholder sig i en afgrænset periode (f.eks. som lønmodtager eller som studerende). Kompetencen kan ikke fastslås på grundlag af ovenstående, når der er tale om sagsøgte, som ikke har rets og handleevne i retssager.

Et søgsmål vedrørende ejendom mod en udenlandsk person, som ikke er en fysisk person, kan også indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor den person, der har ansvaret for at varetage den udenlandske juridiske persons forretning, har bopæl. Den domstol, der har kompetence på det sted, hvor den udenlandske juridiske persons ungarske filial eller handelsagentur har hjemsted, har også kompetence til at afgøre sådanne ejendomsretlige tvister.

Der kan anlægges fælles søgsmål mod en sekundær låntager og en hovedlåntager ved den domstol, der på ethvert grundlag har kompetence i sagen mod hovedlåntageren.

Kompetencen i forbindelse med søgsmål om anbringelse under værgemål påhviler også den domstol, i hvis retskreds sagsøgte har bolig på et bosted, er indlagt i en længere periode eller har sin sædvanlige bopæl.

I ægteskabssager har domstolen på det sted, hvor ægtefællerne sidst havde fælles bopæl, også kompetence.

Søgsmål med henblik på fastslåelse af forældreskab, fastlæggelse af forældremyndighed, anbringelse af et barn hos tredjepart, ophør af forældremyndighed, ophør af adoption eller underhold af et mindreårigt barn kan også indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor det pågældende mindreårige barn har bopæl eller opholdssted.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtens hjemting (ifølge hovedreglen)?

Når lovgivningen bestemmer, at en bestemt domstol har enekompetence i sagen. Dette gælder f.eks. i nedenstående tilfælde.

Medmindre andet er fastsat ved lov, i en bindende EU-retsakt eller i en international konvention, har domstolen på det sted, hvor sagsøgte har bopæl i Ungarn, enekompetence i sager anlagt af en virksomhed mod en forbruger med henblik på fuldbyrdelse af et krav, der udspringer af et kontraktforhold. Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Ungarn, afgøres spørgsmålet om enekompetence på grundlag af sagsøgtens opholdssted i Ungarn. Hvis sagsøgtens opholdssted er ukendt eller i udlandet, er hans eller hendes seneste bopæl i Ungarn referencekriteriet. Hvis denne ikke kan fastslås, skal kompetencen fastlægges efter de almindelige regler.

Hvis en skadelidt i henhold til en lovbestemmelse om ansvarsforsikringsaftaler også kan kræve erstatning eller restitution fra en anden tredjepart end den, der har forvoldt skaden, er den sag, der er anlagt mod den pågældende tredjemand, omfattet af enekompetencen for domstolen på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl i Ungarn, medmindre andet er fastsat ved lov, i en bindende EU-retsakt eller i en international konvention. Hvis sagsøger ikke har bopæl i Ungarn, har domstolen på det sted, hvor sagsøgeren opholder sig i Ungarn, enekompetence. Hvis sagsøger ikke er en fysisk person, afgøres spørgsmålet om, hvilken domstol der har enekompetence, på grundlag af den juridiske persons hjemsted i Ungarn. Hvis sagsøger ikke har bopæl, opholdssted eller hjemsted i Ungarn, skal kompetencen fastlægges efter de almindelige regler.

Et søgsmål, der er anlagt med henblik på ophævelse eller begrænsning af fuldbyrdelse, henhører under enekompetencen for den distriktsdomstol, som har anordnet fuldbyrdelsen. Hvis kendelsen om fuldbyrdelse ikke blev afsagt af en distriktsdomstol, påhviler kompetencen distriktsdomstolen på skyldners bopælssted.

Et søgsmål om frigivelse af uberettiget beslaglagt ejendom henhører under enekompetencen for den distriktsdomstol, i hvis retskreds beslaglæggelsen fandt sted.

Et søgsmål om tilladelse til at deltage i en fuldbyrdelsessag henhører under den enekompetence, som tilkommer den domstol, der afviste panthaverens anmodning i forbindelse med den retlige fuldbyrdelsesprocedure.

Et søgsmål med henblik på at ændre en afgørelse, der er truffet af en lokal offentlig ansat vedrørende et spørgsmål om ejendomsret, henhører under den enekompetence, som tilkommer domstolen på det sted, hvor den pågældende er ansat.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

I sager om ejendom kan parterne tillægge en bestemt domstol kompetence til at bilægge deres nuværende tvist eller eventuelle fremtidige tvister, der måtte opstå i forbindelse med et givet retsforhold, medmindre andet er fastsat i loven. En aftale om værneting kan indgås skriftligt, mundtligt med skriftlig bekræftelse, i en form, der er i overensstemmelse med den forretningspraksis, som er udviklet mellem parterne, eller i forbindelse med international handel, i en form, der er i overensstemmelse med den sædvanlige handelspraksis, der er kendt eller bør være kendt af parterne, og som er almindeligt kendt og regelmæssigt anvendt på det pågældende område af parter, der indgår en sådan aftale.

I de tilfælde, hvor lovgivningen bestemmer, at en bestemt domstol har enekompetence, kan denne kompetence ikke tillægges en anden ret. Den valgte domstol har enekompetence, medmindre andet er fastsat ved lov eller aftalt mellem parterne. En aftale om værneting finder anvendelse på retlige efterfølgere. Valget af værneting må ikke være af en sådan karakter, at det forhindrer forbrugerne i at håndhæve kontraktmæssige krav over for en virksomhed ved domstolen på forbrugerens bopælssted i Ungarn eller, hvis forbrugeren ikke har bopæl i Ungarn, forbrugerens opholdssted i Ungarn.

I sager vedrørende fast ejendom kan parterne ikke tillægge kompetence hvad angår nuværende retlige tvister eller eventuelle fremtidige tvister, der måtte opstå som følge af et bestemt retsforhold, til den regionale domstol for Budapest by eller den regionale domstol for Budapest omegn i sager, hvor regionale domstole har kompetence, eller til den centrale distriktsdomstol i Pest i sager, hvor distriktsdomstolene har kompetence.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Arbejds og forvaltningsdomstole er de eneste specialretter i Ungarn.

Arbejdsretlige søgsmål er grundlæggende reguleret af de generelle kompetenceregler, der er beskrevet i punkt 2.2.1. En arbejdstager, der anlægger sag, kan vælge mellem den domstol, der har generel kompetence med hensyn til sagsøgte, og de arbejds og forvaltningsdomstole, der har kompetence med hensyn til arbejdstagerens bopæl, eller, hvis arbejdstageren ikke har bopæl i Ungarn, opholdssted i Ungarn, eller den arbejds og forvaltningsdomstol, der har kompetence med hensyn til det sted, hvor arbejdstageren arbejder eller har arbejdet i en længere periode. Hvis en part eller et krav er omfattet af den kompetence, der tilkommer en domstol, som har kompetence i arbejdsretlige sager, mens en anden part eller et andet krav henhører under en distriktsdomstols eller regional domstols kompetence, vil sagen henhøre under arbejds og forvaltningsdomstolens kompetence, forudsat at lovgivningen tillader sammenlægning af krav eller parter.

Forvaltningsretlige søgsmål skal indbringes for den domstol, på hvis område den forvaltningsvirksomhed, der er genstand for tvisten, blev udøvet, medmindre en anden domstols enekompetence er fastsat ved lov. Hvis den anfægtede forvaltningsafgørelse blev truffet i mere end én instans, henhører sagen under den stedlige kompetence for domstolen på det sted, hvor forvaltningsafgørelsen blev truffet i første instans.

Hvis der er tale om rettigheder, forpligtelser og retsforhold i forbindelse med fast ejendom, er det sted, hvor forvaltningsvirksomheden blev udøvet, det sted, hvor den faste ejendom er beliggende. I tilfælde af anmeldelse eller godkendelse af en forvaltningsvirksomhed er det det sted, hvor virksomheden udøves eller påtænkes at blive udøvet. Bortset fra de nævnte to tilfælde er det sted, hvor forvaltningsvirksomheden udøves for en regional offentlig forvaltningsmyndighed, der har national kompetence, sagsøgerens bopæl eller opholdssted eller for juridiske personer og enheder uden status som juridisk person enhedens hjemsted eller, hvis den ikke har et sådant, forvaltningsmyndighedens hjemsted. Amtet Pest er det sted, hvor forvaltningsvirksomhed udøves på hjemstedet for en offentlig forvaltningsmyndighed med hjemsted i Budapest, men hvis kompetence primært dækker amtet Pest eller en del heraf. I tilfælde af undladelse er det sted, hvor forvaltningsvirksomheden udøves, forvaltningsmyndighedens hjemsted, bortset fra i de tre første tilfælde, der er nævnt ovenfor.

Visse arbejds og forvaltningsdomstole har stedlig kompetence for et bestemt område. Der er tale om arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest by, arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest omegn, arbejds og forvaltningsdomstolen i Debrecen, arbejds og forvaltningsdomstolen i Győr, arbejds og forvaltningsdomstolen i Miskolc, arbejds og forvaltningsdomstolen i Pécs, arbejds og forvaltningsdomstolen i Szeged og arbejds og forvaltningsdomstolen i Veszprém.

Kompetence i sager vedrørende social sikring, sociale ydelser eller børnebeskyttelsesydelse og bistand eller støtte ydet af den statslige arbejdsformidling påhviler den arbejds og forvaltningsdomstol, der har kompetence på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl, eller, hvis sagsøger er en juridisk person eller en enhed uden status som juridisk person, sagsøgerens hjemsted eller, hvis sagsøger ikke har noget hjemsted, forvaltningsmyndighedens hjemsted.

Søgsmål vedrørende forvaltningsretlige kontrakter skal indbringes for den regionale domstol, i hvis retskreds kontrakten er indgået. Den domstol, der på ethvert grundlag har kompetence med hensyn til hovedlåntageren, har kompetence med hensyn til kravet mod den sekundære låntager.

Hvis forvaltningsvirksomheden er udøvet i udlandet, er sagen omfattet af den enekompetence, der er tillagt arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest by. Medmindre andet er fastsat ved lov, kan parter i en forvaltningsretlig kontrakt vedtage en individuelt forhandlet værnetingsklausul, i hvilken de tilskriver kompetencen vedrørende enhver fremtidig retstvist mellem disse i forbindelse med den forvaltningsretlige kontrakt til en arbejds og forvaltningsdomstol med stedlig kompetence for et bestemt område. Medmindre andet er fastsat ved lov eller aftalt mellem parterne, har den valgte domstol enekompetence for alle sager vedrørende den forvaltningsretlige kontrakt. Aftalen om værneting finder også anvendelse på retlige efterfølgere.

I de tilfælde, hvor lovgivningen bestemmer, at en bestemt domstol har enekompetence, kan denne kompetence ikke tillægges en anden ret.

Parterne kan ikke tillægge arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest by kompetencen med hensyn til eventuelle fremtidige tvister, der måtte opstå i forbindelse med den forvaltningsretlige kontrakt.

Søgsmål vedrørende offentlige tjenesteforhold skal anlægges ved den domstol, der har stedlig kompetence på det sted, hvor arbejdet blev udført. Hvis sagsøger er en fysisk person, kan sagen også indbringes for den domstol, der har kompetence på sagsøgerens bopælssted.

Den regionale domstol for Budapest by har enekompetence til at behandle klager over afgørelser fra arbejds og forvaltningsdomstole og søgsmål, der henhører under regionale domstoles kompetence.

Sidste opdatering: 15/01/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Malta

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Valg af domstol eller nævn afhænger af sagens karakter. Langt de fleste civile sager og handelssager henhører under de almindelige civile retters kompetence, eftersom der ikke findes en handelsret. Der findes enkelte specialretter:

Industrial Tribunal (*Tribunal Industrijali*) (arbejdsret) – behandler sager vedrørende uberettiget afskedigelse og diskriminerende behandling eller anden ulovlig behandling på arbejdspladsen.

Rent Regulation Board (Bord tal-Kera) (husejerenævn) – behandler sager vedrørende ændringer i lejevilkår, herunder huslejeforhøjelser og opsigelse af lejemål. Disse sager skal vedrøre en lejekontrakt indgået før 1. juni 1995.

Land Arbitration Board (Bord tal-Arbitraġġ dwar Artijiet) (ekspropriations- og taksationskommission) – behandler sager om klassifikation af eksproprieret jord og godtgørelse til ejeren.

Alle disse domstole og nævn afholder retsmøder i Valletta i samme bygning som de almindelige domstole.

Se også svar på spørgsmål 4 i afsnittet "[Sagsanlæg ved domstolene](#)".

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Reglerne om domstolenes kompetence findes i kapitel 12 i Maltas lovsamling (*Code of Organization and Civil Procedure*).

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Ja, der sondres mellem *Superior Courts* (højere domstole) og *Inferior Courts* (lavere domstole). Forskellen er, at Inferior Courts kan behandle og træffe afgørelse i sager af ren civilretlig karakter vedrørende alle krav på op til 15 000 EUR. Superior Courts behandler og træffer derimod afgørelse i sager af ren civilretlig karakter vedrørende alle krav på over 15 000 EUR samt sager (uafhængigt af kravets værdi), der vedrører fast ejendom eller servitutter, byrder eller andre rettigheder over fast ejendom, herunder krav om rømning af eller udsættelse fra fast ejendom, uanset om denne er beliggende i byområde eller landdistrikt, lejet af eller bolig for personer bosiddende i, eller som har deres almindelige bopæl der. Se også svar på spørgsmål 4, "Sagsanlæg ved domstolene".

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Der er som hovedregel værneting der, hvor sagsøgte bor. I Malta er kompetencen delt mellem Malta og Gozo. Der er ingen domstole i de forskellige byer. For personer, der bor eller opholder sig i Malta, skal en sag indbringes ved en ret i Malta. Omvendt skal personer, der bor eller har almindeligt ophold på øen Gozo, indbringe deres sag for en ret på Gozo.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Se svar på spørgsmål nr. 2.2.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Hovedreglen fraviges, når forpligtelsen skal opfyldes på en bestemt ø. Hvis sagsøgte f.eks. bor på Gozo, men forpligtelsen vedrørende kravet skal opfyldes i Malta, har domstolene på Malta stedlig kompetence, og alle sager skal indbringes for domstole i Malta, selv om sagsøgte bor på Gozo.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Reglerne for stedlig kompetence i maltesisk lovgivning omfatter ikke regler om værnetingsaftaler.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Dette skal ske, når forpligtelsen skal opfyldes på en bestemt ø.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Der findes ingen bestemmelser i loven om dette spørgsmål. Ifølge maltesisk lov kan parterne ikke vælge at tillægge en ret kompetence, som ellers ikke ville være kompetent, heller ikke hvis de er enige om det. En ret kan selv rejse spørgsmålet om manglende kompetence, fordi det henhører under de ufravigelige retsgrundsætninger.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

På webstedet <https://judiciary.mt/il-qراطي/> findes der oplysninger om, hvilken ret man bør indbringe sin sag for. Desuden kan du gå ind på <https://legislation.mt/>

og derfra få adgang til maltesisk lovgivning. Her kan du få oplysninger om, hvilken ret du skal indbringe din sag for. Du bør rådføre dig med den advokat eller advokatfuldmægtig, der underskriver dokumenterne. Med hensyn til specialretterne fremgår deres kompetence af den lovgivning, hvorved de er blevet oprettet.

<http://www.justice.gov.mt> [English](#)

Sidste opdatering: 28/11/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Nederlandene

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Der findes ingen særlige domstole som f.eks. handelsretter eller arbejdsretter inden for den civile retspleje i Nederlandene. Distriktsdomstolene er i princippet kompetente i alle civile sager.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Domstolene i første instans behandler alle civile sager med undtagelse af de ved lov fastsatte sager. De civile domstole behandler sager mellem to parter (fysiske eller juridiske personer). De civile domstole er ikke kompetente i tvister, hvor forvaltningsdomstolen er udpeget som den kompetente ret. Dette er tilfældet i tvister med forvaltningen (de offentlige myndigheder). Det nederlandske retssystem omfatter tre typer domstole på det privatretlige område, nemlig distriktsdomstolene (*rechtbanken*), appeldomstolene (*gerechtshoven*) og den nederlandske højesteret (*Hoge Raad Nederlanden*).

Siden den 1. april 2013 har Nederlandene været opdelt i ti retskredse med hver sin ret: 11 domstole, som er kompetente inden for fire områder. Derudover omfatter retssystemet fire appeldomstole og en højesteret.

Der er oprettet organisatoriske enheder, benævnt "sektorer", inden for distriktsdomstolene. Det drejer sig om underdistriktsdomstolene for sektorerne forvaltningsret, civilret og strafferet. Retten har både afdelinger med én enkelt dommer og afdelinger med dommerkollegier. I en afdeling med én enkelt dommer består afdelingen af blot en dommer, mens en afdeling med et dommerkollegium består af tre dommere. Det grundlæggende princip er, at sager ved underdistriktsdomstolene, enkle sager og hastesager behandles af én enkelt dommer. Også mange familiesager behandles af én enkelt dommer. Et eksempel på en afdeling med én enkelt dommer er ungdomsdomstolen (*kinderrechter*), som behandler bestemte sager vedrørende børn. Juridisk komplekse sager behandles af et dommerkollegium.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

En retssag indledes normalt ved distriktsdomstolen. Der findes fire former for distriktsdomstole:

civilretlige (borger mod borger)
forvaltningsretlige (borger mod offentlig myndighed)
strafferetlige (forseelser (*overtredingen*) og strafbare handlinger (*misdriften*))
sektorer (underdistriktsdomstole).

Appeldomstole

Enhver, der ikke er enig i en retsafgørelse, kan appellere afgørelsen. Straffesager og civile sager indbringes for en af de fire appeldomstole. I forvaltningssager kan appellen alt efter sagsområde behandles af:
appeldomstolene (*gerechtshoven*)
retten i sidste instans i socialsikringsager (*Centrale Raad van Beroep*)
forvaltningsdomstolen i sidste instans i sager vedrørende handel og industri (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*)
statsrådet (den forvaltningsretlige domstolsmyndighed) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

Højesteret

Den nederlandske højesteret er Nederlandenes øverste domsmyndighed for alle civilretlige, strafferetlige og skatteretlige sager. Højesteret kan bl.a. ophæve appeldomstolenes afgørelser (dette kaldes kassation) og er derudover ansvarlig for at bevare den juridiske enhed og for at styre udviklingen af nederlandsk lovgivning.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

I Nederlandene behandler distriktsdomstolene (*arrondissementsrechtbanken*) sager i første instans. En afgørelse truffet af retten i første instans kan appelleres til en appeldomstol. Derudover er begrebet "relativ kompetence" vigtigt for at afklare, hvilken af de 10 distriktsdomstole der er kompetent i en given sag, f.eks. distriktsdomstolen i Amsterdam eller distriktsdomstolen i Leeuwarden – hvilken ret der er stedligt kompetent til at behandle en bestemt sag. I internationale sager, dvs. sager af grænseoverskridende karakter, hvor det ligger fast, at det er de nederlandske domstole der er kompetente, udpeges den stedligt kompetente ret efter nederlandsk lovgivning, medmindre den regel, der fastlægger, at der er tale om international kompetence, også udpeger den stedligt kompetente ret, jf. artikel 5, stk. 1 eller 3, i Bruxelles I (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område).

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Den grundlæggende regel i forbindelse med sager, der anlægges ved stævning i første instans, er, at den kompetente ret er retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl (artikel 99 i den civile retsplejelov (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Såfremt sagsøgte ikke har nogen kendt bopæl i Nederlandene, er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøgte opholder sig (i Nederlandene).

I hvilken retsbygning en sag skal behandles af underdistriktsdomstolen, bestemmes med udgangspunkt i bilaget til dekret om sekundære mødesteder for domstole (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) af 10. december 2001 (<http://www.overheid.nl/>).

Reglerne om distriktsdomstolenes stedlige kompetence finder tilsvarende anvendelse.

Den grundlæggende regel i forbindelse med sager, der anlægges ved begæring i første instans, er, at den kompetente ret er retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl (eller hvor en af sagsøgerne eller de interesserede parter, der er nævnt i begæringen, har bopæl) (artikel 262 i den civile retsplejelov). Såfremt sagsøger ikke har nogen kendt bopæl i Nederlandene, er den kompetente ret retten på det sted, hvor sagsøger opholder sig (i Nederlandene). Hvis begæringen indgives i forbindelse med en sag, der er anlagt ved stævning, er den kompetente ret den ret, der behandler sidstnævnte sag.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Reglerne i punkt 2.2.2.1, 2.2.2.2 og 2.2.2.3 nedenfor gælder primært for sager anlagt ved stævning.

I sager anlagt ved begæring, hvor den kompetente ret som udgangspunkt er retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, gælder der andre regler, når begæringen vedrører ændring af underholdsbidrag.

Sagsøger skal indgive en begæring om ændring af underholdsbidrag til en partner til retten på det sted, hvor den bidragspligtige har bopæl. En bidragspligtig, der ønsker at indgive en begæring om ændring, skal indgive denne til distriktsdomstolen på det sted, hvor den bidragsberettigede har bopæl.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Med hensyn til sager anlagt ved stævning indeholder nederlandsk retspleje en række bestemmelser, hvor en ret tillægges kompetence sammen med den ret, der er kompetent ifølge den grundlæggende regel (retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl eller opholder sig). Der er tale om alternativ kompetence. Sagsøger kan vælge mellem den ret, der er kompetent efter den grundlæggende regel, og den ret, der er kompetent efter den alternative regel. Alternativet udtrykkes nedenfor med ordet "også".

I sager anlagt ved stævning finder følgende regler anvendelse:

Sager vedrørende ansættelse/agenturer

I sager vedrørende ansættelse/agenturer er retten på det sted, hvor arbejdet normalt udføres, også kompetent (artikel 100 i den civile retsplejelov).
Forbrugersager

I forbrugersager er retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl, og hvis en sådan ikke forefindes, på det sted, hvor forbrugeren opholder sig, også kompetent (artikel 101 i den civile retsplejelov).

Erstatningsansvar uden for kontraktforhold

I sager om erstatningsansvar uden for kontraktforhold er retten på det sted, hvor den skadevoldende handling opstod, også kompetent (artikel 102 i den civile retsplejelov).

Fast ejendom

I sager om fast ejendom er retten på det sted, hvor ejendommen eller det meste af ejendommen er beliggende, også kompetent (artikel 103 i den civile retsplejelov). I sager om leje af bolig eller virksomhedslokaler har underdistriktsdomstolen på det sted, hvor den lejede ejendom eller det meste af ejendommen er beliggende, enekompetence.

Arv

I arvesager er retten på det sted, hvor afdøde havde sin sidste bopæl, også kompetent (artikel 104 i den civile retsplejelov).

Juridiske personer

I sager vedrørende juridiske personer (f.eks. sager vedrørende juridiske personers opløsning, gyldighed eller ugyldighed af juridiske personers afgørelser, medlemmers eller partneres rettigheder og forpligtelser) er retten på det sted, hvor den juridiske person eller virksomheden har bopæl eller hjemsted, også kompetent.

Konkurs, betalingsstandsning og gældssanering

I sager vedrørende anvendelse af lovbestemmelserne om konkurs, betalingsstandsning og gældssanering for fysiske personer er retten på det sted, hvortil den tilsynsførende dommer er knyttet, eller, hvis ikke der er udpeget nogen tilsynsførende dommer, den ret, der har afsagt afgørelsen om betalingsstandsning, også kompetent (artikel 106 i den civile retsplejelov). Konkursloven (*Faillissementswet*) indeholder endvidere særlige kompetenceregler, og disse har forrang for den civile retsplejelovs kompetenceregler.

Aftale om værneting

I kontraktforhold udpeger parterne nogle gange en anden ret end den, der er kompetent ifølge loven (artikel 108, stk. 1, i den civile retsplejelov). Der findes en række undtagelser fra denne mulighed for at aftale værneting (artikel 108, stk. 2, i den civile retsplejelov) i forbindelse med forbruger-, leje- og ansættelseskontrakter. I disse tilfælde undersøger retten, hvorvidt aftalen om værneting er gyldig eller ej (artikel 110 i den civile retsplejelov).

Sagsøgers bopæl

Hvis det ifølge ovennævnte bestemmelser om stedlig kompetence ikke er muligt at udpege en kompetent ret i Nederlandene, hedder det i den civile retsplejelovs artikel 109, at retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, undtagelsesvis kan være kompetent. En sådan situation kan opstå, hvis en arbejdstager ønsker at indstævne en udenlandsk arbejdsgiver for retten i Nederlandene, når arbejdet ikke udføres på et bestemt sted, men i hele landet. Hvis ikke det er muligt at finde en kompetent ret ad denne vej, indbringes sagen for distriktsdomstolen i Haag.

Derudover understreges følgende med hensyn til skilsmisssager:

Den stedligt kompetente ret i skilsmisssager fastsættes i henhold til den civile retsplejelovs artikel 262. Den grundlæggende regel er følgende: Retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl (eller hvor en af sagsøgerne eller en af de interesserede parter, der er nævnt i begæringen, har bopæl), er kompetent, og hvis ikke den pågældende har nogen kendt bopæl i Nederlandene, er den kompetente ret retten på det sted, hvor den pågældende opholder sig (i Nederlandene).

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgte hjemting (ifølge hovedreglen)?

Nederlandsk retspleje indeholder enkelte særregler om stedlig kompetence, som afviger fra den grundlæggende regel. Disse særregler skal altid anvendes. I nedenstående særtilfælde skal der vælges en anden ret end retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl.

Mindreårige

I sager om mindreårige er den kompetente ret retten på det sted, hvor den mindreårige har bopæl, eller, såfremt den mindreårige ikke har bopæl i Nederlandene, på det sted, hvor den mindreårige opholder sig (artikel 265 i den civile retsplejelov).

Dette er ikke et alternativ, men en særregel, som træder i stedet for den grundlæggende regel. Det er ikke retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl eller opholder sig, der er kompetent (grundlæggende regel i sager anlagt ved begæring), men retten på det sted, hvor den mindreårige har bopæl, eller, såfremt den mindreårige ikke har bopæl i Nederlandene, på det sted, hvor den mindreårige opholder sig. Hvis ikke denne regel gør det muligt at udpege en bestemt ret, er distriktsdomstolen i Haag kompetent.

Civilstand

I sager vedrørende supplering, registrering, annullering eller ændring af civilstandsregistre eller attester, der skal registreres, eller som allerede er registreret i registre, er den kompetente ret retten på det sted, hvor attesten er registreret eller skal registreres (artikel 263 i den civile retsplejelov). I sådanne sager vedrørende attester, der er registreret eller skal registreres i civilstandsregistre i Haag kommune, er distriktsdomstolen i Haag kompetent ifølge bog 1 i civillovbogen (*Burgerlijk Wetboek*).

Leje af opført fast ejendom

I sager om leje af opført fast ejendom eller en del heraf er den kompetente ret retten på det sted, hvor den lejede ejendom er beliggende (artikel 264 i den civile retsplejelov).

Værgemål for en voksen, formueforvaltning og mentorskab

I sager vedrørende værgemål for en voksen, formueforvaltning *på vegne af voksne* og mentorskab er den kompetente ret retten på det sted, hvor den person, der er omfattet af værgemålet, formueforvaltningen eller mentorskabet, har bopæl, eller, såfremt den pågældende ikke har bopæl i Nederlandene, det sted, hvor den pågældende opholder sig (artikel 266 i den civile retsplejelov).

Savnede eller forsvundne personer, dødsbekræftelse (artikel 267 i den civile retsplejelov)

I arvesager er den kompetente ret retten på det sted, hvor afdøde havde sin sidste bopæl (artikel 268, stk. 1, i den civile retsplejelov).

I sager vedrørende savnede eller forsvundne personer er den kompetente ret retten på det sted, hvor den savnede eller forsvundne person havde bopæl. Med hensyn til dødsbekræftelse er den kompetente ret distriktsdomstolen i Haag (artikel 269 i den civile retsplejelov). Artikel 269 i den civile retsplejelov fungerer således som et sikkerhedsnet.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

I henhold til den civile retsplejelovs artikel 108 kan parterne indgå en skriftlig aftale om værneting. Det er kun muligt at vælge værneting i retsforhold, hvor parterne frit kan vælge. Det er derfor ikke muligt at vælge værneting i sager, hvor de almindelige retsprincipper er gældende. Eksempler herpå er visse familieretlige sager og sager om konkurs og betalingsstandsning. I sager ved underdistriktsdomstolene er muligheden for at vælge værneting begrænset. Det er f.eks. ikke muligt at vælge værneting i forbindelse med krav på under 25 000 EUR (uanset kravets art).

I princippet har den ret, der er kompetent ifølge en aftale om værneting, enekompetence. Parterne kan dog udtrykkeligt aftale, at der ikke skal være tale om enekompetence.

I skilsmisssager (skilsmisse, separation, opløsning af registreret partnerskab, opløsning af ægteskab efter separation) finder særreglen i artikel 270, stk. 2, i den civile retsplejelov anvendelse. Ifølge denne artikel henviser den ikke-stedligt kompetente ret generelt sagen til den ret, der er stedligt kompetent. I henhold til artikel 270, stk. 2, i den civile retsplejelov sker dette kun i skilsmisssager, hvis sagsøgte (den ægtefælle, som sagen anlægges imod) anfægter rettens kompetence. Stiltiende valg af værneting kan finde sted, hvis alle indstævnte parter giver møde og undlader at rejse indsigelse om rettens manglende kompetence, eller hvis den anden ægtefælle ikke giver møde.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Der findes ingen særlige domstole inden for nederlandsk retspleje.

Sidste opdatering: 09/02/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Østrig

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Civile sager afgøres principielt i første instans af distriktsdomstolene (*Bezirksgericht*) og de regionale domstole (*Landesgericht*). Uden for Wien træffer distriktsdomstolene og de regionale domstole også afgørelse i handelssager, og de regionale domstole afgør desuden arbejds- og socialretlige sager. Det er

kun i Wien, at der er en selvstændig distriktsdomstol for handelssager, en selvstændig handelsret (*Handelsgericht*) og en selvstændig arbejds- og socialret (*Arbeits- und Sozialgericht*).

Yderligere oplysninger om kompetencefordelingen mellem distriktsdomstole og regionale domstole og de domstole, der afgør arbejds- og socialretlige sager samt handelssager, fås på faktabladet om retssystemets opbygning.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Fordelingen af den saglige kompetence sker principielt på grundlag af tvistens genstand (*Eigenzuständigkeit* – "indholdskompetence"), og alle andre kompetencer, som distriktsdomstolene og de regionale domstole ikke tildeles på dette grundlag, tildeles på grundlag af værdien af tvistens genstand (*Wertzuständigkeit* – "værdikompetence"). Indholdskompetencen har altid forrang for værdikompetencen.

Distriktsdomstolene har f.eks. indholdskompetence i de fleste tvister vedrørende familie- og lejespørgsmål, mens de regionale domstole har indholdskompetence i sager, der falder ind under loven om ansvar for atomskader (*Atomhaftpflichtgesetz*), loven om embedsmænds ansvar (*Amtshaftungsgesetz*) og databeskyttelsesloven (*Datenschutzgesetz*), samt i konkurrence- og ophavsretlige sager. Distriktsdomstole, hvis kompetence afhænger af tvistens genstand, behandler sager med en værdi på op til 15 000 EUR, mens de regionale domstole behandler sager med en værdi på 15 000 EUR og derover.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Alle har et hjemting, som afhænger af, hvilken retskreds man hører til. Sager skal som hovedregel anlægges ved sagsøgtes hjemting. Fysiske personers hjemting afhænger i reglen af, hvor de har bopæl eller sædvanligt opholdssted. Man kan godt have mere end et hjemting. Juridiske personers hjemting afhænger primært af, hvor de har hovedsæde.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I visse tilfælde kan en sag ikke kun anlægges ved sagsøgtes hjemting, men også ved en anden domstol efter eget valg. Alene på det civilretlige område kan der ifølge Østrigs regler om domstolenes kompetence vælges mellem mere end 20 forskellige værneting for sager angående kontraktlige og lovbestemte forpligtelser, diverse tinglige krav og værneting af rent processuel art. Disse værneting er f.eks. retten på det sted, hvor en forpligtelse skal opfyldes, den ret, der er angivet i fakturaen, retten i den retskreds, hvor sagsgenstanden befinder sig, hvor skaden er sket, eller hvor der er fremsat modkrav. Der kan være stor forskel på fastlæggelsen af disse værneting og fastlæggelsen af sammenlignelige værneting efter EU-retten eller andre medlemsstaters nationale lovgivning.

Efter østrigsk ret anvendes følgende værneting f.eks. for de nedenfor angivne sager:

For sager om kontraktlige forpligtelser (undtagen forpligtelser fastsat i en arbejdskontrakt): Sager, der drejer sig om, hvorvidt en kontraktlig forpligtelse består eller ikke består, sager om opfyldelse eller ophævelse af en kontrakt og sager om erstatning for manglende eller mangelfuld opfyldelse kan indbringes for retten på det sted, hvor parterne har aftalt, at sagsøgte skal opfylde kontrakten. Aftalen skal være fastlagt i et dokument.

For bidragssager: Se "Underholdsbidrag – Østrig".

For erstatningssager: Sager om erstatning for skade, der er opstået som følge af drab på eller kvæstelse af en eller flere personer, som følge af frihedsberøvelse eller som følge af beskadigelse af en fysisk genstand, kan også indbringes for retten i den retskreds, hvor den handling, der har resulteret i skaden, har fundet sted. Desuden kan sager om erstatningskrav, der udspringer af strafbare handlinger, også anlægges i forbindelse med den straffesag, der kører mod gerningsmanden (indtræden som civil part).

For skilsmisssager: Se "Skilsmisse – Østrig".

For sager om overførsel af forældremyndighed: Se "Forældremyndighed – Østrig".

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

I andre tilfælde er der et eksklusivt værneting, hvorved sagen skal anlægges, og som hverken er det almindelige værneting eller et valgt værneting. Er det ikke muligt at fravige et sådant eksklusivt værneting, heller ikke ved en værnetingsaftale, hvilket skal være fastsat udtrykkeligt, foreligger der et obligatorisk værneting. Eksklusive værneting forekommer især, men ikke kun, inden for det familieretlige område. Som eksempel på eksklusive værneting kan nævnes værneting for tvister mellem ægtefæller eller registrerede partnere og dødsbosager, og obligatoriske værneting er f.eks. værneting for gældssaneringsager eller forhold inden for en forening. Der kan være stor forskel på fastlæggelsen af disse værneting og fastlæggelsen af sammenlignelige værneting efter EU-retten eller andre medlemsstaters nationale lovgivning.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Er der intet obligatorisk værneting (se punkt 2.2.2.2 ovenfor), kan parterne ved udtrykkelig aftale også vælge en eller flere domstole i første instans, der er beliggende på nærmere angivne steder, eller fravælge domstole, der ellers havde været kompetente. Aftalen skal indgås for et bestemt søgsmål eller for tvister, der er opstået som følge af et bestemt søgsmål eller retsforhold. Der er ingen formkrav til indgåelsen af værnetingsaftaler, men hvis aftalen anfægtes under sagens behandling, skal der kunne forelægges dokumentation herfor.

Parterne kan således ændre den lovbestemte (saglige og/eller stedlige) kompetence. En sådan aftale kan indgås, før sagen indledes, men også ved sagens begyndelse. Ved indgåelse af en værnetingsaftale kan den saglige kompetence overføres fra retten i første instans til distriktsdomstolen, forudsat at domstolen er kompetent som følge af genstandens værdi, og mellem de almindelige domstole og handelsretten.

Det er muligt at ændre den stedlige kompetence, medmindre det udtrykkeligt er fastsat, at det ikke er muligt. Fremgår det af en retsforskrift, at det ikke er muligt at ændre kompetencen, foreligger der et obligatorisk værneting. Det er f.eks. ikke eller kun i begrænset omfang muligt at ændre den stedlige kompetence, hvis det er fastsat i en af følgende bestemmelser, hvilken ret der har kompetencen: § 14 i lov om forbrugerbeskyttelse (*Konsumentenschutzgesetz* – *KSchG*), § 83a og § 83b i reglerne om kompetence (*Jurisdiktionsnorm* – *JN*), § 532 i den civile retsplejelov (*Zivilprozessordnung* – *ZPO*), § 9 i lov om arbejds- og socialretlige retsinstanser (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz* – *ASGG*), § 51 i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler (*Exekutionsordnung* – *EO*) eller § 253 i lov om insolvens (*Insolvenzordnung* – *IO*).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

For civile sager er det kun i Wien, at der findes særlige domstole for handelssager (*Bezirksgericht für Handelssachen*, *Handelsgericht Wien*) og arbejds- og socialretlige sager (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). I alle andre retskredse afgøres handelssager og arbejds- og socialretlige sager af de almindelige domstole. Reglerne for den stedlige kompetence i handelssager og arbejds- og socialretlige sager bygger i alt væsentligt på reglerne for almindelige civile sager.

Sidste opdatering: 05/06/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [\[pl\]](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Følgende sprog: [\[en\]](#) er allerede oversat.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Polen

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Polen behandles civilsager af de almindelige domstole (*sądy powszechne*) og højesteret (*Sąd Najwyższy*) (se: Opbygningen af retsvæsenet i Polen), medmindre disse sager henhører under de særlige retters kompetence.

Bestemmelserne vedrørende domstolskompetence findes i den civile retsplejelov (*Kodeks Postępowania Cywilnego - CPC*) i artikel 16-18 og 27-46.

Ved distriktsretterne (*sądy rejonowe*) behandles civile sager af følgende afdelinger:

Den civile retlige afdeling

for familieretlige sager og sager vedrørende mindreårige (familieretterne - *sądy rodzinne*) – for familieretlige sager og sager om værgemål, sager vedrørende forsøg på at lokke mindreårige i fordærv og strafbare handlinger udført af mindreårige, sager vedrørende behandling af alkoholikere, stofmisbrugere og misbrugere af psykotrope stoffer samt andre sager, der i medfør af speciallovgivningen henhører under en værgemålsret

for arbejds-sager og sociale sager (arbejdsretterne - *sądy pracy*) – for arbejdsretlige sager og socialsikrings-sager

for handelssager (sø- og handelsretterne) – for insolvenssager og handelssager mellem forretningsenheder vedrørende deres forretningsaktiviteter, sager vedrørende virksomheds- eller partnerskabsforhold, sager mod virksomheders bestyrelsesmedlemmer vedrørende krav, som udspringer af falske erklæringer indgivet af bestyrelsesmedlemmerne til det nationale handels- og selskabsregister (*Krajowy Rejestr Sądowy*), samt sager mod forretningsenheder som følge af miljøkriminalitet

for ejendomsregistrene – for ajourføring af ejendomsregistrene og behandling af andre civile sager vedrørende ejendomsregistret.

De regionale domstole (*sądy okręgowe*) i Polen har tilsvarende afdelinger, bortset fra afdelingerne for ejendomsregistret og afdelingerne for familieretlige sager og sager om værgemål. De regionale domstole i Polen har afdelinger for civile familieretlige sager, som navnlig er kompetente til at behandle skilsmisssager, sager vedrørende separation og ophævelse af separation, sager vedrørende omstødelse af ægteskab, sager om fastslåelse af, hvorvidt et ægteskab reelt er indgået eller ej, samt sager vedrørende fuldbyrdelse af retsafgørelser afsagt af udenlandske domstole i familieretlige sager.

Desuden har den regionale domstol i Warszawa følgende retter, der fungerer som specialretter:

konkurrence og forbrugerbeskyttelsesdomstolen, (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), hvis kompetence omfatter behandling af sager vedrørende forebyggelse af monopolistisk adfærd og energireguleringssager

domstolen for EF-varemærker og industrielt design (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), som behandler sager vedrørende krænkelse eller risiko for krænkelse af industrielt design og varemærker, ophævelse af et EF-design, udløb eller ophævelse af et varemærke og virkningerne af en krænkelse af et varemærke.

Derudover blev distriktsretten i Lublin den 1. januar 2010 udpeget som kompetent domstol i sager vedrørende elektroniske procedurer for betalingspåkrav, som ellers ville henhøre under andre distriktsretters kompetence.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Som udgangspunkt er distriktsretterne kompetente i civile sager i første instans. **Distriktsretterne** er kompetente i alle sager med undtagelse af sager, der ved lov er forbeholdt de regionale domstole (artikel 16 og 507 i den civile retsplejelov).

De regionale domstole er kompetente i første instans i de sager, der er nævnt i den civile retsplejelovs artikel 17, dvs.:

- 1) sager vedrørende ikke-økonomiske rettigheder og formueretlige krav, der søges fyldestgjort sammen med disse rettigheder, med undtagelse af [\[en\]](#) sager vedrørende fastslåelse eller anfægtelse af et barns slægtskab, sager vedrørende anfægtelse af en bekræftelse af faderskab og om ophævelse af adoption,
- 2) [\[en\]](#) sager vedrørende beskyttelse af ophavsret og tilknyttede rettigheder samt sager vedrørende [\[en\]](#) opfindelser, brugsmodeller, industrielt design, varemærker, geografiske betegnelser og integrerede kredsløbstopografier samt sager om beskyttelse af andre immaterielle rettigheder
- 3) sager vedrørende [\[en\]](#) presseloven,
- 4) sager vedrørende ejendomsrettigheder, hvor kravets størrelse er på over 75 000 PLN, med undtagelse af [\[en\]](#) sager vedrørende underholdspligt, sager [\[en\]](#) vedrørende ejendomskrænkelse, sager [\[en\]](#) vedrørende bodeling mellem ægtefæller sager [\[en\]](#) vedrørende ejendomsregistrets overensstemmelse med de reelle retlige forhold samt sager, der behandles som led i en [\[en\]](#) elektronisk procedure for betalingspåkrav,
- 5) sager vedrørende afsigelse af en dom i stedet for en beslutning om deling af et kooperativt selskab
- 6) sager om ophævelse, tilsidesættelse eller annullation af afgørelser, der er truffet af ledende organer ved juridiske personer eller organisatoriske enheder, der ikke er juridiske personer, men som ved lov har fået status af juridisk person
- 7) sager vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af illoyal konkurrence
- 8) sager vedrørende [\[en\]](#) erstatning for skader, der er forvoldt ved en endelig retsstridig dom.

9) sager vedrørende krav, der udspringer af en tilsidesættelse af de lovbestemte rettigheder vedrørende beskyttelse af personoplysninger.

Derudover er de **regionale domstole** kompetente i følgende sager:

- 1) sager om fortabelse af rettigheder
- 2) sager vedrørende bilægelse af tvister om driften af statsejede virksomheder mellem virksomhedens bestyrelse og direktør, mellem virksomhedens ledende organer og stiftende organer eller mellem virksomhedens ledende organer og det organ, der fører tilsyn med virksomheden
- 3) sager vedrørende anerkendelse af domme afsagt af udenlandske domstole og deres eksekution (artikel 11481 og artikel 11511 i CPC).

I sager om ejendomsrettigheder er sagsøger forpligtet til at angive værdien af den omtvistede genstand i stævningen, medmindre sagens genstand er et bestemt pengebeløb.

I sager vedrørende pengekrav, også når de rejses som et alternativ til et andet krav, udgør det angivne pengebeløb værdien af den omtvistede genstand.

I andre ejendomsretlige sager er sagsøger forpligtet til at angive værdien af den omtvistede genstand ved at anføre pengebeløbet i stævningen, jf. artikel 20-24 i den civile retsplejelov.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Se punkt 2.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

I den polske civile retsplejelov skelnes der mellem fire typer domstolskompetence: almindelig kompetence (artikel 27-30), alternativ kompetence (artikel 31-37), enekompetence (artikel 38-42) og særlig kompetence (artikel 43-46).

Den stedlige kompetence er beskrevet nærmere i punkt 2.2.1 til 2.2.3.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Almindelig stedlig kompetence

Søgsmål skal anlægges ved den kompetente ret i første instans på det sted, hvor sagsøgte har bopæl (artikel 27 i CPC).

Ifølge den civile lovbogs artikel 25 er en fysisk persons bopæl den by, hvor personen bor og har til hensigt at opholde sig permanent. Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Polen, afgøres den almindelige kompetence efter vedkommendes opholdssted. Hvis dette er ukendt, eller ikke befinder sig i Polen, tages sagsøgtes sidste bopæl i Polen i betragtning.

Søgsmål mod staten (*Skarb Państwa*) skal anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den organisatoriske enhed, som tvisten vedrører, har hjemsted. Når staten er repræsenteret ved den polske statsadvokat (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), skal søgsmål anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor statsadvokatens afdeling med ansvar for den organisatoriske enhed, som tvisten vedrører, har hjemsted.

Søgsmål mod andre juridiske personer og andre enheder, som ikke er fysiske personer, skal anlægges ved retten på det sted, hvor de pågældende har hjemsted, jf. artikel 30 i den civile retsplejelov.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Se punkt 2.2.2.1.

2.2.2.1 Hvomår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

I nogle sager giver den **alternative stedlige kompetence** sagsøger mulighed for at vælge en ret. Sagsøger kan da anlægge søgsmålet ved den ret, der har almindelig kompetence eller ved en anden ret, jf. artikel 32 - 37 i CPC.

Alternativ stedlig kompetence kan finde anvendelse i følgende tilfælde:

krav om underholdsbidrag og fastslåelse af et barns slægtskab og tilknyttede krav – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den bidragsberettigede har bopæl

krav vedrørende ejendom mod en forretningsenhed – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor enhedens hovedsæde eller filial er beliggende, hvis kravet har relation til hovedsædets eller filialens aktiviteter. Dette gælder dog ikke i sager, hvor statsadvokaten ved lov repræsenterer staten fastslåelse af, at en aftale er indgået, opfyldelse, afbrydelse eller ophævelse af en aftale samt skader opstået som følge af manglende opfyldelse eller manglende korrekt opfyldelse af en aftale – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den omtvistede aftale skal opfyldes. Hvis der er den mindste tvivl, skal opfyldelsesstedet bekræftes ved forelæggelse af et dokument

erstatningskrav – søgsmål kan anlægges ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor den hændelse, der forvoldte skaden, opstod betaling af et skyldigt beløb for håndtering af en sag – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor partsrepræsentanten håndterede sagen

krav vedrørende leje af fast ejendom (*najem or dzierżawa*) – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende

sager mod en part, som har forpligtet sig ved udstedelse af en egenveksel eller check – søgsmål kan anlægges ved den kompetente ret på betalingsstedet. Flere parter, som har forpligtet sig ved udstedelse af en egenveksel eller check, kan sagsøges samlet ved den kompetente ret på betalingsstedet eller ved retten med generel kompetence på det sted, hvor acceptanten eller udstederen af egenvekslen eller checken har bopæl arbejdsretlige sager – søgsmål kan anlægges ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor arbejdet udføres, blev udført eller skulle være udført, eller ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor arbejdspladsen er beliggende (artikel 461, stk. 1, i den civile retsplejelov).

2.2.2.2 Hvomår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

At en ret har **enekompetence** betyder, at sagen kun kan behandles af den ret, der er udpeget i retsplejeloven. Reglen om enekompetence finder anvendelse i følgende tilfælde:

ejerskab af eller andre tinglige rettigheder til fast ejendom samt besiddelse af fast ejendom – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor ejendommen er beliggende. Hvis sagen vedrører servitutter, fastlægges kompetencen alt efter den behæftede ejendoms beliggenhed arv, tvangsarv og testamentsarv, instrukser eller andre testamentariske dispositioner – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor testator havde sin sidste faste bopæl, eller, såfremt det ikke er muligt at fastslå testators bopæl i Polen, ved den kompetente ret på det sted, hvor arven eller en del heraf befinder sig

medlemskab af et kooperativ, et partnerskab, et selskab eller en forening – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor hjemstedet er beliggende

forhold mellem ægtefæller – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den stedligt kompetente ret på det sted, hvor ægtefællerne sidst havde bopæl, hvis blot en af ægtefællerne stadig har bopæl eller fast opholdssted på stedet. Er der ikke et sådant grundlag, er retten med enekompetence retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, og er der heller ikke et sådant grundlag, er det retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.

Forhold mellem forældre og børn og mellem adoptivforældre og adoptivbørn – søgsmål kan udelukkende anlægges ved den kompetente ret på det sted, hvor sagsøger har bopæl, under forudsætning af at der ikke foreligger nogen grund til at anlægge sagen ved den ret, der har almindelig kompetence.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Særlig kompetence betyder, at domstolskompetencen kan fastslås på anden vis i sager, der er omfattet af speciallovgivningen.

Sagsøger kan frit vælge, ved hvilken ret han eller hun vil anlægge sagen.

Hvis der er flere kompetente domstole, eller hvis søgsmålet anlægges mod flere parter, der er underlagt forskellige kompetente domstole ifølge bestemmelserne om generel kompetence. Det samme gælder i forbindelse med fast ejendom, når den ejendom, der afgør, hvilken ret der er kompetent, er beliggende i flere retskredse.

Hvis begge parter har fået beføjelse til at vælge, ved hvilken ret søgsmålet skal anlægges, på baggrund af en aftale eller fælles anmodning.

Parterne kan indgå en skriftlig aftale om at indbringe en allerede eksisterende tvist eller en eventuel tvist, der i fremtiden måtte udspringe af et bestemt retsforhold, for en ret i første instans, som ikke er stedligt kompetent i henhold til loven. Denne ret får da enekompetence, medmindre parterne har aftalt andet, eller medmindre sagsøger har indgivet en stævning i en elektronisk procedure for betalingspåkrav. Parterne kan også ved skriftlig aftale begrænse sagsøgters ret til at vælge mellem flere domstole, der måtte være kompetente i sådanne tvister.

Parterne kan imidlertid ikke ændre på en rets enekompetence.

Aftaler om domstolskompetence skal indgås skriftligt. De kan indgå i en aftale inden for den materielle ret (en værnetsklause), eller de kan udformes som en separat aftale.

Inden for arbejdsretlige sager og socialsikringsager kan den kompetente ret efter fælles anmodning fra sagens parter henvise sagen til en anden tilsvarende ret, som behandler arbejdsretlige og socialsikringsrelaterede spørgsmål, når dette er berettiget af praktiske hensyn.

Den kompetente ret udpeges af den overordnede retsinstans eller af højesteret.

Såfremt den kompetente ret ikke kan behandle sagen eller er forhindret i at påtage sig søgsmålet, udpeger dens overordnede retsinstans en anden ret. En sådan udpegelse kan kun begrundes i et forhold, der forhindrer sagens behandling, f.eks. en dommers inhabilitet eller force majeure.

Højesteret er forpligtet til at udpege den ret, ved hvilken søgsmålet skal anlægges, hvis ikke det er muligt at fastslå den ved lov stedligt kompetente ret ud fra sagens omstændigheder (artikel 45 i den civile retsplejelov).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De særlige domstole omfatter forvaltningsdomstolene (*sądy administracyjne*) og militærdomstolene (*sądy wojskowe*).

Militærdomstolene er reguleret i lov om militærdomstolenes organisation af 21. august 1997. Generelt behandler disse domstole straffesager inden for de polske væbnede styrker. Andre sager kan kun henvises til militærdomstolene ved lov.

Forvaltningsdomstolene er reguleret i lov om forvaltningsdomstolenes organisation af 25. juli 2002. Forvaltningsdomstolene udfører en legalitetskontrol med de offentlige forvaltningsmyndigheders aktiviteter og

løser kompetencetvister mellem de lokale myndigheder og de statslige forvaltningsmyndigheder. Det kan ikke udelukkes, at en forvaltningsdomstol som led i sin kontrol med de offentlige forvaltningsmyndigheders aktiviteter i ekstraordinære tilfælde træffer afgørelse i en civil sag.

Sidste opdatering: 08/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Følgende sprog: [en](#) [pt](#) er allerede oversat.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Portugal

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Det skal indledningsvis bemærkes, at svarene i dette faktablad kun henviser til domstole (også kaldet almindelige domstole (*tribunais comuns*) i Portugal).

Ud over de almindelige domstole findes der også andre kompetencefora, nemlig forfatningsdomstolen, domstolene i forvaltningsretlige sager og revisionsretten. Der findes desuden fredsdommere og voldgiftsretter.

Når det skal konstateres, hvilket forum der har kompetence, gælder følgende regel: Domstolene har kompetence til at behandle sager, som ikke hører under andre kompetencefora.

Inden for domstolssystemet gælder det desuden, at det modsatte af en særlig domstol ikke er en almindelig civilretlig domstol. Det modsatte af en særlig domstol er en domstol med generel kompetence (*tribunal de competência genérica*). Valget mellem en særlig afdeling (*juízo*) eller domstol og en afdeling eller domstol med generel kompetence afhænger af sagens genstand og i visse tilfælde, der er angivet nedenfor, også af det beløb, som sagen vedrører.

Følgende love gælder:

Lov nr. 62/2013 af 26. august 2013, som findes i den seneste udgave på nedenstående adresse: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis

Lovdekret nr. 49/2014 af 27. marts 2014, som findes i den seneste udgave på nedenstående adresse: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&

Retterne i første instans er opdelt mellem retter med bredere stedlig kompetence og distriktsretter (*tribunais de comarca*) (artikel 33 i lov nr. 62/2013).

For at finde ud af, hvilken ret i første instans man skal henvende sig til, skal der endvidere tages hensyn til nedenstående.

De domstole, der har bredere stedlig kompetence, er særlige domstole, hvis kompetenceområde omfatter hele Portugal eller en del af Portugal, som dækker flere distrikter. Portugal har følgende domstole med bredere stedlig kompetence: søretten (*tribunal marítimo*), retten i første instans i sager om intellektuel ejendomsret (*tribunal da propriedade intelectual*), retten i første instans i sager om konkurrence, regulering og tilsyn (*tribunal da concorrência, regulação e supervisão*), retten for gennemførelse af strafferetlige sanktioner (*tribunal de execução das penas*) og retten for forberedelse af straffesager (artikel 83 i lov nr. 62/2013).

Distriktsretterne er underinddelt i specialretter, retter med almindelig kompetence og lokale retter (artikel 81 i lov nr. 62/2013).

De centrale afdelinger er alle specialiserede og er opdelt i centrale civilretlige afdelinger, centrale strafferetlige afdelinger, centrale afdelinger for undersøgelse i straffesager, centrale handelsafdelinger, centrale fuldbyrdelsesafdelinger, centrale familie- og ungdomsafdelinger og centrale arbejdsretlige afdelinger.

De lokale afdelinger er opdelt i lokale civilretlige afdelinger, lokale strafferetlige afdelinger, lokale afdelinger for mindre forseelser, lokale afdelinger med generel kompetence og lokalområdeafdelinger.

Lokalområdeafdelingerne fungerer som en filial af distriktsretterne: De modtager dokumenter vedrørende sager, som allerede er iværksat ved afdelingerne eller retterne med kompetence i det pågældende distrikt, giver oplysninger, afholder videokonferencer og yder støtte til undersøgelser. Sagerne behandles dog ikke i en lokalområdeafdeling og må i princippet ikke indbringes dér (artikel 130, stk. 5 og 6 i lov nr. 62/2013).

I visse tilfælde skal sager iværksættes og behandles af andre myndigheder end domstolene. Alt efter hvilke sager der er tale om, henvises de til den kompetente ret i den pågældende fase, f.eks. når der gøres indsigelse, iværksættes appel eller er behov for at godkende visse afgørelser. Dette er tilfældet for følgende sager:

Bestemte udsættelsessøgsmål skal indbringes elektronisk til det nationale lejekontor (*Balcão Nacional do Arrendamento*) i Porto, der dækker hele Portugal.

Klik: [her](#)

Betalingspåkravssager om inddrivelse af en fordring skal indbringes elektronisk til den nationale betalingspåkravsmyndighed (*Balcão Nacional de Injunções*) i Porto, der dækker hele Portugal. Klik: [her](#)

I nogle tilfælde skal der anmodes om bodeling ved domstolene, mens anmodningen i andre tilfælde kan indgives til enten en ret eller et notarkontor.

Det påhviler den offentlige anklager ved den kompetente ret at træffe afgørelse om begæringer om afhjælpning af manglende samtykke (når begæringen vedrører en persons manglende rets- og handleevne eller fravær), bemyndigelse til at udføre retshandler, som er tildelt den umyndiggjortes retlige repræsentant, bemyndigelse til at overdrage eller beskatte den formodet fraværende persons aktiver, validering af handlinger foretaget af den umyndiggjortes repræsentant og underretning af den retlige repræsentant om, hvorvidt gaver til den umyndiggjorte skal godkendes eller afvises.

Sager, der har til formål at opnå enighed mellem parterne, indbringes til et hvilket som helst civilstandsregister for så vidt angår underholdsbidrag til voksne eller myndiggjorte børn, underholdsbidrag til mindreårige børn, for så vidt som forældrene har indgået en aftale, tildeling af et hus som familiebolig,

ophævelse af retten til at anvende den anden ægtefælles efternavn, tilladelse til at anvende den tidligere ægtefælles efternavn, separation og skilsmisse efter fælles overenskomst med eller uden bodeling, konvertering af en separation til skilsmisse og regulering eller ændring af ordninger for forældremyndighed over mindreårige børn.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

I dette svar forstås ved almindelige lokale civilretlige domstole de lokale civilretlige afdelinger (*juízos locais cíveis*) og afdelingerne med generel kompetence (*juízos de competência genérica*) ved kredsdomstolene. Disse domstoles kompetence defineres som standard, dvs. at de er kompetente, når der ikke findes nogen anden kompetent faglig afdeling eller særlig ret. Derudover er de kompetente, når sagens værdi ikke overstiger en bestemt tærskel.

Du skal derfor henvende dig til den lokale civilretlige afdeling eller, hvis en sådan ikke findes, til kredsdomstolens lokale afdeling med generel kompetence i forbindelse med følgende:

civilretlige anerkendelsessøgsmål af almen karakter med en værdi på op til 50 000 EUR

sager, der ikke er henvist til andre afdelinger eller domstole med bredere kompetence

fuldbyrdsessager, når der ikke er en fuldbyrdsesafdeling eller en anden kompetent afdeling eller særlig ret

hasteforanstaltninger vedrørende mindreårige for så vidt angår værgemål, uddannelsesværgemål, omsorg og beskyttelse, selv om der findes en familie- og ungdomsafdeling med kompetence med hensyn til sådanne foranstaltninger, i de tilfælde, hvor den pågældende familie- og ungdomsafdeling ligger i en anden kommune

fuldmagter, skrivelser og meddelelser, som skal overholdes på lokalt plan på anmodning af andre domstole eller kompetente myndigheder

andre kompetencer, som er tildelt ved lov

appel af afgørelser truffet af havnefogeden i forbindelse med maritime sager om administrative forseelser og almindelige anerkendelsessøgsmål med en

værdi på op til 50 000 EUR, som henhører under sørettens kompetence for så vidt angår sagens genstand, i de retskredse, der ikke er omfattet af sørettens stedlige kompetence

småkravsprocedurer som omhandlet i forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt du skal henvende dig til den lokale civilretlige afdeling eller den lokale afdeling med generel kompetence eller til en central særlig afdeling, henvises desuden til svaret på spørgsmål 3 nedenfor: "*Se for competente um tribunal especializado, como posso saber a qual deles me devo dirigir?*".

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Ifølge reglerne om kompetence er domstolene hierarkisk opdelt i domstole i første instans, appeldomstole (eller domstole i anden instans) og den øverste domstol (supremo tribunal de justiça), som er sidste instans (artikel 42 i lov nr. 62/2013).

I loven fastsættes de sager, hvor en appells antagelse til realitetsbehandling afhænger af domstolenes tærskler.

Appeldomstolens tærskel er på 30 000 EUR

tærsklen for domstolene i første instans er på 5 000 EUR (beløbet på det tidspunkt, hvor dette faktablad sidst blev opdateret).

Som hovedregel behandler den øverste domstol appelsager, hvis værdi overstiger appeldomstolens tærskel, og appeldomstolene behandler sager, hvis værdi overstiger tærsklen for domstolene i første instans (artikel 44 i lov nr. 62/2013).

Sagerne skal indbringes og behandles ved domstolene i første instans. Desuden har domstole i første instans kompetence til at behandle klager over afgørelser truffet af notarer og justitssekretærer samt andre afgørelser, der er fastsat ved lov. For at afgøre, hvilken ret i første instans der er kompetent, er det nødvendigt at anvende reglerne om kompetence med hensyn til genstand, værdi og område, som vil blive beskrevet i svarene på nedenstående spørgsmål.

Appeldomstole behandler i princippet kun klager over afgørelser truffet af domstole i første instans. Efter loven kan de dog undtagelsesvis behandle visse sager i første instans. Appeldomstole behandler endvidere kompetencekonflikter mellem domstole i første instans, klager over kendelser afsagt i første instans og prøvelse af udenlandske retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.

Den øverste domstol behandler appelsager vedrørende afgørelser truffet af appeldomstolene. I særlige tilfælde, der er fastsat ved lov, behandler den appeller af afgørelser truffet af domstole i første instans. Undtagelsesvis giver loven den øverste domstol kompetence til at behandle visse sager som den eneste instans. Den øverste domstol behandler endvidere kompetencekonflikter mellem appeldomstole og ekstraordinære retsmidler med henblik på at harmonisere retspraksis.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Domstole i første instans

I Portugal er der 23 regionale domstole i første instans (*comarca*):

retten i første instans i Azorerne

retten i første instans i Aveiro

retten i første instans i Beja

retten i første instans i Braga

retten i første instans i Bragança

retten i første instans i Castelo Branco

retten i første instans i Coimbra

retten i første instans i Évora

retten i første instans i Faro

retten i første instans i Guarda

retten i første instans i Leiria

retten i første instans i Lissabon

retten i første instans i den nordlige del af Lissabon

retten i første instans i den vestlige del af Lissabon

retten i første instans i Madeira

retten i første instans i Portalegre

retten i første instans i Porto

retten i første instans i den østlige del af Porto

retten i første instans i Santarém

retten i første instans i Setúbal

retten i første instans i Viana do Castelo

retten i første instans i Vila Real

retten i første instans i Viseu.

(Artikel 33 i lov nr. 62/2013).

Derudover findes der forskellige domstole med bredere stedlig kompetence, hvoraf følgende tre også har kompetence på det civil- og handelsretlige område: søretten

retten i første instans i sager om intellektuel ejendomsret

retten i første instans i sager om konkurrence, regulering og tilsyn.

(Artikel 83 i lov nr. 62/2013).

Appeldomstole (*Tribunais da Relação*)

I anden instans er der fem appeldomstole, som har navn efter den kommune, de ligger i:

appeldomstolen i Lissabon

appeldomstolen i Porto

appeldomstolen i Coimbra

appeldomstolen i Évora

appeldomstolen i Guimarães.

(Bilag I, som der henvises til i artikel 32, stk. 1, i lov nr. 62/2013).

Sidste instans

Den øverste domstol i Lissabon.

(Artikel 31 i lov nr. 62/2013).

Den øverste domstol har kompetence for hele Portugal. Appeldomstole og domstole i første instans har kompetence i deres respektive retskredse, som fastlagt i loven om retsvæsenets organisation (lov nr. 62/2013 af 26.8.2013). Om det er retten i by A eller by B, der har kompetence, fremgår af bilag I, II og III til ovennævnte lov om retsvæsenets organisation.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Fysiske personer

Den domstol, der har stedlig kompetence til at påkende sagen, er retten i den retskreds, hvor sagsøgte bor, medmindre andet fremgår af specifikke retsregler eller af nedennævnte retsregler (artikel 80 i retsplejeloven):

Hvis sagsøgte ikke har noget sædvanligt opholdssted, eller hvis det er ukendt, eller den pågældende er fraværende, anlægges sagen ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl.

Der anmodes om midlertidig eller permanent deponering af en fraværende persons aktiver ved retten på det sted, hvor den pågældende havde sit seneste kendte opholdssted i Portugal.

Hvis sagsøgte har bopæl i udlandet, indbringes sagen for retten på det sted, hvor sagsøgte opholder sig.

Hvis sagsøgte ikke befinder sig på portugisisk område, anlægges sagen ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl. Hvis denne bor i udlandet, har retten i Lissabon kompetence til at behandle sagen.

Juridiske personer og virksomheder

Hvis sagsøgte er staten, er det retten i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl, der har kompetence til at behandle sagen (artikel 81 i retsplejeloven).

Hvis sagsøgte er en anden juridisk person eller en virksomhed, anlægges sagen ved retten på det sted, hvor sagsøgte har hovedsæde, afdeling, kontor, filial, repræsentationskontor eller repræsentation, afhængigt af om der anlægges sag mod moderselskabet eller en af de sidstnævnte enheder.

Der kan imidlertid anlægges sag mod udenlandske juridiske personer eller virksomheder, som har afdelinger, kontorer, filialer, repræsentationskontorer eller repræsentationer i Portugal, ved retten på det sted, hvor en af disse enheder har adresse, selv om sagsanlægget er rettet mod moderselskabet.

Flere sagsøgte og flere stævninger (artikel 82 i retsplejeloven)

Hvis der er flere sagsøgte i samme sag, skal sagen mod dem indbringes for retten på det sted, hvor flertallet har hjemsted/bopæl. Hvis der er lige mange sagsøgte med hjemsted/bopæl de forskellige steder, kan sagsøger indbringe sagen for et hvilket som helst af de sagsøgtes hjemting.

Hvis sagsøger indgiver flere begæringer, hvor forskellige domstole har stedlig kompetence, kan sagsøger anlægge sin sag ved en hvilken som helst af disse domstole.

Den eneste undtagelse herfra er situationer, hvor retten af egen drift gør opmærksom på sin manglende kompetence til at behandle en af begæringerne af geografiske, beløbsmæssige eller aftalemæssige årsager. I så fald skal sagen anlægges ved den ret, der har kompetence til at behandle en sådan begæring. Dette sker f.eks. i visse tilfælde, hvor kompetencen til at behandle en af begæringerne afhænger af den faste ejendoms beliggenhed eller af, hvor forpligtelsen skal opfyldes. Det gælder også sager, der involverer en kendelse om et sikrende retsmiddel (*providência cautelar*) eller forberedende foranstaltninger (*diligência antecipada*), og i sager, hvor dommere eller deres slægtninge er parter, visse fuldbyrdelsessager, sager, som skal lægges sammen med andre sager, sager, hvor der ikke er indgivet en stævning til sagsøgte, eller sager, hvor retten ikke er kompetent af beløbsmæssige årsager. Hvis sagsøger indgiver flere begæringer, som er indbyrdes forbundet eller underordnet, skal sagen anlægges ved den ret, der har kompetence til at behandle hovedsagen.

Sager, hvor en af parterne er en dommer, en dommers ægtefælle eller visse af en dommers slægtninge (artikel 84 i retsplejeloven)

I sager, hvor en af parterne er en dommer, en dommers ægtefælle eller en af en dommers slægtninge i nedstigende eller opstigende linje eller en person, som dommeren bor sammen med, og hvor sådanne sager skulle anlægges i den retskreds, hvor dommeren arbejder, vil retten i den retskreds, der ligger tættest på dommerens retskreds, være kompetent.

Hvis sagen anlægges i den retskreds, hvor den pågældende dommer arbejder, eller hvis denne dommer overføres dertil, og sagen allerede er under behandling, henvises sagen til den nærmeste retskreds.

Ovennævnte regler finder ikke anvendelse på retskredse, hvor der er mere end én dommer, da sagen i givet fald overdrages eller henvises til en anden dommer i samme retskreds.

Behandling af appelsager

Sagen skal indbringes for den ret, der er overinstans for den ret, der har truffet den anfægtede afgørelse (artikel 83 i retsplejeloven).

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Nedenstående er et fælles svar på disse tre spørgsmål.

Kompetence med hensyn til aktivernes lokalisering

Sager, der vedrører tinglige eller personlige rettigheder til benyttelse af fast ejendom, sager om bedeling, udsættelsesforretninger, sager om særeje, sager om kontraktopfyldelse vedrørende fast ejendom samt sager, der vedrører oprykning, overtagelse, nedbringelse eller afvikling af panterettigheder, skal anlægges ved retten på det sted, hvor de pågældende aktiver befinder sig.

Sager om oprykning, overtagelse, nedbringelse eller afvikling af panterettigheder vedrørende skibe og fly behandles imidlertid af retten i den retskreds, hvor skibene og flyene er registreret. Hvis panterettighederne omfatter skibe eller fly, der er registreret i forskellige retskredse, kan sagsøger vælge en af disse retskredse.

Når sagen vedrører en samlet enhed af løsøre og/eller fast ejendom, der tilhører den samme person, og som kun er bestemt til én anvendelse, eller fast ejendom, som ligger i forskellige retskredse, behandles sagen af retten på det sted, hvor den mest værdifulde faste ejendom ligger. Der vil i denne forbindelse blive taget udgangspunkt i den værdi, der er anført i tingbogen. Hvis den faste ejendom er beliggende i flere retskredse, kan sagsøger vælge, hvilken ret i de relevante retskredse, som han eller hun ønsker at indbringe sagen for (artikel 70 i retsplejeloven).

Kompetence med hensyn til opfyldelse af forpligtelser

Sager med krav om opfyldelse af forpligtelser, erstatning for misligholdelse eller utilstrækkelig opfyldelse af forpligtelser og ophævelse af en kontrakt som følge af misligholdelse anlægges ved sagsøgtes hjemting.

Fordringshaver kan vælge retten på det sted, hvor forpligtelsen skulle have været opfyldt, hvis sagsøgte er en juridisk person, eller hvis fordringshavers hjemsted er beliggende i eller i nærheden af Lissabon eller Porto, og sagsøgte har hjemsted i det samme storbyområde.

I sager om civilretligt ansvar vedrørende dokumenterede eller potentielle ulovlige handlinger er det retten på det sted, hvor handlingen fandt sted, der har kompetence (artikel 71 i retsplejeloven).

Skilsmisse og separation

I forbindelse med skilsmisse og separation samt bedeling er det retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, der har kompetence til at behandle sagen (artikel 72 i retsplejeloven).

Søgsmål om inddrivelse af honorarer

Hvis en sag vedrører inddrivelse af honorarer til retlige repræsentanter eller sagkyndige og inddrivelse af beløb, der er forudbetalt til klienten, er det retten på det sted, hvor tjenesteydelsen blev leveret, som har kompetence. Sager om inddrivelse af honorarer lægges sammen med den sag, i forbindelse med hvilken tjenesteydelsen blev leveret.

Hvis den sag, i forbindelse med hvilken tjenesteydelsen blev leveret, blev indbragt for appeldomstolen eller den øverste domstol, vil inddrivelsessagen blive behandlet ved retten i første instans i den retskreds, hvor skyldner har bopæl (artikel 73 i retsplejeloven).

Regulering og fordeling ved almindeligt havari

Retskredsen for den havn, hvor lasten fra et havariramt skib blev eller skulle have været leveret, har kompetence til at træffe afgørelse om dette havari og fordele de dermed forbundne omkostninger (artikel 74 i retsplejeloven).

Erstatning som følge af skibskollision

Erstatningssager som følge af skibskollision kan behandles af retten på det sted, hvor ulykken fandt sted, af hjemtinget for den skibsejer, hvis skib påsejlede det andet, af retten på det sted, hvor dette skib er registreret, eller hvor det blev fundet, eller af retten på det sted, hvor det påsejlede skib lagde til første gang efter kollisionen (artikel 75 i retsplejeloven).

Løn for redningsaktioner eller hjælp til skibe

Løn for redningsaktioner eller hjælp til skibe kan kræves betalt ved retten på det sted, hvor hændelsen indtraf, ved hjemtinget for ejeren af de reddede aktiver eller ved retten på det sted, hvor det bjærgede skib er hjemmehørende eller blev fundet (artikel 76 i retsplejeloven).

Annullering af privilegerede krav i forhold til skibe

En sag vedrørende et skib, der er erhvervet frit og ubehæftet, og som skal frigøres for privilegerede krav, behandles af retten på det sted, hvor skibet lå for anker, da det blev solgt (artikel 77 i retsplejeloven).

Foreløbige foranstaltninger og forberedende foranstaltninger

Der kan begæres arrest i og beslaglæggelse af aktiver ved den ret, hvor selve sagen skal behandles, eller ved retten på det sted, hvor aktiverne befinder sig, eller, hvis aktiverne befinder sig i forskellige retskredse, i en af disse.

Hvad angår indstilling af bygge- og anlægsarbejder er det retten i den retskreds, hvor arbejderne skal udføres, der har kompetence til at behandle sagen.

Hvad angår andre foreløbige foranstaltninger er det den ret, som den pågældende sag skal indbringes for, som har kompetence.

Forberedende foranstaltninger med henblik på bevisførelse behandles af retten i den retskreds, hvor de nævnte foranstaltninger skal iværksættes.

En sag om foreløbige foranstaltninger og forberedende foranstaltninger med henblik på bevisførelse lægges sammen med den pågældende sag og overdrages om nødvendigt til den ret, hvor denne sag er anlagt (artikel 78 i retsplejeloven).

Forkyndelse

Forkyndelse sker ved indgivelse af en begæring til retten på det sted, hvor forkyndelsens modtager har bopæl (artikel 79 i retsplejeloven).

Fuldbydelse (artikel 89 i retsplejeloven)

Som hovedregel er retten i den retskreds, hvor skyldner har bopæl, kompetent i fuldbydelsessager, medmindre andet er fastsat i en særlig retsforskrift eller i nedenstående regler.

Fordringshaver kan vælge retten på det sted, hvor forpligtelsen skal opfyldes, hvis skyldner er en juridisk person, eller hvis fordringshavers hjemsted er beliggende i eller i nærheden af Lissabon eller Porto, og skyldner har hjemsted i det samme storbyområde.

Hvis fuldbydelsen vedrører udlevering af et bestemt aktiv eller gæld med tinglig sikkerhed, er retten på det sted, hvor aktivet befinder sig, eller det sted, hvor de behæftede aktiver befinder sig, kompetent med hensyn til fuldbydelse.

Hvis fuldbydelsessagen skal indbringes for retten på det sted, hvor skyldner bor, og denne ikke er bosiddende i Portugal, men har aktiver dér, er retten på det sted, hvor aktiverne befinder sig, kompetent til at behandle sagen.

Retten på det sted, hvor aktiverne befinder sig, er også kompetent, når fuldbydelsessagen henhører under en portugisisk rets kompetence, da den vedrører gyldigheden af stiftelse/opløsning af selskaber/andre juridiske personer med hjemsted i Portugal eller gyldigheden af beslutninger truffet af deres selskabsorganer, og ingen af de situationer, der er omhandlet i de foregående eller følgende regler, finder anvendelse.

I sager, der involverer en række fuldbydelsessager, som skal behandles af domstole med forskellig stedlig kompetence, er det retten på det sted, hvor den person, mod hvem der begæres fuldbydelse, har bopæl, der har kompetence.

I forbindelse med fuldbydelse af en afgørelse truffet af portugisiske domstole fremsættes begæringen om fuldbydelse som led i den sag, hvori der blev truffet afgørelse, og fuldbydelsen registreres i de samme sagsakter. Hvis sagen efterfølgende er blevet appelleret, overføres en genpart af sagsakterne. Når en særlig afdeling har kompetence med hensyn til fuldbydelse, skal der hurtigst muligt sendes en genpart af retsafgørelsen, begæringen om fuldbydelse og de ledsagende dokumenter til denne særlige afdeling.

Hvis det drejer sig om en voldgiftskendelse, der er afsagt i Portugal, er det byretten (Tribunal da comarca) på det sted, hvor voldgiftskendelsen blev afsagt, der har kompetence med hensyn til fuldbyrdelse (artikel 85 i retsplejeloven).

Hvis sagen indbringes for appeldomstolen eller den øverste domstol, er det retten i den retskreds, hvor skyldner har bopæl, der har kompetence. Hvis skyldner er dommeren eller visse af dommerens slægtninge, finder reglerne anvendelse som nævnt ovenfor i afsnittet "*Sager, hvor en af parterne er en dommer, en dommers ægtefælle eller visse af en dommers slægtninge*". Under alle omstændigheder fremsendes de sagsakter, der vedrører anerkendelsessøgsmålet, eller en genpart heraf til den ret, der har kompetence med hensyn til fuldbyrdelsen (artikel 86 i retsplejeloven).

I fuldbyrdelsessager vedrørende omkostninger, bøder eller erstatning som følge af procesfordrejning er det den ret, der behandlede den sag, som gav anledning til forkyndelse af den pågældende faktura eller afregning, der har kompetence. Fuldbyrdelsessager vedrørende omkostninger, bøder eller erstatning lægges sammen med den pågældende sag.

Når der er afsagt dom om betaling af omkostninger, bøder eller erstatning ved en appeldomstol eller den øverste domstol, finder fuldbyrdelsen sted ved den ret i første instans, der har kompetence i det område, hvor sagen blev behandlet (artikel 87 og 88 i retsplejeloven).

I forbindelse med fuldbyrdelse af udenlandske domme er det retten på det sted, hvor skyldner har bopæl, som har kompetence (artikel 86 i retsplejelovene *ex vi* til artikel 90).

Med hensyn til europæiske betalingspåkrav (forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12.12.2006, ændret ved forordning (EU) 2015/2421) har den første civile retlige afdeling i den centrale afdeling ved kredsdomstolen i Porto kompetence.

Arbejdsret

Søgsmål skal som hovedregel indbringes for retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl. Arbejdsgivere eller forsikringsselskaber samt socialsikringsinstitutioner anses også for at have hjemsted på det sted, hvor de har en afdeling, et kontor, en filial, et repræsentationskontor eller en repræsentation (artikel 13 i retsplejeloven for arbejdsretlige sager).

Sager vedrørende ansættelseskontrakter, som anlægges af en arbejdstager mod arbejdsgiveren, kan behandles af retten på det sted, hvor det pågældende arbejde udføres, eller hvor arbejdstageren har bopæl.

Hvis der er flere sagsøgere, er den kompetente ret retten på det sted, hvor arbejdet udføres, eller hvor en af sagsøgerne har bopæl.

Hvis det pågældende arbejde udføres flere forskellige steder, kan en sag vedrørende en ansættelseskontrakt anlægges ved retten på et af disse steder (artikel 14 i retsplejeloven for arbejdsretlige sager).

Sager vedrørende arbejdsulykker og erhvervssygdomme skal anlægges ved retten på det sted, hvor ulykken skete, eller hvor den syge arbejdede sidste gang under de omstændigheder, der menes at have forårsaget erhvervssygdommen.

Hvis ulykken sker i udlandet, skal sagen anlægges i Portugal ved retten på det sted, hvor den ulykkesramte har bopæl.

Hvis der er flere forskellige begunstigede, er den kompetente ret retten på det sted, hvor hovedparten af sagsøgerne har deres bopæl, eller, hvis der bor lige mange sagsøgere i de forskellige områder, retten på det sted, hvor den person, der først anlagde sag, har bopæl.

Hvis den ulykkesramte, den syge eller den begunstigede er **registreret som sømand eller er medlem af en flybesætning, og ulykken finder sted under en rejse, eller sygdommen konstateres under en rejse**, har enten retten på det første sted på nationalt område, som skibet eller flyet når frem til, eller retten på det sted, hvor skibet eller flyet er registreret, kompetence (artikel 15 i retsplejeloven for arbejdsretlige sager).

Ved kollektiv afskedigelse skal de foreløbige suspensionsforanstaltninger og indsigelser indbringes for retten på det sted, hvor arbejdspladsen er beliggende. Hvis afskedigelsen berører arbejdstagere, der er beskæftiget på forskellige arbejdssteder, er det retten på det sted, hvor der afskediges flest arbejdstagere, som har kompetence (artikel 16 i retsplejeloven for arbejdsretlige sager).

Insolvens

For så vidt angår insolvensbehandling er den kompetente ret retten på det sted, hvor skyldner har hjemsted eller bopæl, eller retten på det sted, hvor arveladeren havde bopæl på dødstidspunktet.

Retten på det sted, hvor skyldnerens hovedinteresser befinder sig, er ligeledes kompetent. Herved forstås det sted, hvor denne normalt forvalter sådanne interesser, og som er anerkendt som sådan af tredjemand, jf. artikel 7 i lov om konkurs og rekonstruktion af virksomheder (*Código de Insolvência e Recuperação de Empresas*).

Begæringen om offentliggørelse og den offentlige registrering af en udenlandsk afgørelse om at indlede en sag som omhandlet i artikel 21 og 22 i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 skal indgives til den portugisiske ret på det sted, hvor skyldner har hjemsted. Hvis skyldner ikke har et forretningssted i Portugal, skal der indgives en begæring til den handelsretlige afdeling i Lissabon, hvis konkursboet involverer en virksomhed. Hvis ikke konkursboet involverer en virksomhed, er det den civile retlige afdeling i Lissabon, der er kompetent.

Ovennævnte kompetenceregler finder anvendelse på **anerkendelsen af konkursdekreter i en udenlandsk sag** (artikel 288 i lov om konkurs og rekonstruktion af virksomheder).

Bodeling

Kompetence i bodelingssager behandles i faktabladet om arv.

Underholdsbidrag til voksne og mindreårige samt regulering af forældremyndighed

Oplysninger om kompetence i anerkendelsessøgsmål vedrørende underholdsbidrag til voksne og mindreårige, ved fuldbyrdelse heraf og i sager vedrørende regulering af forældremyndighed findes i faktabladet om arv.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Ja, inden for visse grænser.

På nationalt plan kan parterne via ekspresordningen aftale at tilsidesætte reglerne om stedlig kompetence. Dette kaldes **væmøtøftsafalter** (artikel 95 i retsplejeloven).

Sådanne aftaler kan ikke indgås i tilfælde, hvor retten af egen drift erklærer, at den ikke har stedlig kompetence. Dette sker f.eks., når kompetencen afhænger af den faste ejendoms beliggenhed eller af, hvor forpligtelsen skal opfyldes, eller når sagen involverer foreløbige eller forberedende foranstaltninger. Det gælder også i sager, hvor dommere eller visse af deres slægtninge er parter, visse fuldbyrdelsessager, der skal lægges sammen med andre sager, og sager, hvor der ikke er indgivet en stævning til sagsøgte. I disse tilfælde kan den stedlige kompetence ikke fraviges ved aftale.

Kompetenceregler med hensyn til genstanden, hierarkiet og sagens værdi kan aldrig tilsidesættes efter parternes ønske.

Kompetence på grundlag af en aftale er, hvis aftalen er gyldig, lige så bindende som kompetence ifølge loven. En sådan aftale skal være fastsat i en kontrakt, som er kilde til forpligtelsen. Den skal under alle omstændigheder være skriftlig og angive de spørgsmål, den vedrører, samt kriteriet for fastlæggelse af den kompetente ret.

Internationalt kan parterne aftale, hvilken ret der er kompetent til at behandle en bestemt sag eller de sager, der måtte opstå som følge af et bestemt retsforhold, forudsat at det pågældende retsforhold har forbindelse til mere end ét retssystem. Der er tale om **privatretlige væmøtøftsafalter** (artikel 94 i retsplejeloven).

En sådan aftale kan omfatte tildeling af enekompetence til en bestemt ret eller udpegelse af et alternativ til de portugisiske domstole, hvis denne mulighed foreligger. I tvivlstilfælde formodes der at være tale om enekompetence.

Valget af værneting er kun gyldigt, når følgende betingelser er opfyldt:

Twisten vedrører tilgængelige rettigheder.

Værnetinget er godkendt efter den udpegede rets lovgivning.

Valget er begrundet i en interesse, der er vigtig for begge parter eller for den ene af dem, forudsat at interessen ikke er til væsentlig ulempe for den anden part.

Twisten vedrører ikke et anliggende, som udelukkende kan behandles af portugisiske domstole.

Valget af værneting er resultatet af en skriftlig aftale eller en aftale, der er bekræftet skriftligt, som udtrykkeligt angiver den valgte kompetente ret.

Som en skriftlig aftale betragtes – både i tilfælde af aftalt kompetence (indenlandsk) og i tilfælde af private værnetingsaftaler (internationalt) – ethvert dokument, der er underskrevet af parterne, eller korrespondance, telexer, telegrammer eller andre former for kommunikation, som efterlader skriftligt bevis, hvad enten disse instrumenter rent faktisk indeholder aftalen eller indeholder en bestemmelse, hvori der henvises til et andet dokument, der indeholder aftalen.

Inden for arbejdsretten er aftaler eller bestemmelser vedrørende udelukkelse af stedlig kompetence ugyldige efter loven (artikel 19 i retsplejeloven for arbejdsretlige sager).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Som allerede nævnt er de særlige domstole i første instans i Portugal de centrale afdelinger (juízos centrais) i hver distriktsret (tribunal de comarca), de lokale civilretlige afdelinger (juízos locais cíveis) og domstolene med bredere kompetence.

De enkelte domstoles kompetence for så vidt angår sagens genstand vil blive omtalt nedenfor for at vise, hvor man skal henvende sig afhængigt af sagens genstand. Som forklaret ovenfor indledes sagen som hovedregel ved en ret i første instans og henvises kun til højere retsinstanser i tilfælde af appel.

Civilretlige afdelinger (artikel 117 i lov nr. 62/2013).

almindelige civilretlige anerkendelsessøgsmål om et beløb på over 50 000 EUR

fuldbyrdelsessager af civilretlig karakter om et beløb på over 50 000 EUR i retskredse, der ikke er omfattet af en anden afdeling eller ret

sager om foreløbige foranstaltninger svarende til de foranstaltninger, der hører under deres kompetence

sager, fuldbyrdelse og foreløbige foranstaltninger, der ville henhøre under handelsafdelingens kompetence, i de retskredse, hvor der ikke findes en sådan handelsafdeling

sager ved lokale afdelinger, hvor værdien er blevet ændret til et beløb på 50 001 EUR eller derover

sager om omsorg og beskyttelse uden for de områder, der henhører under familie- og ungdomsafdelingernes kompetence

almindelige anerkendelsessøgsmål af en værdi på 50 001 EUR eller derover, som henhører under sørettens kompetence, for så vidt angår sagens genstand, i de retskredse, der ikke er omfattet af sørettens stedlige kompetence.

Centrale familie- og ungdomsafdelinger

(Personers civilstand og familieretlige spørgsmål) (artikel 122 i lov nr. 62/2013):

retssager, der ikke har karakter af tvistemål, mellem ægtefæller

retssager, der ikke har karakter af tvistemål, mellem samlevende

sager vedrørende separation og skilsmisse samt bodeling

sager med påstand om, at der ikke foreligger ægteskab, eller om annullering af ægteskab

sager om fastslåelse af god tro hos en ægtefælle i tilfælde af et formodet ægteskab, der erklæres ugyldigt eller annulleres

sager om underholdsbidrag mellem tidligere ægtefæller

andre sager vedrørende personers civilstand og familieretlige spørgsmål

handling, der henhører under domstolens kompetence i tilfælde af bodelingssager, der er indledt som følge af separation, skilsmisse, bodeling, erklæring om, at der ikke foreligger ægteskab, eller om annullering af ægteskab, samt særlige tilfælde, der indebærer bodeling, på hvilke reglerne for sådanne sager finder anvendelse.

(Mindreårige og voksne børn) (artikel 123 i lov nr. 62/2013).

etablering af værgemål og forvaltning af aktiver

udpegelse af den person, der varetager mindreåriges retshandler, samt af en værge, som kan repræsentere mindreårige, der er underlagt

forældremyndighed, udenretsligt

udstedelse af adoptionsbevillinger

afgørelser om forældremyndighed og behandling af sager om forældremyndighed

fastsættelse af underholdsbidrag til mindreårige og voksne eller myndiggjorte børn i tilfælde, hvor en ret har fastsat underholdsbidrag, da de var mindreårige

forberedelse og behandling af fuldbyrdelsessager vedrørende underholdsbidrag

afgørelse om anbringelse af mindreårige

fastlæggelse af foranstaltninger om overdragelse af en mindreårig til en udvalgt person eller til en institution med henblik på fremtidig adoption

fastlæggelse af et civilretligt forhold (*apadrinhamento civil*) og ophævelse af sådanne afgørelser

bemyndigelse af mindreåriges retlige repræsentant til at træffe visse foranstaltninger, validering af sådanne foranstaltninger truffet uden tilladelse og

fastlæggelse af ordninger for accept af gaver

afgørelser om forældres forpligtelser i forhold til mindreårige børn

anordning af hel eller delvis ophævelse af forældremyndigheden eller begrænsninger for udøvelsen heraf

fastlæggelse af moderskab og faderskab af egen drift og undersøgelse og behandling af indsigelser og sager om fastlæggelse af moderskab og faderskab

udstedelse af afgørelser om en mindreårigs navn og efternavn i tilfælde af uenighed mellem forældrene

i tilfælde af værgemål eller formueforvaltning fastsættelse af vederlag til værge eller kurator, behandling af dispensation, fritagelse eller fjernelse af en værge,

kurator eller et medlem af familierådet, vurdering af økonomiske forhold, godkendelse af, at fast ejendom behæftes med pant, og fastsættelse af forhøjelse

eller udskiftning af sikkerhedsstillelse og udpegelse af en særlig udenretslig repræsentant for den mindreårige

udpegelse af en særlig repræsentant for den mindreårige i værgemålssager

ændring, ophævelse eller revurdering af en adoption, vurdering af adoptantens økonomiske forhold og fastsættelse af størrelsen af underholdsbidrag til

adoptivbarnet

afsigelse af kendelser om forhøjelse eller ændring af sikkerhedsstillelse for mindreårige børn

vurdering af forældres økonomiske forhold

behandling af andre spørgsmål i de sager, der er omhandlet i ovenstående afsnit

fornyset vurdering af afgørelser fra andre instanser i tilfælde, hvor lovgivningen forbeholder sådanne instanser nogle af de beføjelser, der er nævnt i de foregående seks punkter.

(*Værgemål*) (artikel 124 i lov nr. 62/2013):

forberedelse, vurdering og afgørelse af sager om omsorg og beskyttelse

anvendelse af omsorgs- og beskyttelsesforanstaltninger og overvågning af gennemførelsen heraf, når et barn eller en ung befinder sig i en udsat situation, og udvalget til beskyttelse af børns rettigheder ikke har mulighed for at gribe ind

gennemførelse af retslige foranstaltninger i forbindelse med undersøgelsen af uddannelsesværgemål

vurdering af handlinger, der ved lov betegnes som lovovertrædelser, og som udøves af mindreårige mellem 12 og 16 år, med henblik på anvendelse af en værgemålsordning

gennemførelse og revision af værgemålsforanstaltninger

erklæring om ophævelse eller annullering af værgemålsforanstaltninger

behandling af klager over afgørelser om anvendelse af disciplinære foranstaltninger over for mindreårige, som har været genstand for en frihedsberøvende foranstaltning.

Bemærk:

Centrale familie- og ungdomsafdelingens kompetence for så vidt angår spørgsmål vedrørende uddannelsesværgemål og beskyttelse ophører, hvis en straf, som indebærer frihedsberøvelse, og som ikke suspenderes, anvendes i en straffesag vedrørende en lovovertrædelse begået af en mindreårig på mellem 16 og 18 år, eller hvis den mindreårig fylder 18 år før datoen for afgørelsen i første instans.

Centrale arbejdsretlige afdelinger

(*Civilretlige krav*) (artikel 126 i lov nr. 62/2013):

sager om ophævelse eller fortolkning af overenskomster, der ikke er af administrativ karakter

sager vedrørende underordnede ansættelsesforhold og forhold etableret med henblik på indgåelse af ansættelseskontrakter

sager vedrørende arbejdsulykker og erhvervssygdomme

sager vedrørende sygepleje eller hospitalsbehandling, lægemidler til klinisk behandling, proteser og ortopædisk udstyr eller andre tjenester eller ydelser, der er leveret til eller betalt for ofre for arbejdsulykker eller erhvervssygdomme

sager vedrørende ophævelse af retsakter eller kontrakter indgået af fysiske og juridiske personer med rets- og handleevne med henblik på at unddrage sig forpligtelser, der følger af fagforeningsrelaterede eller arbejdsretlige bestemmelser

sager vedrørende kontrakter, der efter loven kan sidestilles med ansættelseskontrakter

sager vedrørende lærlinge- og uddannelseskontrakter

tvister mellem ansatte på samme arbejdsplads, for så vidt angår rettigheder og forpligtelser, som følger af de opgaver, de udfører i fællesskab inden for rammerne af deres arbejdsrelationer, eller som følger af ulovligheder begået af en af dem under arbejdet eller på grund af arbejdet. Straffedomstolene har i den henseende kompetence til at behandle sager omfattende både civilretligt og strafferetligt ansvar

sager mellem socialsikrings- eller familieydelsesinstitutioner og ydelsesmodtagere vedrørende begge parterets rettigheder, beføjelser og forpligtelser i overensstemmelse med lovgivning, administrative eller vedtægtsmæssige bestemmelser, uden at dette i øvrigt berører kompetencen hos de domstole, der behandler forvaltnings- og skattespørgsmål

sager mellem fagforeninger og deres medlemmer eller andre personer, de repræsenterer, eller som berøres af fagforeningernes beslutninger, for så vidt angår parternes rettigheder, beføjelser og forpligtelser i overensstemmelse med lovgivning, administrative eller vedtægtsmæssige bestemmelser

sager vedrørende afvikling og deling af socialsikringsinstitutioners eller fagforeningers aktiver, medmindre andet er fastsat ved lov

sager mellem socialsikringsinstitutioner eller fagforeninger, hvad angår eksistensen, rækkevidden eller arten af deres beføjelser eller forpligtelser i overensstemmelse med lovgivning, administrative eller vedtægtsmæssige bestemmelser, når dette berører en af parterne

fuldbyrdelse af egne retsafgørelser eller andre fuldbyrdesgrundlag, uden at dette i øvrigt berører andre domstoles kompetence

tvister mellem parterne i et ansættelsesforhold eller mellem en sådan part og tredjemand, for så vidt angår forhold, der vedrører arbejdsforholdet, og forudsat at søgsmålet knytter sig til en anden sag, for hvilken arbejdsretten har direkte kompetence

modkrav med forbindelse til den i det foregående punkt nævnte tvist, undtagen i tilfælde af erstatning, hvor der ikke kræves en sådan forbindelse

civilretlige sager vedrørende strejker

sager mellem personaleudvalg og dertil knyttede koordinerende udvalg, virksomheden eller virksomhedens ansatte

alle sager vedrørende kontrol af lovligheden af stiftelsesdokumenter og vedtægter (herunder ændringer heraf) samt af driften og lukningen af fagforeninger, arbejdsgiverforeninger og personaleudvalg

andre sager efter loven.

(*Administrative forseelser*)

behandling af appelsager om administrative myndigheders afgørelser i sager om administrative forseelser vedrørende arbejds- og socialsikringsanliggender.

Handelsretlige afdelinger (artikel 128 i lov nr. 62/2013):

insolvensbehandling og særlige sager vedrørende virksomheders genopretning

anerkendelsessøgsmål vedrørende selskabsvedtægters manglende eksistens, ugyldighed eller ophævelse

søgsmål om udøvelse af rettigheder i virksomheder

søgsmål om suspension eller ophævelse af generalforsamlingsvedtagelser

søgsmål om opløsning af selskaber

søgsmål om opløsning af et europæisk aktieselskab

søgsmål om opløsning af holdingselskaber

Sager som omhandlet i loven om selskabsregistret

søgsmål om opløsning af et kreditinstitut eller et finansielt selskab

relaterede spørgsmål og fuldbyrdelse af afgørelser i de søgsmål og sager, der er nævnt i de foregående punkter

klager over afgørelser truffet af selskabsregistermyndigheden

klager over afgørelser truffet af myndigheden inden for rammerne af administrative procedurer til opløsning og afvikling af erhvervsvirksomheder.

Fuldbyrdelsesafdelinger (artikel 129 i lov nr. 62/2013):

civilretlige fuldbyrdelsessager med undtagelse af sager, der er henvist til retten i første instans i sager om intellektuel ejendomsret, retten i første instans i

sager om konkurrence, regulering og tilsyn, søretten, de centrale familie- og ungdomsafdelinger, de centrale arbejdsretlige afdelinger og de centrale

handelsafdelinger, samt sager om fuldbyrdelse af domme afsagt af en strafferetlig afdeling, som efter strafferetsplejeloven ikke kan behandles i en afdeling for civilretlige sager.

DOMSTOLE MED BREDERE KOMPETENCE

Retten i første instans i sager om intellektuel ejendomsret (artikel 111 i lov nr. 62/2013):

søgsmål om ophavsret og beslægtede rettigheder

søgsmål om industriel ejendomsret

søgsmål om ugyldighed og annullering som omhandlet i loven om industriel ejendomsret

klager over afgørelser truffet af det nationale institut for industriel ejendomsret (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*), som tildeler eller afviser industrielle ejendomsrettigheder, eller som vedrører overførsler, licenser eller forældelse, eller som vedrører handlinger, der påvirker, ændrer eller annullerer industrielle ejendomsrettigheder

klager over og prøvelse af afgørelser – eller enhver anden foranstaltning, som kan anfægtes ved retten – truffet af det nationale institut for industriel ejendomsret i forbindelse med sager vedrørende administrative forseelser

anerkendelsessøgsmål, hvor sagerne vedrører internetdomænenavne

klager over afgørelser truffet af den nationale instans for beregningsvidenskab (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) – som er den instans, der er ansvarlig for registreringen af .pt-domænenavne – som registrerer, afviser registreringen af eller fjerner .pt-domænenavne

søgsmål om firmategning eller selskabsnavne

klager over afgørelser truffet af instituttet for registrering og notarforretninger (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) om godkendelse af firmategning og selskabsnavne ifølge bestemmelserne for det nationale register over juridiske personer (*Registo Nacional de Pessoas Colectivas*)

søgsmål om illoyal konkurrence for så vidt angår industriel ejendomsret

foranstaltninger med henblik på opnåelse og bevarelse af bevismateriale og tilvejebringelse af oplysninger, når det er nødvendigt for beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og ophavsret

relaterede spørgsmål og fuldbyrdelse af afgørelser i de søgsmål og klagesager, der er nævnt i de foregående punkter.

Retten i første instans i sager om konkurrence, regulering og tilsyn (artikel 112 i lov nr. 62/2013):

behandling af klager over og prøvelse og fuldbyrdelse af afgørelser, kendelser og andre foranstaltninger i sager om administrative forseelser, som kan anfægtes ved retten:

udstedt af konkurrencemyndigheden (*Autoridade da Concorrência*)

udstedt af den nationale kommunikationsmyndighed (*Autoridade nacional de comunicações*)

udstedt af den portugisiske centralbank

udstedt af værdipapirtilsynsmyndigheden (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*)

udstedt af medietilsynsmyndigheden (*Entidade Reguladora para a Comunicação Social*)

udstedt af det portugisiske forsikringsinstitut (*Instituto de seguros de Portugal*)

udstedt af andre uafhængige administrative organer med regulerings- og tilsynsfunktioner

behandling af klager over og prøvelse og fuldbyrdelse af:

afgørelser truffet af konkurrencemyndigheden i administrative procedurer som omhandlet i konkurrencereglerne

ministerielle afgørelser, hvorved der undtagelsesvis gives tilladelse til en fusion mellem selskaber, der er forbudt ved en afgørelse truffet af konkurrencemyndigheden

andre afgørelser truffet af konkurrencemyndigheden, som kan påklages i overensstemmelse med konkurrencereglerne

relaterede spørgsmål og fuldbyrdelse af afgørelser i alle klagesager, søgsmål og prøvelsessager, der er nævnt i de foregående punkter.

Søretten (Artikel 113 i lov nr. 62/2013):

erstatning for skader forårsaget af eller mod skibe, både eller andre flydende fartøjer eller opstået som følge af deres anvendelse i søfart i generel lovmæssig forstand

sager om kontrakter om bygning, reparation og køb og salg af skibe, både eller andre flydende fartøjer, når sådanne er bestemt til søfartsbrug

sager om kontrakter om søtransport eller kombineret eller multimodal transport

sager om kontrakter om flod- og kanaltransport inden for rammerne af sørettens kompetence vedrørende indre vandveje og floder og kanalers lejer og bredder som fastsat ved lov

sager om kontrakter om søfartsbrug af skibe, både eller andre flydende fartøjer, især befragtnings- og leasingaftaler

sager om kontrakter om forsikring af skibe, både og andre flydende fartøjer bestemt til søfartsbrug og deres laster

sager om panterrettigheder og prioritetsforhold vedrørende skibe og både samt enhver form for tinglig sikkerhedsstillelse for flydende fartøjer og deres laster

særlige sager vedrørende skibe, både og andre flydende fartøjer og deres laster

sager om foreløbige foranstaltninger vedrørende skibe, både og andre flydende fartøjer, deres laster og brændstof og andre aktiver, der tilhører skibe, både og andre flydende fartøjer, samt om foreløbige foranstaltninger, hvorved havnemyndigheden kan tilbageholde de aktiver, der er omfattet af disse foranstaltninger

sager om almindeligt havari og særligt havari, herunder også beskadigelse af andre flydende fartøjer, der er bestemt til søfartsbrug

sager om hjælp og redningsaktioner til søs

sager om kontrakter om bugsering og lodsning

sager om fjernelse af skibsvrag

civilretligt ansvar for forurening af havet og andre vandveje under rettens kompetence

anvendelse, tab, fund eller tilegnelse af fiskeudstyr eller -net, herunder også til skaldyr, bløddyr og havplanter, ankre, udrustning, anordninger, forråd og andre genstande bestemt til sejlads eller fiskeri samt skader forårsaget af eller på samme

skader forårsaget af statsejet maritimt udstyr

ejendomsret til og besiddelse af vrag og andre genstande, der hidrører fra havet, eller vragrester på eller begravet i havbunden eller i de indre vandveje, såfremt sådanne er af interesse for søfarten

opbringelser

alle generelle spørgsmål vedrørende sø- og handelsretlige forskrifter

klager over afgørelser truffet af havnefogeden, som afsiges i maritime sager om administrative forseelser

relaterede spørgsmål og fuldbyrdelse af afgørelser i de søgsmål og sager, der er nævnt i de foregående punkter

HØJERE DOMSTOLE

Appeldomstole (Tribunais da Relação)(artikel 67 i lov nr. 62/2013):

I anden instans omfatter appeldomstolene afdelinger for civilretlige sager, straffesager, sociale anliggender, familie- og ungdomsanliggender, handelsanliggender, intellektuel ejendomsret og konkurrence, regulering og tilsyn. Oprettelsen af afdelinger for sociale anliggender, familie- og ungdomsanliggender, handelsanliggender, intellektuel ejendomsret og konkurrence, regulering og tilsyn afhænger dog af tjenestens omfang og kompleksitet.

Højesteret (Supremo Tribunal de Justiça) (artikel 47 i lov nr. 62/2013)

I sidste instans har den øverste domstol særlige afdelinger for civilretlige sager, straffesager og sociale anliggender.

Gældende lovgivning

 Retsplejeloven

 Lov nr. 62/2013

 Retsplejeloven for arbejdsretlige sager

 Lov om konkurs og rekonstruktion af virksomheder

Bemærk!

Kontaktpunktet, domstolene og andre enheder og myndigheder er ikke bundet af oplysningerne i dette faktablad. Gældende lovgivning og senere ændringer heraf skal også konsulteres.

Sidste opdatering: 25/01/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Rumænien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Rumænien findes der ud over de almindelige domstole særlige afdelinger eller paneler for konfliktløsning inden for bestemte områder.

Ifølge bestemmelserne i lov nr. 304/2004 om domstolenes organisation består kassationsdomstolen (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) af fire afdelinger – den civile afdeling I, den civile afdeling II, den strafferetlige afdeling og afdelingen for forvaltnings- og skattesager. Derudover omfatter den et panel bestående af ni dommere og de fælles afdelinger, som har deres egne kompetenceområder. Appeldomstolene, de regionale domstole og domstolene i første instans har særlige afdelinger og paneler for henholdsvis civile sager, straffesager, sager, der involverer børn eller familieretlige spørgsmål, sager, der vedrører forvaltnings- eller skatteretlige tvister, samt sager, der vedrører arbejdsretlige konflikter og socialsikring, selskabsret, handelsregistret, insolvens og illoyal konkurrence og sager om maritime og flodrelaterede spørgsmål. Der kan efter behov oprettes særlige domstole, som behandler ovenstående sager.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Den almindelige procedure i civile sager er beskrevet i den civile retsplejelov. Dens bestemmelser finder også anvendelse på andre sager, så længe andet ikke er fastsat i den lovgivning, der regulerer disse.

Artikel 94-97 i den civile retsplejelov regulerer de civile domstoles saglige kompetence.

Domstolene i første instans behandler følgende sager, hvor sagens genstand (ikke) kan gøres op i penge:

sager, der i henhold til civillovbogen henhører under retten for forældremyndighed og familieretlige spørgsmål

sager om registrering i civilstandsregistret

sager vedrørende forvaltning af etageejendomme, lejligheder eller områder, der udelukkende ejes af forskellige personer, eller vedrørende retsforhold etableret mellem ejerforeninger og andre fysiske eller juridiske personer

udsættelser

sager vedrørende fælles mure eller grøfter, afstanden mellem bygninger eller beplantninger, færdsselsret, servitutter eller andre begrænsninger, der påvirker ejendomsrettighederne

sager vedrørende ændring eller markering af skel

sager om besiddelser

sager vedrørende forpligtelser til at udføre eller ikke udføre bestemte handlinger, der ikke kan gøres op i penge

bodelingssager uanset den omhandlede værdi

sager vedrørende en rets afsigelse af en dødsformodningsdom

arvesager uanset værdi

sager om ekstinktion uanset værdi

sager vedrørende ejendomsrettigheder, medmindre de ved lov er underlagt andre domstoles kompetence

andre pengesager på op til og med et beløb på 200 000 RON, uanset parternes status.

Domstolene i første instans behandler også appeller af afgørelser truffet af de kompetente offentlige myndigheder og andre kompetente organer. Derudover behandler de alle andre sager, som i henhold til loven er underlagt deres kompetence.

De regionale domstole behandler følgende sager:

Som domstole i første instans behandler de alle sager, som ifølge loven ikke henhører under andre domstoles kompetence.

Som appeldomstole behandler de appeller af domme afsagt af domstole i første instans.

Som prøvelsesdomstole behandler de klager vedrørende afgørelser truffet af domstole i første instans, som i henhold til loven ikke kan appelleres, samt i andre tilfælde, der udtrykkeligt er fastsat ved lov.

Derudover behandler de alle andre sager, som ifølge loven er underlagt deres kompetence.

Appeldomstolene behandler følgende sager:

Som domstole i første instans behandler de sager vedrørende forvaltningsretlige eller skatteretlige tvister.

Som appeldomstole behandler de appeller af domme afsagt af regionale domstole i første instans.

Som klageinstanser behandler de klager vedrørende afgørelser truffet af appeldomstole eller afgørelser truffet af domstole i første instans, som i henhold til loven ikke kan appelleres, samt i andre tilfælde, der udtrykkeligt er fastsat ved lov.

Derudover behandler de alle andre sager, som ifølge loven er underlagt deres kompetence.

Kassationsdomstolen behandler følgende sager:

appeller af domme afsagt af appeldomstole og andre domstolsafgørelser i sager, der er fastsat i loven

begæring om fornyet prøvelse af hensyn til retsplejen

begæring om en præjudiciel afgørelse af visse retlige spørgsmål

alle andre sager, som ifølge loven er underlagt dens kompetence.

2.1 Søndres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I det rumænske civile retssystem skelnes der mellem lavere og højere retsinstanser, hvor den saglige kompetence tilkommer de forskelligt rangerende domstole alt efter funktionelle (opgavetype) og formelle kriterier (værdi, sagens genstand eller tvistens art).

Den civile retsplejelov har medført ændringer i kompetencefordelingen, og de regionale domstole har nu fuld kompetence til at pådømme sagernes realitet i første instans. Domstolene i første instans har kompetence til at behandle småkrav og/eller mindre komplekse krav, som der er særdeles mange af i praksis. Appeldomstolene er primært kompetente til at behandle appelsager, mens kassationsdomstolen er den almindelige prøvelsesdomstol, som sikrer, at lovgivningen fortolkes og anvendes ensartet på nationalt plan.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Reglerne om stedlig kompetence i det rumænske civile retssystem er fastlagt i den civile retsplejelovs artikel 107 ff.

Almindeligvis indgives stævningen til retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl eller kontor.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Der findes særlige regler om stedlig kompetence:

Hvis sagsøgtes bopæl/kontor er ukendt, skal stævningen indgives til retten på det sted, hvor sagsøgte har opholdssted/repræsentationskontor, og, hvis dette er ukendt, til retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl/kontor/opholdssted/repræsentationskontor.

En privatretlig sag mod en juridisk person kan også anlægges ved retten på det sted, hvor en af den juridiske persons filialer uden status som juridisk person er beliggende.

En sag mod en forening, en virksomhed eller en anden enhed uden status som juridisk person kan anlægges ved den ret, som den person, der efter aftale med medlemmerne står for enhedens ledelse eller administration, er underlagt. Hvis ikke der findes en sådan person, kan sagen anlægges ved en ret, hvor et hvilket som helst af enhedens medlemmer har værneting.

Sager mod staten, de centrale eller lokale myndigheder og institutioner eller andre juridiske personer, som er underlagt offentlig ret, kan anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl/kontor, eller hvor sagsøgte har kontor.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Den rumænske civile retsplejelov indeholder bestemmelser om alternativ kompetence (jf. artikel 113-115). Følgende domstole har således også stedlig kompetence:

retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl (sager vedrørende konstatering af slægtskab)

retten på det sted, hvor den bidragssøgende har bopæl (underholdspligt)

retten på det sted, hvor den kontraktlige forpligtelse skal opfyldes ifølge aftalen

retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende (leje, tinglysning/ændring/rettelse)

retten på afgang-/ankomststedet (transportaftaler)

retten på det sted, hvor betalingen udføres (veksel, check, egenveksel eller andre værdipapirer)

retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl (erstatning for skade, som forbrugere har lidt i forbindelse med aftaler indgået med erhvervsdrivende)

retten på det sted, hvor den skadevoldende handling blev udført, eller hvor skaden opstod, i forbindelse med søgsmål vedrørende forpligtelser opstået som følge af en sådan handling.

Når sagsøgte regelmæssigt udøver erhvervsvirksomhed (landbrugs-, handels-, industri- eller tilsvarende virksomhed) uden for sin bopæl, kan søgsmålet også anlægges ved retten på det sted, hvor virksomheden udøves, i forbindelse med økonomiske forpligtelser, som opstår eller skal opfyldes på dette sted. I forsikringssager kan en erstatningssag også anlægges ved retten på det sted, hvor den forsikrede har bopæl eller kontor, hvor de forsikrede aktiver befinder sig, eller hvor den forsikrede risiko er realiseret.

En værnetingsaftale er ugyldig, hvis aftalen indgås, inden retten til erstatning er opstået, og i sager vedrørende den lovpligtige ansvarsforsikring kan den skadelidte tredjemand også anlægge sag direkte ved retten på det sted, hvor vedkommende har bopæl/kontor.

Retten på det sted, hvor en beskyttet person har bopæl/opholdssted, træffer afgørelse om, hvilken ret der har stedlig kompetence i forbindelse med sager om beskyttelse af fysiske personer, der i henhold til civillovbogen er underlagt retten for forældremyndighed og familieretlige spørgsmål. I forbindelse med begæringer om retten for forældremyndighed og familieretlige spørgsmåls godkendelse af en retshandel (vedrørende en ejendom) er retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende, også kompetent. I dette tilfælde udleverer den ret for forældremyndighed og familieretlige spørgsmål, der afsiger dommen, en kopi af dommen til retten for forældremyndighed og familieretlige spørgsmål på det sted, hvor den beskyttede person har bopæl/opholdssted.

En skilsmissebegæring skal indgives til retten på det sted, hvor ægtefællerne havde deres sidste fælles opholdssted. Hvis ikke ægtefællerne havde et fælles opholdssted, eller hvis ingen af dem længere bor i det pågældende område, der er underlagt førsteinstansrettens kompetence, er den kompetente ret retten i første instans på det sted, hvor sagsøgte har sit opholdssted. Hvis ikke sagsøgte bor i Rumænien, og de rumænske domstole har international kompetence, er den kompetente ret førsteinstansretten på det sted, hvor sagsøger har sit opholdssted. Såfremt hverken sagsøger eller sagsøgte bor i Rumænien, kan parterne aftale at indgive skilsmissebegæringen til en hvilken som helst førsteinstansret i Rumænien. Hvis ikke de indgår en sådan aftale, skal skilsmissebegæringen indgives til førsteinstansretten for det femte distrikt i Bukarest (jf. artikel 915 i den civile retsplejelov).

Sager vedrørende individuelle arbejdsretlige tvister skal anlægges ved den regionale domstol på det sted, hvor sagsøgers bopæl/arbejdsplads ligger (jf. artikel 269 i lov nr. 53/2003 (arbejdsloven)).

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Reglerne om stedlig enekompetence findes i artikel 117-121 i den civile retsplejelov, hvilket får følgende betydning:

Sager vedrørende rettigheder over fast ejendom kan kun anlægges ved retten på det sted, hvor ejendommen er beliggende. Såfremt ejendommen ligger inden for flere domstoles retskreds, skal søgsmålet anlægges ved retten på det sted, hvor sagsøgte har bopæl/opholdssted, hvis denne/dette ligger i en af disse retskredse. Ellers skal sagen anlægges ved en hvilken som helst ret i en af de retskredse, hvor ejendommen er beliggende. Bestemmelserne finder også anvendelse på krav om beskyttelse af ejendom, sager vedrørende markering af skel, sager vedrørende begrænsninger af retten til fast ejendom og bodelingssager, hvor det udelte fælleseje ikke stammer fra en arv.

I forbindelse med arv, indtil det udelte fælleseje er blevet delt, har retten på det sted, hvor afdøde havde sin sidste bopæl, enekompetence til at behandle sager vedrørende:

testamentariske dispositioners gyldighed eller fuldbyrdelse

arv, arveafgifter og afgifter i forbindelse med arvingernes eventuelle krav mod hinanden

krav fremsat af afdødes legatarer/kreditorer mod en eller flere af arvingerne/testamentets eksekutor.

I forbindelse med sager, der berører virksomheder, har retten på det sted, hvor virksomheden har sit hovedkontor, enekompetence, indtil sagen om virksomhedens afvikling/afmelding er afsluttet.

Retten på det sted, hvor skyldneren har kontor, har enekompetence til at behandle sager vedrørende insolvens eller akkordordninger.

Sager anlagt af en erhvervsdrivende mod en forbruger kan kun behandles af retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Sagens parter kan indgå en skriftlig aftale – eller inden for rammerne af en eksisterende tvist afgive en mundtlig erklæring til retten – om, at sager vedrørende aktiver og andre rettigheder, de måtte have, skal behandles af andre domstole end de stedligt kompetente domstole, medmindre disse har enekompetence. I tvister vedrørende beskyttelse af forbrugerrettigheder og andre ved lov fastlagte sager kan parterne først indgå en aftale om værneting, når retten til erstatning er opstået, idet en på forhånd indgået aftale vil blive erklæret ugyldig (jf. artikel 126 i den civile retsplejelov).

Underordnede, supplerende og afledte krav skal fremsættes for den ret, der er kompetent til at behandle den principale påstand, også selv om de henhører under en anden rets saglige eller stedlige kompetence, med undtagelse af sager vedrørende insolvens eller akkordordninger. Disse bestemmelser finder også anvendelse, når kompetencen til at behandle den principale påstand ved lov er tillagt en særlig afdeling eller et særligt panel. Hvis en ret har enekompetence i relation til en af parterne, får denne ret enekompetence i relation til alle sagens parter (jf. artikel 123 i den civile retsplejelov).

I henhold til artikel 124 i den civile retsplejelov skal den ret, der er kompetent til at pådømme den principale påstand, også pådømme modkrav og indsigelser, med undtagelse af sådanne, som er præjudicielle spørgsmål og er underlagt en anden rets enekompetence, mens formalitetsindsigelser skal behandles af den ret, de er rejst ved.

Indsigelser mod rettens kompetence kan rejses af parterne eller af dommeren på et hvilket som helst tidspunkt under sagen. Spørgsmål om manglende saglig eller stedlig kompetence vedrørende de almindelige retsprincipper skal rejses på det første retsmøde, som parterne er behørigt indkaldt til ved retten i første instans, mens spørgsmål om manglende kompetence vedrørende private forhold kun kan rejses af sagsøgtens advokat eller, hvis ikke det er obligatorisk at lade sig repræsentere, senest på det første retsmøde, som parterne er behørigt indkaldt til ved retten i første instans. Hvis ikke den manglende kompetence vedrører de almindelige retsprincipper, vil den part, der har anlagt sagen ved en ret, som ikke er kompetent, ikke kunne rejse indsigelse mod rettens kompetence (jf. artikel 130 i den nye civile retsplejelov).

For civile tvister af grænseoverskridende karakter vedrørende rettigheder, der er frit tilgængelige for parterne efter rumænsk lovgivning, gælder det, at hvis parterne har indgået en gyldig aftale om, at det er de rumænske domstole, der er kompetente til at pådømme den foreliggende eller eventuelle fremtidige tvister vedrørende disse rettigheder, er de rumænske domstole de eneste, der er kompetente til at behandle disse sager. Medmindre andet er fastsat ved lov, er den rumænske ret, ved hvilken sagsøgte er indstævnt, kompetent til at behandle sagen, hvis sagsøgte giver møde for retten og indgiver et svarskrift med hensyn til sagens realitet og samtidig undlader at rejse indsigelse mod rettens kompetence frem til undersøgelsesfasens afslutning ved retten i første instans. I de to ovennævnte tilfælde kan den rumænske ret afvise sagen, når det af alle sagens omstændigheder klart fremgår, at tvisten ikke har nogen særlig tilknytning til Rumænien (jf. artikel 1067 i den nye civile retsplejelov).

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Se svaret på spørgsmål 1, 2, 2.1., 2.2., 2.2.2.1. og 2.2.2.2.

Sidste opdatering: 24/04/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Slovenien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Slovenien har de lokale domstole (*okrajna sodišča*) og distriktsdomstolene (*okrožna sodišča*) kompetence til at behandle civile sager vedrørende erstatningskrav som domstol i første instans. De har kompetence til at træffe afgørelse i alle typiske civile sager og tvister (tilkendelse af erstatning, ejendomsretlige tvister, familieretlige tvister osv.). Kompetencefordelingen mellem lokale domstole og distriktsdomstole er omhandlet i det nedenstående.

Et særligt kendetegn ved distriktsdomstolene er, at det kun er disse domstole, der har kompetence til at behandle og træffe afgørelse i handelsretlige sager i første instans. Handelsretlige tvister er tvister, hvori alle parterne enten er en virksomhed, en institution (herunder offentlige institutioner), et kooperativ, staten eller en selvstyrende lokal myndighed. Handelsretlige tvister er også tvister vedrørende det juridiske forhold mellem enkeltmandsvirksomheder, hvor dette forhold vedrører disse virksomheders økonomiske aktivitet, og en virksomhed, en institution (herunder offentlige institutioner), et kooperativ, staten eller en selvstyrende lokal myndighed.

Ifølge loven er det arbejdsretterne (*delovna sodišča*) og socialretterne (*socialna sodišča*), som har kompetence til at behandle arbejdsretlige tvister, også selv om sagen måtte omhandle en civilretlig tvist. Arbejdsretlige tvister omhandler forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager, som udgør krænkelser af rettigheder og forpligtelser, der udspringer af disse arbejdsforhold. Arbejdsretter har kompetence til at træffe afgørelse i individuelle arbejdsretlige tvister (tvister, der opstår i forbindelse med arbejdsforhold, tvister vedrørende ejendomsrettigheder i tilknytning til arbejdsforhold), kollektive arbejdsretlige tvister (tvister, hvor en af parterne almindeligvis er en fagforening eller anden organiseret form for arbejdstagerrepræsentant), tvister vedrørende lovligheden af strejker og tvister vedrørende arbejdstageres ret til medarbejderdeltagelse i ledelsen af virksomheden), som knæsat i Sloveniens lovgivning. Socialretterne træffer afgørelse om rettigheder, der hidrører fra invalide- og pensionsforsikring, sundhedsforsikring og arbejdsløshedsforsikring, og om retten til familie- og socialydelser.

Da spørgsmålet om kompetence kun opstår, hvis en sag eller et krav er blevet rejst ved domstolene (inden en domstol behandler og træffer afgørelse i en sag, beslutter den først, om sagen henhører under dens kompetenceområde), anbefales det, at man indledningsvis rådfører sig med en advokat for at undgå unødigt forsinkelse. En domstol skal til enhver tid og i enhver procedure tage højde for spørgsmålet om kompetence og sikre, at intet andet organ har kompetence til at behandle den pågældende sag (f.eks. et forvaltningsorgan). Hvis domstolen konkluderer, at det faktisk er tilfældet, skal sagen afvises, og dette medfører unødvendigt tidsspilde og øgede omkostninger for den pågældende part.

Der kan ligeledes findes oplysninger om domstolenes struktur, beliggenhed og kompetence på det officielle websted for Sloveniens højesteret (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Der kan anlægges retssag ved enhver domstol i Slovenien, men fælles for alle sagsøgere er det, at de skal være opmærksomme på den materielle kompetence (hvilken domstol har kompetence med hensyn til sagens indhold) og stedlige kompetence. Grundlæggende oplysninger, herunder adresserne på alle lokale domstole og distriktsdomstole i Slovenien, kan findes på webstedet for Sloveniens højesteret: <http://www.sodisce.si/>

I Slovenien er den materielle kompetence i første instans eller en domstols mulighed for at træffe afgørelse om en parts specifikke krav fordelt mellem lokale domstole og distriktsdomstole. Følgende to kriterier er af central betydning ved afgørelsen af, hvilken domstol der skal træffe afgørelse i en sag: søgsmålets værdi (tvistens genstand) og retsgrundlaget for det omtvistede forhold (tvistens indhold og genstand).

Hovedreglen er, at distriktsdomstolene træffer afgørelse i sager af større betydning, hvor genstanden for tvisten er af høj værdi, hvor tvisten er af væsentlig betydning for en parts liv, eller hvor det drejer sig om juridisk komplekse tvister, idet det i forbindelse med afgørelsen påhviler domstolene at anvende love, der omhandler komplekse og følsomme juridiske spørgsmål (som f.eks. skilsmisse, børnebidrag).

Højere domstole med generel kompetence (*višja sodišča*), hvoraf der er fire i Slovenien, træffer afgørelse i sager i anden instans. Det er ikke muligt at anlægge sag direkte ved en sådan domstol. Højere domstole træffer afgørelse i appelsager vedrørende afgørelser truffet af lokale domstole og distriktsdomstole, og de træffer ligeledes afgørelse i tvister vedrørende kompetencefordelingen mellem henholdsvis lokale domstole og distriktsdomstole i det område af landet, som de dækker.

Sloveniens højesteret har kompetence til at træffe afgørelse i appelsager vedrørende domme afsagt af højere domstole, herunder især afgørelser vedrørende revisioner og begæringer om lovlighedsbeskyttelse. Hvis der indgives begæring om ekstraordinære retsmidler, skal en interesseret part bistås af en advokat, og ifølge loven kan kun uddannede advokater træffe specifikke procedureskridt ved højesteret.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Som anført i det foregående punkt er kompetencen i første instans fordelt mellem de lokale domstole og distriktsdomstolene, men disse to typer domstole er imidlertid ikke decideret hierarkisk placeret i forhold til hinanden. Domstolenes kompetence er lovfæstet, men det forholder sig generelt således, at distriktsdomstolene generelt behandler mere retligt og faktisk komplekse sager.

Det er fastsat i den civile retsplejelov (*Zakon o pravdnem postopku, ZPP*), at lokale domstole, som der er i alt 44 af i Slovenien, har kompetence til at træffe afgørelse i følgende sager:

ejendomsretlige krav med en værdi på ikke over 20 000 EUR

tvister vedrørende krænkelse af ejendomsret

tvister vedrørende servitutter og behæftelse

tvister vedrørende lejeforhold.

Lokale domstole behandler ligeledes retshjælpssager, som ingen anden domstol har lovhjemlet kompetence til at behandle, samt andre sager ifølge loven.

Distriktsdomstole, hvoraf der er 11 i Slovenien, har kompetence til at træffe afgørelse i følgende sager:

ejendomsretlige krav med en værdi på over 20 000 EUR

tvister med henblik på at fastslå faderskab eller moderskab

ægteskabelige tvister

tvister vedrørende lovbestemte underholdsforpligtelser

tvister vedrørende beskyttelse og opfostring af børn

tvister vedrørende børns kontakt til deres forældre og andre personer, når disse sager afgøres i forening med tvister vedrørende beskyttelse og opfostring af børn

ophavsretlige tvister og tvister vedrørende beskyttelse eller brug af opfindelser eller varemærker eller retten til at anvende et handelsnavn og tvister vedrørende konkurrencebeskyttelsesbestemmelser

handelsretlige tvister

tvister, der udspringer af konkursprocedurer.

Behandlingen af sager om intellektuel ejendomsret i første instans hører udelukkende under distriktsdomstolen i Ljubljanas stedlige kompetence.

Distriktsdomstolene har ligeledes kompetence til at behandle begæringer om international retshjælp og om retshjælp i retssager med henblik på anerkendelse af udenlandske domme og behandler ligeledes sager i overensstemmelse med loven.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

I princippet kan der anlægges sag ved enhver af de førnævnte domstole i første instans i Slovenien. Den domstol, som en part anlægges sag ved, skal træffe afgørelse om sin kompetence til at behandle sagen, inden behandlingen af sagen indledes. Hvis domstolen konkluderer, at den ikke har stedlig kompetence i en specifik sag, kan den fastslå, at den ikke har kompetence, og henvise sagen til en anden domstol, og selv om det er muligt, at den kun gør dette, hvis modparten henleder opmærksomheden på den manglende kompetence, påhviler det domstolen at henvise sagen, hvis en anden domstol har stedlig enekompetence til at træffe afgørelse i sagen. Uanset denne forpligtelse finder nogle generelle bestemmelser anvendelse med henblik på at fastslå den stedlige kompetence for domstole, der tages i betragtning, for at sikre at omkostningerne bliver holdt nede.

Den civile retsplejelov indeholder en bestemmelse om generel og specifik stedlig kompetence. Der træffes afgørelse om denne kompetence i overensstemmelse med til tvistens genstand og sagens parter. Der er anført nærmere oplysninger herom i nedenstående punkter.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

I ovennævnte bestemmelse fastslås det, at retssager mod fysiske eller juridiske personer anlægges ved den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren har permanent bopæl, eller hvor den juridiske person har registreret hjemsted. Hvis det drejer sig om en sag mod en udenlandsk fysisk eller juridisk person, er domstolen med generel stedlig kompetence den domstol, der dækker det område i Slovenien, hvor den fysiske person har bopæl, eller hvor den juridiske persons filial er beliggende.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Efter den civile retsplejelov har sagens parter i visse tilfælde mulighed for at anlægge sag ved en anden domstol end domstolen med generel stedlig kompetence i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelse. I nærmere angivne sager (med hensyn til tvistens genstand eller indhold) kan en part i sagen kun anlægge sag ved den domstol, der har enekompetence til at træffe afgørelse i den pågældende sag, og i disse tilfælde tales der om stedlig enekompetence.

Hvis en sagsøger anlægges sag ved en domstol, der ikke har stedlig kompetence, fastslås dette af domstolen, og sagen henvises til en anden domstol med den behørig kompetence, hvor sagen viderebehandles, som var den blevet indledt der.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Som tidligere nævnt er det i visse tilfælde muligt for to domstole at have stedlig kompetence samtidigt. I så fald kan en part i sagen vælge det værneting, som sagen skal anlægges ved (**selektivt værneting**).

Den civile retsplejelov indeholder en definition af denne form for værneting i artikel 49-65, og derfor er kun de væsentligste sager og de sager, der er mest relevante for sagens parter, beskrevet i det nedenstående.

I tvister vedrørende underholdsbidrag til ægtefæller er domstolen med generel stedlig kompetence ikke den eneste, der er kompetent, idet den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren (modtageren af underholdsbidraget) har sit permanente opholdssted, ligeledes har kompetence. Parterne i ægteskabelige tvister (skilsmissesager) har ligeledes mulighed for at vælge værneting. I disse tilfælde tilfalder kompetencen den domstol, der dækker det område, hvor ægtefællerne havde deres sidste fælles permanente bopæl. I tvister, hvor faderskab eller moderskab ønskes fastslået eller anfægtes, tilfalder kompetencen ligeledes den domstol, der dækker det område, hvor det barn, som efter slovensk lovgivning er berettiget til at anlægge sag, har permanent

eller midlertidig bopæl. Hvis en domstol i Slovenien har kompetence i sådanne tvister, dvs. fordi sagsøgeren har permanent bopæl i Slovenien, tilfalder den stedlige kompetence den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren har permanent bopæl. I tvister uden for kontrakt vedrørende erstatning (tvister af denne art omhandler oftest færdselsulykker) har både den domstol, der dækker det område, hvor den skadevoldende begivenhed indtraf (f.eks. det sted, hvor færdselsulykken skete), og den domstol, der dækker det område, hvor konsekvenserne af den skadevoldende begivenhed viste sig, kompetence ud over den domstol, der har generel stedlig kompetence. I tilfælde af at den skadevoldende begivenhed resulterer i dødsfald eller alvorlig legemsbeskadigelse, har den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren har permanent eller midlertidig bopæl, ligeledes kompetence. I tvister, der udspringer af kontraktforhold mellem parter, har den domstol, som dækker det område, hvor kontraktforholdet fuldbyrdes, ligeledes kompetence. Det samme gælder for tvister vedrørende veksler eller checks (betalingsstedets værneting).

Endvidere finder selektivt værneting også anvendelse i tvister vedrørende forbrugerkontraktforhold, hvor sagsøgeren er forbruger (en fysisk person). I sådanne tvister tilfalder kompetencen ikke blot domstolen med generel stedlig kompetence, men også domstolen i den retskreds, hvor forbrugeren har sin faste eller midlertidige bopæl. Såfremt sagsøgeren i en tvist vedrørende et forbrugerkontraktforhold er en virksomhed, tilfalder kompetencen domstolen i den retskreds, hvor forbrugeren har sin faste eller midlertidige bopæl. En anden stedlig kompetence kan kun finde anvendelse, hvis forbrugeren og virksomheden indgår en aftale, efter at tvisten er opstået, eller en aftale, som yderligere giver forbrugeren mulighed for at anlægge sag ved andre retter. I tvister vedrørende forsikringsforhold, hvor sagsøgte er et forsikringsselskab, tilfalder kompetencen ikke blot domstolen med generel kompetence og domstolen i den retskreds, hvor forsikringsselskabets filial har sit hjemsted, men også domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har sin faste eller midlertidige bopæl eller sit faste eller midlertidige hjemsted. I tvister vedrørende forsikringsforhold kan et forsikringsselskab kun indgive et krav ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte, som er forsikringstager, forsikret eller begunstiget i forhold til forsikringen har sin faste eller midlertidige bopæl eller sit faste eller midlertidige hjemsted. En anden stedlig kompetence kan kun finde anvendelse, hvis parterne i tvisten indgår en aftale, efter at tvisten er opstået, eller en aftale, som yderligere giver forsikringstageren eller den forsikrede eller begunstigede i forhold til forsikringen mulighed for at anlægge sag ved andre retter.

Andre tilfælde af selektivt værneting fremgår, som tidligere anført, af den civile retsplejelov.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

I specifikke sager er der ifølge loven fastlagt særlig stedlig kompetence, og en domstol er fastlagt som værende den eneste domstol med kompetence til at træffe afgørelse i en specifik sag. Dette kaldes **stedlig enekompetence** og finder anvendelse i følgende tilfælde:

i tvister, der vedrører rettigheder til fast ejendom, krænkelse af ejendomsret og udlejning og leasing af ejendom, er domstolen med stedlig enekompetence den domstol, der dækker det område, hvor ejendommen er beliggende

i tvister vedrørende reelle rettigheder til havfartøjer eller luftfartøjer (og tvister vedrørende leasing heraf) er domstolen med stedlig enekompetence den domstol, der dækker det område, hvor registret over havfartøjer eller luftfartøjer føres

i tvister, der opstår under eller som følge af retlige eller administrative håndhævelsesprocedurer, og tvister, der opstår under eller i forbindelse med konkursprocedurer, er domstol med stedlig enekompetence den domstol, der er beliggende i det område, hvor den domstol, som håndhævelses- eller konkursproceduren føres ved, er beliggende.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Slovensk lovgivning gør det muligt for parterne i en specifik sag at blive enige om en domstol i første instans' kompetence (**aftale om stedlig kompetence**). En aftale mellem parterne kan ændre den lovfæstede stedlige kompetence, selv om det skal understreges, at parterne ikke kan indgå en aftale om den **materielle kompetence**, som alene kan fastsættes i loven (se ovenstående forklaring).

Parterne kan aftale, at en domstol i første instans, som ellers ikke ville have stedlig kompetence, kan behandle deres sag. Den grundlæggende betingelse, som parterne skal opfylde, er at den domstol, som de på denne måde er nået til enighed om, har kompetence til at træffe afgørelse om indholdet af sagen, eller at den har materiel kompetence (se afsnittet om kompetencefordelingen mellem lokale domstole og distriktsdomstole). Det er heller ikke tilladt at indgå en aftale, hvis den stedlige enekompetence ifølge loven tilfalder en bestemt domstol (se ovennævnte punkt).

Enhver aftale mellem parterne skal indgås skriftligt og skal vedrøre en specifik eller fremtidig tvist, der vil eller kan opstå som følge af parternes specifikke retsforhold. Aftaledokumentet skal ledsage sagsøgerens stævning, der lægges til grund for sagsanlægget ved den pågældende domstol. Det er vigtigt at påpege, at der ikke kan indgås aftaler om stedlig kompetence under behandlingen af sagen, dvs. når der allerede er anlagt en sag ved en domstol, uden at en sådan aftale er blevet vedlagt.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Det slovenske retssystem omfatter ikke særlige domstole inden for det civil- og handelsretlige område (f.eks. særlige familieretter til afgørelse af ægteskabelige tvister eller tvister mellem forældre og børn), da alle civile sager behandles af lokale domstole eller distriktsdomstole eller af disse domstoles civil- eller handelsretlige afdelinger. Domstolene har formaliserede afdelinger (vedrørende civilret, familieret, handelsret, fuldbyrdelse, frivillig retspleje og stadfæstelse). Generelt træffer specialiserede dommere afgørelse i tvister under disse afdelinger og afsiger domme.

Der er kun oprettet særlige domstole vedrørende arbejds- og socialretlige tvister, hvis kompetenceområder og struktur er anført i de indledende bemærkninger.

Relevante links

- <http://www.sodisce.si/>
- <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>
- <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>
- <http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Sidste opdatering: 08/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Slovakiet

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I princippet er de almindelige domstole kompetente i civile sager i første instans, dvs. i de fleste tilfælde distriktsdomstolen (*okresný súd*) (artikel 12 i den civile retsplejelov om kontradiktorisk procedure (*Civilný sporový poriadok*, CSP)) og i ekstraordinære tilfælde den regionale domstol (*krajský súd*) (artikel 31 i CSP). I visse tilfælde er det nødvendigt at henvende sig til en særlig domstol (se svar på spørgsmål nr. 3).

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Saglig kompetence defineres normalt som tildelingen af kompetence til at pådømme sager i første instans til forskellige typer domstole. Det betyder i praksis, at det afgøres, om det er en distriktsdomstol eller en regional domstol, der skal pådømme en sag i første instans. Som udgangspunkt har distriktsdomstolene

kompetence til at behandle civile sager i første instans (artikel 12 i CSP). I visse ved lov fastlagte sager er det de regionale domstole, der træffer afgørelse i første instans (artikel 31 i CSP). Det grundlæggende kriterium for en rets kompetence er sagens art.

En retssag skal behandles ved en ret i første instans. Alle sager skal først behandles ved en ret i første instans. De forhold, der foreligger på tidspunktet for sagsanlægget, dvs. på den dag, hvor stævningen bliver indgivet til retten, er afgørende for fastlæggelsen af den saglige kompetence. Ændringer i disse forhold i løbet af sagen har ingen betydning for den allerede fastlagte saglige kompetence.

En rets saglige kompetence er en af de grundlæggende betingelser for, at retten kan udføre sit arbejde. En ret afgør, om denne betingelse er opfyldt i alle en retssags etaper og i alle instanser, så der ikke er grundlag for at rejse indsigelse mod rettens saglige kompetence. Hvis en ret finder, at den ikke har den fornødne saglige kompetence, har den pligt til at henvise sagen til en anden ret, som er sagligt kompetent. Retten underretter sagsøger herom. Hvis stævningen allerede er blevet forkyndt for sagsøgte, skal retten endvidere underrette denne part om, at sagen er blevet henvist til en sagligt kompetent ret. Tvister om saglig kompetence kan kun opstå mellem en distriktsdomstol og en regional domstol, da højesteret (*Najvyšší súd*) ikke er sagligt kompetent til at behandle sager i første instans. En tvist om saglig kompetence mellem en distriktsdomstol og en regional domstol afgøres af højesteret, som er den højere retsinstans for begge i forbindelse med fastlæggelse af kompetence.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I Slovakiets retssystem finder man et domstolssystem i tre niveauer: distriktsdomstole, regionale domstole og højesteret. Distriktsdomstolene har kompetence til at behandle civile sager i første instans (artikel 12 i CSP). De regionale domstole er kompetente i anden instans, hvilket betyder, at appeller af afgørelser truffet af distriktsdomstolene altid vil blive behandlet af de regionale domstole. Tvister, som udspringer af en abstrakt prøvelse i forbrugersager, er en undtagelse fra denne regel, idet det er de regionale domstole (den regionale domstol i Bratislava, den regionale domstol i Banská Bystrica eller den regionale domstol i Košice), der pådømmer sådanne sager inden for deres retskreds som ret i første instans (artikel 31 i CSP).

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Den stedlige kompetence er reguleret i den civile retsplejelov om kontradiktorisk procedure og den civile retsplejelov om ikkekontradiktorisk procedure (*Civilný mimosporový poriadok*, CMP). Bestemmelserne om stedlig kompetence afgør, hvilken ret i første instans, dvs. hvilken specifik ret blandt de domstole, der er stedligt kompetente, der skal behandle og pådømme en sag. I de gældende retsforskrifter sondres der mellem almindelig stedlig kompetence og særlig stedlig kompetence. Ved fastlæggelsen af en rets stedlige kompetence undersøges det først, om den har særlig stedlig kompetence. Er dette ikke tilfældet, er det den almindelige stedlige kompetence, der gælder. Den stedlige kompetence kan også være valgfri (alternativ/fakultativ kompetence) eller eksklusiv (enekompetence). Hvis den stedlige kompetence er valgfri, kan sagsøger vælge, om han vil anlægge sagen ved den almindelige domstol, hvor sagsøgte har værning, eller ved en anden ret, der fremgår af CSP. I forbindelse med stedlig enekompetence ligger det fast, i hvilke sager det er en anden ret end den almindelige domstol, hvor sagsøgte har værning, der er stedligt kompetent. Det betyder, at det er en bestemt ret, der er kompetent, uanset om det er en anden ret end den almindelige domstol, hvor sagsøgte har værning, og uanset om det normalt ville have været muligt at vælge en ret i den pågældende sag.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Kontradiktoriske sager

Ifølge bestemmelserne i CSP er den almindelige domstol, hvor sagsøgte har værning, altid stedligt kompetent, medmindre andet er fastsat (artikel 13 i CSP).

Den almindelige domstol, hvor en fysisk person har hjemting, er retten på det sted, hvor personen har fast bopæl (artikel 14 i CSP).

Den almindelige domstol, hvor en juridisk person har hjemting, er retten på det sted, hvor den juridiske person har hjemsted (artikel 15, stk. 1, i CSP). Den almindelige domstol, hvor en udenlandsk juridisk person har værning, er retten på det sted, hvor den udenlandske juridiske persons afdeling i Slovakiet ligger (artikel 15, stk. 2, i CSP).

Hvis ikke det er muligt at fastslå, ved hvilken almindelig domstol en person har hjemting, er den almindelige domstol retten på det sted, hvor den fysiske eller juridiske person havde sin sidste faste bopæl eller sit sidste hjemsted i Slovakiet. Er det stadig ikke muligt, er den kompetente ret retten på det sted, hvor personens aktiver befinder sig (artikel 16 i CSP).

Staten har hjemting ved retten på det sted, hvor det forhold, der ligger til grund for et krav, opstod (artikel 17 i CSP).

Ikkekontradiktoriske sager

I ikkekontradiktoriske sager (artikel 3 i CMP) er det en ved lov fastlagt ret, der er stedligt kompetent. Hvis ikke det er muligt at fastlægge den stedlige kompetence på denne måde, er det den almindelige domstol, hvor sagsøger har hjemting, der er stedligt kompetent.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Alternativ kompetence (en ret, der kan vælges) betegner sagsøgers ret til at vælge en ret, der er kompetent i henhold til artikel 19 i CSP, i stedet for den almindelige domstol, hvor sagsøgte har hjemting. Ud over den almindelige domstol, hvor sagsøgte har hjemting, er følgende domstole ligeledes kompetente:

- a) den ret, i hvis kreds sagsøgtes arbejdsplads ligger, jf. sagsøgtes ansættelseskontrakt
- b) retten på det sted, hvor et forhold, der gav anledning til et erstatningskrav, opstod
- c) retten på det sted, hvor en sagsøgt juridisk persons afdeling ligger, hvis tvisten vedrører den pågældende afdeling
- d) retten på det sted, hvor sagsøger, som er en forbruger, har fast bopæl, hvis tvisten er en forbrugertvist, eller hvis sagen vedrører en tvist om forbrugervoldgift
- e) retten på det sted, hvor sagsøger har fast bopæl eller hjemsted, eller, hvis der er tale om en udenlandsk juridisk person, retten på det sted, hvor sagsøger har sin organisatoriske enhed, hvis der er tale om en tvist vedrørende bekæmpelse af forskelsbehandling.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Enekompetence i **kontradiktoriske sager** betyder, at sagsøger er forpligtet til at vælge den ret, der er kompetent ifølge artikel 20 i CSP, i stedet for den almindelige domstol, hvor sagsøgte har hjemting. Det betyder, at den ret, der i nedenstående tilfælde er stedligt kompetent til at behandle tvister, er retten:

- a) på det sted, hvor den faste ejendom ligger, i en tvist om en tinglig rettighed over fast ejendom
- b) på det sted, hvor arvesagen verserer, i en tvist vedrørende en arvesag
- c) på det sted, hvor tvangsfuldbyrdelsessagen verserer, hvis tvisten er opstået som følge af sagens særlige art
- d) på det sted, hvor konkurs- eller gældssaneringsagen verserer, hvis tvisten er opstået som følge af sagens særlige art, med undtagelse af sager vedrørende opgørelse af ægtefællers udelelige formue
- e) på det sted, hvor voldgiftsstedet ligger, hvis sagen vedrører en tvist i forbindelse med en voldgiftssag, med undtagelse af voldgift i sager om forbrugeraftaler. Hvis voldgiftsstedet ligger uden for Slovakiet, er retten på det sted, hvor sagsøgte har fast bopæl, eller hvor sagsøgtes hjemsted eller organisatoriske enhed ligger, hvis der er tale om en udenlandsk juridisk person, kompetent til at behandle sagen. Hvis ikke sagsøgte har fast bopæl i Slovakiet, eller hvis ikke sagsøgtes hjemsted eller organisatoriske enhed ligger i Slovakiet, hvis der er tale om en udenlandsk juridisk person, er retten på det

sted, hvor sagsøger har fast bopæl, eller hvor sagsøgers hjemsted eller organisatoriske enhed ligger, hvis der er tale om en udenlandsk juridisk person, kompetent til at behandle sagen.

Enekompetence i **ikkekontradiktoriske sager** betyder, at følgende domstole er kompetente i stedet for de almindelige domstole:

I en sag om **et ægtepars skilsmisse** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor ægteparret havde sin sidste fælles bopælsadresse, under forudsætning af at mindst en af ægtefællerne stadig bor i den pågældende retskreds. Ellers er den stedligt kompetente ret den almindelige domstol, hvor den ægtefælle, der ikke har anlagt sagen, har hjemting. Hvis ikke det er muligt at fastlægge domstolskompetencen på denne måde, er det den almindelige domstol, hvor sagsøger har hjemting, der er kompetent (artikel 92 i CMP).

I en sag om **et ægteskabs ugyldighed** eller **omstødelse** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor ægteparret havde sin sidste fælles bopælsadresse, under forudsætning af at mindst en af ægtefællerne stadig bor i den pågældende retskreds. Ellers er den stedligt kompetente ret den almindelige domstol, hvor den ægtefælle, der ikke har anlagt sagen, har hjemting. Hvis ikke det er muligt at fastlægge domstolskompetencen på denne måde, er den kompetente ret den almindelige domstol, hvor en af ægtefællerne har hjemting (artikel 101 i CMP).

I sager vedrørende **retsbeskyttelse af mindreårige** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor den mindreårige har bopæl, som aftalt mellem forældrene eller på anden vis i henhold til loven ved sagens indledning (artikel 112, stk. 1, i CMP).

I sager om **adoption** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor barnet har bopæl, som aftalt mellem forældrene eller på anden vis i henhold til loven ved sagens indledning. Hvis ikke der er en sådan ret, er det retten på det sted, hvor barnet opholder sig, der er kompetent til at behandle sagen (artikel 136 i CMP).

I sager vedrørende en persons **evne til at optræde som part i en retssag** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor den pågældende har bopæl (artikel 232 i CMP).

I sager om, **hvorvidt det er tilladt at indlægge og tilbageholde en person på et hospital**, er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor hospitalet er beliggende (artikel 252 i CMP).

I sager om **udpegelse af en formueforvalter** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor den berørte fysiske person har bopæl. Hvis ikke der er en sådan ret, er det retten på det sted, hvor den fysiske person har sine aktiver (artikel 273 i CMP).

I sager vedrørende **dødsattester** er den stedligt kompetente ret den almindelige domstol, hvor den person, der er omfattet af dødsattesten, ville have hjemting (artikel 220 i CMP).

I sager vedrørende **arv** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor:

- a) testator havde fast bopæl på dødstidspunktet
- b) testators aktiver befinder sig, medmindre kompetencen kan fastlægges ifølge punkt a)
- c) testator døde, medmindre kompetencen kan fastlægges ifølge punkt a) eller b) (artikel 158 i CMP).

I efterfølgende arvesager er den stedligt kompetente ret den ret, der afsluttede arvesagen (artikel 159 i CMP).

Hvis en mindreårig arvings handling skal godkendes af en ret i forbindelse med en arvesag, er det den ret, der behandler arvesagen, som er kompetent til at godkende handlingen (artikel 160, stk. 1, i CMP).

I sager vedrørende **deponering hos en notar** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor den notar, der opbevarer pengene, genstandene eller værdipapirerne, har hjemsted (artikel 334 i CMP).

I sager vedrørende en **retsafgørelse om erstatning af et mistet værdipapir udstedt af en bank eller af en udenlandsk banks filial** er den stedligt kompetente ret retten på det sted, hvor banken eller den udenlandske banks filial har hjemsted. Ellers er det den almindelige domstol, hvor sagsøger har værneting, der er kompetent i sager vedrørende en retsafgørelse om erstatning af et dokument. Hvis ikke den almindelige domstol, hvor sagsøger har værneting, ligger i Slovakiet, er den kompetente ret retten på det sted, hvor betalingsstedet ligger (artikel 311 i CMP).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Nej.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De særlige domstoles kompetence fastlægges i artikel 22-33 i CMP. Der findes navnlig særlige domstole med kompetence i forbindelse med:

- a) sager om veksler og checks
- b) arbejdsretlige tvister
- c) sager om konkurs og gældssanering
- d) tvister vedrørende industriel ejendomsret
- e) tvister vedrørende illoyal konkurrence og tvister om ophavsret
- f) tvister, som udspringer af økonomisk konkurrence
- g) tvister vedrørende voldgiftssager
- h) tvister, som udspringer af børsaftaler
- i) tvister om fastslåelse af en aftales, koncessionskontrakts eller rammeaftales ugyldighed
- j) tvister, som udspringer af en abstrakt prøvelse i forbrugersager
- k) tvister vedrørende erstatning for nukleare skader
- l) sager vedrørende sikrende retsmidler i civile sager, i hvilke der er afsagt kendelse i andre EU-medlemsstater.

Sidste opdatering: 22/04/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Finland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Finland behandles civile søgsmål ved de almindelige domstole. De særlige domstole er generelt enten appelinstanser eller domstole, der behandler andre sager end dem, der anlægges af privatpersoner.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I Finland er de almindelige domstole i første instans i civile søgsmål distriktsdomstolene (*käräjäoikeus*). Appeldomstolene (*hovioikeus*) fungerer primært som appelinstanser.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

En sag anlægges som hovedregel ved den almindelige domstol i første instans i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl. Det gælder også i tilfælde, hvor sagsøgte er en juridisk person. Kun et meget lille antal sager anlægges andetsteds.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Dette er bl.a. muligt i følgende tilfælde:

Skilsmisssager og sager om samlivets ophør eller et ægteskabs gyldighed samt om bodeling under andre omstændigheder end en ægtefælles død kan indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor en af ægtefællerne har bopæl eller opholdssted.

Sager om en filials, afdelings, repræsentants eller en anden af en juridisk persons forretningssteders aktiviteter eller om en selvstændig erhvervsdrivendes forretningssteds aktiviteter, hvor den juridiske person eller selvstændige erhvervsdrivende er sagsøgt, kan også indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor det pågældende forretningssted ligger.

Et søgsmål anlagt af en forbruger mod en erhvervsdrivende på baggrund af forbrugerbeskyttelseslovgivningen kan også behandles af en domstol i første instans i den retskreds, hvor forbrugeren har bopæl eller opholdssted.

Retten for konkurrence- og forbrugersager (*markkinaoikeus*) fungerer som domstol i første instans for tvister, ansøgninger og klager vedrørende industrielle rettigheder og ophavsrettigheder.

Sager om arbejdskontrakter kan også indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor det arbejde, der er omfattet af kontrakten, normalt udføres. I sager, hvor arbejdet normalt ikke udføres inden for den samme retskreds, kan en arbejdstagers søgsmål mod sin arbejdsgiver også anlægges ved en domstol i første instans i den retskreds, hvor arbejdsgiveren har forretningssted.

Sager om erstatning uden for kontrakt kan også indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor den handling eller forsømmelse, der ligger til grund for søgsmålet, fandt sted, eller hvor det deraf følgende tab blev lidt. Ovennævnte søgsmål kan også anlægges ved en domstol i første instans i den retskreds, hvor sagsøger har bopæl eller opholdssted, hvis søgsmålet tager udgangspunkt i loven om motoransvarsforsikring (*liikennevakuutuslaki*), patientskadeloven (*potilasvahinkolaki*), produktansvarsloven (*tuotevastuulaki*), loven om miljøforsikring (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) eller jernbanetrafikloven (*raide-liikennevastuulaki*).

Sager om fast ejendom kan ligeledes anlægges ved en domstol i første instans i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende.

Sager om underholdspligt kan også indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor sagsøger eller den, der modtager underholdsbidrag, har opholdssted.

I internationale sager kan de kompetenceregler, der fastsættes i EU-forordninger eller internationale traktater, finde anvendelse.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Den kompetente ret er ikke altid retten i sagsøgtes retskreds. Eksempel:

Sager vedrørende fastslåelse af faderskab skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor moderen eller hendes barn har bopæl eller opholdssted. Sager vedrørende frasigelse af faderskab skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor barnet har opholdssted.

Sager vedrørende forældremyndighed og samværsret skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor barnet har opholdssted.

Sager vedrørende håndhævelse af afgørelser om forældremyndighed og samværsret skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor barnet eller modparten har opholdssted, eller hvor barnet eller modparten har midlertidig bopæl.

Sager vedrørende udpegelse af værger eller tilendebringelse af værgemål, begrænsning af den retslige handleevne eller ophævelse eller ændring af sådanne begrænsninger skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor den person, hvis retslige handleevne begrænses, har opholdssted.

Sager vedrørende bekræftelse af adoption skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor den pågældende adoptivforælder har bopæl eller opholdssted.

Sager vedrørende arv og bo skal indbringes for en domstol i første instans i den retskreds, hvor afdøde havde bopæl eller opholdssted.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

I civile søgsmål (men ikke i sager, der henhører under den frivillige retspleje) kan de interesserede parter på visse betingelser vælge en anden ret end den, der normalt ville have kompetence (domstol i første instans).

Den ret, som forbrugere, arbejdstagere og privatpersoner, som kræver eller modtager underholdsbidrag, har til at anlægge sager ved den ret, der fremgår af retsplejeloven (*oikeudenkäymiskaari*), kan ikke indskrænkes af kompetenceaftaler, med undtagelse af sager, hvor sådanne aftaler indgås, efter at tvisten opstod.

Kompetenceaftaler skal være skriftlige, og de kan være begrænset til en bestemt tvist eller gælde for alle de tvister, der måtte opstå i et bestemt retsforhold.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Retten for konkurrence- og forbrugersager fungerer som domstol i første instans for tvister, ansøgninger og klager vedrørende industrielle rettigheder og ophavsrettigheder. Ellers behandles tvistemål kun under helt særlige omstændigheder af særlige domstole i Finland.

Links

 [Finske domstole](#)

Sidste opdatering: 19/04/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Sverige

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Civilretlige tvister behandles normalt af en almindelig domstol. Sagen skal anlægges ved den kompetente byret (*tingsrätt*).

Der findes to specialretter, som behandler visse tvister af civilretlig karakter, *Arbetsdomstolen* og *Marknadsdomstolen*. Desuden er der visse byretter, som behandler særlige typer sager. Oplysninger om disse domstoles kompetenceområde findes under [spørgsmål 3 nedenfor](#).

Yderligere oplysninger om almindelige domstole findes [her](#) og om specialretter [her](#).

Visse civilretlige tvister behandles af organer, som ikke er egentlige domstole. Ved en forenklet procedure inden for rammerne af den summariske proces kan fogedretten (*kronofogdemyndigheten*) f.eks. pålægge en part at betale et beløb eller at træffe andre foranstaltninger. Fogedrettens afgørelse kan indbringes for byretten. Visse typer tvister i forbindelse med lejemål eller forpagtning behandles husleje- eller forpagtningsnævn (*hyresnämnder eller arrendenämnder*).

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Stort set alle civilretlige sager anlægges ved den laveste instans - *tingsrätten*.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Hovedreglen er, at sagen skal anlægges ved sagsøgtes hjemting. Fysiske personer har hjemting der, hvor han eller hun er tilmeldt folkeregistret (*folkbokförd*) . Skat (*Skatteverket*) kan oplyse, hvor en person er tilmeldt folkeregistret (tlf.: +46 (0)8 56 48 51 60). Juridiske personer har normalt hjemting der, hvor ledelsen har sit hovedsæde.

Det er muligt at anlægge sag ved en svensk domstol, selv om sagsøgte ikke bor i Sverige. Hvis sagsøgte ikke har hjemting noget sted, kan sagen anlægges på der, hvor den pågældende opholder sig, eller i visse tilfælde der, hvor personen sidst har haft hjemting eller opholdssted. I visse civilretlige tvister kan der anlægges sag i Sverige, selv om sagsøgte har værning i udlandet. Det afgørende for de svenske retters kompetence er, om vedkommende har fast ejendom i Sverige, eller om en aftale er blevet indgået i Sverige.

Når det drejer sig om internationale forhold, er det vigtigt at være opmærksom på, at de svenske bestemmelser om domstolenes kompetence kun kan anvendes, hvis sagen der underlagt svensk domsmyndighed. Dette er som regel tilfældet, hvis en svensk domstol er kompetent i henhold til de nationale bestemmelser om domstolskompetence. I denne sammenhæng bør der også tages hensyn til de internationale aftaler på området. For Sveriges vedkommende drejer det sig især om Bruxelles I-forordningen samt Bruxelleskonventionen og Luganokonventionen, som alle regulerer spørgsmålet om domstolenes kompetence i de tilfælde, hvor sagsøgte har værning i en af de stater, som er omfattet af forordningen eller konventionerne. Det fastsættes ligeledes særligt heri, at reglen om, at sager om pengekrav kan anlægges der, hvor sagsøgte har ejendom, ikke finder anvendelse på personer, som har værning i en medlemsstat eller i en kontraherende stat.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvomår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Der findes en række kompetenceregler, som medfører, at retssager kan anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting. Der findes desuden regler om konkurrerende kompetence i forskellige internationale aftaler, navnlig Bruxelles I-forordningen, Bruxelleskonventionen og Luganokonventionen.

Nedenfor findes de vigtigste svenske regler om konkurrerende kompetence:

Den skadelidte kan anlægge sagen der, hvor den skadegørende handling blev foretaget, eller hvor skaden skete. Denne bestemmelse finder i princippet ikke anvendelse ved misligholdelse af aftaler. Erstatningskrav, der udspringer af en strafbar handling, kan forfølges i forbindelse med straffesagen.

Forbrugere har mulighed for at stævne en erhvervsdrivende ved deres egen domstol i forbrugersager, der vedrører mindre beløb.

Sager vedrørende betalingsforpligtelser som følge af en aftale kan i visse tilfælde anlægges der, hvor aftalen blev indgået. Derimod er der ingen bestemmelser i svensk lovgivning, der tillægger domstolen på det sted, hvor aftalen skal opfyldes, kompetence.

Sager mod erhvervsdrivende om tvister, som er opstået i forbindelse med forretningsvirksomhed, kan i visse tilfælde anlægges på det sted, hvor forretningen er etableret.

Sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær med barnet anlægges normalt der, hvor barnet bor (se Forældremyndighed - Sverige).

Sager om børnebidrag anlægges normalt ved sagsøgtes hjemting, men spørgsmålet kan også behandles ved en anden domstol inden for rammerne af søgsmål om faderskab, ægteskab eller forældremyndighed (omsorg for barnet og barnets bopæl).

2.2.2.2 Hvomår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Svensk ret indeholder en række regler om enekompetence, som indebærer, at visse sager skal anlægges ved en bestemt domstol. Der findes desuden regler om enekompetence i forskellige internationale aftaler, navnlig Bruxelles I-forordningen, Bruxelleskonventionen og Luganokonventionen. Hvis en sag, som er omfattet af nogle af disse regler, anlægges ved en anden domstol end den, som har enekompetence på området, må den pågældende domstol ikke behandle sagen.

Nedenfor er angivet de vigtigste svenske regler om enekompetence:

De fleste sager om fast ejendom skal behandles af domstolen på det sted, hvor ejendommen er beliggende.

Visse tvister om fast ejendom skal behandles ved en ejendomsret (*fastighetsdomstol*) eller af leje- eller forpagtningsnævn. Det afgørende er også her, hvor ejendommen er beliggende.

Arveretlige sager skal behandles af domstolen på det sted, hvor den afdøde person boede.

Ægteskabs- og bodelingssager skal behandles af domstolen på det sted, hvor en af parterne bor.

Hvis en sag henhører under *Arbetsdomstolen* eller *Marknadsdomstolen*, kan den ikke anlægges ved den almindelige domstol på det sted, hvor sagsøgte bor.

Tvister om miljøretnlige, søretlige og immaterialretlige spørgsmål er i de fleste tilfælde reguleret af særlige bestemmelser, som medfører, at kun én domstol er kompetent.

Svea hovrätt har enekompetence til at behandle visse anmodninger om fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Parterne kan indgå en aftale om, at en sag kan eller skal anlægges ved en bestemt domstol (værnetingsaftale). Aftalen skal være indgået skriftligt. Den kan medføre, at der kun er én domstol, der har kompetence. Det er endog muligt at aftale, at en anden domstol end den, der følger af de almindelige regler, skal tillægges kompetence. Parterne kan også udpege flere domstole som værende kompetente.

Den domstol, som parterne har udpeget som den kompetente domstol, er i princippet forpligtet til at behandle en sag, som anlægges af parterne. Dette gælder imidlertid ikke, hvis aftalen er i strid med eventuelle regler om enekompetence. Hvis en af parterne hævder, at værnetingsaftalen er ugyldig, skal retten prøve spørgsmålet, hvilket kan medføre, at den pågældende domstol erklærer sig inkompetent.

En domstol, som ellers ikke er kompetent, bliver kompetent, hvis sagsøgte ikke fremsætter en indsigelse om, at sagen er blevet anlagt ved en forkert domstol (en såkaldt stiltiende værnetingsaftale). Dette gælder dog ikke, hvis der er regler om enekompetence, hvilket den pågældende domstol skal efterprøve af egen drift. Det påhviler derimod ikke domstolen af egen drift at efterprøve, om sagen er anlagt i strid med hovedreglen, regler om konkurrerende kompetence eller en værnetingsaftale. Indsigelser vedrørende domstolens kompetence skal fremsættes i partens første indlæg for retten. Hvis sagsøgte overhovedet ikke udtaler sig i sagen, og retten skal afsige udeblivelsesdom, skal den dog i en vis udstrækning efterprøve, om den er kompetent.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Der findes to særlige domstole, som behandler tvister af civilretlig karakter, *Arbetsdomstolen* og *Marknadsdomstolen*. *Arbetsdomstolen* behandler arbejdsretlige sager, dvs. tvister, som vedrører forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager. *Marknadsdomstolen* behandler tvister inden for konkurrenceret og markedsføring.

Der findes visse byretter, som behandler særlige typer civilretlige sager. Af landets byretter er fem land- og miljødomstole (*mark- og miljødomstolar*). De behandler sager, som vedrører ekspropriering og udstykning af ejendomme. Særlige spørgsmål behandles af syv byretter, som er søretsdomstole (*sjørætsdomstolar*). Der findes særlige bestemmelser om immaterialretlige tvister, især patentspørgsmål, som indebærer, at Stockholms byret har enekompetence.

Sidste opdatering: 12/11/2015

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - England og Wales

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Twistens art vil være afgørende for, hvilken domstol der er kompetent til at påkende tvisten. Civile sager anlægges normalt ved County Court (byretten) eller High Court (landsretten), det afgørende kravets værdi og sagens kompleksitet. Sager mellem staten og en person samt visse skønspregede sager (f.eks. arbejdsretlige tvister) behandles generelt ved tribunals (specialretter). Oplysninger om de forskellige domstole findes på [justitsministeriets websted](#).

Nogle af byretterne består kun af én afdeling, der behandler alle civile sager, mens andre har oprettet specialiserede afdelinger, der behandler eksempelvis handelsretlige- og entrepriser sager. Landsretten, der normalt sættes i London, har endvidere regionale afdelinger (*District Registries*) i store dele af landet.

De regionale afdelinger af landsretten gør det muligt at anlægge sager uden for London og få dem pådømt af en passende kvalificeret dommer.

Forvaltningsdomstolen har en afdeling i visse regionale centre. [1]. En mere indgående beskrivelse af High Court følger nedenfor.

Da spørgsmålet om kompetence ikke altid er lige simpelt – f.eks. behandles nogle arbejdsretlige sager ved county courts snarere end ved arbejdsretten – anbefales det at søge rådgivning, inden der anlægges sag. Yderligere oplysninger findes på [justitsministeriets websted](#).

[1] Cardiff, Bristol, Birmingham, Leeds og Manchester.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De processuelle regler i civile sager, der findes i [Civil Procedure Rules](#) (CPR), suppleres af vejledninger om retspraksis, der angiver, hvordan reglerne skal fortolkes. I vejledningen til CPR's [7. del](#) anføres det, hvilke sager, der skal anlægges hvor. Kompetenceafgrænsningen mellem County Court og High Court foretages hovedsageligt på grundlag af kravets værdi og sagens kompleksitet. Grænsen går ved 100 000 GBP, idet en sag vedrørende et krav under dette beløb skal anlægges ved County Court, mens alle krav, der ligger over, skal fremsættes for High Court. 8. del af vejledningen indeholder proceduren ved krav på andet end penge, her er det sagens genstand og dennes kompleksitet, der afgør, hvor den skal anlægges.

Krav på penge ledes gennem forskellige "tracks" i retssystemet, således at krav på op til 10 000 GBP vil blive henført under småkravsproceduren, mens et krav på mellem 10 000 og 25 000 GBP vil blive henført under "Fast Track-proceduren". Krav, der ikke henhører under nogen af disse procedurer, vil blive henført til "Multi Track". Det bemærkes, at denne opdeling er en retslig funktion, og der er intet til hinder for, at en dommer under udøvelse af sine sagsforvaltningsbeføjelser henfører en sag under en bestemt procedure med henblik på at få den behandlet af en specialret. En mere dybdegående forklaring kan ses [her](#).

I High Court findes der tre afdelinger, som behandler forskellige typer sager:

Queen's Bench Division — behandler et bredt udvalg af civilretlige sager, f.eks. erstatningssager som følge af kontraktbrud eller uden for kontraktforhold, injuriersager og sø- og handelssager (civilretlige sager vedrørende skibe, f.eks. kollision, skade på last og bjærgning). Den omfatter nu også Official Referees Court, der fungerer inden for rammerne af [Teknologi- og bygningsretten](#). Det fører også tilsyn med mange forskellige retter, nævn og instanser eller personer, som udøver offentlige hverv (herunder ministre) via forvaltningsretten. Denne "retskontrol" skal sikre, at de beslutninger, som disse instanser eller personer træffer, er korrekte og ikke går ud over de beføjelser, som er dem tillagt af parlamentet.

Chancery Division — behandler især ejendomssager, herunder administration af dødsbo, fortolkning af testamenter, insolvens, skattepartnerskaber, patenter og tvister vedrørende selskaber og partnerskaber. Den nyligt oprettede [domstol for immateriel ret #_ftn1](#)[1] henhører også under Chancery Division.

Family Division — behandler skilsmisse- og ægteskabssager, sager vedrørende børn, f.eks. adoption, ubestridte testamenter og bodeling i tilfælde af dødsfald, hvor der ikke er oprettet testamente.

Nærmere oplysninger om High Court kan også findes på [justitsministeriets websted](#).

Hvis du er i tvivl om, hvilken domstol der er den rette, bør du søge juridisk rådgivning eller vejledning på [justitsministeriets hjemmeside](#).

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Som nævnt ovenfor anlægges sager som hovedregel nu centralt ved County Court, hvorefter sagen sendes til de lokale afdelinger (*hearing centres*), hvis det er nødvendigt at beramme et retsmøde. Det fremgår af CPR's artikel 26, 2A, stk. 2, at sagen i givet fald sendes til den afdeling, i hvis retskreds sagsøgte bor eller driver erhvervsvirksomhed, idet parterne dog har ret til at anmode om, at sagen behandles i en bestemt afdeling af County Court. Som følge af princippet om specialretternes kompetence kan det ske, at den udpegede afdeling ikke er en lokal afdeling for nogen af parterne, idet visse sager skal behandles af specialiserede dommere.

Derudover er der visse sagstyper, der er begrænset til lokalområdet, det gælder for eksempel sager vedrørende ejendomsretten til jordarealer, krav der udspringer af kredittaleloven eller krav om tilbagelevering af varer. I disse tilfælde skal kravet fremsættes for den afdeling, i hvis retskreds den person, der besidder varerne, bor eller driver erhvervsvirksomhed. Yderligere oplysninger om disse undtagelser findes i del 55 og 7 i [Civil Procedure Rules](#) for England og Wales.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Undtagelser fra hovedreglen er, at sagen vil blive behandlet ved den ret, der er mest egnet til at behandle sagen under hensyntagen til sagens art, den tilgængelige domstol og parternes synspunkter med hensyn til det relevante sted.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgte hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Hovedreglen er, at sagen overføres til den afdeling af County Court, i hvis retskreds sagsøgte bor eller driver erhvervsvirksomhed, såfremt det er nødvendigt at beramme et retsmøde. Parterne kan dog i processkrifterne (*directions questionnaire*) angive, hvilken ret de foretrækker, idet det dog er County Court, der afgør spørgsmålet i sidste ende. Nogle af de sager, der indbringes for High Court i London, kan overføres til en af de regionale afdelinger. Yderligere oplysninger om overførsel af sager findes i [del 30 i Civil Procedure Rules](#).

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgte hjemting (ifølge hovedreglen)?

Som nævnt ovenfor er det almindelige kriterium for retternes kompetence sagens værdi eller kompleksitet. Selv om parterne i processkrifterne kan give udtryk for deres præferencer, ligger den endelige afgørelse hos retten. Det tilkommer ikke sagsøgeren at vælge, hvilken ret, der skal behandle sagen. Det fremgår desuden af CPR's del 2.7, at retten har en udstrakt skønsbeføjelse ved vurderingen af, hvor det er mest hensigtsmæssigt, at en sag behandles. Yderligere oplysninger kan findes i [Civil Procedure Rules](#).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Nej.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

High Courts forskellige afdelingers ansvarsopgaver og oplysninger om domstole, som behandler familiesager, findes i det foregående.

Nærmere oplysninger om [county courts](#) og [High Court](#) findes på justitsministeriets websted.

Tilknyttede links

[Justitsministeriet](#)

Sidste opdatering: 16/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Nordirland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

De fleste civil- og handelsretlige anliggender behandles ved Northern Ireland High Court eller County Court. Magistrates' Courts har kompetence til at behandle visse civilretlige sager såsom mindre inkassosager og familieretlige sager.

Der findes en række forskellige lovfæstede nævn (tribunals), som beskæftiger sig med forskelligartede emner som f.eks. indvandring, skatter, mental sundhed, sociale ydelser og transport. Nogle nævn har en stedlig kompetence, der omfatter hele Det Forenede Kongerige, og oplysninger om disse kan findes på webstedet for Northern Ireland Courts and Tribunals Service. Andre som f.eks. Fair Employment and Industrial Tribunals, der behandler arbejdsretlige sager, har en stedlig kompetence, der kun omfatter Nordirland.

Spørgsmålet om kompetence er ikke altid lige simpelt. Det anbefales derfor altid at søge advokatbistand, inden der anlægges sag.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Du bør altid søge advokatbistand med hensyn til, hvilken ret en sag bør anlægges ved.

Hvis sagsgenstandens værdi er på under 30 000 GBP og vedrører erstatningskrav som følge af uagtsomhed eller misligholdelse af en kontrakt, skal sagen anlægges ved en County Court, medmindre andet anbefales dig. Hvis en sådan sag vedrører et beløb på over 30 000 GBP, skal den anlægges ved High Court.

Visse sager, hvor sagsgenstandens værdi ikke overstiger 3 000 GBP, kan behandles ved County Court efter en særlig procedure for småkrav, som er en enkel og uformel måde at løse tvister på, ofte uden en advokats mellemkomst. En informationsbrochure om småkravsproceduren kan findes på webstedet for Northern Ireland Courts and Tribunals Service.

Familieretlige sager kan behandles i Magistrates' Court, County Court eller High Court, afhængigt af sagens art.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Magistrates' courts og County Court har kompetence i Nordirland. Det område, inden for hvilket disse retter sædvanligvis behandler sager, afgøres under henvisning til tre forvaltningsretlige afdelinger. Der findes en vejledning til forvaltningsdomstolene (Administrative Court Guide) på webstedet for Northern Ireland Courts and Tribunals Service her: <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/Documents/Single%20Jurisdiction%20Internet%20Info%20Agreed.pdf> High Court har kompetence i hele Nordirland.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Sagen skal i almindelighed anlægges ved den ret, i hvis retskreds sagsøgte har bopæl eller udøver erhvervsvirksomhed, eller ved den ret, i hvis retskreds den disposition, der gav anledning til sagen, blev foretaget (selv om sagen som udgangspunkt kan anlægges ved hvilken som helst ret).

Kontraktforhold — her afhænger den kompetente ret af kontraktens art. F.eks. kan en sag vedrørende en ansættelseskontrakt skulle anlægges ved County Court, eller det kan være, at det er Industrial Tribunal, der skal behandle sagen.

Familieretlige sager, der eksempelvis vedrører spørgsmålet om forældremyndighedens placering, behandles i Magistrates' Court, County Court eller High Court, afhængigt af sagens art.

Sager vedrørende erstatning uden for kontraktforhold behandles efter grundreglen om stedlig kompetence, og det samme gælder for civilretlige sager i forbindelse med straffesager. Der findes dog også en ordning for erstatning til ofre for forbrydelser, og yderligere oplysninger herom kan findes på webstedet for Compensation Services (se link nedenfor).

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtets hjemting (ifølge hovedreglen)?

Der findes intet krav herom. Sagen kan anlægges ved enhver afdeling af Administrative Court uanset sagens genstand (selv om sagen i almindelighed anlægges ved den ret, i hvis retskreds sagsøgte har bopæl eller udøver erhvervsvirksomhed, eller ved den ret, i hvis retskreds den disposition, der gav anledning til sagen, blev foretaget).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Parterne kan ikke selv vælge, hvilken ret der skal behandle deres sag.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Oplysninger om de nævn, hvis stedlige kompetence dækker hele Det Forenede Kongerige, kan findes på webstedet for Court Service for England and Wales og på justitsministeriets websted.

Informationsbrochurer om de fleste retter i Nordirland kan findes på webstedet for Northern Ireland Courts and Tribunals Service.

Oplysninger om den stedlige kompetence, for så vidt angår Industrial and Fair Employment Tribunals, kan findes på webstedet for Industrial Tribunals and Fair Employment Tribunal.

Relevante links

[Northern Ireland Courts and Tribunals Service](#)

 Domstole (Her Majesty's Court Service - England og Wales)

 Domstole (justitsministeriet)

 Industrial Tribunals and Fair Employment Tribunal

 Compensation Services

Sidste opdatering: 14/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Skotland

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

De to vigtigste civile domstole i Skotland er Sheriff Court (herunder Sheriff Appeal Court) og Court of Session. Der findes dog nogle specialretter, som kun har kompetence til at behandle ganske bestemte typer sager. Disse omfatter: Court of the Lord Lyon, Court of Exchequer, Election Petition Court, Sheriff Personal Injury Court (som er en del af Sheriff Court) og Scottish Land Court. Der findes derudover en række lovfæstede nævn.

Domstole

Loven om nævn, retter og håndhævelse (Tribunals, Courts and Enforcement Act 2007) etablerede en fælles, ensartet struktur for de fleste retter i Det Forenede Kongerige, som inddeles i First-tier Tribunal og Upper Tribunal. First-tier Tribunal og Upper Tribunal er hver inddelt i særskilte kamre med tilsvarende kompetenceområder, som behandler sager inden for forskellige emneområder. Oplysninger om nævnene kan findes på domstolsstyrelsens websted: [Her Majesty's Courts and Tribunals Service](#).

Derudover er der et antal decentraliserede nævn. De fleste nævn ledes af en særskilt præsident eller formand og har forskellige håndhævelsesbeføjelser. Deres kompetenceområder spænder fra indsigelser mod parkeringsbøder til tvangsbehandling og fiksering af patienter med alvorlige psykiske lidelser. Afgørelser truffet af de skotske nævn kan indbringes for de civile domstole i Skotland og kan behandles af Sheriff Court og Court of Session.

Tribunals (Scotland) Act 2014 etablerer en enkelt First-tier Tribunal for Scotland og Upper Tribunal for Scotland for decentraliserede nævn. Skotlands øverste dommer, Lord President, er leder af de skotske nævn og har uddelegeret forskellige funktioner til formanden for de skotske nævn, som ligner den ovenfor beskrevne britiske model. Upper Tribunal for Scotland overtager behandlingen af de fleste appelsager vedrørende afgørelser truffet af First-tier Tribunal, og disse vil derfor ikke længere henhøre under domstolenes kompetence. De første nævn blev overført til den nye struktur i december 2016.

Forvaltningen af First-tier Tribunal for Scotland og Upper Tribunal for Scotland varetages af Scottish Courts and Tribunals Service.

Yderligere oplysninger kan findes på webstedet for [Scottish Courts and Tribunals Service](#) og [den skotske regerings websted](#).

Court of the Lord Lyon

Lord Lyon King of Arms er en af de højeststående embedsmænd i Skotland og dronningens rådgiver i heraldiske, genealogiske og ceremonielle anliggender. Han udfører kongehusets beføjelser med hensyn til heraldiske anliggender, håndhæver loven om heraldiske våben og træffer afgørelser i sager vedrørende navne, slægtsvåben og ordener.

Court of Exchequer

Court of Session fungerer som Court of Exchequer i Skotland, når den behandler sager vedrørende indkomstforhold. Arbejdet består hovedsageligt i at behandle appellerede afgørelser, som en Special Commissioner of Income Tax har truffet vedrørende skattepligt.

Election Petition Court

Denne ret består af to dommere fra Court of Session og behandler klager, der indgives vedrørende valget af parlamentsmedlemmer og medlemmer af det skotske parlament, og som støttes på anbringender om ulovlig eller uredelig adfærd.

Scottish Land Court

Denne domstol behandler primært tvister vedrørende forpagtning og husmandsbrug (en type mindre landejendom). Domstolens formand og næstformand er juridisk uddannede, og dens to øvrige medlemmer er praktiserende landmænd. Domstolen kan blive anmodet om at fastsætte huslejen for landbrugsbedrifter og husmandsbrug, og den behandler desuden klager fra det organ, der regulerer husmandsbrug. Den behandler også klager over den skotske regerings afgørelser om sanktioner over for landbrugere, der modtager betalinger under EU's fælles landbrugspolitik, samt klager i forbindelse med visse miljøspørgsmål.

Lands Tribunal for Scotland

Retten har en præsident og tre medlemmer, som har anerkendt ekspertise inden for jura og landmåling. Retspræsidenten er også formand for Scottish Land Court.

De vigtigste arbejdsområder er:

afvikling eller ændring af ejendomsvilkår

forpagteres ret til at købe deres offentlige bolig

omtvistet erstatning for obligatorisk køb af jord eller en grunds værditab forårsaget af offentlige bygge og anlægsarbejder

vurderinger af udenlandske grunde/bygninger

klager over den skotske registerfører

klager over vurderinger af grunde med fortegningsret

frivillige eller fælles henvisninger, hvor domstolen fungerer som mægler.

Sheriff Personal Injury Court

Sheriff Personal Injury Court er det nationale ekspertisecenter i sager om personskader. Sager om personskader kan indbringes for en specialret, der behandler personskadesager, i Edinburgh, hvis det beløb, der gøres krav på, overstiger 5 000 GBP. Parterne kan også vælge at indbringe søgsmål med krav om erstatning for personskade af enhver værdi til den lokale Sheriff Court. Arbejdsskader er underlagt særlige bestemmelser: Sager om beløb på over 1 000 GBP kan indbringes direkte for Sheriff Personal Injury Court, mens sager om beløb på under 1 000 GBP kan hjemvises til denne domstol, hvis den lokale dommer finder, at de er af tilstrækkelig stor betydning eller kompleksitet. Court of Session behandler ikke længere søgsmål om personskader for beløb på under 100 000 GBP.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I Skotland optræder såvel Sheriff Court (lavere domstol) som Outer House of the Court of Session (højere domstol) som førsteinstansretter i civilretlige sager.

Det civilretlige kompetenceområde for Sheriff Court er meget bredt og omfatter alle sager vedrørende fordringer og erstatningskrav uden nogen øvre værdigrænse. Sager, hvor sagsgenstandens værdi ekskl. renter og sagsomkostninger ikke overstiger 100 000 GBP, skal anlægges ved Sheriff Court. I september 2015 blev beløbet for Sheriff Court's enekompetence hævet fra 5 000 GBP til 100 000 GBP.

De emner, der er undtaget fra Sheriff Court's kompetenceområde, og som er forbeholdt Court of Session, er domstolsprøvelse af administrative afgørelser, afgørelser om adkomst (stiftelse af pant i fast ejendom), nedsættelser (men kun i forbindelse med ophævelse af virkningen af en kendelse) og anmodninger om afvikling af selskaber, hvis indbetalte kapital overstiger 120 000 GBP. Sager, der er omfattet af Haagerkonventionen om de civilretlige virkninger af internationale barne bortførelser, behandles i Court of Session.

Sheriff Court kan indbringe sagen for Court of Session på begæring af parten i sagen, hvis Sheriff Court finder, at sagens betydning eller vanskelighed gør det hensigtsmæssigt. Court of Session kan tillade, at sagen henvises til den, når det er begrundet.

På samme måde kan Court of Session henvise visse sager til Sheriff Court.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

For de fleste typer civilretlige sager er reglerne om kompetence fastlagt i Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982 (retsplejelov). Hovedprincippet i de skotske kompetenceregler er, at både fysiske og juridiske personer skal sagsøges ved retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl/hjemsted.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgte's hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Ud over ovennævnte grundregel kan det være muligt at vælge, hvilken ret en sag anlægges ved.

F.eks.:

Kontrakt

En person kan også sagsøges ved retten på det sted, hvor den pågældende forpligtelse skal opfyldes.

Erstatning uden for kontraktforhold

En person kan også sagsøges ved retten på det sted, hvor den skadevoldende begivenhed fandt sted eller kunne finde sted.

Underholdsbidrag

En ret har kompetence til at behandle sager om underholdsbidrag, hvis rettens stedlige kompetenceområde omfatter det sted, hvor den underholdsberettigede bor eller har sit sædvanlige opholdssted, eller hvis underholdskravet fremsættes i forbindelse med en sag om en persons status, der behandles ved den pågældende ret, og denne har faglig kompetence til at behandle sager vedrørende underholdsbidrag.

Sager vedrørende driften af en filial, et agentur eller en lignende virksomhed

Her er den kompetente ret retten på det sted, hvor filialen, agenturet eller virksomheden er beliggende.

Familieret

Spørgsmål som skilsmisse, samvær med og bopæl for børn og forældremyndighed og rettigheder vil generelt følge reglerne om stedlig kompetence i Skotland, dvs. at sagen vil blive behandlet på det sted, hvor barnet har bopæl, sædvanligvis ved Sheriff Court. Der kan dog være undtagelser, navnlig hvis en af parterne eller begge parter har tilknytning til en anden retskreds end Skotland. Du bør altid søge juridisk rådgivning om sådanne kompetencespørgsmål, hvis du mener, at dette er tilfældet.

Personskade

I september 2015 trådte en ny domstolsordning i kraft for Sheriff Personal Injury Court, Sheriff Court og Court of Session. Nærmere oplysninger findes andetsteds i dette faktablad.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgte's hjemting (ifølge hovedreglen)?

I nogle typer sager har en ret enekompetence uanset bopæl og andre kompetencekriterier. Det er tilfældet:

i sager vedrørende tinglige rettigheder eller leje/forpagtning af fast ejendom; her er det retten på det sted, hvor genstanden/den faste ejendom befinder sig, der har enekompetence. Hvis lejemålet/forpagtningsaftalen vedrører midlertidig privat brug i en periode på højst seks måneder, har retten på det sted, hvor sagsøgte bor, dog også kompetence, hvis ejeren og lejeren/forpagteren er fysiske personer med bopæl i samme land

i sager om, hvorvidt en oprettelse eller opløsning af et selskab eller en anden juridisk person eller af en forening af fysiske eller juridiske personer er gyldig; her er det retten på det sted, hvor selskabet, den juridiske person eller foreningen har sit hjemsted, der har enekompetence

i sager vedrørende gyldigheden af en registrering i et offentligt register; her er det retten på det sted, hvor registeret føres, der har enekompetence

i sager vedrørende fuldbyrdelse af retsafgørelser; her er det retten på det sted, hvor retsafgørelsen er blevet fuldbyrdet eller skal fuldbyrdes, der har enekompetence.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

En ret kan anse sig for at have kompetence, hvis en person samtykker heri, det være sig ved en udtrykkelig accept eller ved efter en indkaldelse at give møde i retten uden at fremsætte indsigelser mod rettens kompetence.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

I Skotland er brugen af specialretter meget begrænset, og svaret på spørgsmål 1 beskriver, hvilke typer af sager de behandler. I mange tilfælde vil en civilretlig sag blive behandlet af enten Sheriff Court eller Court of Session. Det er under alle omstændigheder tilrådeligt at søge juridisk rådgivning om indbringelse af søgsmål for retten, herunder om sagen bør indbringes for en specialret.

Generelle oplysninger om domstolene i Skotland findes på webstedet for Scottish Courts and Tribunals Service.

Relevante links

 [Scottish Courts and Tribunals Service](#)

Sidste opdatering: 13/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Hvilket lands domstol er ansvarlig? - Gibraltar

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

De fleste sager vedrørende civil- eller handelsretlige forhold skal anlægges ved Gibraltars Supreme Court. Supreme Court er opdelt i forskellige kompetenceområder, men som følge af Gibraltars størrelse er der kun et dommerkontor. (Magistrates' Court har for visse familieretlige sagers vedkommende en begrænset kompetence.)

Visse ansættelsesretlige sager kan indbringes for handelsretten (Industrial Tribunal). Andre specialretter er oprettet for så vidt angår værgemål og appelsager vedrørende indkomstskat og social sikring.

Yderligere oplysninger kan indhentes ved Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, tlf.: (+350) 200 75608.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I princippet er det kun Supreme Court of Gibraltar, der behandler civilretlige sager. (Magistrates' Court har for visse familieretlige sagers vedkommende en begrænset kompetence.)

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Som følge af Gibraltars beskedne geografiske størrelse er spørgsmålet vedrørende den stedlige kompetence inden for området ikke relevant.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Der er kun én Supreme Court på Gibraltar.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Der er kun én Supreme Court på Gibraltar.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Der er kun én Supreme Court på Gibraltar.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Specialretterne er oprettet ved lov. Du kan få råd fra en lokal advokat fra Citizens Advice Bureau, hvis du mener, du kan anlægge sag ved en specialret.

Sidste opdatering: 15/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.